Den fria kärleken. Framtidsroman

Bokutgåva

Stockholm, tryckt hos L. J Hjerta, 1840. Av pseudonymen Guido. Uppgiften om författarnamn hämtad från Libris.

Tusen daler och en liten häst åt den, som lär mig ett knep, hur jag skall kunna skrifva en bok utan att behöfva *börja* den! Här har jag nu gått upp och ned i min kammare i fyra runda timmar; jag har hostat så att han deruppe (*icke* i himlen – bara en trappa upp) trott att jag fått lungsot; jag har pustat så, att min städerska trott jag blifvit kär, och jag har gnidit mig i pannan värre än en äkta man – –

Ah! charmant – – *äkta man!* Du A och O i min roman, välkommen! Låt oss genast börja angläsen!

Men hvad tänker jag på? dansa med en *karl*, då så många fruntimmer sitta! Jag ser redan, hur min gamla tant – hon, den der vördiga fru *Allmänhet*, muskar ögonbrynen, och skickar mig en ond och förebrående blick. Det är bäst att jag skyndar mig dit bort och kysser hennes händer, ty kanske annars gör hon mig arflös.

Men se, tant vinkar mig – jag måste väl lyda. Och med tunga steg nalkas jag henne, der hon sitter på sin bänk, bred i rona och okostig.

– «Nå, din vildbasare, när skall du nånsin bli förnuftig?»

– «Ack, min nådigaste tant! om den dagen och den stunden vet ingen, utan vår Herre allena.»

– «Men tycker du det är skick och skäl, att bära sig åt på det viset, och släpa med sig i dansen en tungrodd, andtäppt äkta man, då det fins så många flickor som sitta?»

– «Det gör mig visserligen ondt, att så många flickor på den här verldsbalen skola sitta – men inte kan *jag* dansa med allihop? Se på de andra ungkarlarne; de gå ju och sätta sig vid whistborden, och ge flickorna på båten. Om jag dansar, så är det af lutter misantropi – och derföre vill jag dansa med en äkta man.»

– «Sådana galenskaper! Men vänta bara, till dess du, som annat ordentligt folk, får en inklination, och du skall få se att du nog skall dansa.»

– «Ack, min söta tant! hvad det beträffar, så måste jag bekänna att jag redan har en – att jag redan är kär.»

– «Nå, i hvem?»

– «Ack det är det aldra älskvärdaste –»

– «Nå så dansa då med henne –»

– «Hon kan inte dansa.»

– «Hvad är det för ett våp? inte kunna dansa! Hur ser hon ut?»

– «Hon *ser* inte ut –»

– »Tokeri! Nå hvad heter hon då?»

– «Hon *heter* inte något.»

– «Skall du drifva spektakel med din gamla tant? Säg straxt hvem det är.»

«Söta, goda tant, förlåt! det är – det är – en *idé.*»

– «Gå din väg; jag vill inte tala med dig mer.»

Gumman var ond. Hvad var att göra? Jag måste kyssa hennes händer, jag måste smeka henne, jag måste citera alla ord, som förekomma i den beställsamma artighetens konversationslexikon. Det tog.

– «Din skalk, gör hur du vill; men allvarsamt, inte kan du vara kär i en *idé?* inte kan du *gifta* dig med en idé?»

– «Gifta mig! ja det har jag sannerligen just ej tänkt på. Men hvarför icke? Nog ser jag helst jag slipper, ty äktenskap är inte min svaga sida, likväl –»

– «Tala inte så lättsinnigt. Om det är allvar med din kärlek, så skall den väl slutas med giftermål.»

– «*Slutas!*» – ja det är ganska sannt. – Nå väl då, för att göra tant till viljes, skall jag gifta mig med min idé; – jag skall låta lysa tre söndagar från predikstolen, och vill ingen prest lysa för oss, så lyser jag sjelf.»

– «Se det tycker jag om. Så gå nu och dansa med flickorna.»

– «Får jag dansa med hvem jag vill?»

– «Det förstås.»

– «Men, söta tant! det är något jag grubblar på –»

– «Nå?»

– «Det är underligt att man på en bal får dansa så der, än med den ena, och än med den andra.»

– «Jag kan inte finna något besynnerligt i det. Det blefve ju bra enformigt och tråkigt, om man beständigt skulle dansa med en och samma. För öfrigt vore det ju ett grufligt tvång.»

– «Ja, se – men det vore ändå någonting *moraliskt* i det.»

– »Prat! Alltid finns det ändå någon på baln, som man dansar *helst* med.»

– «Det är just *den* jag ville att man skulle vara förpligtad att dansa med *jemt.»*

– «Tycker du det? Jag tror deremot, att vore det så, så skulle man snart önska sin moitié så långt som pepparn växer.»

– «Förlåt mig, nådiga tant! sådant vore ju lättsinnigt. Till exempel –»

———

Nå, men någon gång skall väl *Romanen* börjas. Det är som skulle jag gå i ett kallt bad; jag sticker först ena foten försigtigt ner – hu! jag drar upp den igen – så den andra – hu! nej det duger inte. Jag vill gå upp på trampolinen och störta mig hufvudstupa ned – det är det bästa. Och jag springer upp på trampolinen (i syrtut och galoscher förstås, för att inte såra anständigheten) och bums ligger jag i

FÖRSTA KAPITLET.

Och högt stänka omkring mig de glittrande dropparne, och midt igenom det kristallklara vattnet ser jag – – *Celestine*, som sitter i en fåtölj, kringbäddad med Heines, Gutzkows, Mundts, Laubes, Wienbargs och m:e Dudevants skrifter. Hon läser icke, utan tankfull sitter hon med det lockiga hufvudet stödt i den lilla handen och ser ut genom fönstret på ett par dufvor, som hafva så brådt om att draga strån till sitt lilla bo. Det är ännu midt i smällkalla vintern, men kärleken fryser icke, och de trogna makarne kuttra lika ömt och kyssas lika varmt bland de yrande snöflingorna, som vore det midt ibland glödande rosor. Då går Celestine till sitt fortepiano, och sjunger:

»Kärlek, du himmelska kärlek, du rena! När skall du frälsas från träldomens band? Är det i himlen du först skall förena Älskandes hjertan i odödlig brand?

Hvarför ej stifta en himmel på jorden? Hvarför ej der finna englar också? Hvarföre binda med tyngande orden Kärleken? och den kan lefva ändå.

Hur den kan lefva, det säger mitt hjerta, Fri som en engel, som den ock så skön. – O! vid dess boja jag gråter af smärta, Men för dess väl dock ej vågar – en bön.»

Och när hon slutat, stod bakom hennes stol *Alexis*, hennes sånglärare, som sakta hade smugit sig in. Men tårar fyllde hans ögon, och han gick ut – ut i den knarrande snön, att svalka sitt brännande hjerta. Ut gick han, och långt, långt inåt den dystra skogen, der de gamla tallarne stodo så tankfulle, väntande på stormen, som skulle komma för att skaka de tunga drifvorna från deras suckande grenar. Men der var lugnt och tyst som vid en dödssäng. Endast från den aflägsna stångjernssmedjan hördes hammarens tunga, jemna slag, regelmässigt som urets knäppningar, mätande tiden. Tunga voro också slagen i Alexis' hjerta, ty vid hvart och ett kastades en skofvel mull öfver hans hopp – hans hopp, som längesedan var begrafvet, men öfver hvilket dock ej kunde resas en nog stor ättehög. Men hur han arbetade, för att djupt under mullen dölja den döde vännen, gick dess vålnad dock hvarje natt igen, och om dagen voro hans tankar hos den inom kumlet förvarade. Djupt inne i skogen, vid en klyfta, dit knappast någon lefvande varelse kunde tränga, växte ett träd, i hvars bark han ristat ett namn, – ett namn, som han aldrig numera hörde nämnas, utan att en ångest for igenom hans hjerta, dödande som en samumvind. Som enkan går till sitt barns graf, så gick Alexis hvarje dag med sorgklädt sinne till detta sitt älsklingsställe. Men när han nu kom dit, var trädet fälldt och bortfördt. Vid denna syn pressades hans bröst häftigt tillsammans; men ej en suck undföll honom. Han sade blott till verlden: du är konseqvent!

«Hvad kunde röra honom så?» undrade Celestine för sig sjelf, ty hon hade bemärkt Alexis' tårar. «Det är ju han, som gifvit mig dessa böcker; det är ju han, som lärt mig sjunga den fria kärlekens lof, och hvarför, när han så lugnt kan *tala* derom, kan han icke äfven med lugn höra den i sång?» – Men Celestine kände ej hans hjertas almanach, och visste icke hvilken betydelse *dagen* för honom hade. Dessutom betänkte hon ej hvad för en trollmagt, som ligger i qvinnans sång, och huru mäktigt den förmår att gripa i känslosträngarne i mannens hjerta.

Och om någon var i besittning af en sådan makt, så var det Celestine. Hon hade ett par sköna, dunkelblå ögon, i hvilka hufvudthemat var svärmeri, men variationerna spelade ut i de rikaste färgskiftningar, allt efter de känslor, som för ögonblicket herrskade i hennes själ. Skön var icke egentligen Celestine – men hvem bestämmer hvad skönhet är? Är det ej skönt, som mest man älskar? och det är kurjöst – jag tror det är omöjligt att bli kär i en så kallad fullkomlig skönhet, – de stå i samma kategori med «dygdemönstren»; man ser de regelbundna *dragen*, men man blir kall. Det är ingenting, som så afskräcker ifrån att söka fullkomligheten, som fullkomligheten sjelf. Fullkomligheten, representerad på jorden, är despotisk. Den vill bli lydd, beundrad, tillbedd – ingenting vidare. Och *deri* lyckas den. Kommer en skönhet in i en danssalong,

blir hon genast omringad af «admiratörer», hvilka trängas för att få en dans med henne. Men kallt var deras hjerta förut, kallt var det under dansen, och kallt förblifver det efteråt. De hafva således blott tillbedt den sköna – af *egoism.* Så förhåller det sig också med dygdemönstren. Man säger: «hvad det är för en exemplarisk menniska; det är alldeles omöjligt att hos henne upptäcka en enda svaghet. *Jag* umgås der i huset, och hon visar mig mycken artighet.» Men när «jag» kommer i det huset, sätter jag mig längst bort i rummet, för att så mycket som möjligt slippa tala vid fullkomligheten, tummar min hatt och törs knappast nämna mina vantar. Och när jag druckit min kopp thé, smyger jag mig ganska sakta ut, och när jag så kommer ut i fria luften, drar jag ett djupt andetag, och suckar: «nå Gud ske lof!» – Kommer nu detta af *egen* ofullkomlighet? Möjligt! jag skall tänka efter, och svara längre fram. Emedlertid får jag tala om, att jag gjort den erfarenheten, att svårligen tvenne fullkomliga skönheter eller tvenne fullkomliga dygdemönster trifvas i samma sällskap.

Med hvad är det för en röst jag hör? «Och det säger jag dig, Celestine, en gång för alla, att kommer jag en gång till under fund med, att du läser sådana böcker, eller andra, som jag inte särskildt tillåtit dig att läsa, så – du förstår! du vet att när *jag* sagt något, så –»

Darrande och med nedslagna ögon samlade Celestine ihop sina stackars böcker, och gjorde sig färdig att lemna dem till en piga, som var inkallad för att återbära dem till deras ägare. Den stränga rösten fortfor:

«Det var således herr Alexis, som hade lånat dig de der sedeförderfvande böckerna. Jag upptäckte genast i första ögonblicket, att han var en farlig person. Det blir aldrig någonting godt af de der excentriska lynnena. Han måste visst ha gjort något ondt, ty af den der dystra sinnesstämningen, som kommer på honom ibland, kan man se, att det är något som belastar hans samvete.»

– «Men, min vördade mor,» sade Celestine med låg röst, «kanske är han *olycklig!*»

– «Olycklig! – Mitt barn, det blir man aldrig utan eget förvållande så, att det kan betaga själens lugn. Det är en kristens pligt, att tåligt lida allt hvad som blir honom pålagdt. Den som är rätt dygdig, klagar icke. Har du väl någonsin hört *mig* klaga?»

– «Men – Alexis klagar ju ej heller; det är ju blott hans blickar, som stundom uttrycka ett inre lidande »

– «Äfven *det* är ett sätt att klaga. Är *det* att beherrska sig, och gör man sig ej derigenom oangenäm i umgängeslifvet? Hvem går mig för resten i borgen för, att icke allt det der är tillgjordt? Det finnes menniskor, som bära sig åt så der, för att i andras ögon synas intressanta.»

Celestine suckade och teg. «Dygdemönstret», som nu tyckte sig hafva uppfyllt allan rättfärdighet, då det begagnat tillfället att hindra Celestine från att bilda sig, göra henne bedröfvad och förtala en hederlig man, aflägsnade sig, högst belåtet med sig sjelf, och föga belåtet med någonting annat här på jorden.

«Hvem var den der damen?» frågar läsaren. Ber tusen gånger om förlåtelse, att jag glömde presentera henne. Det var eljest öfverstinnan Leyonsköld, fostermor till Celestine. Hennes rätta mor – ja, om läsaren beskedligt lofvar att inte tala om det, så skall jag berätta hur med den saken hänger tillsamman. Det är en familjhemlighet, som jag en gång under en ångbåtsresa lyckades locka ur en viss brukspatronessa. Det förhåller sig så, att öfverstinnan Leyonsköld hade en syster, en mycket söt och hygglig flicka eljest, men som hade haft den betisen att knyta ett kärleksförbund med en ung man, som väl kunde passerat, om han ej haft tvenne ohyggliga egenskaper med O framför, nemligen obemedlad och ofrälse. Icke underligt då, om föräldrarnes honetta ambition förbjöd dem att taga honom till måg. Ett stycke af patronessans berättelse gick för mig förlorad, i anledning af ett på däck uppkommet buller; men hvad jag af fortsättningen kunde sluta, var, att en «skandal» skett i det att Celestine blef född till verlden. Hennes arflös förklarade och af hela

slägten förskjutna mor dog ett par år efteråt af grämelse; hela arfvet tillföll vårt dygdemönster, och i sin sublima dygd hade hon tagit den lilla värnlösa Celestine till sig, och lät henne uppfostras tillsammans med sin egen dotter, *Nanna.* Öfverstinnan tillät icke någon skillnad göras emellan de begge flickorna i afseende på företräden; betjenterna hade befallning att, då karotterna gingo omkring bordet, hvarannan gång bjuda Nanna, och hvarannan Celestine först, hvilket isynnerhet borde iakttagas när främmande var tillstädes; när Nanna fick en ny klädning, så skulle Celestine ha en likadan; flickorna hade samma mästare i allt hvad de skulle lära, och hade hvar sin vecka nycklarne till sockerskrinet. Som emedlertid rätta förhållandet med Celestines härkomst var kändt i hela orten, så skördade öfverstinnan Leyonsköld en allmän beundran för sitt högsinta uppförande, och denna beundran stegrades ända till raseri, då ett rykte kom ut, att en testamentarisk disposition var af öfversten och öfverstinnan Leyonsköld gjord, att Celestine, efter deras död, skulle ärfva lika med deras egen dotter. Huru nu härmed rätteligen förhöll sig, känner jag ej så noga, men att öfverstinnan i sällskaper brukade gifva vinkar derom, har jag af säker hand.

Men jag har ännu mycket att berätta om öfverstinnans förträffliga egenskaper. Hvarje lördag kokades på Sätraholm (så hette Leyonsköldska godset), en ofantligt stor kittel soppa, hvaruti i broderlig sämja summo om hvarandra kålrötter, potatis, fläsksvålar, gryn, ärter o. m. d., och sedan anrättningen var färdig, samlades på ett visst klockslag alla ortens fattiga, med krukor och skålar, för att bekomma den hvar och en tillkommande andel. Öfverstinnan var vid dessa utdelningar alltid sjelf närvarande, för att se att allting gick ordentligt till; och sedan gummorna eller barnen fått sina kärl fyllda, defilerade de förbi öfverstinnan, som nådigst tillät dem att då kyssa hennes klädningsfåll. Till hvarje jul lät öfverstinnan köpa upp ett vackert antal strumpor och becksömsskor, som hon med egen hög hand utdelade till de behöfvande, och ett par gånger om året lät hon underrätta sig, huruvida någon af godsets underhafvande var sjuk; och inrapporterades då, att någon, som ej bodde för långt bort från herrgården, var sjuk, så hände det, om vädret var vackert, att öfverstinnan sjelf *till fots* företog en pilgrimsfärd till den sjuke, med en flaska Hoffmans droppar och ett par lod engelskt salt i piraten, och ve då den sjuke, om han vid hennes ankomst blifvit så mycket bättre, att han ej behöfde hennes medikamenter.

En sådan engel var öfverstinnan. Det var ett «behof för hennes hjerta» att göra godt. Hände det till exempel vid lördagsbespisningarne, att någon af dem, som hade tillåtelse att hämta, uteblef, så försummade icke inspektoren att annotera denne, och efterhöra hvad orsaken till försummelsen månde hafva varit. Om då den annoterade tilläfventyrs förklarade, att, i anseende till den långa väg han hade att gå, han genom hemtningen försummade mera arbete och tid, än soppan var värd, så fick han af inspektoren en skrapa för sin lättja och föreställning huru missnöjd hennes nåd skulle bli på honom, om han så der visade sig ej förstå att värdera hennes välgerningar. «Om han icke infann sig nästa lördag, så måste allvarsammare åtgärder vidtagas.»

Och så ordentlig hon var i sitt hus! Hvarenda morgon, hela året om, steg hon upp kl. precis 6, och då var hennes första göra alltid att underrätta sig, om husets öfriga innevånare voro uppe och vid deras arbete. Sjelfva gubben, öfversten, måste då stiga upp, ehuru det kostade på, och fanns ej något arbete ute på marken tillfälligtvis att efterse, så hade alltid öfverstinnan garn hemma, som han kunde binda nät utaf, eller också fann hon alltid på någon passande sysselsättning åt honom. Gubben lade patience så gerna som han lefde, och hade gerna börjat dermed redan på morgonen, men öfverstinnan, som insåg det tidsödande och onyttiga i denna sysselsättning, hade ställt så till, att gubben ej vågade titta efter patiencekorten, förr än sedan eftermiddagskaffet var drucket. Men, jag tror jag sade att gubben steg opp *hvar* morgon kl. 6. Det är falskt. Om *söndags*morgnarne fick han ligga till kl. 8. En gång på öfverstinnans födelsedag, då hon var serdeles nådig, hade gubben passat på, och utverkat åt sig denna gunst. Men då den beviljades, måste han i stället åtaga sig ett bestyr, som han förut ej haft, nemligen att föra bok öfver utgifterna för öfverstinnans välgerningar. Man kanske inte vill tro mig, då jag säger, att hela *Tvåhundrade* riksdaler banko voro årligen anslagne härtill, och hvarken ett enda runstycke mer eller mindre fick gå åt. Se det kan man kalla ordningssinne! – Och ett sådant kök! Aldrig skulle man väl ha sett så blankskurade kastruller och fläckfria

talrickar. Och sådana långa väfvar, som lågo på bleket, och sådana feta kalfvar, som hoppade i ketten! Som man lätt föreställer sig, upptog tillsynen öfver allt detta mycken tid, men ändock hade öfverstinnan tid att sjelf arbeta. Man såg henne sällan sysslolös, och till och med, då hon gjorde sina runder i kök och visthus, hade hon en stickstrumpa i handen. Och den som tror, att hon för allt detta försummade att bilda sin själ, bedrar sig mycket. Tvertom egnade hon hvarenda eftermiddag en timma och femton minuter till läsning – med ett ord, hon var en alldeles förträfflig menniska: hon var *fullkomlig!*

Gubben öfversten känner man. Redan i vaggan hade han blifvit utnämnd till fändrik, bar som gosse derföre röd list omkring mössan, var general för alla pojkar på hela godset, hade vid 10 års ålder en egen liten ölänning, hvilken dels begagnades till ridning och dels till åkning, kunde vid 12 års ålder temligen försvarligt explicera Thelemaque, lärde vid 13 år att blåsa flöjt, glömde detsamma vid 14, då dansmästaren gjorde några förtviflade försök att få de välborna benen lediga, kom så i ett institut, der han fick lära den dråpliga konst, hur man fermast och säkrast skall lyckas att sätta en kula i sin medbroders hjerta, eller med eld förstöra en stad och tusentals oskyldiga innevånares välfärd. Huruvida han kom djupt i *theorien* härför, är ej bekant, och praktiken hade han blott tillfälle att öfva på Renne slätt och någon gång Ladugårdsgärde. Såsom arftagare till ett betydligt fidei-kommiss, och dessutom af gammal familj, hade han ej svårt för att komma in i generalstaben; avancementet gick derigenom lättare, och i följe deraf kunde han äfven med rättvisa göra anspråk på en distinguerad flickas hand. Och hvilken flicka skulle kunna finnas honom värdigare, än fröken Eulalie B., hans sedermera blifna gemål? Äfven hon var ju af gammal familj och förmögen: det var således parti égal. Och för öfrigt var hon ju mönstret för alla flickor i hela trakten. Om en annan stackars flicka råkade att en enda gång visa sig litet för mycket glad, straxt sade modern: «spegla dig i Eulalie B., flyger *hon* på det der sättet?» eller om en flicka råkat rifva sönder ett par bättre handskar i krusbärsbuskarne, straxt: «se på Eulalie B.; skall man någonsin se henne göra så der?» – Alltid lät det: «se på Eulalie; spegla dig i Eulalie!»

Det var nu denna ovärderliga juvel, som till följe af en gammal öfverenskommelse emellan kontrahenternas föräldrar skulle falla på herr kaptenens och fideikommissariens del, och som fröken Eulalie var en så utomordentlig «förnuftig» flicka, så satte hon sig ej ett ögonblick emot föräldrarnes vilja, utan lät i all möjlig ordning förlofva och gifta sig med «kusin» Carl Göran, som han kallades, i anledning af en långväga slägtskap familjerna emellan. Under en sådan dårskap som kärlek hade Eulalie aldrig varit hemfallen, och för *dess* skull var det således likgiltigt med hvem hon förenade sig; men hvad som hos henne väckte några små betänkligheter, var att kusin Carl Göran icke ville bortlägga en viss drumlighet i sällskaper, hvilket hon förutsåg att *hon* i en framtid skulle komma att få skämmas för. Men också för *detta* visste hon bot, och äfven om hon satt på nålar, hvar gång konversationen i ett sällskap, der hennes man var närvarande, tog en sådan vändning, att icke kunskaperna om åkerbruk, jagt, hästar eller exercis ville förslå, så visste hon alltid, då öfversten blef satt i nödvändighet att någongång yttra sig, så skickligt att nappa åt sig ordet, att han slapp att säga annat än: «det är alldeles rätt, som min Eulalie säger.»

Men jag glömmer alldeles bort vår stackars Alexis, som under det jag här vidt och bredt ordar om öfversten och hans fullkomliga hälft, går ute i skogen och fryser.

Det hade redan mörknat, och vintergatan, fästets briljanterade gördel, stack bjert af mot den dunkla grunden. Ett blekt norrsken kastade då sina oroliga flammor upp emot hvalfvet, och det var som om verldens lampa nedanför horisonten hållit på att slockna. Kölden var bister, och då isen i den närbelägna sjön, genom det sjunkande vattnet, remnade, hördes knallar, starka som kanonskott, och hvilka mångfaldigt upprepades af de kringliggande bergen.

Med tungt sinne återvände Alexis från sin rånade helgedom, och vid hvart steg han tog, gnällde snön under hans fötter, så att det lät som om jorden beklagat sig öfver att han gick på henne. Plötsligt stannade han,

kastade en blick bortom stjernorna in i det djupa hvalfvet, och sade för sig sjelf: «men är det inte en fördom?» och härvid lät han sina ögon nedsjunka i ett bråddjup, vid hvars brädd han stod. Hur hans tankar hvälfde, anar man lätt. Sedan han stått så en stund, stum och med hufvudet sänkt emot bröstet, syntes det som om han, med halft våld på sig sjelf, fattat ett hastigt beslut, ty med raska steg aflägsnade han sig från bråddjupet, som om en tjusorm sett på honom med sitt ihåliga öga, och snart var han åter nere på landsvägen. Då saktade sig åter hans gång, och med långsamma steg skred han mot hemmet. Han hade ej gått länge, förr än, långt bort i skogen, hördes det glädtiga ljudet af ett par bjellror, som förkunnade att en resande var i antågande. Ljuden blefvo allt tydligare, och slutligen hördes hofslagen af den trafvande hästen. En släda kom svängande utför backen, med tvenne personer uti, en resande och en skjutsbonde. Snart hade den hunnit upp Alexis, som likgiltigt kastade en blick åt den resande; denne åter fästade *sin* på Alexis, och slädan var redan ett godt stycke framför honom, då den resande ropade: «håll!» – Bonden höll in tömmarne, förmodande att någonting gått sönder, och den resande, vändande sig om, ropade till Alexis: «förlåt mig, är detta inte rätta vägen till Sätraholm?» Alexis, hvars bröst gaf en klar återklang vid den vänliga, välbekanta rösten, skyndade på sina steg, och ropade ännu på afstånd: «hvad tusan! är det inte Albert?» och det var Albert. Med ett hopp var han ur slädan och i Alexis' armar, och ett trofast famntag var all den ceremoni, som utgjorde de begge vännernas helsning. «Jag såg då rätt,» sade Albert. «Jag tyckte väl att det var du, men jag var ej säker, och derför gjorde jag den eljest öfverflödiga frågan. Nu är jag här, som du ser, förr än du kunde tro. Jag fick mina arbeten vid akademien färdiga förr än jag tänkte, och som jag just inte hade något serdeles angeläget för mig, så beslöt jag att resa.» – «Hjertligt välkommen, på egna och patronagets vägnar,» svarade Alexis. «Jag hoppas att du ej skall ångra din resa, ty ehuru nu, som jag väl kan tro, stockholmsnöjena äro som bäst i farten, skall du ej behöfva leds på Sätraholm.»

»Det var ypperligt, att jag först träffade dig,» återtog Albert, «så kan jag, innan jag träder in i den för mig ännu främmande kretsen, få liten reda på hurudant folket är, som jag kommer att ha med att göra. Jag tror jag låter bonden köra förut så länge. Det kan ju inte vara långt fram, och det kan dessutom göra godt att genom promenaden värma upp sig litet, så att man inte ser allt för frusen ut, då man kommer in i salongen.» Härvid kastade Alexis en flyktig blick på Albert, och fann lätt, att detta uppvärmande ej kunde vara alldeles ur vägen, ty Albert syntes, hvad påpelsningen beträffar, temligen lätt ekiperad. «Jag ser hvad du tänker,» sade Albert. «Du tycker visst, att jag är något för legert utrustad för tretti graders köld.»

– «Kan inte nekas,» svarade Alexis.

– «Ja jag var ej heller så här lätt ekiperad, då jag reste från Stockholm – men – hvem kan förutse allt som kan hända under en resa? – jag träffade på en gästgifvaregård en gammal vän – du vet – Armell – du känner honom nog –»

– «Åh ja!»

– «Nå ja! han var ännu tunnare klädd än jag – blott en kamlottskappa – och hade ännu tjugu mil qvar – jag hade bara några få, och den här syrtuten – du finner –»

– «Ja, Gud ske lof! jag finner att du är samma tok, som du alltid varit.»

Alexis räckte Albert handen. Deras själar signalerade med en lätt handtryckning. Men sentimentalitet var ingenderas svaga sida. Kanske väntar man, att Albert skulle säga: «när man har ett varmt hjerta, kan det göra detsamma med pelsen eller någonting dylikt, men nej. Och jag är rätt glad att han teg, ty ett sådant sjelfberöm, ehuru oskyldigt det synes, inger dock misstanka. Den som talar om att han har ett godt hjerta, äger det ej mer än till hälften. Den *sanna*, varma känslan höjer sig inom blygsamhetens slöja, och rodnar, om man ertappar dess behag blottade. – Det skulle således tyckas vara en inkonsequens, att Albert ens omtalade sin goda handling, men det är ej så. Inför en *intim vän* behöfver blygsamheten ej rodna, och Albert

och Alexis voro intima vänner. De behöfde ej hålla något hemligt för hvarandra, hvarken det som lände dem till beröm eller klander.

Men under det vi göra dessa reflexioner, har skjutsbonden fått ordres att köra förut till Sätraholm, och våra vänner fortsätta i sakta mak, arm i arm, deras vandring.

«Nå du,» började Albert, «gör nu i största hast ett utkast till Sätraholmsinvånarnes porträtter. Öfversten –»

– «Är icke öfversten,» inföll Alexis; «den rätte öfversten är *öfverstinnan.*»

– «Aj aj, står det så till? Då öfvergå vi genast till henne, om du vill. Hon regerar således med jernspira –»

– «Inte just det; snarare med träspira, ty hennes regering har träsmak. Hon styr huset exemplariskt väl, låter sina barn få en den mest vårdade uppfostran –»

– «Det bevisas bäst derigenom, att hon valde oss till deras lärare,» afbröt Albert med ett sjelf-ironiskt leende.

– «Förstås! Hon väljer de bästa sällskaper för sin familj, är gästfri, ehuru något afmätt, och låter sin välgörenhets sol lysa vidt omkring; men allt förekommer mig dock som en ljudande malm och en klingande bjellra, ty – fortsätt sjelf.»

– «Jag måste tillstå, att den teckning du gör af öfverstinnan ej är serdeles animerande. Men hvad tycker du då om fröknarne, mina tillkommande elever?»

– «Jag kan inte säga annat, än att du skulle tacka din himmelske Gud, om jag kunde teckna dem med mindre vackra drag, än jag måste, om jag skall hålla mig vid sanningen.»

– «Åhå, det är väl inte så farligt. Jag är en salamander för sådan eld.»

– «Får väl se. Att du blir kär, derpå vill jag våga tio mot ett, men i *hvem*, tror jag mig ej ännu så noga kunna bestämma. Den, hvars natur otvifvelaktigt vore mest öfverensstämmande med din, är *Nanna*, den egentliga dottern i huset, ty den andra, *Celestine* – men jag tror jag redan i bref till dig nämnt i hvilket förhållande hon står till familjen.»

– «Jag vet det, och det är just det, som redan på förhand intresserar mig för henne.»

– «Men emedlertid – dock, jag säger ingenting ännu så länge. Du får sjelf se.»

– «*Någon* ledning måste du ge mig.»

– «Nå väl! men namnen sätter jag ej under porträtterna. Den ena finner du troligtvis vid ditt inträde i salongen vid fortepianot. Det är just nu den timman, som enligt öfverstinnans eviga ordning skall egnas åt musik, och som hon, om hvilken jag nu talar, är den mest musikaliska af de begge kusinerna, eller systrarne, så finnes hon för det mesta vid instrumentet. Hon har verkligen mycken känsla för musik, och naturen har försett henne med en mer än vanligt vacker röst. Det är egentligen altstämma hon har, och det hörs äfven när hon talar –» – «Ack, det är just min vurm, sådana der djupa stämmor hos fruntimmerna. Men det stöter väl icke på *karl*, ty då reserverar jag mig.»

– «Alldeles icke, ehuru inte jag, och säkerligen ej heller du, kan bestämdt exprimera hvari den brytning i stämman består, som gör uttalet i altomfånget hos qvinnor så retande, så fattar jag det i alla fall ganska väl, och det är då just ett sådant slags brytning, som – som hon, jag nu syftar på, har.»

– «Hon är väl vacker; eller är hon *inte* vacker? Säg gerna för mig det ena eller andra.»

– «Vacker! – sannerligen jag kommit att tänka på det; – men *förtjusande* är hon, det är säkert.»

– «Bravo! blond kanske?»

– «Egentligen ha hennes ögon lika många färgskiftningar, som dagar på år. *Grundfärgen* har emedlertid förefallit mig att vara himlahvalfvets *om natten.* Håret står på gränsen emellan brunt och svart, och böljar ned öfver hennes axlar.»

– «Du gör mig nyfiken. Men lynnet?»

– «Något svärmiskt, och själen mäktig att uppfånga stora idéer.»

– «Och du tror ännu inte jag vet hvilken af kusinerna det är? Men låt höra, hur är den andra?»

– «Oskuld, naivité, enkelhet, ljusa lockar, ögonfärgen himlahvalfvets *om dagen*, glädtigt lynne, själsgodhet – se der ungefärligen hennes signalement. Man tycker i allmänhet mest om *henne.*»

– «Om Nanna således. Det är ju klart som dagen. Kom låt oss gå lite fortare, så att vi hinna fram, innan Celestines musiktimma är slut.»

– «Aha, står det så till – redan? Men skulle inte *Nanna* kunna förmå dig också att skynda på dina steg? Du skall veta, att hon har en talang för målning, som just inte är att förakta.»

– «Det fägnar mig obeskrifligt. Men du vet, *talang* för en sak talar icke mycket hos mig. *Geni*, det är annat.»

Och under detta samtal, hvaruti förekom äfven en hel hop, som jag ej kommit att uppteckna, hade begge vännerna hunnit fram till Sätraholm. Bonden höll med slädan på den yttre gården, hade kastat ett täcke öfver hästen, som, befriad från sitt betsel, var ifrigt sysselsatt med förtärandet af en hötapp, och bonden stampade i snön, blåste i bälgvantarne och slog händerna tillsamman för att hålla sig varm. En stor bandhund höjde vid vännernas ankomst en hes aristokratisk röst, och de långsamma glafsen genljudade i skogen. «Dä va’ la fali väl att herra köm,» sade bonden, «jag står här och blir så eländigt kälen om näfva. Men så får ja la te’n en sup kan ja förstå.»

«Det skall du få, min gubbe, och till två,» svarade Albert, som öppnade resväskan och lemnade bonden sina skjutspenningar. «Gu’ välsigne nådi’ baron!» sade bonden, som fann att han fått en hel adertonskilling öfver. Bonden, hvars uppmärksamhet Alberts lätta ekipering icke hade undgått, hade knappt förut trott sig böra benämna honom «herre,» och han hade kört temligen makligt, under den förmodan att drickspenningarne skulle bli efter ekiperingen, men adertonskillingen lät ett nytt ljus uppgå för honom, och han fann, att det ej allenast var en «hederlig herre,» utan till och med en baron. Albert log. Alexis bad en dräng, som hade något att syssla vid stallet, att bära opp Alberts kappsäck på hans rum, som var iordningsatt i en flygelbyggnad, och de båda vännerna följdes åt dit. Drängen sade till en piga att bära dit ljus, det kom, och snart var Alberts kappsäck öppnad och han i ordning att låta presentera sig. Hastigt hade underrättelsen om den nye lärmästarens ankomst spridt sig inom familjen, och då pigan berättat, att han var så vacker och hygglig, spändes flickornas nyfikenhet. Celestine sprang upp från pianot, Nanna kastade ifrån sig sin söm, och sjelfva öfversten upphörde för ett ögonblick med sin patience. Blott öfverstinnan fortsatte lika lungt sin strumpstickning, och föreställde sin omgifning, hur mycken brist på takt det skulle förråda, att visa det man gjorde affär af en sådan bagatell. Hvar och en återtog sin plats och sysselsättning, och blott då och då, när någon gick i dörren, smögo flickorna dit en blick. Ändtligen var det Albert, som kom, åtföljd af Alexis,

hvilken presenterade honom. Öfversten skulle, gubevars, öppna konversationen och bedja Albert vara välkommen, men ifrån detta bestyr befriades han snart af öfverstinnan, som sade Albert en komplimang i allmänna ordalag öfver hans talang, hoppades att han skulle komma att trifvas, och att hennes flickor skulle rätt flitigt profitera af tillfället att få begagna hans undervisning. Albert afhörde detta med skyldig uppmärksamhet och tålamod, lade bort sin hatt, och tog en thekopp, som Nanna med en liten gest inbjöd honom att taga på bordet. Albert lät en flyktig blick halka öfver Nannas täcka figur, och smög en annan straxt efter bort till Celestine, som hade gjort halft höger om på sin stol vid pianot, der hon af artighet upphört med sången, men satt ändå qvar, emedan öfverstinnan tyckte, att det hade varit en allt för stor uppmärksamhet emot en person, som blott hade kommit i huset för att för penningar ge lektioner, att blott för hans skull komma fram till konversationsbordet. Hon visste så väl att finna ett «lagom» i all ting, och hade gjort sina flickor så väl bekanta med gränserna härför, att de sällan numera misstogo sig om hvad som passade eller ej. Den som emedlertid ibland misstog sig i detta fall, var Nanna, som af sin naturliga yrhet stundom lät locka sig att hoppa öfver dessa gränser; men hvar gång hon tillät sig att begå några små oskyldiga snedsprång emot de stränga förhållningsorderna, fick hon plikta derför med tårar, utpressade af moderns föreställningar, och de inträffade derföre med hvarje dag allt mera sällan. Öfversten fortsatte åter sin «Napoleon» och framställde blott då och då till Albert en fråga om väglaget, om han åkt på släda hela vägen från Stockholm, om man der hade lika kallt som här o. s. v. Öfverstinnan, som hade rikare förråd på samtalsämnen, ledde konversasionen, så omärkligt som möjligt, in på ämnen, dem hon ansåg kunna ge densamma mera elevation, men som hon hemtade sina hufvudsakligaste förråder ur konversationslexikon, der hon tog det första, det bästa, som föll henne i minnet, och det derigenom hände, att de öfriga af sällskapet, som just icke lagt sig mycken vinning om studiet af konversationslexikon, stundom alls icke hade reda på det ämne som bragtes på tapeten, så blef samtalet ofta afbrutet, och det inträdde en tystnad af förlägenhet, som ej upphörde, förr än ett splitter nytt ämne skakades upp ur sin ljufva konversationslexikon-slummer. Emedlertid fick öfverstinnan härigenom tillfälle att briljera, och fröjdade sig åt sin öfverlägsenhet, under det att Alexis och Albert smögo öfver till hvarandra ironiska blickar, hvilka troget telegraferade de reflexioner, som genom öfverstinnans «takt» hade blifvit föranledda. Öfverstinnan förebrådde sig i alla fall nu, att ej hafva sett något på artikeln «måleri», men hon kunde ju också aldrig tro, att Albert skulle komma så snart. Tills i morgon afton skulle hon dock vara spränglärd i måleriets historia. Det hade utan tvifvel varit en småsak för både Alexis och Albert, att, om de *velat*, begagna sina ressurser för konversation, för att sätta *öfverstinnan* i förlägenhet, men dertill hade de för mycken humanitet och belefvenhet. Men det var ännu en anledning, som gjorde att den ej blef animerad. Albert kände sig hemligt dragen till Celestine, som envist bibehöll sin plats der borta i skymundan, och gjorde sig derigenom skyldig till den ena distraktionen efter den andra, och *Alexis*, för hvilken *dagen* återförde både kära och bittra minnen, var försänkt i dessa. Väl hade dessas styrka något försvagats af tiden, ty det var fyra år sedan hans hjertas blomstrande förhoppningar dogo, och en ny blomma hade sedan dess börjat skjuta rötter i hans bröst, men den 23 Februari var dock alltid ännu en sorgfest för honom, och den höll han helig för sitt minne. Ändtligen gick öfverstinnan ut i något ärende, och Alexis och Albert voro då icke sena att lemna sina stolar, på hvilka de under en lång timme varit fjettrade. De gingo bort till pianot, och man skulle kanske tro, att Albert nu skulle komma med en fadd ursäkt, att det kanske varit hans skull, att fröken Celestine afbrutit sin sång, men det måste vi göra honom den rättvisan att säga, att han icke gjorde. Tvertom bad han henne ej med ens den mest aflägsna bön att åter börja. Celestine höll honom hemligt räkning derför, lemnade sin plats åt Alexis, som utan omständigheter tog den, och introducerade sig i en fantasi, som med ömsom de mest vilda, och ömsom mest ömma toner skildrade hans själs tillstånd. Nanna var emot vanan tyst och tankfull, och tycktes nästan lida af denna musik, hvartill hon väl visste att Alexis ej hemtade idéerna från henne. Hon utöfvade eljest ett ej ringa inflytande på Alexis; hennes trefliga, glada lynne jemnade mången gång de fåror sorgen plöjt i hans själ, och hade hon ej haft en så farlig företräderska i hans hjerta, så hade hon måhända nu ensam herrskat der. Celestine gick bort till divansbordet, började att flitigt brodera på en krage, men satte sig så, att hon hade fri utsigt åt pianot, vid hvars sida Albert satt sig. Midt under det att Alexis' fantasi flammade upp och kastade

sina vilda lågor rundt omkring, inföll öfversten, som tyckte det vara mankeradt mot den nykomne gästen, att helt och hållet låta samtalet afstanna, med en fråga «om det vore sannt som man sagt, att rågen stigit i Stockholm?» – Alexis slog ett par kraftiga ackorder, slutade tvärt, och – öfversten fick svar på sin fråga. Att detta utföll mindre tillfredsställande, rår jag ej för, ty, sanningen att säga, var icke Albert temligen rå i sådana kunskapsgrenar. Emedlertid måste Albert för höflighetens skull nalkas bordet, der öfversten och fröknarne sutto, men han satte sig ej mer, utan ställde sig bakom Celestines stol. Äfven Alexis nalkades, och snart tog nu konversationen en blixtrande fart, emedan den ej vidare behöfde sucka under öfverstinnans konversationslexikonslärdom. Albert lät sitt lekande lynne fritt spela, och Alexis gjorde samtalet, genom här och der infattade satiriska infall, ännu mera pikant. «Ack om mamma ville dröja rätt länge der ute,» tänkte flickorna temligen syndigt i sin själ; men, ingen glädje är varaktig här på jorden, och – öfverstinnan kom åter in. Till och med öfverstens uppsyn mulnade något härvid, ty äfven han hade förut emellanåt skrattat så hjertligt, att hela hans feta person skakade. Från flickornas ansigten jagades löjet, men Albert var redan kommen för mycket i farten, för att i hast kunna ge sitt lynne en annan rigtning. Också kanske det var politik af Albert, att ej låta öfverstinnan imponera på sig, ty sannolikt tänkte han, att om han första aftonen visade en sådan, onödig undergifvenhet, så skulle han sedermera ej finna något tillfälle att åter afskudda sig oket. Han lät således, äfven sedan öfverstinnan återtagit sin plats i soffan, sitt glada lynne göra de yraste kaprioler, och flickorna sutto dervid som på nålar, ty de hade redan börjat intressera sig för den unge målaren, och fruktade att han genom sin liflighet skulle göra ett ofördelaktigt intryck på modren. Oförmärkt vexlade de sig emellan blickar, hvilka ej förstodos af andra än dem sjelfva, men detta så mycket tydligare, och Celestine fästade äfven en gång sina uttrycksfulla ögon på Alexis, som läste i dem tydligen: «säg åt'en.» Men detta ögonkast besvarades af Alexis blott med ett knappt märkligt ironiskt leende. Öfverstinnan, hvars första intryck af Alberts munterhet var, att den mindre passade, då han, såsom blott en lärmästare, borde känna sin underordnade ställning i huset, och i följe deraf åtminstone borde afvakta sin matmoders «imprimatur», innan han vågade sig åstad med några lustigheter, påtog visserligen till en början en allvarsam min; men det var med Alberts flytande tunga, som man säger det fordom var med Neckens polska, nemligen att då den spelades upp, så måste icke allenast allt hvad lif och anda hade, dansa, utan äfven bänkar och bord. Öfverstinnan rycktes således omsider ovilkorligen med, och hennes tungrodda lynne måste med Ablerts munterhet dansa en galopad, som väl kostade på, och detta så mycket mer, som hon stretade mot, men som likväl skaffade henne en helsosam motion. Flickorna, som icke kunde påminna sig att på flere år hafva hört modren skratta högljudt, och nästan trodde, att hon helt och hållet förlorat förmågan dertill, blefvo nu både ängsliga och glada, då de förnummo hennes tungband i detta afseende löst; och ehuru de ej ännu tordes följa sin hjertliga lust att äfven instämma i skrattkören, så hände dock stundom en liten fnysning från Nanna, och man såg henne allt emellanåt oroligt jemka sig på stolen, och allt utvisade hvilket tvång hon måste lägga på sig, för att icke bryta emot den en gång införda konveniensen. Celestine var ännu mera «sage», och det förtröt öfverstinnan, att *hon* icke kunde vara detsamma.

Men det nalkades till supétimman. Man såg det deraf, att en figur, liknande en bokhållare, som skulle vara något «bättre», kom insmygande genom dörren, der han helt tyst blef stående. Äfven befallde öfverstinnan en domestik gå upp och fråga «fröken», om hon icke behagade stiga ned. Denna fröken var en gammal moster till öfverstinnan, som hörde till husets inventarier. Hon ägde ett litet kapital, som hon testamenterat åt sin systerdotter, och i stället för ränta på penningarne, hade hon allting fritt i huset. Det var en gammal beskedlig, något sjuklig gumma, hvars inklination *nu* var en liten hund, som för fetmas skull ej kunde gå utför trapporna; men i sin ungdom hade «tant Ulla,» (så kallades hon af hela familjen) varit kär i en ung man, som hon dock ej af sina föräldrar tilläts gifta sig med, emedan han ej stod i någon lysande karrier; och då hon hade nog ståndaktighet att ej emottaga några andra «anbud», så förblef hon i oskyldighetens tillstånd i all sin dar. Och i detsamma kom tant Ulla, som eljest för det mesta åt uppe på sitt rum, men nu, drifven af nyfikenhet att få se den nye invånaren i huset, ville gå ned. Efter några minuter inkom en betjent, med serviett på armen, och vid dess «det är serveradt» satte sig familjen i rörelse till matsalen. Öfversten skulle

gubevars i dörren krusa litet med den nykomne Albert, men denne gjorde blott en åtbörd, som tillkännagaf att han visste sin plats, och man gick ut i behörig rangordning. Snart var supéen expedierad, och man gick åter ut i salongen. Öfversten lade ännu en patience, och man pratade, och slutligen togs godnatt, och hvar och en gick till sina rum.

Men om det ej är indiskret, så skola vi ställa oss och lyssna vid dörrarne, för att få höra hvad man har att säga. Ära den som äras bör, således först till öfverstens och öfverstinnans sängkammardörr.

«Nå, min söta vän!« sade öfversten till öfverstinnan, i det en gammal trotjenare drog af honom stöflarne, och satte fram tofflorna: «hvad tycker du om den nye lärmästaren?»

– «Åh jo, han kan vara hygglig nog; men han vet ännu bara inte, hur jag vill ha det i mitt hus. Det är bedröfligt att se, huru litet grannlaga ungt folk nu för tiden är. Men jag hoppas att han bättre tar sig till vara, då han närmare lär att känna mig,» sade öfverstinnan, i det hon lade den aftagna negligéen på toilettbordet, och lät oss «närmare känna» den rätta färgen på hennes hår.

«Du har mycket rätt, min söta vän,» återtog öfversten, i det han drog ned nattmössan öfver öronen, «han var alltför öfverdådig. Men kanske brukas det så nu i Stockholm?»

– «Brukas!»

– «Ja så, förlåt mig min söta vän, jag mente bara» –

– «Det kan väl vara, att det brukas så i *hans* kretsar, och äfven ibland *oss* af våra jemnlika, men en simpel målare» –

– «Ja ja, du har så rätt, så rätt, min söta vän» –

Men här är inte roligt att stå längre. Låt oss springa till flickornas kammardörr. Ah se, ett så inventiöst nyckelhål! man kan ju se nästan allt som passerar i rummet. Nå nå, vackert, vackert! «Låt mig få se, låt mig få se!« – En i sönder. Hvad ser du då? Ack se den allra lilla sötaste fot! Men det är nu inte rätt att stå så här. Men se der ställer sig kammarjungfrun emellan Nanna och dörren – så fatalt! Ur vägen, din slyna! Men det är Nannas goda engel, som ställer henne der. Se så, först den ena, så den andra – häng den der öfver stolskarmen. Hvad hon är söt, – och se Celestine, – men kan jag förlåtas? – Akta dig, Celestine, det står någon och tittar genom nyckelhålet, – hon hör inte, – o, herrliga Diana! goda nådiga Diana, förvandla mig inte till en hjort!

Men nu kan jag åter gerna se dit. Det synes nu blott tvenne de sötaste englahufvuden ofvanför täcket. Hvad dessa små täcka nattmössor med spetsar omkring kläda dem väl!

«God natt, söta fröken!» säger kammarjungfrun; och nu måste vi taga ett skutt dit bort i vrån, bakom skåpet, så att inte kammarjungfrun, som går ut, skall få se oss. Men se nu är hon redan nere för trapporna, och vi kunna åter tryggt gå fram.

«Nå du,» sade Celestine, efter en stunds tystnad, hvarunder hon afvaktat, att Nanna skulle komma med ett sådant der: «nå du?»

– «*Åh* jo,» svarade Nanna, under en lätt gäspning.

– «Åh jo; *bara* åh jo?»

– «Åh jo, visst är han rätt hygglig – men jag är lite sömnig i afton. Du deremot tycks vara alldeles yrvaken.»

– «Jag tillstår, att jag inte på länge haft en så angenäm afton.»

– «Såå! – – Tror du inte jag märkte det? Men *jag* hade rätt ledsamt, ehuru jag inte kunde låta bli att skratta. Han är ju alldeles tokig, den der målarn.»

– «Tokig?» frågade Celestine, lite stött. «Är det tokigt att vara lite glad? Då tycker jag det är mycket tokigare att så der grubbla och spela fantast.»

– «Och det säger *du!* Men, söta du, släck nu ut ljusen, och låt oss sofva.»

– «Somna du då, din sömntuta, – jag vill ännu läsa litet;» och knappt hade Celestine sagt detta, förr än Nannas ögonlock voro tillslutne, och en långsam häfning af hennes mjella barm tillkännagaf, att hennes hjertas små bekymmer måste vika för sömnen. Celestine hade slagit upp Goethes «die Wahlverwandschaften» – en bok, som öfverstinnan tillåtit henne läsa, emedan den var oerhördt klassisk, – och hennes ögon voro väl fästade på bokstäfverna, och promenerade öfver raderna, men då hon hade läst en half sida, måste hon läsa den om igen, ty hon hade icke fästat sig vid innehållet. Hon började sidan på nytt, och de första raderna uppfattade hon väl, men det öfriga hade hon återigen ingen reda på. Alberts bild hade ställt sig emellan hennes ögon och bladen, och hade redan för henne blifvit en intressantare bok. Celestine lät boken ligga uppslagen, men gjorde ej vidare något försök att läsa. «Tokig?» tänkte hon, – «visst var han lite uppsluppen, men det var ju ändå allt så klokt och träffande, det han sade. Det kan just förarga mig, att en sådan der yrhätta, som Nanna är sjelf, skall göra en sådan anmärkning.» Och i tankarne jemförde hon Albert med alla ortens ungherrar, och hos hvar och en af dessa upptäckte hon någon ofullkomlighet; som hon ej trodde sig finna hos Albert. De voro alla i hennes ögon så fadde, så inbillske, och om äfven på Albert man kunde se att han vore lite belåten med sig sjelf, så fann hon detta likväl mera ursäktligt, emedan han dock ägde något att vara stolt öfver. Och så låg hon vaken länge, ganska länge. – Men inte ha vi tid att stå här hela natten. Låtom oss gå ner öfver gården till flygelbyggningen, der ungherrarne bo.

Albert har redan lagt sig, och Alexis sitter på sängkanten hos honom, klädd i nattrock, och röker en pipa.

«Men nog måste du ändå medge, att lilla Nanna är rätt söt,» sade Alexis, likväl under ett hemligt nöje deröfver, att Alexis mera utbredde sig i loford öfver Celestine.

– «Utan tvifvel; men skulle jag *måla* någon, så tog jag utan betänkande Celestine. Hon är *idealisk.*»

– »Tycker du inte, att Nanna liknar någon?» frågade Alexis vårdslöst, men med illa dold förlägenhet.

Härvid fästade Albert en fin blick på honom. «Joo, – till din lycka eller olycka gör hon visst det,» svarade Albert långsamt. «Jag kan helsa dig.»

Alexis qväfde en suck, som ville stiga ur hans bröst, och var tyst en lång stund. Albert respekterade denna tystnad, och afbröt den icke. Ändtligen fortfor Alexis:

– «Du har således varit i sällskap med henne?»

– «På flera ställen.»

– «Jag hoppas att hon är lycklig!» sade Alexis, ej så alldeles uppriktigt.

– «Man kan åtminstone inte se annat. Hon lefver med i den briljanta verlden, är med på alla utsöktare baler, och – klagar *inte* öfver ondt i foten, då man bjuder upp henne», tillade han tröstande.

– «Har du *nyligen* varit i sällskap med henne?»

– «Några dagar innan jag reste, på en bal hos expeditionssekreteraren K.»

– «Du dansade med henne?»

– «Ja, en vals.»

– «Sade du, att du skulle resa bort – att du skulle resa *hit?*»

– «Ja, jag gjorde det, och berättade att jag skulle träffa *dig* här,»

– «Nå?» frågade Alexis, med återhållen ande.

– «Hennes skoband lärer i detsamma ha gått upp; hon föregaf det åtminstone, sprang in i toiletten, och när hon åter kom ut, var valsen redan slutad. Jag talade ej mera med henne, och har sedan ej heller sett henne.»

– «Du är trött af resan, och behöfver sofva,» sade Alexis hastigt, och reste sig upp för att gå; och som läsaren kanske äfven nu känner sig sömnig, så – god natt så länge!

———

ANDRA KAPITLET.

Fjorton dagar voro redan förbi, och lektionerna i full gång. *Celestine* tycktes med hvarje dag få mera lust för *målning*, och *Nanna* för *musik.* Systrarne voro nästan färdiga att vilja byta talanger. Hur detta kom till – ja, käre läsare! det vore verkligen mycket mankeradt emot din skarpsinnighet, att säga det. Albert hade spänt upp en duk, och på de lektionsfria timmarne börjat måla en Cecilia, hvartill han af öfverstinnan utbedt sig att få taga Celestine som original. En atelier var för detta ändamål inrättad i hufvudbyggnaden. För att icke Celestine, då hon satt för denna tafla, skulle komma att vara ensam med Albert, var tant Ulla anmodad att vara närvarande, och uppfyllde ganska punktligt detta åliggande; men icke så sällan hände det att gumman lurade in i sin fåtölj, och öfver stickstrumpan nickade bifall till de vackra drag, som Alberts penna framlockade. Gumman var på köpet lite lommhörd, och – hvem förtänker Albert, att han, jemte taflan, målade för Celestine «Taflor ur lifvet,» der hans tunga visste att på det mest vältaliga sätt framställa idealer af menskliga förhållanden, och framför allt af det husliga lifvets. Som han härvid talade ur sin själs innersta öfvertygelse, och ej var ledd af några egennyttiga beräkningar, så slog hans tal lifligt och rent an på Celestine. Alberts idéer voro icke för henne alldeles nya, men emedlertid hade de, framställda i böcker, ej synts henne så öfvertygande, som nu, då de, hopsamlade i en enda stråle, glänste fram ur Alberts själ. Snart var hon hans lärjunge i theorien om den fria kärleken, så väl som hon var det i målning. Men ännu var det dock blott *theori*, och ingendera hade för sig sjelf tänkt på dess tillämpning. Kärleken betraktades för dem ännu blott objektivt, och de anade icke – hvad *vi* ana. Alberts vistande på Sätraholm var bestämdt till fyra månader, och när man är ung, är det en hel evighet. Hvarken honom eller Celestine hade det således fallit in, att en dag skulle komma, då de skulle skiljas, och deras kärlek låg ännu ostörd i sin morgonslummer. I den tidiga väkten låg den ännu och drömde; men snart skulle solens lifvande strålar spela in i dess trygga kammare, och den skulle vakna till medvetande af sig sjelf.

Förhållandet emellan Alexis och Nanna var äfven ungefärligen detsamma, som då vi sågo dem sist. De önskade ingen förändring, och tänkte ej heller på någon. Ännu gick kärleken med bindel för ögonen, men snart tillstundade den dag, då bindeln skulle lösas.

Det hade under de passerade 14 dagarne varit så tyst och stilla på Sätraholm. Julnöjena voro redan vid Alexis’ ankomst dit förbi, och, som i den trakten, der Sätraholm låg, det hufvudsakligen blott lågo stora gods med betydlig ägovidd, så var det långt till några grannar, och visiter voro derföre der sällsynta. De

enda tillfällen, då middagsbordet var lite talrikare besatt, var om söndagarne, då den prest, hvars predikotur det var, alltid inbjöds, och inspektoren med hustru och bokhållare vore «befallde». Men våra unga längtade ej efter sällskap, och då *de* ej visade någon orolighet öfver ensligheten, så voro de gamla äfven rätt nöjda, att slippa «flacka» omkring. Enformigt var emedlertid visst icke lefnadssättet på Sätraholm. Albert och Alexis hade inom sig för stora resurser, för att det skulle kunna bli det. Tiden fördrefs väl ej med dans eller lekar, ej heller med platta räsonnemanger om dagens litterära alster, hvilket är så vanligt bland menniskor, som affektera en viss bildning, men det gjordes om aftnarne musik, som väl var värd att höras af ett större auditorium, än det som utgjordes af Sätraholms innevånare, och det vexlades och utvexlades idéer på ett sätt, att om en snabbskrifvare varit tillstädes och upptecknat samtalen, så skulle han för någon af herrar förläggare hafva kunnat framlägga en rätt aptitlig produkt. Albert och Alexis hade begge den sannt fina takten, att, då öfverstinnan deltog i samtalet, turnera det så, att, der hon kom fram med några verkligen sunda anmärkningar, låta dessa vederfaras all möjlig rättvisa, och derigenom gifva hyllning åt hennes *goda* egenskaper, (ty hon hade ostridigt sådana) men deremot, då anmärkningarne, som ofta hände, voro pedantiska och felaktiga, då, genom ett grannlaga framställande af dem i deras rätta dager, göra för henne begripligt, att de ingalunda ämnade ställa sig till efterrättelse hennes *diktatoriska* utslag. Detta hade också den effekten, att öfverstinnan med hvarje dag blef allt mera eftergifvande, och hon fann sig väl deraf, ty då hon numera vann någon seger, så verkade den mera välgörande på henne, ty hon visste att den var förtjent. Någon *förtrolighet* i umgänget kom emedlertid icke i fråga, ty hennes lynne var dertill af allt för aristokratisk natur; men hon förmåddes dock så småningom, att, i motsats mot hvad hon tillförene varit van, erkänna förtjensten äfven hos andra menniskor, och detta gjorde att hon sjelf blef mera menniska. Den fina satir, hvarmed isynnerhet *Alexis* visste att behandla en mängd ämnen, dem öfverstinnan genom fördomarnes makt förut ansett fridlyste för all strängare granskning, väckte hos henne åtminstone tvifvel om deras trolighet, och de koncessioner, hvilka Alexis sålunda med hvarje dag aftvang hennes förnuft, kommo vid många tillfällen väl till pass. Det är alltid helsosamt för en menniska, att hvarken känna sig vara en gud eller djefvul, och då Alexis betog henne illusionen att hon *var* det förra, räddade han henne äfven från att *bli* det sednare.

Det var en förmiddag i medio af Mars. Muntert sken solen in genom fönsterrutorna på salongen på Sätraholm. Skatorna skrattade utanför i en apel, bland hvars ännu nakna grenar de byggde sina bo, och stora droppar föllo från takisarne. Alexis satt vid pianot, och Celestine stod bredvid, sysselsatt att instudera en aria af Bellini.

«Se, se,» ropade Nanna ifrigt, som kom inspringande med en blåsippa i handen, den hon på en solig backe i skogen varit ute och plockat. Hon lemnade ej Celestine eller Alexis någon ro, förr än de beundrat hennes skatt, och i hennes ögon lyste oskuldens rena fröjd. «Ack, ni kan aldrig tro! de sjunga derute tusen gånger bättre än du, söta Celestine, förlåt mig det. Jag är alldeles lommhörd. Så mycket lärkor, och bofinkar, och trastar, och Gud vet allt. Det är ett väsen i skogen, så man kan bli alldeles tokig!» Aldrig hade Alexis sett Nanna så söt. Kappan hade hon kastat af på en stol, och när hon löst upp hakbanden och lagt bahytten på pianot, svallade de ljusa lockarne sjelfsvåldigt kring de friska kinderna, på hvilka voro uppjagade glödande rosor. En hvit morgonklädning böljade omkring de vackra, fylliga formerna, och ett ljusblått skärp smög sig kring det smärta lifvet, som ej var fjettradt af något tyranniskt snörlif. Alexis kunde ej vända sina ögon från den intagande flickan, hvars ögonlock ej härvid sjönko, utan gladt, öppet och ärligt såg på honom tillbaka. «Husch hvad jag är varm, och hvad jag har sprungit! känn, känn!» sade hon, och lade först Celestines och sedan Alexis’ hand på sitt hjerta, som ännu klappade högt efter den häftiga motionen. Celestine såg på Alexis och log, och slöt sedan Nanna innerligt i sin famn. Hvad hon härvid tänkte, veta vi alla. Celestine var 18 år, Nanna blott 16.

«Nå, vill ingen ha min blomma!» ropade Nanna, lite förtrytsamt. Celestine och Alexis sträckte genast fram

händerna, för att taga emot den. «Nej, nej, mitt herrskap, det går inte så lätt. Det skall vara rättvisa. Den som först säger ja, så» – – «Ja!» skrek hastigt Alexis, och kanske lika hastigt hade Celestine ropat det, om hon ej anat, att blomman skulle för Alexis ha större värde än för henne. Rodnande emottog Alexis blomman, och Nanna kunde aldrig begripa hvad han rodnade för. Hon såg undrande på Celestine, och tänkte: «monne han blef ond, för att min gåfva var så ringa?» men utan att länge fästa sig dervid, satte hon sig hastigt ned vid pianot, och sade: «nu skall ni få höra!» Och nu spelade hon med hela sin själs liflighet en vals, som Alexis för några dagar sedan för henne komponerat. Hon hade öfvat in den, utan att han visste det; det gick bra – och när hon slutat, lade hon händerna i knäet, fästade sina ögon skalkaktigt på Alexis, och sade: «var det inte snällt!» – Alexis höll alldeles på att falla ur rollen som spelmästare, och mer än tillbörligt eldigt tacka henne, men hastigt fattade han sig och gaf henne blott en artig komplimang öfver hennes flit. «Ack, hvad jag håller af den valsen; kom!» sade hon till Celestine, i det hon hastigt sprang upp från pianot, fattade Celestine om lifvet, gaf Alexis en vink att sjelf sätta sig ned att spela, och nu svängde de begge flickorna omkring i salongen, och jag tror att de aldrig slutat, om ej i dörren hade hörts en röst: «kära barn, hvad är det för ett fläng? Tycker ni det är förståndigt att använda förmiddagen på sådant sätt?» och snart voro de valsande englarne åtskiljda. «Vänta till om söndag, då tror jag ni skall få dansa er belåtna,» fortfor öfverstinnan. Flickorna sågo frågande på henne. »Det har varit bud här ifrån Tunanäs, och bjudit oss dit om söndag på dinér och bal.» Öfverstinnan trodde, att denna underrättelse skulle försätta flickorna i sjunde himlen, ty det var förut vanligt då någon bjudning till bal kom, men denna gång togo de mera liknöjdt emot nyheten. Öfverstinnan observerade detta och fröjdade sig åt att hennes barn med åren blefvo *förståndigare.*

Emedlertid fingo nu flickorna annat att bestyra. Öfverstinnan var alltid mån, att hennes döttrar skulle presentera sig så fördelaktigt som möjligt, och för deras paryr brukade hon hvarken spara kostnad eller omtanka. Det hölls genast konselj om hvad de skulle «ha på sig», och så väl kammarjungfruns som fröknarnas egna «väl-» och «naturligt» borna händer sattes i rörelse, för att få balklädningarne i ordning. Det hade beslutats, att begge skulle vara i hvita musslinsklädningar, men Celestine skulle ha ljusblått och Nanna gult siden «inunder». Den stora pappasken med blommorna togs ned, och åt Celestine valdes en aster, samt åt Nanna en «förgätmigej.» Äfven Alexis och Albert hade baron Stjernfeldts på Tunanäs ej kunnat undgå att bjuda. De öfverlade ett ögonblick, om de skulle fara, emedan de dels lätt insågo, att det var detta «icke undgå», som de hade att tacka för bjudningen, dels emedan de, såsom gamla stockholmsboer, satte mindre värde på balnöjen, men de beslöto dock att resa, emedan man kunde anse det mankeradt att säga nej. Den enda som ursäktade sig var tant Ulla.

Söndagen kom. Redan kl. half tio voro slädarne för dörren. Tunanäs låg tre mil landväg från Sätraholm, men begagnades sjöväg, då blef den en half mil kortare. Ehuru solen redan borrat sina strålar ned i isen, och man dessutom i allmänhet ej bör «tro våris», så ansågs den ännu dock vara fullt säker, helst det frös om nätterna, och det hade således beslutats att man skulle fara sjön. En täcksläde med spann var framkörd, hvaruti öfversten och öfverstinnan samt fröknarne skulle åka, och för herrarnes räkning stod der en rack. Öfversten – eller som han ännu oftare kallades – öfverstinnans kusk satt på kuskbocken, med björnskinnsmössa och pels med lång krage, och hade påtagit en bister min, som erinrade om att han kände vigten af det kall han beklädde. Lakejer i helgdagslivré sprungo ut och in, och snart voro våra resande i sina åkdon. Täckslädan körde naturligtvis först, och fröknarne, som sutto baklänges, kunde icke underlåta, då man var färdig att fara af gården, att titta ut genom vagnsfenstren, för att nicka åt tant Ulla, som stod och helsade farväl i förstugudörren, och sannerligen tror jag icke att de begagnade tillfället för att se efter om herrarne äfven behörigen voro på deras platser. Herrarne hade bakom ryggen i deras släde ett par kolossala pappaskar, och Gud vet hvad det kunde vara uti dem, men inte tycktes just hästarne vara generade af deras tyngd.

I detsamma slädarne körde ned på isen, knyckte det till, så att öfverstinnans visa panna klingade brorskål med Nannas, och öfverstinnan, som var utstyrd i en högröd turban, blef förargad öfver att hennes hundturkiska hufvudbonad möjligen blifvit derangerad, och hennes min blef på samma gång ej mindre

hundturkisk än hufvudbonaden. För öfrigt «ingenting passeradt», såsom det står i tulltjenstemännens rapporter, utan man körde vid middagstiden ganska ordentligt fram till stora förstugudörren på Tunanäs. En mängd dels vagnar och dels slädar stodo redan frånspända på gården, och i fönstren syntes nyfikna ansigten titta ut hvarje gång någon kraftig klatsch af en smällpiska eller bjellrors klang gåfvo tillkänna att nya gäster ankommo. På trappan stod sonen i huset, en ung militär af omkring 24 år, och då någon förnämare gäst kom, värdigades han till och med att gå ned till vagnsdörren, för att räcka handen åt den nedstigande högvälborenheten. Att han vid Leyonkronas ankomst gjorde det, hade sina ganska randiga skäl, och han var mycket beställsam att bjuda högra armen åt öfverstinnan, den venstra åt Nanna – och så uppför trapporna. Öfverstens botteforer gåfvo ifrån sig ett högst ovälboret ljud i den höghvälfda förstugan, och herrarne och damerna åtskiljdes för ett ögonblick, för att sedan återförenas uppe i salongen.

Straxt inom salongsdörren stod värden, en högväxt man med krokig näsa och högdraget utseende, samtalande med en af sina grannar, hofmarskalken och riddaren af Wasa- och Nordstjerne-orden, Tjurhufvud. Samtalet emellan dessa begge herrar blef dock som oftast afbrutet, ty baron Stjernfeldt måste naturligtvis säga välkommen åt hvar och en af sina gäster, och detta välkommen visste han ganska väl att variera efter hvars och ens rang och värdighet. Då någon med helt simpel svart eller blå frack, utan jernkontorsmärke, inträdde, kunde han omöjligen urskilja hvem det var, utan en god stund plira med ögonen, och då hette det: «ack, förlåt mig, jag hade så när inte kännt igen – det är ju herr – välkommen, min vän!» – och lade han då till: «det var rätt beskedligt, att ni kom,» så visste man, att den ankommande hade någon talang, hvarmed han kunde roa sällskapet. Då deremot någon med galonerad rock eller ordensdekorationer visade sig i dörren, så drogs hans friherrlighet af en hemlig kraft ett par steg närmare dörren, ögonen glömde af att plira, och det hette; «tusen gånger välkommen, min nådiga onkel,» eller «min grefve,» eller «min hedersbror», etc., och då hade man varit så oändligt god, som ej låtit afskräcka sig af det besvärliga väglaget eller de opålitliga isarne.

Ändtligen voro alla komna. Betjenter i svarta frackar, sidenkortbyxor och hvita silkesstrumpor och skor svärmade omkring hvarandra med brickor, fyllda med små smörgåsar, likör- och bränvinsglas, och snart hette det: «behagar herrarne ta sina damer?»

Snart sutto alla på sina vederbörliga platser. «Hvarannan ruta,» nej, «hvarannan gäst var af man- och hvarannan af qvinkön,» i fall man understår sig att så plebejiskt indela det aristokratiska sällskapet. Men åt Albert och Alexis hade damerna ej räckt till. De sutto på den yttersta venstra» flygeln, och kunde för blomstervaser och bordprydnader knappt se en skymt af Nanna och Celestine, som fått sin plats vid öfra delen af bordet. Nanna hade blifvit förd till bordet af sonen i huset, och Celestine af en dennes kusin, en ung, rik brukspatron och kammarjunkare Jernkrona, som varit ett år i Paris, der han låtit förfärdiga sig en ny, komplett garderob, köpt en praktupplaga af Lamartines poesier, bivistat Musards soiréer, hört Grisi, och haft en timmas lektion i franskan hvarje dag – det sista med den lyckliga effekt, att i början vid hans återkomst, man ej ens förstod honom, när han talade sitt *modersmål.*

«Ack vill kusin vara så god och jemnka den der vasen lite åt sidan, – jag kan alls inte se mamma der borta såsom den nu står,» sade Nanna till sin granne, i det hon drog af sig långhandskarne. Naturligtvis efterkoms genast hennes önskan. «Nej, inte så, kusin, – lite mera till venster.»

– «Men då tycker jag den bör skymma ännu mer,» svarade kusinen.

– «Åh nej, som jag sitter –»

– «Hur kusin befaller,» sade unga Stjernfeldt, och flyttade vasen dit Nanna ville ha den, och hon fick numera fri utsigt till – *Alexis.* Alexis, som man lätt kan tänka märkt manövern, blef så varm om hjertat, och för första gången tillät han sig en blick, som ej var af det allmänna slaget, att flyga öfver till henne. Det var

dock blott tacksamhetens, och besvarades från Nanna af en vänlig, ehuru nästan omärklig blick.

Albert, som gerna hade velat hafva Celestine för ögonen, för att så mycket bättre hos sig inprägla de drag hans Cecilia skulle få, förstås – hindrades af en tjock brukspatron helt och hållet att se henne, och satt hela middagen tyst och sluten. Alexis, med hvilken detta *eljest* brukade vara förhållandet, var deremot nu glad och upprymd, och hade äfven all möda ospard att lifva sin vän.

Champagnekorkar smällde i hvarje minut, skålar druckos, och ändtligen strökos stolarne från bordet, och man samlades åter i salongen. Kaffe serverades, och man satte sig i soffor, fåtöljer eller fönster, allt som det föll sig.

Albert och Alexis visste ganska väl sin plats. De blandade sig föga i den öfriga societén, utan underhöllo sig mest med hvarandra. Att någon «bondblyghet» å deras sida emedlertid ej kom i fråga, hoppas jag man redan känner dem tillräckligt för att ej misstänka. Det var väl åtskilliga unga ofrälse herrar tillstädes, militärer, civila tjenstemän, till och med prester; men ofrälse personer af vanlig natur, då de komma i aristokratiska sällskaper, skämmas gerna för hvarandra och kommunicera sig derföre med hvarandra så litet som möjligt.

Det ögonblick på dagen var nu inne, då det sänker sig en viss tunghet öfver menniskan, hon må vara i stort eller litet sällskap. Under digestionstimman råder vanligtvis en viss misantropisk sinnesstämning, och den regerade nu som bäst i den Tunanäsiska kretsen. Baronen gick omkring och talade med hvar och en några ord, för att sedermera vara fri på aftonen. Omsider kom äfven turen till våra artister, och baronen sade till Albert, i det han pekade på en på väggen hängande oljemålning: «här skall jag visa herrn en tafla, som han såsom kännare kan veta att värdera. Det är en äkta Correggio. Jag köpte den i Paris för några år sedan för trettitusen francs. Det tycks väl vara något mycket penningar, men man sade mig ändå att det var en lycklig handel.»

«Utan tvifvel,» svarade Albert, och tillade sakta: «för *säljaren.*»

Äfven friherrinnan gjorde en rund med sin runda person. Oaktadt alla försök med ett nytt engelskt snörlif, deruti planchetten hade snart sagdt ett vanligt stångjernsstyckes tjocklek, hade det dock ej velat lyckas att helt och hållet åtskilja hvad som fanns ofvan- och nedanför skärpet, utan sammanflöt den himmelska välsignelsen, och bekräftade, att hvad himlen förenat, kan ej af menniskor åtskiljas. Hela hennes väsende var nu så artigt och kompläsant, att till och med sjelfva mungiporna voro på väg att göra visit hos öronsnibbarne. Sedan hon gjort sig öfvertygad om, att hela den öfriga societén var vid god helsa och meddelat den resultatet af sina reflexioner rörande väderleken, styrde den skinande volymen rakt på Alexis. «Ack jag har hört att ni skall äga en så vacker talang för musik,» började hon. «Ni skulle göra mig mycket obligerad, om ni ville vara så god och roa oss lite. Jag tror inte ni skall bli så missnöjd med vår flygel.» Alexis, som ganska väl visste, att det icke hjelpte att neka, och för öfrigt var *verkligt* kompläsant, gjorde inga svårigheter, utan satte sig genast ned vid den uppslagne flygeln, med en hemlig suck öfver det hårda öde, som förde honom dit. Han gjorde några preludier, och började Webers F- molls-konsert – ett stycke, som var hans favorit. Men knappt hade han spelat mer än hälften af första allegrot, förr än alla tungor voro i gång, och då – gjorde han som han borde – slog ett par ackorder, och så slut. Måhända den enda, som hört på honom med verklig uppmärksamhet, var Nanna. Hon kände detsamma som han, och kanske ännu lifligare, och med en förtrytelsens rodnad vände hon sig till sin granne, fröken Alexandra Stjernfeldt, och sade: «det är bra lite delikat, att först be en menniska spela, och så börja alla menniskor att prata.»

«Kors, söta du, hvad du tar vid dig; jag tycker du, som får höra honom alla dagar, skulle väl inte vara så nyfiken,» svarade Alaxandra. Nanna drog förargad hop sin schawl, och blef tyst.

«Kors hvad det var kort; hvad det var skada att det var så kort;» var den komplimang Alexis från alla håll

uppbar, men ingen bad om fortsättning, med undantag af vår tjocke brukspatron, densamme, hvars rygg vid middagsbordet spelade en så disharmonisk rol. Han hade så pass mycken kärlek för musik, som gerna kan belöpa sig på en tjock brukspatron, och han vände sig derföre till Alexis, med anhållan att han skulle spela något «lättfattligare» stycke, t. ex. «*Wedbergs* sista tankar». I detsamma kom en prestfigur och sade till brukspatronen, att herrarne väntade på honom, för att gå ned och se på den nya rian. Men brukspatronen var nu med alla sina tankar så uppe i «Wedbergs» *sista*, att han bad presten säga, att han skulle komma sedan. «Men, herr brukspatron,» invände presten, «det är periculum in mora.»

– «Jag ger fan, om det också vore pedikulum i sjelfva Stora Tuna,» svarade brukspatronen, och det blef omöjligt för presten, att föra brukspatronen på mera brukspatronliga tankar.

Emedlertid hviskades här och der, att det skulle vara roligt att få höra lite *sång.* «Det vore,» menade man, «någonting som hvar och en kunde förstå.» Då steg ändtligen, efter många böner och mycket krus, fröken Alexandra sjelf fram, och började «Skjutsgossen,» och vid detta sublima stycke började alla gummorna smacka och lyfta sina ron i sofforna, och det blef en allmän förtjusning, ty detta var dock ett stycke, som man kände igen och kunde fatta. Och så var musiken slut.

Och det var skada, ty vår brukspatron var nu en gång kommen i sjunde himlen, och ville på intet vilkor låta förmå sig att inträda i den åttonde – ladugården. Äfven han var en bland de många, som trängdes för att bringa sitt tacksamhetsoffer på fröken Alexandras altare, och råkade i trängseln olyckligtvis att trampa henne på foten. Det gjorde så ondt, att tårarne kommo henne i ögonen, och brukspatronen, som i anseende till sina tjocka sulor ej hade reda på tårarnes rätta orsak, anade icke att den var så låg, utan trodde tvertom, att det kom af de der «hopp hopp, se så, se så, låt gå, låt gå!» – med ett ord – han trodde att tårarne voro les beaux restes af den känsla, med hvilken Alexandra sjungit sin visa. Och hvad skulle icke detta verka på vår brukspatrons enthusiastiska själ? Alldeles utom sig, bad han Alexandra att för själ och pina sjunga «*Söderlundskan*». Alexandra gjorde stora ögon, och då brukspatronen såg att hon ej förstod honom, vände han sig till sin dotter, som stod bredvid, och hon föll in, något snäsigt till fadren: «kors, pappa menar visst 'Söderländskan i norden'!» – «Jag känner inte det stycket,» sade Alexandra kort, och satte sig. – «Kors, nog känner fröken henne,» mente brukspatronen, men då han slutligen fann, att alla böner voro förgäfves, begaf han sig ned till ladugården, med hvilken han lyckades att komma i en i det hela större harmoni.

Hela firmamentet var förut samladt i baronens nya oxstall, och då de många granna stjernorna «blinkade» ned på oxarnes ensliga bås, blef vår brukspatron återigen helt romantisk till sinnes. Hastigt uppgick för honom en ljus idé, nemligen att Stjernsången för tillfället skulle taga sig bra ut, och han tog presten (densamme som talade om periculum in mora) afsides, bad honom gå upp på höskullen, och öfverraska herrarne med den sköna sången. Presten, som skulle ha sin kollekt påföljande söndag, och kunde emotse en tia banko i håfven, derest han uppfyllde patronens begäran, tvekade väl en stund, men ändtligen segrade hans bättre presterliga menniska, och han satte redan sitt svarta jag i rörelse uppför en stege, som ledde till höskullen, då firmamentets atlanter i detsamma funno för godt att utrymma oxstallet, der det verkligen blef tomt efter dem.

Men under det att deruppe spelborden sättas i ordning, ljusen tändas och musikanterna stämma sina instrumenter, vilja vi begagna tillfället för att bli litet närmare bekanta med en och annan af sällskapet. I första rummet är det nödvändigt att beskåda dottern i huset, fröken Alexandra. Men jag ångrar att jag sade «nödvändigt», ty det lönar verkligen mödan. Hon är en skönhet, med alla de högsta fullkomligheter, utom evig och oföränderlig, ty hon har ty värr redan börjat, ehuru blott helt litet, att deklinera. Men så var hon deremot, för aftonen åtmistone, så allestädesnärvarande, som det anstod dottern i huset, och dito nådig och barmhertig. Att hon var allsmäktig, kan aldrig af en artig kavaljer sättas i fråga.

Men hvem är det, som för ett så hiskligt väsen der borta i fönsternischen? Kan det vara möjligt, att det är ett

par *fröknar?* Jo men kan det så. Det är fröknarne Jeana och Beate Sofie Hotten Tott, hvilka förlidet år «gjorde sin vinter» i Stockholm och vilja visa; att stockholmstakten ännu hänger i dem, derigenom att de prata, skrika och skratta högt, och i sina personer äro så ogenerade, som – som man möjligtvis kan vara. Det är *också* ett slags ton – om icke så mycket *god*, så åtminstone *stark.* Fröknarne Hotten Tott hafva håret uppstruket i pannan och hopbundet i en knut, hvilket ger dem ett ganska hottentottiskt utseende, och detta skämmes icke bort genom de mot himlen pekande, näsorna. För öfrigt äro de temligen feta och knubbiga.

En kontrast mot dessa är fröken Benedikta Benwrangel. Hon är så mager, att hennes refben, likt skallerormens stjert, redan på afstånd varna för hennes ankomst. Hon, likasom hennes begge halfkusiner, fröknarne von Gåes, hålla sig för det mesta tysta och stilla, och göra derigenom anspråk på vår uppriktiga erkänsla.

Men hör, hvad är det? Ack det är ju musikanterna der ute i danssalen, som nu spela opp en promenadpolska. Friherrinnan Stjernfeldt sjelf, vid handen af en öfverstekammarjunkare, som är ännu tjockare än hon sjelf, seglar i spetsen, och om det första paret blott lyckligt och väl kommer igenom dörren, så hoppas vi att det sedan ej skall ha någon fara för de öfriga.

Dansmusiken spelar vid tillfällen som detta samma rol som solen om våren, då isen lossnar. Dörrposter och qvarndammar äro i fara, men blott för de stora massorna – de små slinka så ledigt igenom. Till de sednare hörde Nanna med sin kavaljer, baron Stellan Stjernfeldt, Celestine med kammarjunkaren Jernkrona, fröken Jeana Hotten Tott med Kongl. sekreteraren Weklingh från Stockholm, en ung man med uppstruket hår och väl stärkta manchetter, och fröken Benwrangel med doktor Swedberg, en person, som affekterade en viss förtrolighet med de förnäma, i det att han aldrig generade sig för någon högre person, utan ljudeligen höjde sin obehagliga stämma öfver de mest fina sällskaper, och då han talade med någon grefve eller baron, gerna fattade tag i knapphålet på hans rock. Han igenkändes föröfrigt derpå, att han gick mycket bredbent och frankt, då han stannade, skiljde benen så mycket som möjligt, och stack händerna i byxfickorna. Som han var den ende läkaren i hela trakten, så hölls han för en man af vigt, och hans oförskämdhet gjorde att han i de aristokratiska kretsarne ansågs för en belesprit, och hade i följe deraf fritt språk.

Alexis och Albert syntes ej bland de dansandes antal. De tycktes blott temligen indifferent se på dansen. De voro dock ej sysslolösa som observatörer.

Alexis kom af en händelse att under en française stå strax bakom Nanna, som dansade med en ung grefve, af ett välbildadt, men något stelt ansigte. Då ej Alexis ville tala till henne först, vände hon sig beslutsamt till honom, med förfrågan hvarföre han inte dansade.

– «Jag känner så få damer.»

– «Herr Alexis känner väl åtminstone *oss*,» sade hon med sin vanliga okonstlade, oskuldsfulla ton, och Alexis lemnade ej denna vink obegagnad, utan bad att få dansa med henne en vals. «Ack, jag har sannerligen lofvat bort så många valser; men,» tillade hon besinnande, «det är sannt, ser herr Alexis den der lilla kadetten, som hoppar så dugtigt der borta?» och i detsamma gjorde kadetten en så våldsam entrechat, att en mängd krakmandlar, som han vid middagen hade stoppat i fickorna, föllo ut och rullade omkring golfvet. «Jag både ser och hör honom,» svarade Alexis. – »Han har bjudit opp mig till tredje valsen,» återtog Nanna, «men han är så liten och för så osäkert, och derföre har jag inte gifvit honom bestämdt löfte. Han är lite slägt med oss, och jag tror jag gerna kan säga åt honom, att han får dansa en annan dans. Men kanske valsar inte herr Alexis gerna?» fortfor hon efter ett ögonblick, och det såg ut, som hon till hälften ångrade sitt projekt. Alexis vågade naturligtvis icke säga, huru gerna han *nu* valsade, men Nannas moitié, något stött öfver att hon vid sitt tal vände sig till någon annan än honom sjelf, vände sig om, för att påminna henne om hennes figuré, kastade härvid en mönstrande blick från topp till tå på Alexis, och, ehuru i

allmänhet just icke skarpsynt, upptäckte han dock att Nannas ögon, när hon talade med Alexis, mera ägde ett uttryck af ömhet, än eljest. Alexis drog sig tillbaka, förtjust öfver Nannas löfte att dansa med honom, och när Nannas figuré var slut, hade hennes grefve en mera förbehållsam min, och han frågade: «vågar jag be min nådiga fröken att få veta hvem den person var, som fröken behagade lyckliggöra med offerten af valsen?» – Litet förlägen öfver ordet «offert», svarade hon dock utan humör, helt kort: «han är artist.»

– «Åh, inte annat! – Ah, nu påminner jag mig – det var ju den der, som skulle roa oss med musik derinne nyss?»

– «*Skulle?*»

– «Ja, jag menar – jag menar – men *var* det inte han, som nyss så kraftigt frestade på strängarne i fortepianot – eller kanske det var den der andra figuren?» tillade han, pekande på Albert.

– «Grefven vet visst inte, att de begge två för närvarande äro gäster i mina föräldrars hus?»

– «*Gäster?* då ber jag om förlåtelse! Jag vet ganska väl, att öfverste Leyonkronas umgängeskrets aldrig bestått af annat än folk af den utsöktaste ton. Jag förebrår mig den lättsinnigheten, att inte ha gjort mig underrättad om de herrarnes *namn.* Man ser ofta nu för tiden, att till och med folk af familj egnar sig åt de sköna konsterna. – Jag lofvar att taga frökens protegé lite under armarne, ty han tycks emedlertid inte vara rätt hemmastadd i denna societén.»

– «Det kan nog vara möjligt, att han ännu ej trifs rätt väl i våra enkla kretsar här nere på bondlandet,» anmärkte Nanna, lite hvasst.

– «Ganska möjligt; ja, det är till och med mer än sannolikt, att *hans* vanliga kretsar äro litet, mera *komplicerade.*»

Nanna var nära att gråta af förargelse, och det var väl att françaisen i detsamma var slut, så att hon slapp ifrån den plågsamme grefven. Knappt vårdade hon sig att göra en lätt nigning, då han återfört henne till sin plats hos modern, och att sådant kräfde hämnd, var gifvet. Det första han gjorde var att uppsöka Stellan Stjernfeldt, som han visste gjorde sin cour hos Nanna, för att meddela hvad som passerat.

– «Nå du,» sade grefven till Stellan, när han träffade honom i ett af spelrummen, der denne gjorde sig i ordning till ett parti ekarté, «jag skall berätta dig en sakramenska intressant upptäckt jag gjort.»

– «Nå?» frågade Stellan likgiltigt.

– «Nanna Leyonkrona är pin kär i musikanten,» hviskade grefven honom sakta i örat.

– «Sådana galenskaper» – och han bröt en kortlek.

– «Förbanna mig är det inte som jag säger. Du kan tro mig; jag har ett vandt öga i sådana der fall.»

– «Åh prat; du har visst gått i kompani med Jernkrona, för att imponera på min tur. Men tror du att så lite verkar på mitt humör, så bedrar du dig. – Hvad befaller bror för point?» fortfor han, vändande sig till Jernkrona, med hvilken han skulle göra partiet.

– «Hur du behagar.»

– «Jag tycker vi kunna spela borgerlig point i afton,» sade Stellan, i det han kastade en gement uttrycksfull blick på Alexis, som i detsamma kommit in, och ställt sig vid spelbordet. Alexis lät emedlertid ej denna blick verka på sig, utan stod qvar; och snart efter honom kom äfven en prest, och ställde sig bakom Stellans

stol.

– «Borgerlig point? Åh ja, hvarför inte; men om jag får lof att fråga, hur hög är *nu* din borgerliga point?»

– «Åh en femti dukater – men, gubevars! det beror visst inte på mig. Jag är värd, och rättar mig helt och hållet efter dig, såsom mitt fremmande.»

– «Eh bien! femti dukater då, fullvigtiga och holländska?»

– «Förstås!»

– «Är jag betrodd, eller skola penningarne läggas på bordet?» frågade kammarjunkaren under ett sjelfbehagligt leende, som tillkännagaf, att han väl visste att han hölls för god.

– «Som du behagar; men det kunde ju vara roligt nog att se de små raljörerna på bordet, – jag är en uppmärksam värd, och det är min skyldighet att roa spektatörerna,» sade Stellan, och kastade åter en flyktig blick på Alexis och presten. Alexis lät icke piken bekomma sig, och presten hade så mycket mindre uppfattat den, som hela hans själ nu var upptagen af åtankan på de på bordet hvilande etthundra dukaterna.

– «Högsta kort ger,» sade Jernkrona, och Stellan fick det högsta.

– «Proposition!»

– «Combien?»

– Quatre encore!»

– «Non!»

Stellan markerade två. Nästa gifning markerade Jernkrona två. «Jag tror herrarne äro intresserade af spelet,» sade Stellan, kastande en försmädlig blick på Alexis och presten. Presten blef mycket flat, men hade ändå icke styrka att gå från spelbordet, förr än han fått se spelets utgång. Alexis teg, och stod orubbligt qvar.

Jernkrona markerade ännu två points, och detta verkade något på Stellans humör. Han trodde, som alla spelare, att oturen kom från dem, som sågo på spelet, och gaf luft åt sitt dåliga lynne, i det han sade till de tvenne åskådarne: «efter herrarne tyckas vara så intresserade af spelet, så går det ju an att parera något. Herrarne kan ju slå sig tillsammans om en trea banko, så skall jag svara,» och i detsamma markerade Jernkrona sin sista point, och stoppade penningarne med mycket lugn i sin ficka. Presten följde med ögonen dukaterna till deras hvilorum; men Alexis, som nu tyckte att det var tid på att svara Stellan, yttrade: «spelar gör jag högst sällan, herr baron, och ganska lågt, om det någon gång sker, men jag är ändå inte just så snål om penningar.» Och vändande sig till presten, fortfor han: «herr pastor, jag ber om förlåtelse, att jag vågar besvära med ett uppdrag, men jag har i dag hört, att här på godset skall lefva en aktningsvärd familj, som utan eget förvållande råkat i stor fattigdom, – skulle jag få anmoda herr pastorn, att till nämnde familj öfverlemna dessa femhundra riksdaler?» Han tog upp summan ur plånboken, och lemnade dem till presten, som icke visste om han skulle våga taga emot dem, emedan den familj, hvarom var fråga, var temligen nära beslägtad med baron Stjernfeldts sjelfva, och det naturligtvis måste anses högst indiskret af en främmande, att på sätt och vis så der tränga in i patronens rättigheter. Presten önskade sig femtio alnar under jorden, och Alexis, som märkte hans förlägenhet, och nu en gång brutit isen, kunde icke hålla sig från att yttra, det han föreställt sig att pastorn, till följe af sitt välsignelserika kall, med nöje skulle begagna ett tillfälle att aftorka en lidande nästas tårar, i stället att, som det tycktes, finna sådant för sig motbjudande. Baron Stellan, ytterst både flat och ursinnig, gick ut i salongen, och inom några ögonblick var «skandalen» känd af hela sällskapet.

Men hur hade Alexis kommit till så mycket penningar, och hvem var den fattiga familjen, och hur kunde han vara så ohöflig mot sin värd, och – –

En fråga i sender.

Det medgifves gerna, att en någorlunda försedd kassa hos en artist, åtminstone i Sverige, hör till sällsyntheterna, och visserligen var icke Alexis den, som var mästare uti att samla; men nu hade händelsen gjort, att han oförmodadt fått en borgen, den han förut i Stockholm måst utbetala, ersatt, ungefärligen med samma summa som dem han nu skänkte bort, och denna summa hade han genast bestämt till ett välgörande ändamål. Under sökande efter ett värdigt föremål för sin välgörenhet, fick han höra talas om den nu ifrågavarande fattiga familjen, med hvars historia det kortligen hänger tillsammans på följande sätt.

Tunanäs hade i fordna dagar tillhört ryttmästar P., husfadern i den nämnda fattiga familjen. Han hade redan i flere år, till följe af ett fideikommisbref, varit i oqvald besittning af egendomen, då en advokat gör baron Stjernfeldt uppmärksam på, att äfven han, till följe af en otydlighet i fideikommissbrefvet, kunde göra anspråk på egendomen. Det blir en brinnande process, och hur det gick, tilldömdes Tunanäs baron Stjernfeldt, med inventarier och upplupen ränta för de förflutna åren, och ryttmästar P., ruinerad med sin familj, fick af gunst och nåde bo qvar i i ett gammalt torp i skogen. Familjen var så fattig, att den bokstafligen mången gång ej ägde bröd för dagen, och det oaktadt den genom hvarjehanda små arbeten sökte skaffa sig uppehälle. Ryttmästaren hade, genom församlingens val, blifvit antagen till skolmästare i socknen, med fem tunnors årlig lön, men han hade elfva barn, och det kunde således ej förslå långt. Särskildt hade Lydia, den äldsta dottern, (om hvilken vi framdeles få höra talas mera) inrättat ett slags flickskola för allmogens barn, men som man lätt kan föreställa sig, voro inkomsterna af den äfven ganska ringa. Från herrgården var icke vidare att tänka på något understöd, tacka Gud att familjen ej blef körd ur rucklet.

Alexis hade redan innan sin ankomst till Tunanäs hört talas om detta förhållande, och beslutat att tillställa familjen de femhundra riksdalerna, men icke var det då ämnadt att ske med någon slags eklat, utan tvertom i största hemlighet. Men nu fogade omständigheterna så, att gåfvan kom fram på ofvanbeskrifna sätt, och om de finnas, som kalla Alexis' beteende härvid brutalt eller skrytsamt, så tror jag dock att äfven de skola finnas, som ej se det i en så ofördelaktig dager. För vår del tycka vi att Alexis handlade som en man.

Men hur många bland sällskapet tror läsaren det var, som gillade, eller vågade högt bekänna att de gillade Alexis' handling? De äro sannerligen snart räknade: *Albert*, det veta vi, *Celestine*, det veta vi, och *Nanna* – och när hon hörde händelsen berättas, kom hennes hjerta i en så häftig klappning, att hon tyckte det ville ut och flyga rakt i famnen på Alexis. Hon blickade sig stolt omkring, och sökte med ögonen den försmädlige grefven, hvars mokanta min, då hans blick nu träffade Nannas, nästan alldeles var borta. Öfverstinnan kunde ej underlåta att inom sig lemna bifall till Alexis' handling, men hon tyckte den ändock vara malplacerad, och förråda allt för stor brist på sans och lefnadsvett. Öfverstens enda reflexion var: «hvar tusan dj–r har han fått så mycket penningar ifrån?»

Af det öfriga sällskapet blef Alexis ganska omildt bedömd. Fröknarne Hotten Tott kallade hans handling en «impertinens», fröknarne Benwrangel och von Gåes visste icke hvad de skulle säga, men sågo fruktande på Alexis, som om han varit en missdådare; doktor Swedberg mente att en sådan der gunstig herre vore inte värd bättre än att bli utkörd, kongl. sekreteraren Weklingk påstod att en sådan personage aldrig skulle bli tåld i hans expedition – med ett ord, hela verlden ropade: «korsfäst, korsfäst!»

Men vi få ej förgäta, att kasta en blick i Alexandras själ, för att se hvad som der föregår. Hvad tror läsaren, instämde hon i anathemerna eller icke?

Alexandra var en fulländad kokett. Hon hade redan i flera år varit föremål för hyllning inom societén för sin

skönhet och en viss öfverlägsenhet, hvarmed hon förstod att behandla sina tillbedjare. Ehuru hon redan var öfvermätt af de fadda hyllningar, som af otaliga narrar egnades henne, hade hon dock blifvit allt för van dervid, för att helt och hållet kunna umbära dem. Men det låg en kraftig själ hos henne, och man skall observera på de flesta fulländade koketter, att de i det hela fästa sig mest vid de kraftigare naturerna, ehuru de omgifva sig med de svagare. Hennes säkra öga upptäckte genast något mindre vanligt hos Alexis, och hennes eröfringslust vaknade. Men Alexis var ej så god att fånga. Han var en van kämpe på kärlekens bataljfält. Inom några ögonblick hade han sonderat terrängen, och Alexandra var ej farlig för honom. Han hade icke en enda gång låtit sin blick hvila på henne, han hade icke tackat henne för sången, än mindre hade han bjudit upp henne till någon dans. Det sista kunde nu vara modesti – men om så var, så hade hon ju ännu ett skäl att söka lära känna honom närmare. Alexandra fann ganska väl, att det var hennes bror, som, vid «uppträdet» haft tort. Utan att Alexis gjort honom det ringaste för när, hade han ju genom det ena stickordet efter det andra sårat Alexis' stolthet, och Alexandra, sjelf stolt, kände att det skulle varit fegt af Alexis, om han ej slutligen satt p för hennes brors påflugenhet. För det *goda* i gerningen hade hon mindre sinne; hon fäste sig hufvudsakligen vid det *manliga* deri, och det lugna, värdiga sätt, hvarpå den utfördes, och det var detta, som nu gjorde, att hon fann Alexis fullkomligt värdig att bli hennes undersåte. Hon hade redan bemärkt, att Nanna intresserade sig för Alexis, och hon beslöt att begagna henne som eröfringsmedel.

För Alexis var ej den emot honom rådande sinnesstämningen oväntad. Men det var någonting kungligt i hans ställning, ty hvart han gick i rummen, skiljde sig folket åt på begge sidor.

Nu spelades den tredje valsen upp, densamma som Nanna lofvat valsa med honom. Nannas förarglige grefve hade hört planen med kadetten, denna blef meddelad åt Stellan Stjernfeldt, och det uppgjordes, att kadetten skulle cedera valsen åt *honom.* Då, tänkte han, skulle Nanna inte kunna neka, och att hon ej heller *ville* det, trodde han på det hela, ty om han jemförde *sig* med Alexis, så hade han ju allt för många företräden, för att någon rivalitet, som grefven påstod, kunde komma i fråga. Men Nanna stod fast vid sitt löfte till Alexis. Stellan blef ännu mera förbittrad, och gjorde upp med kadetten, som var en äkta tjufpojke, att denne skulle under valsen sätta foten framför Alexis, för att narra omkull honom och hans dam. Kadetten var förtjust öfver detta uppdrag, och kände sig stolt att vara vald till verktyg för utkräfvandet af den allmänna hämden.

Vid de första takterna syntes icke Alexis. Nanna kastade forskande blickar rundt omkring sig, och snart var Alexis hos henne, och de började. Vid andra hvarfvet stack kadetten, såsom af en händelse, fram sitt ben; men det hade blott den opåräknade effekten, att han sjelf ramlade baklänges, till stor förlustelse för de kringstående, och stor sorg för sin mamma, som befarade att familjens hopp tagit en sådan törn, att det kunde bli fråga om den adliga ättens utslocknande. Kadetten smög sig linkande och med handen på höften in i ett sidorum, och Alexis fortsatte lungt och obehindradt sin vals med Nanna. Alexandra var ej blind för den styrka han härvid utvecklade, och beslöt att, hur det gick, skaffa sig en vals med honom. Alexis, för hvilken den aristokratiska luften nu var mindre tryckande, var glad och skämtsam, och detta kallades af somliga för «fräckhet». Emedlertid hade den lilla affären med kadetten något tournerat opinionen till fördel för Alexis, ty medgången, äfven den obetydligaste, skaffar anhängare.

När valsen var slut, lät Alexandra sin kavaljer föra sig till samma plats som Nanna hade, och Alexis, som nu en gång brutit isen, vände sig till Alexandra och bad om nästa vals. Hon var engagerad till den, men lät förstå att det skulle bli kottiljong, och att hon till den vore ledig. Alexis bad då naturligtvis om den i stället, kom i ett lifligt samtal med Alexandra, och genom sin öfverlägsenhet var han nära att göra henne till sin slaf, i stället att, som hon uträknat, han skulle bli hennes.

Men vi glömma alldeles bort Celestine och Albert. Äro de försvunna ur sällskapet, eftersom de ej synas till? ja nästan. De hafva dragit sig undan i en vrå, och tala blott med hvarandra. Kammarjunkar Jernkrona, som

var Celestines deklarerade kurtisör för dagen, hade slagit sig ned vid ett spelbord, helt obekymrad om hvad Celestine företog sig, emedan han genom sin frånvaro trodde sig platt ingenting riskera, utan tvert om höll han för att han skulle bli så mycket intressantare i hennes ögon, om han ej visade sig så angelägen, utan blott då och då hos Celestine inställde sin franska person. Och på sätt och vis hade han rätt, ty allra intressantast hade han synts henne, om han icke infunnit sig alls. Väl voro åtskilliga af de andra ungherrarne, som funno Celestine vacker och behaglig, men de tyckte henne vara så förbehållsam, «kunde ej rätt förstå sig på henne», och höllo sig derföre hellre till fröknarne Hotten Tott, Benwrangel och von Gåes, m. fl., för hvilka de tyckte sig kunna vara mindre «rädda».

Jernkrona kom nu för att bjuda upp Celestine till kottiljong. Hon hade redan lofvat bort den. Jernkrona yttrade sin förtviflan, och frågade hvem den lycklige var. Det var Albert. «Åh, ingen annan!» utropade Jernkrona, «det skall jag nog kunna arrangera så, att fröken slipper ifrån,» tillade han förtroligt, och under förutsättning att Celestine skulle vara högst belåten med bytet. Men inom några ögonblick hade Celestine tagit honom ur denna villfarelse – och nu var han Alberts förklarade fiende. Han kunde icke nog förundra sig öfver Celestines bizarra smak, men tänkte att han nog skulle kurera henne derför. Ehuru föga geni han för öfrigt ägde, var han dock temligen fintlig, då det kom an på att hitta upp sådant, som kunde lända till förargelse, och om han gick den rätta vägen, få vi se.

Han begaf sig emedlertid direkte till öfverstinnan. «Ers nåd är verkligen att gratulera, som fått ett par så talangfulla och framför allt belefvade unga män i sitt hus. Jag har hört, att fröknarne mycket skola profitera af dem.» Ett sådan der «jag har hört», isynnerhet när det säges med en viss ton, klingar alltid på ett eget vis i en mors öron; men öfverstinnan tydde det dock ej denna gång på den ofördelaktiga sidan, utan medgaf att det förhöll sig som Jernkrona sade. Då således det första skottet gick bom, måste en ny kula läggas i, med litet mera krut, och Jernkrona fortfor: «jag hörde en reflexion af några fruar här i sällskapet, att hos fröknarne det redan syntes frukter af det poetiska umgänget, och *vi*, prosaiska menniskor, kunna blott beklaga, att vi derigenom bli ställda så mycket i skuggan.»

Öfverstinnan rodnade till, men fattade sig, och bad blott Jernkrona förklara sig tydligare.

«Det är måhända orätt af mig, att yttra mig i en sådan sak, emedan jag inte förstår den,» sade Jernkrona, «och erkänner derföre rätt gerna att det är *mitt* fel att jag inte förmår följa med i den sublima flykt, fröknarnes konversation nu tar, emot då jag hade den äran att vara tillsammans med dem sist. Jag kunde inte emotstå frestelsen att för några ögonblick sedan vara en hemlig åhörare till ett samtal, som föreföll emellan fröken Celestine och herr Albert. Det var riktadt emot ståndsfördomar, fördomar mot mesallianser, och Gud vet icke allt hvad för slags fördomar, och om jag också må tillstå, att jag inte fann mig öfvertygad, så kom sådant åtminstone ej af brist på vältalighet hos profeterna för de nya lärorna, ty talet hade sannerligen en öfversvinnelig flykt, och fröken Celestines inspirerade utseende tillkännagaf, att hon uppfylldes af sublima tankar. Det var mycket maladrätt af mig, att i ett sådant ögonblick komma med en så jordisk bön, som den att med fröken Celestine få dansa en kottiljong, men jag fick också plikta derför, ty sedan distraktionerna gått öfver, var ett nej allt hvad jag erhöll.»

«Får jag besvära kammarjunkarn med att bedja min Celestine komma hit,» var allt hvad öfverstinnan svarade, men inom henne grodde harm, och hon tyckte sig redan finna alla matronors blickar riktade på sig, och såg i andanom deras negligéer ristas både hit och dit öfver den förvända uppfostran hon gaf sina döttrar. Hon, för hvilken det allmänna bifallet var af så mycken vigt, skulle nu, genom ett oförsigtigt val af lärare för sina döttrar, hafva på en gång nedrifvit den byggnad, som hon under så många år med så mycken möda uppfört! Tusen obehagliga föreställningar korsade sig i hennes hufvud, och hon blef på en gång försatt i ett högst miserabelt lynne. När Celestine kom, måste hon uppbära en ström af de bittraste förebråelser, och förbjöds att dansa kottiljongen – den enda dans, som numera återstod. Celestine, som i början alldeles inte kunde begripa hvad som vållat denna plötsliga färändring, blef så illa till mods, att tårarne kommo henne i

ögonen; men i det samma fick hon se kammarjunkaren, som stod på ett litet afstånd, med en triumferande min, och då hon tänkte på, att han nyss varit framme och talat med modren, uppgick ett ljus för henne, och hon kände rätta källan till de förebråelser, för hvilka hon nyss varit föremål. Hon kände emedlertid sin fostermor tillräckligt väl, för att veta, att i detta ögonblick ej var värdt att anföra något till sitt försvar, och bar derföre tyst sitt öde. När Albert kom för att föra henne i kottiljongen, var det naturligtvis hufvudvärk, som hindrade henne att gå med, och föga tillfredsstäld af denna förklaring, drog han sig misslynt tillbaka.

Hos öfverstinnan uppsteg emedlertid en känsla af tacksamhet för Jernkrona, som fästat hennes uppmärksamhet på Celestines mindre passande skick; och ehuru han visserligen på ett mera grannlaga sätt kunnat framställa de anmärkningar, som fälldes öfver hennes döttrar, ansåg hon sig dock böra visa honom någon erkänsla för att han ej helt och hållet lät henne vara i okunnighet om dem. Hon hade dessutom så mycket större anledning att tro anmärkningarne gjorda af uppriktig välmening, som hon sett att Jernkrona utmärkt Celestine framför de öfriga flickorna, och då det aldrig kunde falla henne in, att han kunde bli svartsjuk på en så underordnad person, som Albert, så fann hon blott rena motiver, och det var för allt detta, som nu Jernkrona skulle belönas. Öfverstinnan observerade att Jernkrona ej deltog i kottiljongen, utan blott stod på afstånd, fästande sina blickar på Celestine. Det var således klart, att det var för hennes skull han ej dansade, och till och med öfverstinnans medlidande togs derigenom i anspråk. Snart utbytte hon den förtörnade minen emot en vänlig, och hon vinkade Jernkrona till sig. «Kammarjunkarn deltar inte i kottiljongen?» sade hon, så fryntligt hon kunde.

«Ack, min nådigaste öfverstinna! jag behöfver visst inte för öfverstinnan säga *hvarför!* Dessutom,» tillade han med en flyktig blick utåt kottiljongen, «tycker jag inte rätt om chefskapet: det synes mig allt för jakobinskt.» (Man påminner sig, att Alexis bjudit upp Alexandra. Han dansade nu med henne, och som hon var dotter i huset, så kunde han ej undandraga sig att föra an, det han ock gjorde till allas belåtenhet, emedan han införde en mängd nya, vackra turer, som ej ännu voro kända på landet.)

Öfverstinnan lät emedlertid anmärkningen om chefskapet halka sig förbi, och fortfor:

«Det ser rätt animeradt ut i alla fall. Kostar det inte på att sitta, min lilla Celestine?» Celestine blott suckade.

«Fröken sitter visst inte, om ej af embarras des richesses – jag kan blott beklaga mitt öde, och vågar ej ens vända mig till en ännu *högre* makt,» sade han, bugande sig för öfverstinnan, «för att få en bön uppfylld, som jag var nog djerf att nyss våga.»

«Jag hade tänkt att låta Celestine sitta, emedan det blott var en person, som är i vårt hus, hvilken hon lofvat dansa med, – och hon kan rätt väl behöfva att svala af sig lite,» – tillade hon med en betydelsefull blick till Jernkrona.

– «Ers nåd *hade* tänkt? det kan således ännu vara en skymt af hopp för mig,« – och öfverstinnan bagagnade sin myndighet, för att förmå Celestine att följa Jernkrona i dansen. Hon gick, men med döden i hjertat, ty hon såg en likfärg i detsamma sprida sig öfver Alberts ansigte. Men Jernkrona triumferade, och skämtade och skrattade, på det att Albert skulle tro att Celestine var animerad.

Den som *verkligen* var animerad, var Alexis. Han varierade kottiljongen med galopad, masurka och allt möjligt, och gjorde Alexandra, som fick tillfälle att briljera, alldeles förtjust. Att han valde masurka-turen var kanske lite elakt, ty han kunde ganska väl förutse, att blott få par kunde deltaga i den, men han var en gång kommen på trafven med att förödmjuka *dem*, i hvilkas ögon *han* förut synts så obetydlig, och då äfven Alexandra omfattade propositionen om masurka med mycken liflighet, så spelades den upp, och sedan Alexis med mycken eclat hade gjort sin pas de deux med Alexandra, hade han sitt innerliga nöje utaf att se huru Stellan, doktorn, Jernkrona m. fl. gjorde mer eller mindre misslyckade försök att imitera deras

mönster. Nanna, som kommit att stå näst intill den «förarglige grefven», hvilken nyss varit framme och trasslat in en tur, så att Alexis måste komma tillstädes, för att reda den, frågade honom lite pikant, om han inte ville vara så god och nu «taga Alexis lite under armarne», och om han trodde att Alexis varit i mera «komplicerade» kretsar, än dem han nu varit framme och *utvecklat.*

Men emedlertid var Nanna, näst Celestine likväl, måhända den som i det hela var minst animerad. Det finnes naturer, hvilkas naturer på ett underbart sätt hafva inverkan på andras. De äro få, men bland deras antal var Alexis. Elektriskt hade den från honom strömmande glädjen spridt sig öfver de andra dansande, isynnerhet damerna, men på Nanna hade den haft en alldeles motsatt effekt. Hon kunde ju aldrig föreställa sig annat, än att det var *Alexandra*, som så hade animerat honom, och det föll henne alls icke in, att det just var *hon sjelf.* Nog valde Alexis henne ofta, men det trodde hon kom deraf, att han hade så få fruntimmersbekanta.

Kottiljongen hade den kottiljonger i allmänhet motsatta egenskapen – att *icke* räcka i evighet. Den tog verkligen slut, och i lagom tid, ty just då den, på Alexis' vink till musikanterna, slutade, hade den nått sin kulmination. Nöjet är alltid grumligt på bottnen, och bäst gör man, att ej tömma dess bägare mer än till hälften.

Äfven Alexandra var, som vi sagt, mycket animerad. Den på komplimanger eljest så sparsamme Alexis hade sagt henne så många förbindliga saker, och i samma ögonblick som han tillkännagaf *sig* hafva öppna ögon för *hennes* företräden, fick *hon* naturligtvis öppna ögon för *hans.* Alldeles förtjust, sprang hon efter kottiljongens slut till Nanna, tog henne med ovanlig hjertlighet i famn, och förklarade att hon *nu* fullkomligt förlät henne för det lilla humör hon på eftermiddagen för Alexis' skull visat. Nanna blef af dessa karesser helt ängslig, och önskade bara att hon vore väl hemma. Hon tyckte sig göra en så ömklig figur vid sidan af den strålande Alexandra; och då hon kände sig ej mera kunna vara glad, kände hon sig ej heller mera kunna vara vacker. Hon svepte in sig i sin shawl, sade mamma att hon frös, och frågade om de inte snart skulle fara. Öfverstinnan hade icke väntat så mycket «förnuft» af henne, och tröstade henne med, att det vore tillsagdt att köra fram, så snart supéen var förbi. – Supéen kom, och hvar och en for hem till sitt.

TREDJE KAPITLET.

Tattat vår lilla nälla Nanna, hul ä' de mä' na? – der sitter hon vid sin sybåge så trumpen och allvarsam, som låge hela verldens bekymmer på henne. Ännu fryser hon likadant, och det fast än solen med hvarje dag stiger allt högre och högre på himlen, och vårvindarne börjat slå sina kullorbyttor öfver berg och dalar. Öfverstinnan gronderar på Tunanäsfärden, ty det var på den resan, tänkte hon, som Nanna förkylt sig. Hon visste ej, att Nanna på den tvertom *förvärmt* sig. Nanna och Celestine, som eljest ej brukade att ha något fördoldt för hvarandra, hade nu blifvit mera förbehållsamma, och till och med Albert, som annars var den öppnaste själ i naturen, ville ej mera för Alexis yppa hvad som föregick hos honom. Ehuru blott litet återstod att måla på Cecilia, så fick den i runda åtta dagar stå orörd på staffletten; öfverstinnan iakttog emot de begge artisterna det mest afmätta uppförande, öfversten såg aldrig upp ifrån korten, då han lade sin patience, tant Ulla höll sig envist uppe på sitt rum – med ett ord, disharmoniens demon regerade enväldigt på Sätraholm.

Alexis var den ende, som ännu var vid temligen godt lynne. Hans förtjusning öfver de uppenbarelser han på Tunanäs fått ifrån Nanna, fortfor ännu, och hennes små frossbrytningar trodde han verkligen hafva sin orsak i en lindrig förkylning; och då läkaren förklarade, att opassligheten alldeles icke var af någon farlig beskaffenhet, så led Alexis' muntra lynne ej starkt afbräck. Det förtröt naturligtvis Nanna att se honom så

upprymd, och oaktadt han visade henne den mest fina uppmärksamhet, så kunde hon ej bli glad, ty hon fann hans sätt att vara mot Alexandra vida mera intagande. Det syntes tydligt, mente hon, att då han talade med Alexandra, så var han *verkligt* animerad, hvaremot, då han talade med henne sjelf, det nästan tycktes som han underkastade sig ett tvång. Albert, som kände sig så djupt sårad af Celestine, ansåg sig böra taga en liten hämnd på henne, och började underhålla sig mera med Nanna, och hon, som hade samma anledning, visade sig intresserad deraf. Då nu förtroligheten mellan *dem* med hvarje dag blef allt större, så blef det också snart förbi med Alexis' lynne. Han spelade bara i moll, och sparade icke på förminskade septimackorder, och började åter sina ensliga promenader bort till sitt favoritställe i skogen, hvilket han eljest tycktes hafva börjat glömma utaf. Han komponerade en romans för Celestine, Albert gjorde utkast till en tafla, som skulle föreställa oskuldens herravälde, och der Nanna var hufvudfiguren, – och allt var upp- och nedvändt.

Nära tre veckor voro förflutna, och ingen krisis syntes vilja inställa sig. Visiter voro sällsynta. Ändtligen kom en. Det var Stellan Stjernfeldt och Jernkrona. Den förre medförde helsningar från föräldrarne, med många ursäkter, för att de sjelfva måst neka sig nöjet att följa med, men de hoppades kunna ha den äran lite längre fram på sommaren, då det blef «renare luft», sade Stellan, och kastade en betydelsefull blick på Alexis och Albert, som voro sysselsatte med sina lektioner, då de kommo, men naturligtvis då afbröto dem, och aflägsnade sig, emedan de visste att de voro öfverflödige. Stellans anspelning på «renare luft» hade ej undgått dem, och de började redan tänka på, att, tidigare än som annars var ämnadt, resa.

Stellan och Jernkrona voro nu lyckligare i sin kurtis än förra gången, på balen. Då de nu framkastade några sarkasmer, för hvilka Alexis eller Albert var föremål, så blefvo de ej tillrättavisade af Nanna eller Celestine, och öfverstinnan gaf dem till och med ett lätt bifall. Stellan och Jernkrona funno sig af denna anledning rätt roade, och då Albert och Alexis slutligen kommo in, för att dricka thé, tycktes munterheten vara allmän. Efter théet reste Stellan och Jernkrona, och medtogo den lilla rest af trefnad, som ännu på Säträholm fanns qvar. Nu var tilltillståndet ohjelpligt, och man såg ej annat än döden.

Emedlertid hade nu Albert och Alexis stiftat fred och slutat off- och defensiv-allians, sedan de funnit en gemensam fiende. De yppade för hvarandra deras hjertans verkliga tillstånd; Alexis förtröt den lilla otrohet han begått emot sin gamla inklination, i det att han ett ögonblick låtit sig intagas af Nannas behag, och Albert kom under fund med, att det icke fanns en enda qvinna på hela jorden, som man kunde lita på, och att det derföre vore klokast att behålla sitt hjerta för sig sjelf. De beslöto att bryta upp om ett par dagar, och trodde öfverstens så mycket heldre vilja godkänna deras förändringar för afresan, som de förmärkt att patronaget sjelft tycktes söka någon anledning för att förkorta terminen för deras vistande på Säträholm.

Walborgsmessaftonen kom. De unga, ljusgröna löfven tittade med små serafhufvuden fram ur knopparne, åkrar och ängar pryddes af en späd grönska, och luften andades ljum på kinderna. Nanna och Celestine hade tagit sina arbeten, och satt sig ute i bersån. Under det de sutto der, tysta och obemärkta, kommo Albert och Alexis arm i arm nedför trädgårdsgången, och talade högt, emedan de ej anade att någon hörde dem.

– «Men,» sade Alexis, «du borde väl ändå, innan vi resa, achevera Cecilia. Det ser så besynnerligt ut att hafva börjat, och så låta arbetet bli ofulländadt. Den som är aldrig så litet skarpsynt, skall nog upptäcka rätta orsaken, och då skall man ju naturligtvis blott skratta på din bekostnad.»

– «Men det är mig alldeles omöjligt,» svarade Albert. «Hur skulle jag numera i ögonen kunna inlägga denna höga expression, som jag fann i Celestines, innan jag upptäckte hennes böjelse för den fadda Jernkrona? Hade det ändå varit *du!* men den som kan bli kär i herr Jernkrona, den kan omöjligen vara ett värdigt original till en Cecilia.»

– «Men hvad har du då i det hela för bevis att hon är det?»

– «Bevisen, tycker jag, äro temligen klara. Mitt enda offer åt Terpsichore på balen på Tunanäs var den stackars kottiljongen, som jag ville dansa med Celestine – jag hade hennes bestämda löfte – något qui pro quo kunde icke komma i fråga – och ändock har hon hufvudvärk, när *jag* kommer för att föra henne i dansen, men går straxt med Jernkrona, då *han* inställer sig. Dessutom, hur kunde jag vara blind för de blickar hon skickade honom, då han var här sist.»

– «Du borde väl i alla fall söka någon visshet.»

– «Alldeles, för att till på köpet göra mig löjlig i hennes ögon! Nej jag tackar ödmjukast! om jag också skulle dö, så skall jag dock bibehålla hennes aktning. Och hvart ville jag dessutom taga vägen med två tomma händer? Min talang är ju ännu så lite känd, och skall kanske aldrig kunna mer än gifva mig sjelf ett knappt bröd – vore det då inte en så mycket större absurditet, att vilja rivalisera med en person i Jernkronas lysande ställning?»

– «Det är besynnerligt, hvad man kan bedra sig på menniskor. Jag tyckte, liksom du, i början verkligen, att om någon fanns, som vore utrustad med alla de egenskaper, hvarmed jag önskade se idealet af en qvinna prydd, så var det Celestine. Hos henne fann jag denna sjelfständiga verldsåskådning, som höjer en och annan öfver hopen; – jag liknade henne vid det ljusa moln, efter hvars ledning Israels folk vandrade, då de lemnade egyptiska fångenskapen, – jag ansåg henne som en värdig sköldmö i striden för realiserandet af den fria kärlekens idé.»

– «Äfven i dessa drömmar vaggades jag; och någon gång, då jag tänkte mig återställandet af kärlekens eden, fann jag, att utan henne kunde ingenting uträttas. – Det är nu allt förbi, – men,» tillade han hastigt, «du ser blott grandet i din broders öga, och icke bjelken i ditt eget, – hvarföre visar *du* dig så kall emot Nanna? Hon har, som jag tror, *mindre* förtjent det.»

– «Hvad den bjelken beträffar, så tror jag att det skulle behöfvas en hel hop, om det skall bli något hus utaf. Har jag väl på minsta vis mankerat henne, och är det inte hon, som alltid, efter vår återkomst från Tunanäs, visat sig fnurrig emot mig? och var inte hon sist lika vänlig emot Stjernfeldt, som någon gång Celestine mot Jernkrona? Vore det för resten inte en komplett galenskap af mig, att ge näring åt en känsla, som dock aldrig i detta lifvet kan realiseras?»

– «Hvarför inte? åtminstone lika så väl som min.»

– «Det kan du omöjligen säga på allvar, ty det är påtagligen ett annat förhållande. Celestine kan till följe af sin ställning omöjligen ligga så nära föräldrarnes hjerta som Nanna, och har derföre friare händer att göra hvad hon vill. Nanna är deremot mera ovilkorligt skyldig lydnad, och det vore således i många afseenden orätt af mig, att för Nanna röja mitt hjertas tillstånd, äfven *om*, som jag nu är öfvertygad, visst icke är fallet, hon skulle kunna besvara min böjelse. Och hvem ansvarar mig dessutom för, att jag för Nanna skulle helt och hållet kunna glömma henne, som –»

Och här voro de begge vännerna ända framme vid bersån. Flickornas hjertan klappade, dels af glädje öfver hvad de hört, och dels af oro att Albert och Alexis skulle komma in och få se dem, ty då skulle de ovilkorligen draga den slutsatsen, att deras samtal var hördt. Men Albert och Alexis gjorde vid ingången en sväng, gingo ännu en gång uppåt gången, och flickorna ville passa på detta tillfälle, för att smyga sig ut. Det lyckades dock ej bättre, än att Albert, som hörde ett prasslande i buskarne, vände sig om för att se hvad det var, och flickorna nödgades derföre att draga sig tillbaka, återtaga sina platser, och vara beredda på besöket.

– «Men,» sade Albert, i det han och Alexis nu åter gingo upp åt gången, «skall du då aldrig kunna öfvervinna din känsla för *henne* –»

– «Öfvervinna? hvarföre skulle jag öfvervinna den?»

– «Naturligtvis emedan hon nu är en annans.»

– «En annans? Ja, om man så behagar – hon är *gift* med en annan – det är också alltihop.»

– «Jag fäster mig lika så litet som du vid formler; men om hon nu innerligt och med hela sitt hjerta älskar sin man, och han älskar henne lika varmt tillbaka, är det då ej orätt att nära en kärlek, som aldrig –»

– «Att *känna* hvad man vill, kan lika litet vara orätt, som att *tänka* hvad man vill, och känslan har sin yttrande rätt lika väl som tanken. Det kommer blott an på att icke begagna denna rätt vidsträcktare än samvetet medgifver.»

– «Ganska riktigt. Det var också icke min mening att du skulle undertrycka din känsla för ...... utan för din *egen* skull – för ditt eget lugn.»

– «Jag tackar dig oändligen för, att du vill göra mig till *egoist.* Men det kan aldrig vara allvar, hvad du nu sade. Och äfven om jag betraktar saken ur en rent egoistisk synpunkt, hvad skulle jag, som menniskorna alltid säga, kunna «vinna» derpå, att jag fullkomligt qväft minnet af ...., *om* sådant vore möjligt?»

– »Naturligtvis att du mera odeladt kunde egna din kärlek åt någon *annan. Det* kunde väl ej kallas egoistiskt, ty det vore ju ej *du*, utan denna andra, som vunne derpå.»

– «Vann» och «vann»! Så fort jag hör detta «vinna» i en dispyt, är jag alltid färdig att afbryta den. Är egoismen ett fel, så är den väl ett fel lika väl hos den ena som hos den andra. Och hvad vore det väl annat, än ett offer åt «den andras» *egoism*, om jag för hennes skull undertryckte min känsla för den första? Vill du verkligen, att vi skola uppfostra våra makar till egoister?»

– «Du måste inom dig känna, att hvad du säger är en sofism. Om du aldrig låter din maka *veta*, att du stått i förhållande till ett annat fruntimmer, så blir hon väl ej *mer* egoist för det!»

– «Men hon blir det åtminstone icke *mindre.* Och hvilken är makarnes yppersta pligt? att inbördes söka förädla hvarandra; och hvilket är första vilkoret för sällhet i äktenskapet? inbördes oinskränkt förtroende. Det är en alldeles falsk opinion, att man skall löpa fara att förlora något af den qvinnas kärlek man älskar, derigenom att man för henne upptäcker att man förut haft förbindelser, de må vara af hvad beskaffenhet som helst, med andra. Tvertom blir hennes kärlek, efter en sådan bekännelse, ömare. Hon skulle visserligen först fälla några tårar, men de skola blott ha en välgörande verkan på henne, ty hon skall sedermera känna sig fri från dessa *misstankar*, som eljest under hela sammanlefnaden ej skulle vilja lemna henne, och som skola *ständigt* trycka hennes bröst, i stället för att *tårarne* blott för ett ögonblick försätta hjertat i kärlekens skärseld, för att sedan föra det in i en himmel, dit den lurande misstankans onde demon ej vågar följa.»

– «Det är visst sannt, så fort det är fråga om förhållanden, som *varit*, men som äro upplösta – *det* medger jag visserligen, att mannen, så väl som qvinnan, göra bäst att uppenbara; men helt annat är det med sådana, som *ännu* existera; hur skulle det t. ex. vara möjligt för en man att säga åt sin älskade: ’jag älskar dig visserligen obeskrifligt, men du måste förlåta mig, att jag *tillika* älskar den, och den, och den, och den?’ Åtminstone om *jag* vore älskarinna, så skulle jag svara: ’allt för gerna, min herre, var så god och genera sig inte; men för min del betackar jag mig för vidare kärlek’!»

– «Jag var beredd på detta inkast; och ehuru du med löjet sökt att afväpna mina argumenter, skall jag dock ej underlåta att komma fram med dem. Vi stå nu på spetsen af kärlekens Cimborazzo. Låtom oss fatta denna

vår upphöjda ställning, och beskåda föremålen *så*, som den fria kärleken gör det möjligt. Det är den svåraste af alla frågor vi hafva att afgöra, och måste således ställa oss *en garde*, för att icke låta öfverrumpla oss af de inhugg, hvartill de gamla inrotade fördomarne stå färdiga. – Alltså kan man på samma gång älska mer än *en* qvinna? Jag svarar bestämdt *ja!* men det ges en oändlighet af *gradationer* i detta fall – *en* kan älska *många*, och *en annan* kan knappt älska *en.* Det finnes naturer, hos hvilka blifvit nedlagd en större *fond* af kärlek, än att den *kan* begagnas af ett enda föremål, och det finnas återigen andra, som blifvit så armt utrustade i detta fall, att föremålet måste se sig om efter någon annan för att fylla bristen. Det är blott på detta sätt, som det kan bli en jemn fördelning af kärlekens element. Kärlekens *stormar* hafva samma naturliga orsak, som de, hvilka sätta *luften* i rörelse – det är *tomrum* som skall fyllas – det är brist å ena sidan, som skall fyllas med hvad som är för mycket å den andra.»

– «Men är det icke en stor egenskap hos menniskan, just den att kunna *binda stormen?*»

– «Nej, icke *absolut.* Och ehuru vi i stormen vanligen blott se ett medel till förödelse, så är det emedlertid lika säkert, att den är nödvändig för att hålla naturen vid lif.»

– «Men månne det, ehuru du ej ens för dig sjelf vill erkänna det, just är ett eget intresse, som förmår dig att drifva dessa satser? Du är sjelf en stormens son, och är således jäfvig att föra lugnets talan.»

– «Vare långt ifrån mig att prisa stormen framför lugnet. Jag blott finner att den är nödvändig och gör goda verkningar, och tror dessutom, att den, som skapat honom, gjort det för ett godt ändamål.»

– «Du synes mig drifva dina satser för långt. Det lärer ej gå an att betrakta kärleken blott och bart som ett naturfenomen, och att låta den beherrska oss, utan att sjelfve leda dess verkningar. Har det blifvit hos oss nedlagd kraft att göra detta, så böra vi ock begagna den.»

– «Medgifves, och detta är ej heller något som jag bestridt. Jag ville blott, genom dess karakteriserande som naturfenomen, söka att mildra strängheten i domen öfver dem, hos hvilka detta fenomen starkast framträder. Hur hastig är man t. ex. icke, att såsom *lättsinnig* stämpla den, hos hvilken kärlekens känsla öfverflödar? och huru ofta återigen berömmas icke *de* för återhållsamhet och dygd, som *synas* så, blott emedan de af naturen blifvit befriade från frestelsen att vara annat? Som de sednares antal blifvit ojemförligt större än de förras, så är det de förra, som få sitta emellan och bli omildt bedömde, ehuru de i sjelfva verket ej rå derför. – Men låtom oss ej, gå in på det theoretiska, utan hålla oss vid det praktiska. Jag kan med exempel ur min egen lefnad bevisa, att det är möjligt för tvenne älskande att för hvarandra hysa en ren och innerlig tillgifvenhet, och ändock i deras hjertan vara fästade på andra håll. Låt oss sätta oss på denna bänken, så skall jag tala om en liten kärlekshistoria, som visserligen är af föga intresse i det hela; men som dock nu kan komma till pass!»

– «Låt höra!»

– «Det var för omkring tre år sedan. Jag blef af en händelse bekant med en flicka – en vacker, god och intagande flicka, men som redan vid sexton års ålder fallit ett offer för ett eldigt temperament och en förförares illsluga anläggningar. Hon var af bättre härkomst, och hade fått en uppfostran, så god som hennes mors knappa tillgångar möjligen tilläto. Hon blef förlofvad med sin förförare, och var honom fullkomligt trogen, oaktadt han på allt sätt misshandlade henne, och icke besvärade sig att emot henne iakttaga ringaste trohet. Jag såg henne, fann hos henne en herrlig, ehuru missvårdad natur, och den första tanke, som uppstod hos mig, var blott att förmå henne afbryta förbindelsen med sin förförare, emedan jag trodde mig med visshet förutse, att den förr eller sednare skulle draga henne i förderfvet. För att lyckas häri, var det mig först nödvändigt, att vinna hennes hjerta. Det kostade mig ej mycken möda –»

– «Åhå, var det en sådan dam!»

– «Du är ju sjelf ej så alldeles oinvigd i kärlekens mysterier, och vet mer än väl, att när det är fråga om kärlek, så gäller den starkares rätt likaväl som i andra fall. Hvad jag sade, bör således icke tagas som ett skryt, en fåfänga, ty jag har på långt när sjelf ej varit segervinnare i alla kärleksbataljer, men denna gången var jag ostridigt den öfverlägsne, och måste segra, emedan jag gick ändamålsenligt tillväga. Nå väl, jag segrade, men blott till hälften. Emilie (så hette flickan) slingrade sig vid mina smekningar som en mask, och ehuru ren i sjelfva verket min afsigt då var, tyckte jag mig höra Mefistofeliska hviskningar i mitt öra. Jag lyckades öfvertyga henne, att hennes förra förbindelse skulle leda blott till förderf, och att om hon bröt den, så kunde hon i en framtid knyta en hederlig förening – och hon slet sitt förra band. Hvilken häftig strid detta kostade henne, kan jag icke beskrifva. Ofta föll hon i en konvulsivisk gråt, då hon tänkte på sitt «orätta handlingssätt». Så sjelfuppoffrande är qvinnan emot den man hon en gång skänkt sin kärlek, att hon mer tänker på hvad hon är skyldig honom, än sig sjelf.»

– «Nå väl, sedan du fullbordat ditt värf, lemnade du henne?»

– «Nej, icke straxt. Det förhållande, som uppstått emellan oss, skulle väl egentligen kallas *vänskap*, men var dock i sjelfva verket *kärlek.* Men mitt hjerta slog den tiden äfven för en annan, och jag ville ej helt och hållet öfverlemna mig åt min nya känsla. Jag sade Emelie det uppriktigt, och lika uppriktigt sade hon mig, att hennes hjerta hade ännu mycken känsla qvar för den person, med hvilken hon förut var förenad. Jag fann detta så naturligt och billigt, att jag ej harmades deröfver – tvertom vann hon blott derigenom i mina ögon. Det var således å ömse håll ett dubbelt kärleksförhållande.»

– «Men naturligtvis försvagades din förra böjelse, då din nya uppstod?»

– «Nej, dess låga brann lika klar inne i mitt hjertas allraheligaste – och gör det ännu.»

– «Och den för Emelie?»

– «Äfven den är oförändrad, ehuru jag icke vet, om *hon* ännu hyser någon kärlek för *mig*, ty det är redan ganska länge, som kommunikationen emellan oss varit afbruten.»

– «Det tyckes bevisa, att er kärlek ej varit af serdeles varm natur.»

– «Nej, det bevisar alldeles icke att den ej var stark, men känslan, eller måhända mera riktigt och mindre egenkärt – instinkten för det rätta var hos mig starkare. Det var förhållanden, som gjorde att vi borde skiljas. Du känner mina tankar om giftermål, förlofningar o. d. Emilie lät någon gång förstå, att hon önskade förlofning med mig, om vårt förhållande skulle fortfara. På *giftermål* visste hon ej var värdt att tänka, men hon tyckte, att man för *verldens* skull åtminstone kunde gå en medelväg. Men redan tankan på *förlofning* tyngde mig. Jag hatar allt proselytmakeri, och ej en gång Emelie ville jag värfva till anhängare af mina åsigter, när jag såg att hon hade skrupler derför. Dessutom var jag icke i den ställning i lifvet, att jag trodde mig kunna betrygga hennes och en familjs framtid. Hon kunde, om hon blef helt och hållet fri, ännu göra ett godt parti, och jag borde ej stå i vägen för hennes lycka. Det skulle icke hafva kostat mig ett halft ord, då jag skiljde mig från henne, och hon skulle ha lofvat mig en orubblig trohet, och hon skulle ha hållit detta löfte, men jag har ej ångrat, att jag underlät det. Mången gång hade hon kanske då för min skull haft en svår kamp, och äfven om hon segrat, hade dock segren kostat henne lidande. Återfinner jag henne en dag, med för mig oförändrade känslor, så skall hon bli mig dubbelt kär.»

– «Men ännu kärare hade hon väl varit, om hon under tiden troget hållit ett gifvet löfte!»

– «Nej, så egoistisk är jag ej. Det är sådana löften, som göra så många menniskor olyckliga; och hvarför

skulle jag, af blott sjelfkärlek, *riskera* att göra en menniska olycklig?»

– «Men om hon nu varit otrogen – om det ej varit någon allvarlig förbindelse hon ingått, utan blott lättsinnigt – om hon helt och hållet glömt dig för personer af alldeles intet värde –»

– «Så förlåter jag henne, älskar henne i alla fall, och söker att göra henne godt så mycket jag kan.»

– «Det är svagt.»

– «Jag vill icke afgöra, om det är svagt eller starkt, men hvad jag vet, är att det är *menskligt.*»

De begge vännerna stego upp, och vandrade åter ned emot bersån. Nanna och Celestine hade ej hört den senare delen af samtalet, och äfven om de hört den, hade de tankarne så uppfyllda af den förra, att de ej haft plats för den sednare. Låtom oss stiga in i deras hjertan, och se hur der ser ut.

En lång stund hade Celestine och Nanna förblifvit tysta, och ingen ville vara den första att meddela sig öfver hvad de förnummit. De hade, som vi veta, gjort ett försök att komma ur sin fångenskap i bersån, men det hade misslyckats. De hade åter lugnt satt sig vid sina arbeten, men deras ställning var ännu så ny, att det fordrades tid för att rigtigt sätta sig in uti den. De dimmor, af hvilka de varit omhöljda, voro nu på en gång skingrade, men de ledo af ljuset, och det var en smärta i deras själ, liknande den ögat erfar, då man plötsligen utträder ur ett mörkt rum i den klara dagen.

Ändtligen blickade Nanna opp ifrån sömmen. Hennes klara ögon mötte Celestines, och inom ett ögonblick lågo de begge flickorna gråtande i hvarandras armar. Kärlekens sol framträdde med hela sin värma i deras själ, och den verkade der såsom dagsmidjan, ty de kalla drifvor, som förut der hvilat, greto sig nu ned i deras grafvar, och hastade att gifva plats åt den herrliga grönska, som snart skulle bli deras efterträdare.

Som en vacker sommarmorgon daggdropparne glittra på gräset, ännu länge sedan solen är uppe på fästet, så stodo ett par dallrande tårar i de sköna flickornas ögon, när slutligen Albert och Alexis inträdde i bersån. De visste ej, hvilka kära personer som redan före dem der voro, och blefvo således dubbelt öfverraskade att finna dem der, och att finna dem *så*, som de nu funno dem, ty hela långa tiden hade en blekhet hvilat öfver deras kinder, och den från de sköna ögonen landsförvista glädjen hade blott qvarlemnat en uttryckslös, kall blick, för hvilken Albert och Alexis drogo sig skyggt tillbaka. Men nu hade glädjen återigen kastat sin kungliga purpurmantel öfver deras kinder, och ögonens strålande glans förkunnade, att den saknade värmen var återkommen.

Det ligger någonting *evigt* i kärlekens dock oftast så korta fröjd. Det är som vore man i himlen, då först man förnimmer det efterlängtade harmoniska ljudet: «du är älskad!» – och som himlens innevånare tänker man, att sällheten aldrig skall slutas.

Och för den, som blifvit rätt förtrolig med kärleken, för honom är det rätt klart, att den är evig. Men för att den skall kunna vara det, måste den vara helt och hållet oegennyttig. Det är den kristliga grunden för kärleken, att ehvad den lider, så skall den dock förblifva lika stark – om den förtrampas, föraktas, bortkastas, så skall den dock icke tröttna, utan löna ondt med godt. De, hvilkas kärlek kan förbytas i *hat*, då de ej finna sin känsla besvarad, hafva aldrig älskat, och förtjena aldrig att älskas.

Våra artister hade, då de fingo se flickorna inne i bersån, ämnat att genast vända om vid ingången, emedan de fruktade att de skulle genera dem, men Nanna var redan åter vid sitt glada lynne, jagade genast bort tårarne, som ville sqvallra om hvad som föregått, och ropade emot Alexis: «det var syperbt! var så god och stig in och gör någon nytta, min herre. Här är en docka åt herr Alexis – ja ja, notabene en silkesdocka – som jag skulle nysta opp, och har ingen nystfot, och här en bok åt herr Albert. Var så god, var så god!» och i

detsamma kastade hon härfvan öfver Alexis' händer, och slog upp boken för Albert. «Men det är sannt, »sade hon hastigt, «den boken duger inte; den är så allvarsam och tråkig – vi måste ha fatt på en roligare.»

«Om damerna befalla, så skall jag gå efter en, som–»

«Åh nej,» svarade Celestine, «det är så mycket besvär – det är mycket roligare att prata –»

«Ja, det är sannt – det är så länge sen,» tillade Nanna med en lätt suck.

Men bäst som de sutto, kom öfverstinnan, som gått ner i trädgården, för att se om redissorna voro färdiga – och förbi var det med den korta glädjen. Hon kastade en allvarsam blick på Nanna, som förlägen tog härfvan till sig, och snart blef det flickorna begripligt, att de borde gå in. Öfverstinnan fann vårluften så opålitlig, man kunde lätt ådraga sig en förkylning, och det vore bäst att vara försigtig.

Snart skingrades det lilla kotteriet, och som dufvor fly för höken, så flydde hvar och en åt sitt håll.

Öfverstinnan hade redan på långt håll hört yttringarne af den munterhet, som rådde i bersån, och som en sådan sinnesstämning ej stod tillsammans med hennes maximer, så ansåg hon sig böra göra slut på den. Det var i allmänhet ett olyckligt förhållande, att när Nanna och Celestine voro glada, så var modren trumpen, och tvertom var hon nöjd, då de syntes allvarsamma och nedslagna. Hon hade nu hela tiden bortåt varit så nöjd, ty hon tyckte att hennes döttrar voro så «förnuftiga»; men nu syntes det gudnås vara förbi med förnuftet hos flickorna och det goda lynnet hos öfverstinnan. Äfven Albert och Alexis, som «reparerat» sin opinion hos henne, föllo nu åter pladask ner igen, och blefvo pygméer inför öfverstinnans högt thronande vishet.

Men artisterna voro för ögonblicket allt för lyckliga, för att tänka på denna otur. Det samtal, som på den korta stunden ägde rum i bersån, hade rört sista balen på Tunanäs. Celestine hade öppet förklarat, att den kottiljong hon dansat med Jernkrona, blott af henne blifvit beviljad af tvingande omständigheter, och att hon aldrig hade haft en tråkigare dans i all sin dar. Alexis å sin sida gaf temligen tydligt tillkänna rätta orsaken till den glada sinnesstämning, hvaruti han då för tillfället var, och allt var derigenom åter godt.

– «Det är sista April i dag,» anmärkte Albert, då han och Alexis åter voro komna för sig sjelfva.

– «Ja, man brukar ju narras på den dagen också,» suckade Alexis.

– «Men ljuga *hennes* ögon, då –»

– «*Du* kan vara lugn, och så mycket mera lugn, som du kan bestämma ditt öde, ty de obetvingliga *omständigheterna* stå ej emellan dig och din lycka. Intet hindrar dig att när som heldst yppa ditt hjerta för Celestine; och har jag rätt uppfattat hennes karakter, så låter hon icke böja sig under hvilket tyranniskt inflytande som heldst.»

– «Det tror jag; men står icke hon hos öfverstens i ännu större förbindelse, än Nanna, just emedan hon ej är rätt dotter till dem – vore det ej ännu mera otacksamt, om *hon* bröt en förbindelse, som vore emot fosterföräldrarnes samtycke?»

– »Förbindelsen är i sjelfva verket förbi för *begge*, i samma ögonblick, som föräldrarne, till vedergällning för hvad de gjort, fordra ett offer af den heligaste bland barnens känslor, men Celestine skulle känna mindre samvetsförebråelser, i händelse hon handlade emot föräldrarnes vilja, just emedan *de* ej skulle så djupt känna smärtan deröfver. Nanna deremot, emedan hon är dotter, skall aldrig för sig kunna aflägsna den smärtande tanken, att genom en visad olydnad vara ett ständigt näringsämne för sina föräldrars sorg.»

– «Jag finner ganska väl skillnaden, och inser att Celestines fosterföräldrar väl icke skulle erfara egentligen någon djup *sorg*, i händelse hon emot deras vilja knöt en förbindelse, t. ex. med mig – så mycket öfverstinnan bemödar sig om att dölja det, synes dock vid många tillfällen ganska väl, att Nanna ligger henne ömmare om hjertat, än Celestine, och det kan man ej undra på; men äfven om i *sådant* fall några samvetsförebråelser kunde komma i fråga, så uppstår dock ännu en annan skrupel – – man säger ju, att föräldrarne hafva för afsigt att låta Celestine dela arfvet jemnt med Nanna. Naturligtvis det första som sker, då Celestine ger tillkänna sin fasta vilja, att ingå i en förening, som ej är i föräldrarnes tycke, blir, att detta förordnande går om intet, – och hvad kan jag, en fattig artist, erbjuda henne för beqvämligheter emot dem hon kunde päräkna, i fall hon antog ett parti, som vore med föräldrarnes samtycke?»

– «Du måste förlåta mig, om jag säger, att jag ej just har så stort förtroende till uppriktigheten af din sista skrupel. Säkert skulle du ej önska en förbindelse med Celestine, om du ett ögonblick trodde att en större eller mindre andel i Sätraholm skulle kunna ha inflytande på hennes hjertas val. För din framtid tror jag du kan vara lugn; ty ehuru väl äfven du torde komma att genomgå hårda pröfningar, så skall väl dock i tidens längd äfven din talang göra sig gällande och bli erkänd, och då – vårt tidehvarfs upplysning är en borgen för att ingen verklig talang i längden blir obelönt. För öfrigt, hvem har sagt, att du skall taga något bestämdt *löfte* af henne? Säg henne blott, att du älskar henne, och att det skulle vara din högsta sällhet, att i en framtid kunna göra henne säll.»

Albert lyssnade uppmärksamt till sin äldre väns råd, och beslöt i sitt hjerta att följa dem.

Men låtom oss nu gå upp i frökenkammaren, för att lyssna till hvad Celestine och Nanna kunna ha att säga hvarandra.

«Hör du,» sade Nanna, i det hon kastade af sig shawlen och i stället tog på en shawlett, «hör du, hvad får jag egentligen den äran att titulera dig för? – fru – målerska – fru – artist? – jo det är vackert!»

– «Jag tror du är lite tokig,» svarade Celestine, i det hon mot sin vana glädtigt svängde om ett par hvarf på golfvet, så att kjortlarne stodo vida som en klocka.

– «Jo det var vackert, fru målerska – fru artistska – jo det låter gentilt!» gäckades alltjemnt Nanna, i det hon knöt ihop armarne på ryggen, och hennes lilla näpna figur sjelfsvåldigt svajade omkring rummet.

– «Nå än fru fortepianistska – fru kompositörska – det låter väl en smula bättre det, kan jag tro – ha ha ha!» och de begge flickorna fattade hvarandra om lifvet, och svängde om med hvarandra, så att tvättfatet, som stod på stolen, en knapp vändning följde med och bums i kras på golfvet. Modren hade hört bullret, kom förtörnad upp och fick se hvad som var passeradt, och hotade flickorna, att om de inte ville hålla sig stilla och allvarsamma, så skulle de få flytta i hvar sitt rum. Det kalla fotbadet, och öfverstinnans ännu mera kylande dusch tillintetgjorde hastigt den öfverdådiga sinnesstämningen, och de satte sig helt beskedligt på hvar sin taburett i fönsternischen. Det goda lynnet ville likväl ej helt och hållet öfverge dem. Nanna började:

«Hör du, din målare skall resa, du; hvad tycker du om det, du?»

– «Lika mycket, som du tycker om att din musikant reser, det försäkrar jag.»

– »Tror du det blir mycket roligt på Sätraholm, sedan de rest?» frågade Nanna med något nedstämd ton.

– «Jag vet just inte,» svarade Celestine, och såg utåt gården.

– «Det blir allt lite ledsamt – i början.»

– «Men månn tro det var så allvarsamt?» fortfor Celestine, i det hon ännu såg ut, och tummade på

fönsterhaken.

– «Det lät nästan så,» sade Nanna en smula bekymradt, »men,» tillade hon mera beslutsamt, «hvad bryr jag mig om det? Låt dem i Guds namn resa hvart de behaga.»

– «Gerna för mig också, – men jag tycker bara det ser så slarfvigt ut, att inte måla taflorna färdiga först.«

– «Än sonaten då, som skulle dediceras till mig? Det går ju bort ett godt stycke af min odödlighet, om inte den blir färdig.»

Ingendera af flickorna ville, som man ser, bekänna kort. Begge småskämdes de inför hvarandra öfver deras ofrivilliga opinionsyttring i bersån, och ville nu låtsa som om nästan ingenting passerat. – Flickorna äro roliga!

Sedan de blifvit för sig sjelfva, grubblade de på ett och annat, som var föranledt af samtalet emellan Alexis och Albert. Celestine undrade mycket på, hvad Alexis' ord: «Celestine kan, till följe af sin ställning, omöjligen ligga så nära föräldrarnes hjerta, som Nanna, och har derföre friare händer att göra hur hon vill,» hade att betyda. Vi minnas ej, om vi sagt, att så väl Celestine som Nanna lefde i den öfvertygelsen, att de voro verkliga systrar, och ej anade det verkliga förhållandet. Nanna återigen grubblade på, hvem *den* kunde vara, som Alexis menade, då han sade: «hvem ansvarar mig dessutom för, att jag för Nanna helt och hållet skulle kunna glömma henne, som –» Det var således klart, att Alexis hade *haft* en böjelse, och det var just inte så bra; men det var tillika klart, att han hade en *nu* – och då det var hon sjelf, så tyckte hon sig ej ha så mycken orsak att klandra valet.

Men detta var dock blott lätta strömoln, som flögo igenom deras sinnen, och lemnade snart åter himlen klar.

Det hade i dag ej varit så litet stök på Sätraholm. Det var, såsom förr är nämndt, sista April, och på den dagen lät öfverstinnan alltid taga ut innanfönstren. Det tyckes väl vara i senaste laget, men öfverstinnan var försigtig, vågade aldrig lita på att ej någon eftervinter kunde komma, alltså – men vi känna henne ju.

Det var nu så ljust och gladt i alla rummen, och i fröknarnes kammare icke minst. Fönsterna i den vette utåt en vik af Mälaren, deruti otaliga små holmar stucko upp deras gröna hufvuden, och stränderna garnerades af uddar, som sprungo långt ut i vattnet, och längtande sträckte sina armar emot hvarandra. Höga berg höllo på ömse sidor väldiga sköldar emot stormarne, och derföre, när vågorna slogo högt der ute på fjärden, och sjön var mörk och tuggade fragga af raseri öfver vindarnes tyranniska framfart, så låg ännu viken lugn – lugn och stilla, som en god flickas själ på hennes konfirmationsdag.

Och i afton rådde lugn öfverallt. Ingen fläkt krusade vikens yta, och den rörde sig ej oftare, än då någon gång en aborre i sin yra lek, tog ett skutt utom sitt element. Humlorna surrade i krusbärsbuskarne och höllo visitation i deras späda blommor, myggorna dansade och glömde för sina kadriljer att stickas, och då den sjunkande solen kastade sina sista strålar på fönsterna i kapellet deruppe i skogsbacken, tyckte man att allting stod i brand derinom.

Celestine slog upp sitt fönster. Vårluften forsade in, och gjorde snart rent hus, i det den körde ut den täppta kammarluften, som förgäfves åberopade sina äldre rättigheter, och sökte öfvertyga vårluften om de stationära principernas stora värde.

Nanna gick nere i trädgården och vattnade sina blommor, och vinkade åt Celestine att komma ned. Men Celestine låg qvar och såg utåt viken. Hvad hon såg efter – det skall jag säga.

Albert hade tagit den lilla båten, och rott utåt sjön för att taga af en vy. Snart såg Celestine hur båten svängde om en udde, långt bort, och flöt vid de jemna årtagen så lätt fram. Albert hade, för att vara mera

ledig, kastat af sig rocken, och det blef Celestine riktigt ond på honom för, och tyckte det vara grufligt oförståndigt att sitta så bar, när nu solen nästan var nere, och aftonkylan lät känna sig. Albert måste vara så ohöflig att vända ryggen åt Nanna och hela Sätraholm, ty annars kunde han ju icke ro dit. Men när han kom så nära, att han trodde sig kunna urskilja föremålen, vände han sig om i båten, såg Celestine i fönstret, tog *af* halmhatten – och *på* rocken. Redan en lång stund förut hade Celestine hört honom sjunga: «min julle, lätt på vågen.» Det var första gången hon hört honom sjunga, ty han ville det aldrig oftare, än då han trodde sig vara obemärkt och ensam med sin förtroliga vän – naturen. Och det var skada, ty han hade en så vacker, klingande tenor. Det hördes nu bäst, när ekot från bergen i tusen riktningar täflade om hvem som kunde bäst härma honom.

Båten lade i land, Albert hoppade ur, kastade fästkedjan omkring en stolpe vid bryggan, tog portföljen under armen, och vandrade uppåt gården. I stället för att gå in, gick han till trädgården, och nu envisades ej längre Celestine att ligga i fenstret, utan förenade sig snart med de öfriga.

Glasdörrarne, som vette åt trädgården, voro uppslagne på vid gafvel. Der inne i salongen satt Alexis vid flygeln och spelade en vårfantasi. De på en gång milda och kraftiga tonerna strömmade vidt omkring, och i förbund med blommornas doft sväfvade upp emot rymden.

Men solen gick ner, och allt blef stilla. Månan steg upp bakom skogen, och strödde sitt silfver i den lugna viken. Här och der på bergen tändes eldar, som påminte om att Walborgsmässoaftonen var inne. Men klarare brann det i de älskandes bröst.

FJERDE KAPITLET.

Det var redan långt inne i Maj. På blommor var ingen brist; den unga våren hade hela famnen full deraf, och sparade ej att strö dem ut öfver berg och dalar. Väl skulle jag kunna berätta en hel hop om gökar, trastar, ja till och med om näktergalar, om det skulle bära på, men det vore synd. Af sådant der blir man bara romantisk, och att vara romantisk, är att vara tokig. Se bara på våra älskande, som vi här ha framför oss! Kan man tro att Albert är rätt slug, som förstör sin nya gentila pennknif med att skära ut C i så många trädstammar han kan komma öfver? och Celestine – men det är sannt, jag har lofvat att tiga.

Öfversten kunde aldrig begripa, hvad det kom åt flickorna, ty det hände rätt ofta, att när han efter intaget eftermiddagskaffe drog ut lådan i divansbordet, för att taga sina patiencekort, så voro de redan engagerade af Celestine eller Nanna, som sutto uppe hos tant Ulla mycket tysta och beskedliga, och läto gumman säga, om det «låg en ljus eller mörk karl till huset», och mycket dylikt, som kunde vara rätt intressant att veta. Nanna gick i hjerter, och var alltid mycken belåten, när en viss kung af de mörka färgerna kom i hjerter dams grannskap; Celestine deremot hade ett annat intresse. Tant Ulla spådde så säkert, att ingen hederlig menniska gerna kunde sätta i fråga att hennes spådomar till punkt och pricka skulle uppfyllas, och derföre blefvo Celestine och Nanna högeligen förskräckte, då hon en vacker eftermiddag, sedan hon ur sin lilla kaffekokare hällt i åt sig två duktiga koppar, och just var sysselsatt att med sockerbiten mellan de tvenne förskansningar, der fordom tänderna setat, tömma «påtåren», utlät sig på följande sätt: «hjerter dam kastar längtande blickar efter en mörk karl, som inte är långt ifrån henne, och han vill också gerna till henne, men det ligger så mycket sorg emellan, att han icke kan komma dit. Deremot kommer på en ljus väg en ljuslätt karl, en militär, som har friareärender, och ehuru hon inte vill ha honom, så måste hon dock ge honom ja. Der kommer ett bref, blir bröllop och traktering, men slutet blir olyckligt. Äfven till ruter dam (Celestine gick i ruter) kommer bref från en ljus karl. Han har pengar, och friar till henne. Frieriet kostar henne mycket tårar, men en annan ljus karl har redan förut fått hennes ja, och ehuru denne skiljes långt ifrån henne, träffas de dock slutligen, blifva förenade med hvarandra, och allting blir för dem i framtiden gladt.» Tant Ulla lade

om korten tre gånger, och hvar gång blef det ungefär samma resultat. Det var visserligen bra ledsamt, men det kunde inte hjelpas; man fick trösta sig med, «att menniskan spår, och Gud rår.»

Emedlertid hade Celestine och Nanna, genom tant Ullas spådom, blifvit helt filosofiska till mods. Nanna fann mer än väl, att hennes mamma hade rätt i det hon sade, att sådana der spådomar vore bara galenskaper, men hur det var, så kunde hon ändå inte helt och hållet skilja sig ifrån fördomen, och bäst som hon var vid det briljantaste lynne, hände det att en liten rysning genomfor henne, då hon tänkte på den ljusa karlen och brefvet. Celestine återigen fann det dock ej vara alldeles omöjligt, att det ju kunde existera ett hemligt samband emellan andeverlden och kortverlden, och tyckte bara att de der många tårarne, om hvilka tant Ulla talat, gerna kunde vara borta.

Men allt var glömdt, då man åter var tillsammans i den lilla förtroliga kretsen – förtrolig? Ja, ty oaktadt öfverstinnans i det hela oförtroliga person var tillstädes, så rådde dock en trefnad och harmoni, som den, hvilken ej varit på Säträholm på en månad eller något, icke kunde föreställa sig vara möjlig. Öfverstinnan hade blifvit en helt annan menniska, sedan Albert företagit sig att måla den der allegoriserade taflan, föreställande dygden i öfverstinnans egen höga person. Hon var nu mera så artig emot Albert, som det stod i hennes makt att vara, upptäckte hos honom den ena goda egenskapen efter den andra. Äfven Alexis hade betydligen stigit i hennes opinion, sedan han på hennes födelsedag skrifvit till henne en Ode, deri han på ett högst poetiskt sätt skildrade henne, der hon stod om lördagarne, omgifven af alla socknens fattighjon.

Så flög tiden på lätta vingar, den ena dagen sjönk sorglös och stilla i armarne på den andra, och herrligt uppspirade härunder kärlekens blomma. Arbete försummades ej. Tvertom bedrefs det med mycken kraft, och talangerna slogo ut dag från dag allt mera yppiga blad.

Nanna fick med hvar dag allt mera sinne för musik, men det var i detta fall mera hennes receptivitet än hennes talang som utvecklades. Alexis hade ganska riktigt från början uppfattat henne, i det han fann att han väl med framgång skulle kunna utveckla hennes smak och förmåga att uppfatta, men att naturen ej ämnat henne att framträda såsom positiv talang. Med elever är detta minst nio gånger bland tio fallet, men hur många lärare, hur många föräldrar taga i betraktande hvad de göra sina lärjungar eller barn för en väsendtlig tjenst derigenom att de bibringa dem förmågan att *njuta* det sköna, och deremot huru ofta de göra dem en otjenst genom att tvinga dem att bli *idkare* af konsten. Det är i de flesta fall blott föräldra-*fåfängan*, som söker sin tillfredsställelse i exponerandet af barnens talanger, men om man rätt betraktar saken, så bestraffar äfven detta fel sig sjelf, ty hvem har väl icke t. ex. i en societé, der dottern eller sonen i huset varit framme och hackat på ett fortepiano under en qväfd jäspning mången gång framljugit ett intet sägande bifall? Och om äfven det förstoringsglas, hvarigenom föräldrar vanligtvis betrakta sina barns förtjenster, ofta hindrar dem att uppfatta den *rätta* halten af bifallet, så kunna dock uppenbarelserna i detta fall icke helt och hållet uteblifva, och de skola icke kunna bortvisa den förödmjukande känslan, att bifallet egentligen var – klander. Huru pinsamt är det icke för öfrigt, att se dessa arma barnen som offer släpas fram till slagtbänken och utgjuta sin själs blod för pappas och mammas musikaliska synder? I känslan af deras egen ofullkomlighet måste de ju ovilkorligen finna, att icke *de* kunna tillfredsställa åhörarnes anspråk på konstnjutning; men det är bäst att höra hvad vår vishetsgudinna, öfverstinnan, har att säga i detta fall, och sedermera låta hennes ord oss till efterrättelse lända. Tyst, der sitter just öfverstinnan och presiderar i soffan, och till venster om henne komministerns i församlingen fru, som med sin man är på visit. Äfven komministerns lilla Clas har fått följa med, emedan öfverstinnan stått fadder till honom, och uttryckligen förbehållit sig, att nästa gång som komministerns gjorde besök på Säträholm, så skulle de taga lilla Clas med sig.

«Hur gammal är lilla Clas nu?» frågade öfverstinnan hans mor, och tittade öfver glasögonen.

«Hur gammal är du, lilla Clas?» frågade modren gossen, i stället att ge ett direkt svar. «Svara nu snällt öfverstinnan, som är så god och frågar hur gammal du är, – se så, inte fingrarne i mun – nå, lilla Clas?»

«Clas Fredrik Leonard Lundgren – fyller sju år den fjortonde April;» svarade gossen, som satt så sedesamt och snällt på en stol, och gjorde heder åt mammas edukation, i det att han opåmint nyttjade den i byxfickan förvarade näsduken.

«Kors bevare mej, stora karlen! Nå, du har då väl redan börjat på att läsa, min gubbe lilla?» fortfor öfverstinnan, numera vändande sig direkt till lilla Clas. Men då nappade modren åter till sig ordet, och förklarade, att Clas redan börjat läsa latin för pappa, som ville att han skulle få en Clasisk bildning, hvarmed den goda frun trodde förstås en bildning, som vore helt och hållet uppfunnen för hennes kära herr sons skull.

«Nå det kan jag säga! Det skulle nu vara bra roligt att få höra något,» återtog öfverstinnan.

«Hör Clas, hvad nådig öfverstinnan befaller? Var snäll nu och konfundera amo, så skall Clas se'n få springa ut i trägården och se på påfågeln.» Och lilla Clas började sitt «amo, jag älskar,» etc, och när han kom till tredje person pluralis, och i förnöjelsen öfver att presens gått lyckligt, kastade en förnöjd blick omkring sig, hände sig äfven att vissa vederbörande träffades af den, och vederbörande rodnade då upp öfver öronen.

– «Månne det kan vara för tidigt ännu, att låta honom spela musik?» frågade prestfrun öfverstinnan.

– «Det skola vi fråga herr Alexis om,» blef svaret. «Vill herr Alexis säga oss, om det är för bittida för den lilla gossen att lära sig musik ännu?»

– «Kommer an på, ers nåd – har han anlag, så –»

– «Anlag!» upprepade prestfrun, stött öfver att sådant kunde sättas i fråga; «det skall jag säga magistern, att lilla Clas kan sitta i kyrkan med sin psalmbok, alldeles utan hjelp, och slå rätt på psalmerna, och sjunga efter oljverket, ja till och med kan han vid slutet på hvar vers vara ett godt stycke före oljenisten.»

Alexis, vår nye «magister», som naturligtvis genast fann att här icke kunde uträttas något genom att tala allvarsamt, slog sig på en art af satir, som man äfven vid de mest grannlaga tillfällen med fördel kan använda – han talade förnuft. Öfverstinnan var i allmänhet ej älskare af satir, möjligen emedan hon, oaktadt sin höga ståndpunkt, kände sig vara åtkomlig för densamma, och Alexis undvek den derföre så mycket som möjligt. Han fortsatte således med den allra allvarsammaste min i verlden: «man kan inte så mycket rätta sig efter det, ty församlingen sjunger i unison –»

– «Uni –» sade prestfrun, och hejdade sig, emedan hon för anständighetens skull inte ville uttala den sista hälften af ordet; «inte vet jag hvar magistern har hört församlingen, men *jag* har alltid hört den i *kyrkan.*»

– «Nå jag vill nu visst inte sätta i fråga den lille herrns anlag,» sade Alexis undfallande, «det kommer då an på att välja en skicklig lärmästare.»

– «Vår oljenist är väl en så skicklig och städad karl, som någon gerna kan vara.»

– «Inte heller *det* sättes i fråga, blott om han i *musiken* känner hvad sig bör.»

– «Musiken! han lär ska' känna den mycket väl, – ja Gud vet, om han inte till och med är lite slägt med sjelfva amiral Basen, som skall vara den värsta vi ha i musiken nu för tiden.»

Alexis fick hosta, gjorde en lätt, ursäktande bugning för öfverstinnan, och gick bort.

Men hur gick det med öfverstinnans vishet? den öfverröstades ju af prestfruns! Men tålamod; vänta bara en momang, medan vi få följa ut komministersherrskapet, som nu som bäst hålla på att taga afsked för att resa, så skola vi återtaga våra platser, och då skall, som jag hoppas, öfverstinnans vishet komma att glänsa i fördubblad glans.

«Herre Gud hvad det är svårt med menniskor, som inte fått någon uppfostran,» sade öfverstinnan, sedan hon åter satt sig i soffan. «Man måste verkligen äga sjelfbeherrskning, för att inte vid många tillfällen fela emot det passande i sällskapslifvet. Jag var verkligen så rädd att flickorna inte skulle kunna hålla sig ifrån att skratta, och det var rätt bra att inte det blef af, ty folket får så mycket att prata, och jag vill inte man skall säga att man drifver spektakel med menniskor i mitt hus. Men tror verkligen herr Alexis, att det är för tidigt för barn, att vid en sju, åtta års ålder börja spela?»

«För min del,» svarade Alexis, «skulle jag tro, att all mycket tidig undervisning mera skadar än gagnar. Den första undervisningen bör i min tanke hufvudsakligen bestå i ett eftergifvande för barnets vettgirighet. I synnerhet är all tidig *lexläsning* ett säkert medel att undertrycka utvecklingen af barnets *begrepp.* Genom den tidiga lexläsningen uppöfvas visserligen *minnet*, men förmågan af sjelfreflexion lider deraf, och man skall nästan alltid observera, att den som har ett ovanligt minne deremot har en svag urskiljningsförmåga, och tvertom. Jag känner *fånar*, som kunna hela volymer utantill ordagrannt från perm till perm.»

– «Men,» invände öfverstinnan, «barnet bör dock väl från början vänjas till flit och ordning. Får det i de första åren väl vanan att slå dank, så behåller det den i hela sin lifstid.»

– «I de första åren *kan*, som jag tror, barnet icke egentligen vara sysslolöst,» återtog Alexis. «Naturen har sörjt för, att det just i sina *lekar* har den bästa sysselsättning, ty genom dem utvecklas kroppen, och inredes till en god och beqväm boning för själen. Hvad åter vanan att gå sysslolös beträffar, så tror jag att man blir mycket benägnare för den, om man i barndomen varit allt för strängt hållen till sysselsättning, ty just genom det öfverdrifna tvånget kommer man att betrakta sjelfva sysselsättningen såsom en plåga, hvilken den eljest, i och för sig sjelf betraktad, naturligtvis icke är.»

– «Men hur skall man *hinna* att lära allt hvad man ej bör kunna, om man ej börjar samla redan i de tidiga åren?»

– «Jag anhåller att få svara härpå med en liknelse, och ber om förlåtelse, om ers nåd finner bilden något låg. Jag antager att jag ägde en häst, som jag önskade en dag kunna täfla om priset vid kapplöpningarne. Den är ännu helt ung – blott två år till exempel. Hvilket vore klokast af mig, antingen att börja rida den genast, för att vänja honom att springa på banan, eller ännu vänta ett par år, tills hela hans styrka vore utbildad? Svaret ger sig sjelft. I förra fallet skulle han ju *aldrig* kunna komma att duga till medtäflare om priset – i det sednare återigen berodde det på om han af naturen fått eller icke fått den förmåga, som erfordras dertill.»

– «Ah, gubevars! det måtte väl vara någon skillnad emellan en häst och en menniska. En häst har ju ingen själ, och det är ju derom, som här är fråga.»

– «Jag fruktade det, att ers nåd ej skulle gilla min liknelse. Jag vet ganska väl, att en häst icke kan lära sig hvarken mathematik, hebreiska eller latin, dock lärer väl ingen kunna neka, att äfven *han* på visst sätt äger intellektuella förmögenheter. Hur skulle han annars kunna *lära* sig något?»

– «*Instinkten*, herr Alexis, instinkten!»

Alexis skrufvude sig otåligt på sin stol, slog upp en bok, den han blädrade i, och teg. Öfverstinnan trodde det kom derutaf, att han var förlägen öfver hvad han skulle invända emot hennes argumenter, och lycklig öfver sin förmenta seger, ansåg hon sig böra visa ädelmod. Men Alexis var icke hågad att vara föremål för något ädelmod. Han hade mer än en gång föresatt sig, att aldrig inlåta sig i någon dispyt med ett fruntimmer, emedan han funnit hos dem den vanan, att just som de vigtigaste frågorna äro färdiga att afgöras, och dispyten är vid sin upplösning, så komma de med ett inkast rörande en preliminärfråga, och då blir man modfälld, ty man har ej lust att börja Penelopeväfven om igen. Att disputera med fruntimmer, är

således detsamma som att bygga korthus – blott man rör ett af de understa korten, så ramlar hela byggnaden.

Men hvart tog öfverstinnans vishet vägen? få vi ännu en gång fråga. Visserligen hade vi nyss ett lysande prof derpå; men den egentliga frågan vi uppkastade, blef ju ändå icke besvarad. Anhåller ödmjukligen att få återkomma med den vid ett annat tillfälle; nu ha vi ej tid, ty vi skola höra Alexis och Nanna spela hennes vals, som blifvit arrangerad för fyra händer. Åh ja – går väl an – lite trivial. Men låss inte om det bara! – I vår tid, då man anser originalitet för galenskap och galenskap för originalitet, är det det enda som återstår för den, som med någorlunda godt samvete vill göra lite lycka – att vara *trivial.*

Emedlertid måste man bekänna, att det är underligt att i våra dagar det ej faller många flera menniskor in att bli genier, än de, hvilka såsom sådana uppträda. Numera är det blott *ärligheten*, som kan afhålla en ifrån att söka lycka på den vägen.

Ber om förlåtelse för digressionen, och nu tillbaka till Romanen.

Och Romanen! Ack Herre Gud, den som nu finge sluta! det står nu allt så väl till på Sätraholm. Väl har ingen af de älskande ännu expressis verbis låtit förstå hur det står till med dem, men de förstå hvarandra nog ändå, och på det hela har jag bra svårt för att tro, att någon enda menniska funnits, som sagt åt den andra på fullt allvar: «jag älskar dig!» Jag tycker åtminstone att det ligger någonting grufligt både påfluget och hjertlöst i det der: «jag älskar dig!» och så fullkomligt onödigt det är, nota bene om det verkligen *är* förhållandet, ty i motsatt fall kan det inte vara så ogalet att tillgripa *ord* såsom surrogat för *känslor.* Men tacka vet jag sådana der små frågor, som: «hvarför skall du vara så söt och god och beskedlig mot alla andra menniskor, och *inte* mot *mig?*» eller, när det står på en lyckligare fot: «du håller inte af mig? hör du, du håller ju alls inte af mig?» – och ännu lite bättre: «håller du af mig? säg att du håller af mig, lite, lite grand!» vidare: «säg att du håller af mig mycke, ofantligt mycke!» – och så slutligen: «jag håller af dig, grufligt, grufligt mycke!» – och så aldrig ett ord mer. – Jag *älskar* dig! pathos, komisk pathos; nej, det duger inte!

Herre Gud om det nu vore slut! säger jag än en gång – om det vore slut, och jag finge lägga ihop vederbörandes händer, och ned pennan. Herre Gud, jag önskar detsamma, säger läsaren, med afseende på pennans nedläggning. Men se det blir inte af. Nu, just nu skall jag i förtreten fortsätta, och plåga vederbörande – fortsätta, och plåga *dig*, käre läsare!

Men för att riktigt kunna bereda oss på, hvad som komma skall, är det väl bäst att vi hålla litet, och sluta detta kapitel, som, efter hvad läsaren finner, förena tvenne egenskaper, som sällan förlikas – att vara både kort och tråkigt. Och ej heller tycks det vara mycket vigtigt för intrigen. Kan då någon menniska säga, hvad det skulle der och göra?

FEMTE KAPITLET.

Hvem är det som kommer ridande der borta på vägen så bittida på morgonen? Ser jag rätt, så är det en blackig häst, till färg och storlek alldeles sådan, som baron Stjernfeldts spann – och han som rider på den, är det icke baron Stjernfeldts livré han bär? jo alldeles! Kanske kommer han för att bjuda på bal. Men det är ju midt i sommaren; hvem kan dansa midt i sommaren? Se der är han redan uppe på gården – han hoppar af, kastar tyglarne om en spjele på stakettet, och styr direkte in i förstugan. Han knäpper upp rocken, tar fram någonting – åh det är ju bara ett bref – ett bref, ett bref till öfversten – sannolikt bara i affärer – råg, potatis, vicker – Gud vet, det är ju så mycket man kan skrifva om.

Men Nanna stod uppe i tant Ullas fönster. Hon hade gått in till gumman för att helsa god morgon, och var

redan klädd i sin lilla nätta halmhatt, för att gå ned i trädgården och äfven helsa god morgon på sina kära blommor. Det klack väl till i henne, i detsamma hon kastade ögonen ut åt gården, och fick se betjenten från Tunanäs, ty tant Ullas spådom trängde sig på hennes minne, men hon sade dock ej mer än; «ack se, söta tant, en betjent från Tunanäs!» Gumman skakade på hufvudet, och klappade den söta flickan halft vemodigt på kinden, då denna kysste hennes hand, för att sedan springa ned och fortsätta sina morgonvisiter.

Det hade varit frost om natten. Auricklarne hängde deras sorgsna hufvuden mot marken, och blickade ej så gladt och frimodigt emot sin vårdarinna, som de annars brukade. «Stackars mina små blommor!» sade Nanna. En tår smög sig i hennes öga, och hon tyckte de svarade: «goda mamma! vi göra dig bara sorg. Du är så öm och huld emot dina små barn, och vi älska dig ju också så innerligt tillbaka, men hvad kunna vi rå för att den stygga nordan kom och blåste sin kalla anda på oss? Och hur gerna skulle vi inte vilja lefva för att göra dig fröjd, men döden sitter redan i våra hjertan, och vi känna att vi snart blifva till jord igen. Men då vi äro borta, så gråt inte öfver oss, ty vi dogo lyckliga. Vi älskade hvarandra inbördes så rent och så varmt; sälla voro vi då vi lefde, och sälla äro vi nu då vi dö, ty vi dö i hvarandras armar, och vi veta att vi vakna tillsammans.» Då gret Nanna och sade: «dön, dön, mina älskade barn; jag vet att jag vårdade eder ömt, och att jäg beskyddade er trogna kärlek;» och händerna satte hon för ansigtet, och ymnigt strömmade tårarne utför hennes kinder, då hon långsamt vände om från den kära blomsterpaterren.

När hon gick upp, mötte hon Alexis i förstugudörren. Han såg ännu märken efter tårar, och ropade förskräckt: «hvad i Guds namn, jag tror fröken Nanna har gråtit!» – «Ack förlåt mig,» svarade hon, «jag är för barnslig; det har varit frost i natt, och mina stackars blommor ha frusit bort, – det är alltihop.» Och hon bemödade sig åter att le, men tungt var hennes hjerta, utan att hon visste hvarföre. Alexis såg det, och tyst aflägsnade han sig.

Nanna gick in i salen, der man om morgnarne brukade samlas för att dricka kaffe. Ingen hade ännu inställt sig mera än Albert och Celestine, som stodo i ett fönster, inbegripne i ett lifligt och förtroligt samtal. På Celestines kinder brann en hög rodnad, eldig och svärmande var hennes blick, och hvad som föregick inom henne, tolkades till en del genom den häftighet, hvarmed hon slöt den inkommande Nanna i sina armar. Det är med kärlek som med harm, den söker ofta främmande föremål för att utösa sig på.

«Lyckliga Celestine!» suckade Nanna knappt märkbart. Och i detsamma uppläts dörren till öfverstens rum, och han och öfverstinnan kommo ut. Öfverstinnan kastade en blick på sin dotter; en blick, som betydde *mycket* – men *icke:* älskade barn, det är *din* sällhet jag vill.

Kaffet serverades, och alla voro tillstädes, utom Alexis; men det hände stundom att han var borta, och ingen fästade sig dervid, utom Nanna, hvilken de färska hvetebullarne i dag ej ville rätt smaka. Det var i dag postdag. Tidningarne buros in af en betjent, och man ögnade i dem något; men till och med öfverstinnan, som eljest brukade flitigt läsa dem, för att följa med sin tid, tittade blott flyktigt i dem. Stolarne skötos från bordet, och öfverstinnan, vändande sig till Nanna, sade: «vill Nanna komma in till mig lite?» Långsamt gick öfverstinnan förut, och ännu långsammare följde Nanna efter. En mörk aning om hvad samtalet kunde komma att angå, bemäktigade sig henne, och hennes enda hopp var att hon möjligen begått någon liten förseelse, för hvilken hon nu skulle uppbära bannor. Hon höll en hastig mönstring med hvad hon gjort föregående dagen, men icke så mycket som en liten thekopp kunde hon påminna sig ha slagit sönder. Det gjorde henne hjertligt ondt, och huru gerna skulle hon icke velat hafva slagit omkull ett bord med hela den äkta sachsiska servisen på, för att derför få uppbära sina gerningars lön, i stället att – ja hvad? det var just knuten.

Inkomna i öfverstinnans rum, satte denna sig i soffan, och bad Nanna sätta sig bredvid. Det var således inga bannor som skulle utdelas, ty då hade Nanna beskedligt fått stå vid dörren. Det var för dant.

«Mitt barn,» började öfverstinnan efter en temligen lång paus, som var en hel evighet för Nanna: «mitt barn, det är någonting ganska vigtigt jag i detta ögonblick har att säga dig. Du måste samla alla dina tankar,» – och i detsamma flögo alla de stackars tankar, Nanna ännu hade qvar, bus på dörren, och hon knappast mer hörde eller såg. «Du är nu vid den ålder, att du bör kunna tänka på att uppfylla lifvets högsta jordiska bestämmelse – den att förena ditt öde med en aktad mans, och att som en värdig husmoder intaga en betydelsefull plats i samhället. Du har, framför många af dina medsystrar, varit lycklig deri, att du ägt föräldrar, hvilka haft icke allenast vilja, utan äfven förmåga att ge dig en uppfostran, så god som blott få erhålla den, och äfven deruti, att dessa dina föräldrar genom en klok hushållning och omtanka lyckats bibehålla och förvärfva en förmögenhet, hvilken framdeles kommer dig till godo, och ytterligare skall betrygga din framtid. Till bevis på din tacksamhet för allt detta, fordra dina föräldrar af dig blott ett, och då detta enda är din egen lycka, så förmoda de, att du går deras önskan till möte.» Öfverstinnan gjorde åter en paus, och fixerade Nanna, hvars ögon hon väntade få se fyllas af tacksamhetens tårar. Men Nanna satt blek och andlös, och då inga tårar läto höra af sig, fortfor öfverstinnan: «du tycks vara öfverraskad af det ämne jag talar om. Det förundrar mig ej, och jag vill derföre lemna dig allena en stund, för att du må kunna familiarisera dig dermed. Emedlertid, se här ett bref till dig, som kommit på morgonstunden. Det skall närmare upplysa dig om hvad som här är i fråga, och jag hoppas, att sedan du läst det, du med nöje skall lemna det svar derpå, som jag för den persons räkning, som skrifvit det, väntar af dig.»

Öfverstinnan gick ut och lemnade Nanna ensam med brefvet i handen. Länge satt hon så och stirrade framför sig, och det föll henne ej in att bryta det adliga Stjenfeldtska sigillet. Men ändtligen beslöt hon sig dock dertill – det kunde ju i alla fall ej undvikas – och läste följande:

«Min dyra kusin!

Det kan ej hafva undfallit min nådiga – ja jag vågar för första gången säga – älskade kusin, att jag redan länge gifvit kusin företräde framför alla andra mig bekanta unga damer. Kusins utmärkta både yttre och inre egenskaper, hafva ej kunna lemna rum för någon tvekan i detta fall, och jag gör mig en ära af att hafva haft ögonen öppna för min älskade kusins företräden. Jag är öfvertygad om, att de tänkesätt och känslor jag för min kusin hyser, ej äro af den flyktiga natur, som dem man eljest så ofta fattar för älskvärda fruntimmer, och jag tror mig derföre lyda en högre vink, i det jag härmed vågar erbjuda mitt hjerta och hand. Då jag härigenom, jemte min egen, och, som jag hoppas, min älskade kusins sällhet, äfven förenar det, att gå vördade föräldrars önskan till mötes, så är jag nog lycklig att på samma gång uppfylla både hvad känslan och pligten bjuder, och vågar jag desto heldre emotse ett gynnsamt och efterlängtadt svar på detta bref, som jag tror mig äfven veta, att den af mig och mina föräldrar så lifligt önskade föreningen äfven öfverensstämmer med kusins egna föräldrars.

Afvaktande ett benäget, efterlängtadt svar härå, har jag med utmärktaste högaktning äran teckna

Min nådiga kusins sannt tillgifne

Stellan Stjernfeldt.»

Det var således, som vi trodde, *affärer;* som det af betjenten medbragte bref handlade om. I kuvertet hade också legat bref från Stellans föräldrar till Nannas, och dessa voro, såsom man lätt kan tänka, ännu mera affattade i affärsstyl. Der talades om den «i alla afseenden passande» föreningen emellan Nanna och Stellan m. m., som man kan veta, utan att det behöfver citeras.

Och hur stod det till med Nannas inre? Var hon nedslagen, var hon förtviflad? Var hon – – jag kan ej säga någonting närmare, än att hon var alldeles *ingenting.* Det var som om hon icke funnits i verlden, och dock hade hon en bitter känsla af att hon var der. Att hon skulle besluta något i detta ögonblick, var ej att tänka

på. När öfverstinnan kom in, satt Nanna med händerna sammanknäppta i knäet, stirrande framför sig, och brefvet låg på golfvet, vid hennes fötter.

«Nå, mitt barn, har du resolverat dig ännu? Jag förmodar att du fattat ett förnuftigt beslut,» tillade öfversstinnan efter en paus, hvarunder hon hade observerat, att Nanna visserligen ej var någonting mindre än resolverad. Som ett åskmoln upplöser sig i regn, så kom ändtligen en välgörande tåreflod, som något lättade Nannas beklämda hjerta, och hon föll sin mor om halsen; men icke var det den barnsliga kärlekens förtroende, utan blott det häpna sinnets medvetande af en öfverhängande olycka, som förmådde henne till denna rörelse. För första gången kände hon, att det kunde vara påkostande att lyda sin mor, och i tårarne låg blott en bön om förlåtelse härför. Men modren misstog sig om känslans rätta halt, tydde tårarne som den första kärlekens födslosmärta, och förnöjd öfver upplösningen af Nannas rörelse, slöt hon henne i sina armar, och framhviskade några ord, som skulle betyda en lyckönskning till den sällhet hon förmodade Nanna skulle komma att njuta i det föreslagna äktenskapet. «Vill du skrifva sjelf?» frågade modren, när hon tyckte Nanna vara mera lugnad. «Nej, nej, för Guds skull, nej!» ropade Nanna, och ehuru modren blef något förvånad öfver den häftighet hvarmed Nanna svarade detta, så rubbades hon dock ej i sin tro, att detta blott kom af Nannas känsla af nyheten i sin belägenhet. Hon frikallade henne således snart från skyldigheten att lemna ett egenhändigt svar, och Nanna, för hvilken detta redan var en vinst, gaf ett slags tyst fullmakt åt modren att svara i hennes ställe, och hur denna af modren begagnades, visade sig af ett bref, som modren skref till Stellans föräldrar, deruti hon tackade för det hedrande anbudet, som hennes dotter blifvit gjordt, erkände väl, att denna ej med uttryckliga ord yttrat sitt bifall till den föreslagna föreningen, men förklarade sig dock för väl känna, att föräldrarnes vilja äfven var Nannas, etc. Hon sade sig således vara nog lycklig att kunna låfva sig en närmare förening med Stjernfeldts aktade hus, och försummade ej för ceremoniens skull att nedkalla himlens välsignelse deröfver.

Så var nu Nanna så godt som förlofvad. Det olycksaliga brefvet låg redan i den friherrlige betjentens ficka, och var redan ett godt stycke på väg, då Nanna framtog den tredje näsduken, emedan två redan voro genomvätte af tårar, till hvilka blott en liten siska i hennes kammare var vittne. Siskan hoppade af och an på sina pinnar, lockade och såg så bekymrad ut, ty sällan brukade Nanna låta henne locka förgäfves. Men nu låg Nanna blott på sin soffa, med ansigtet mot kudden, och märkte ej en gång Celestine, då denna ändtligen kom in.

Celestine satte sig bredvid Nanna på soffan, lindade sin arm om hennes lif, och då först vaknade Nanna till besinning. Men Nanna var icke mera den ömma, hulda engel, hvars famn när som helst stod öppen för hennes förtrognaste vän – det hade gått henne, som det går alla nybörjare i konsten att vara olycklig – hon kände bitterhet i sitt hjerta, och äfven Celestine, som hon väl eljest ej nändes säga ett ondt ord, fick röna ett litet prof deraf. Hon sköt blott Celestine sakta ifrån sig, och bad att få vara i fred. Men Celestine fann allt för väl, att *fred* just var hvad som för ögonblicket minst bodde inom Nanna, och hade så mycket mindre hjerta att lemna Nanna, som hon sjelf kände sig så obeskrifligt lycklig. Albert hade just på morgonen för henne nedlagt en öppen, ärlig och varm bekännelse om sin kärlek, och hon hade å sin sida ej gjort någon hemlighet af hvad hon kände för honom. Jag måste be om förlåtelse att jag berättar detta så kort och så torrt, ty det hade visserligen varit mera i sin ordning, att jag sparat med den högtidliga akten till aftonen, heldst det ögonblick då solen kastade sina sista strålar på Sätraholms skorstenar, och att jag då placerat Albert och Celestine ute i en blomsterrik äng, der jag låtit honom ordentligen falla på knä för henne, hvarefter hon till belöning för hans möda skulle sjunka i hans armar, men jag skulle då säga en osanning, och det går inte an i en roman. Ett hjertligt och trofast handtag är allt hvad jag kan bestå dem – så länge. Hur deras *själar* slöto hvarandra tätt i famnen, derom talar jag ej, utan öfverlemnar föreställningen derom åt läsarens egen, förmodligen rika fantasi.

Nå, mamsell Celestine, var nu så god och pjollra lite med Nanna, att hon kan bli glad igen. Det lider ju till

middagen, hon måste gå till bordet, och det fins väl ingen menniska, som ej vet att i brudens öga tårar passa föga. Så der – ack nej! det stackars lilla barnet blir ju allt mera ledsen, ju mera du för henne beskrifver din egen lycka, och ber henne deltaga i den. Jag vet blott ett enda medel, det att förespegla henne, att hon ännu möjligtvis kan slippa ifrån det gifna löftet. Se så, det är rätt! – «Min söta, goda Nanna, du har ju ingenting sjelf låfvat ännu, du kan ju ännu förklara att mamma helt och hållet misstagit sig, då hon tydde din tystnad som samtycke.» Nanna reste sig till hälften i soffan, men sjönk åter tillbaka, och suckade: «ack nej, jag känner det mycket väl, jag kan aldrig, aldrig bli lycklig mer!»

– «Men *hvarför* icke, älskade Nanna? Alexis –»

– «Alexis!« ropade Nanna, och satte sig hastigt upp.

– «Ja, Alexis kan göra dig lycklig!»

– «*Kan!* ja – men *vill?*»

– «Han *vill,*» svarade Celestine tröstande, men dock med någon osäkerhet i rösten, ty hon var sjelf ej öfvertygad.

– «Alexis är en så besynnerlig menniska. Jag känner mig ovilkorligt dragen till honom, och ändå är det som vore jag rädd för honom. Det förekommer mig som om han väl skulle kunna älska mig, ja älska mig verkligen högt, men dock ej *ensam.*»

Celestine kände inom sig, att Nanna hade rätt, och vederlade henne derföre ej. Henne hade ej undgått, att Alexis' hjerta var svårt härjadt, och att det ej mera var friskt, emedan det ännu led af de svåra blessyrer det förut erhållit. Hon fann att den, som blef hans maka, måste ikläda sig rollen af ett slags sjukvakterska, och att han således ej kunde erbjuda någon en fullkomlig sällhet. Detta var också hvad Alexis sjelf kände, och han höll sig alltid derföre mycket tillbaka, emedan han ej ville bedraga någon. Med Albert kunde man deremot vara fullkomligt lycklig. För honom var kärleken ännu helt och hållet blott *natur*, då den hos Alexis stigit till *konst.* Alexis hade velat intränga i kärlekens mest hemlighetsfulla mysterier, och som sfinxen störtade sig hans kärlek i afgrunder, sedan dess gåta blifvit löst. Albert hade också *tänkt* mycket öfver kärleken, och gjort sig upp idealer, men det *praktiska* återstod för honom ännu. Han hade ej, såsom Alexis, *alchymistiskt* gått tillväga; han hade väl funnit, att kärleken var en *ädelsten*, men var nöjd med den sådan den var, och brydde sig ej om att krossa den, för att experimentera om den, försatt med andra ämnen, kunde blifva *guld.* Alexis hade, om jag så får säga, kärlek till kärleken, men Albert hade blott en enkel kärlek till de föremål, som kommo inom hans känslas orbita och slogo an på honom.

Men tillbaka till frökenkammaren.

Der sitta ännu de unga damerna och filosofera öfver hvarandras öden. «Du kan vara fullt öfvertygad,» säger Celestine, «att Alexis' hjerta är fritt. Jag kan bestämdt försäkra det, emedan Albert för mig temligen utförligt omtalat hans lefnadsomständigheter, och de låta åtminstone ej förmoda något annat.»

– «Ja, fri är han, och fri skall han förblifva,» svarade Nanna långsamt. «Den som tillhör verlden, kan icke tillhöra en qvinna.»

– «Hvarföre kan han ej tillhöra begge?» fortfor Celestine. «Jag älskar Albert såsom månen älskar jorden. Det är omkring honom jag har min bana – han har sin omkring solen. Och hvarföre skulle han icke kunna älska mig lika varmt, fastän han känner sin högre kallelse? Vi störta ju dock en gång begge i solen!»

– «Du svärmar. Det förstår icke jag. Jag blott känner, att jag skulle vara mycket olycklig, om jag ej kunde

vara öfvertygad, att jag vore den enda, som fyllde Alexis' hjerta.»

«Behagar fröknarne stiga ner och spisa?» gnällde en frökenpigeröst genom den öppnade dörren, och dermed var det slut på allt filosoferande. Smaklig måltid, mitt herrskap! Stackars Nanna, så gerna hon skulle hafva velat slippa att gå ned till bordet; men då hade hon återigen fått höra modrens förmaning att ej ha några kapriser m. m.

Vi göra ett hopp öfver middagen, och börja vid dess slut.

Se der, hur betjenten går omkring och fyller i glasen. Stackars Nanna, hon har nästan ingenting ätit, och ingenting kan hon dricka heller. Men nu måste hon väl, ty se hur öfverstinnan fattar sitt glas, nickar åt henne, och säger sakta: «Gud välsigne dig, mitt barn!» – Men hur ljöd denna välsignelse i Nannas själ? Hon ryste, ty hennes känslor voro hädiska; för första gången framställde sig Gud för henne i en *fruktansvärd* gestalt. Hon förde glaset halfvägs till munnen, men ovilkorligt sjönk handen tillbaka, och då handen föll emot bordet, bröts glasets fot utaf, och vinet spilldes ut. «Jag mår inte riktigt väl, mamma!» var allt hvad hon förmådde säga, och i ett ögonblick voro Celestine och Alexis från bordet, och Alexis bar den nästan afsvimmade flickan upp på hennes rum. De öfriga medlemmarne i huset slöto sig visserligen äfven till tåget, men för Alexis och Nanna voro de ej till. När Alexis ändtligen nedlade den sköna bördan på soffan, var det så nära, att Nanna lindat sina armar kring hans hals, ty i ögonblick som detta gör själen uppror emot all konvenans, men lyckligtvis kom hon i detsamma att kasta en blick på sin mor, och skygga drogo sig kärlekens små bevingade englar tillbaka. Men Alexis tryckte henne dock häftigt till sitt bröst – det kunde ej bemärkas af någon annan än Nanna sjelf, ty hvem kunde veta, om det icke var honom nödvändigt för att nedlägga henne i en så mycket mera beqväm ställning? och hvem förmår skildra hvad som föregår i sådana stunder? Men nog, deras hjertan bytte plats, och de visste från detta ögonblick på hvem de trodde.

Långsamt aflägsnade sig Alexis, och äfven de öfriga, utom öfverstinnan och Celestine. Modren fattade Nannas hand. Hennes puls gick fort och högt, och pannan brände som en eld. «Du har feber, mitt barn, du måste hafva förkylt dig,» sade öfverstinnan. «Hur är det, har du –» och här kommo en mängd moderliga frågor, som vi gerna hoppa öfver. Nanna försäkrade att hon alldeles icke hade någon anledning att tro, det hon förkylt sig, men öfverstinnan förstod sig naturligtvis bättre på sådant, öfverlemnade henne på en stund i Celestines vård, och gick ned, för att i sitt husapotek framleta vissa materialier, hvarmed hon trodde sig kunna fördrifva det onda. Öfverstinnan var ej väl utom dörren, förr än Celestine skyndade sig att uppmana Nanna, att hon borde begagna tillfället för att genast ge tillkänna den motvilja hon kände för föreningen med Stellan Stjernfeldt, men Nanna var ännu för svag dertill, och var nu dessutom så upptagen af den nya känslan att verkligen vara älskad af Alexis, att hon snart sagdt hade glömt det förhållande, hvaruti hon stod till Stellan. När modren kom tillbaka med flaskor och burkar, satt Nanna åter uppe i soffan, och kunde ej förmås att taga in så mycket som ett kylande pulver. Men det var kylande pulver nog, när öfverstinnan nämnde Stellans namn, och föreställde henne hur ledsen han skulle bli, då han fick veta, att hon mådde så illa. Öfverstinnan använde detta såsom ett kraftigt skäl för Nanna att begagna läkemedlen, ty det vore numera ej allenast en pligt mot henne sjelf, utan äfven emot hennes tillkommande man. Men tror någon, att detta just verkade på Nanna? Åh nej, det tror ingen. Modren hade säkert i allvarsamma ordalag förebrått Nanna hennes olydnad, om hon ej haft öfverseende med henne för det tillstånd, hvari hon nu var, men nu pjollrade hon med henne så godt hon kunde, kallade henne «den lilla friherrinnan», och dylikt mera, som den höga visheten kunde uppfinna, för att sätta patienten i bättre lynne. Öfverstinnan hade i sin outgrundliga vishet funnit, att själens tillstånd äfven hade inflytande på kroppens, och hade en så säker blick, att man väl aldrig skulle ha sett maken.

Men vi lemne Nannas kammare och de moderliga omsorgerna, för att gå ned i alléen, och höra hvad våra artister säga, som gå der upp och ned, hållande hvarandra under armen. «Det var mig icke oväntadt,» säger Alexis, «hvarken det ena eller andra var mig oväntadt, och allt hvad jag här vidare har att göra, är att jag

ingenting har att göra. Jag måste resa, ju förr dess hellre.»

– «Men, min bäste vän,» svarade Albert, «oberäknadt att ditt hastiga uppbrott skulle tydas på ett obehagligt sätt, skall du ju derigenom ovilkorligen ytterligare förbittra Nannas belägenhet. Väl måste jag finna, att för dig sjelf det ej måtte vara angenämt att längre uppehålla dig här, men du yrkar ju ständigt sjelf på, att man ej bör låta styra sig af egoism, och du bör väl således kunna underkasta dig den uppoffringen att stanna qvar här ännu någon tid. Det är ju ej så långt qvar nu af den tid, vi bestämt för vår vistelse här. – Om du till exempel skulle visa dig *kall* emot Nanna?»

– «*Kunde* jag äfven hyckla denna känsla, så tror jag dock ej att det vore rätt. Visserligen skulle en visad köld från min sida kunna göra, att Nanna kände mera benägenhet för föreningen med Stellan, men *verklig* kärlek för honom skall hon dock derigenom ej få. Det skall blott uppstå i hennes hjerta en oädel känsla af hämnd, och hon skall krampaktigt sluta sig till Stellan, men blir det derföre *bättre* med henne? Det vore således att falla i den andra ytterligheten, om jag bjöd till att göra mig afskydd af henne.»

– «Nå, så gå då en medelväg – fortfar att vara vänlig emot henne – kanske skall den lugna vänskapens känsla efterträda den passionerade kärlekens.»

– «Nej, vänskapen är i sådana fall blott en allmosa, af hvilken emottagaren måste känna sig förödmjukad.»

– «Ännu ett, föreställ henne hvilken rik ersättning hon kan äga i känslan af uppfyllda pligter, och huru sjelfuppoffringen skall förädla henne.»

– «Först och främst är *jag* dertill ej rätta mannen, och äfven om jag vore helt och hållet oväldig, så skulle jag i alla fall tala emot min öfvertygelse, om jag gjorde det, ty – och jag är viss att du delar denna tanka med mig – sjelfuppoffringar af denna beskaffenhet, långt ifrån att förädla menniskan, göra blott hennes sinne bittert, och alstra ett slags monströs dygd, hvars tillvarelse är apparent, men som dock är liflös och kall, emedan den ej hemtar sin näring från den högsta principen – kärleken. Hur jag beskådar saken, så finner jag ganska väl, att Nanna måste bli ett bland dessa tusentals offer, som måste falla för fördomarnes tyranni. Hvad Heine har rätt deruti, att föräldrakärleken ofta ej är annat än egenkärleken, omsatt i en annan fond.»

– «Du beslutar således att resa?»

– «Jag har ännu ingenting bestämdt beslutat, men i sakernas nuvarande ohjelpliga skick tror jag dock att det vore det bästa. Det är nu en gång mitt öde, att allt hvad jag håller kärast här på jorden skall ryckas ifrån mig, och som nomaden vill jag derföre rycka upp mina tältstolpar här, och draga bort – ju längre, ju bättre. Hittills har jag hufvudsakligen lefvat *för* konsten – hädanefter vill jag försöka att äfven lefva *af* densamma. Det har alltid utgjort en af mina skönaste drömmar att kunna verka någonting för tonkonsten i större skala; men för detta ändamål är det nödvändigt att söka förvärfva *penningar.*»

– «Det är rätt; det har förargat mig så många gånger att jag skall vara så fattig; ty, man säge hvad man vill om de materiella förmånerna, så kommer man dock ej långt utan dem, i fall man vill uträtta någonting. Och ingen är väl i det hela närmare om att uppmuntra konstnärer, än konstnärerna sjelfva. Det kan emedlertid väcka den bittraste harm, att se den småaktiga afund, konstnärer vanligen hysa emot hvarandra. Långt ifrån att räcka hvarandra en hjelpsam hand, förfölja ju de för det mesta hvarandra, söka svärta hvarandra, och göra hvarandra stridig så väl den materiella vinsten som äran.»

– «Jag kan dock aldrig vänja mig att anse sådana konstnärer tillhöra första rangen, eller vara konstnärer i ordets fulla bemärkelse. Det är ju alltid ett bestämdt bevis på *egen* svaghet, då de finna sig hafva något att frukta af *andras* öfverlägsenhet.»

– «Men man har ju exempel på, att de allra största, till exempel –»

– «Jag vet hvilka exempel du ernar anföra; men jag tror mig hafva erfarit för mycket, för att låta missleda mig af *berömmet*, vore det också en hel verlds.»

– «Det skulle jag vilja kalla egenkärt sagdt.»

– «Kalla det hvad du vill, men jag vidblifver dock min öfvertygelse. Det kan ju i alla fall ej komma i fråga annat än att jag med «verlden» förstår annat än den råa massan, som i det yttre lifvet har den afgörande rösten, emedan den är så ojemförligt mycket större än antalet af dem, hvilka verkligen kunna uppfatta och bedöma konstproduktionerna. Det är ömkligt att se huru denna massa är dupe af charlataneriet och vrångvisa eller okunniga konstdomares utsagor, och det enda, hvarigenom rättelse kan tillvägabringas häruti, är att konstbildningen blir både mera allmän och mera ändamålsenligt meddelad. Men huru göra till exempel våra musiklärare? De gifva sina lektioner, taga emot penningar derför, och bry sig för resten icke om, huruvida eleven har någon verklig nytta af undervisningen – om hans *själ* blir bildad för konsten.»

– «Ingen kan bättre än målaren erfara, hur olyckligt det är att mäcenatskapet ligger i händerna på personer, som lemna deras så kallade beskydd mera för deras egen skull än för konstens. Så länge förhållandet är sådant, måste alltid den sanne konstnären bli tillbakasatt, ty *han* förödmjukar sig ej gerna till ett ömkligt lycksökeri. Medelmåttan deremot försmår ej att kurtisera sig fram, och så händer det nio gånger bland tio, att *den* blir framdragen och belönad, när det verkliga snillet tillbakahålles och kanske mången gång dukar under för näringsomsorgerna. Men det är ej värdt att grubbla öfver detta ämne, utan tåligt afbida hvad tiden ger. Gud ske lof! man behöfver ej tvifla derpå, att verlden, ju mera den blir upplyst, ju mera blir den också rättvis. Den bästa belöningen blir dock alltid den, som konstnären bär inom sitt eget bröst.»

– «Men synes det icke, som upplysningen i vissa fall motarbetade sitt eget ändamål? Det kan väl ej nekas, att till exempel Daguerreska uppfinningen hotar att tillintetgöra allt landskapsmåleri.»

– «Tvertom anser jag ingenting mera bevisa, att konsten egentligen gör sig gällande genom individen, och det hos denne nedlagda snille. Genom Daguerreotypen *kopieras* ju blott naturen, men konstnären förmår att *idealisera* den. Den kan aldrig förhindra att i konstverket det är *konstnären*, eller hans snille man ser, men för *medelmåttan* blir Daguerreotypen en svår fiende.»

– «Det torde väl ej ännu vara så alldeles afgjordt. Lycka emedlertid för *musiken*, att den ej har att frukta intrång af någon daguerreotyp!»

– «Har det icke redan upplefvat någonting motsvarigt i de *Kauffmanska* instrumenterna? Men hvad hafva väl de snillrika tonkonstnärerna att frukta af dessa tonkopieringsmachiner?»

Det förtretar troligen läsaren, att Alexis skall kunna tala så lugnt om dessa saker, i samma ögonblick som hans lifs högsta lycka står på spel; och om sådant kom af köld, lättsinne eller sjelfbeherrskning må läsaren afgöra med sig sjelf. Men för min del tror jag, att det egentligen kommer derutaf, att han i begreppet kärlek innefattar *allt* – kärleken till Gud, naturen, konsten, menniskan. Det är få som kunna fatta den upphöjda känslan af en ren konstkärlek, men visst är, att den som äger *denna* i hög grad, har en rik ersättning för de förluster hans hjerta i öfrigt kan göra.

Bäst som våra artister gingo fördjupade i funderingar öfver, huru de skulle ställa till, att de, utan uppoffrande af deras konstnärsredlighet, skulle kunna samla så mycket af det timliga goda, att de kunde verka något för konsten i större skala, mötte de öfversten, som varit ute och förnöjt sig med att se på några vermländningar, som voro sysselsatte att hacka torf. *Achilles* (i hvardagslag kallad *Kille*), en bredryggig

rapphönshund, gick makligt bredvid hans sida, och gjorde heder åt sin herres stora skicklighet att bilda varelser af hans slägte, i det han i munnen bar en korg, deruti befanns ett par krus svagdricka. Öfvcrsten hade sin innerliga fägnad åt att se detta märkvärdiga djurs konstprestationer, och den, som en gång underkastat sig att en hel timme uppmärksamt följa alla Killes rörelser, då han stöfvade omkring rummet för att söka rätt på öfverstens näsduk, den gubben hade den skälmaktigheten att gömma än här, än der, alltid på nya och ovanliga ställen, så att det verkligen fordrades hela Killes skarpsinnighet för att kunna taga reda på den, kunde räkna på öfverstens gunst för lifstiden. Ingen stod derföre högre i öfverstens ynnest, än magister Lundström, adjunkten i församlingen, en ung man, som var i nykterhetsförbundet, och af de åttatio riksdaler han årligen hade i lön ej depenserade på någonting annat än några karduser Gefle vapen, hälften i prenumeration för stiftstidningen, och hvar julafton ett par handskar åt husmamsellen på Sätraholm, hvilken var utsedd till hans följeslagarinna genom lifvet, och som hjertligen längtade lifvet ur alla komministrar i stiftet, på det att hennes Lundström någon gång skulle få sätta foten under eget bord, och låta sin Lovisa utbyta den jungfruliga ärbarheten, hvilken började bli henne med hvar dag allt mera genant, emot den heder, som alltid åtföljer frutiteln och de öfriga agrementer, som höra till den. Ingen förstod bättre än den hederlige Lundström att uppskatta alla Killes förtjenster, och att i ödmjukhet fästa öfverstens uppmärksamhet på det stora förstånd Kille utvecklade vid alla de tillfällen, då detta sattes på prof. En ibland de förnämsta konster Achilles lärt sig, var att härma hur «presten säger», hvilket gick så till, att han murrade och gaf till några glafs, och Lundström, långt ifrån att förarga sig häröfver, skrattade när Kille verkställde denna konst, så att tårarne kommo honom i ögonen.

Öfversten mötte just artisterna på ett ställe, der det stod en bänk, hvarpå han vanligen under sina promenader brukade hvila. Han var ej väl kommen dit, förr än Kille satte ner korgen och lade sig. «Är det inte en för märkvärdig hund, mina herrar, som vet så väl hvad jag vill, då jag kommer till detta stället?» sade öfversten. «Gif mig svagdrickskruset, Kille!» och triumferande såg öfversten på Albert, när Achilles ganska riktigt kom med kruset. «Är det inte märkvärdigt? herrarne hör sjelfva, att jag talar till honom med alldeles samma ton, som jag skulle tala till en af herrarne. Nu skall herrarne få se. Härvid vände han sig direkte till Albert, och sade med vanlig röst: «jag har tappat min handske,» och knappt hade han sagt detta, förr än den *icke* snabbfotade hjelten Achilles luffade ett stycke tillbaka i alléen, och ganska riktigt återkom med handsken. Öfversten kastade en blick på de andra herrarne, för att göra sig försäkrad om att äfven de voro intagna af beundran, och satte sig, tog tobakspungen, som hängde på en af rockknapparne, stoppade makligt sin stora sjöskumspipa och påtände den med solglaset. Röken steg upp i tjocka hvirflar och dref på flykten de vällustiga ångor, som kullarne andades rundt omkring.

Alexis begagnade nu tillfället för att underrätta öfversten, att han nödgades förkorta terminen för sitt vistande på Sätraholm, i anledning af en angelägen resa till Stockholm, som han måste företaga. Öfversten öfverraskades väl något af denna underrättelse, men fann dock snart, att det ej vore så underligt om Alexis «leddes vid på landet – kanske hade han någon magnet i Stockholm, som drog honom dit,» o. s. v., och tillkännagaf för öfrigt, som vanligt, att det ej var han, utan hans hustru, som hade att decidera i den affären.

Sedan öfversten hvilat en stund, och tagit sig en klunk ur svagdrickskruset, satte sig åter han och hans andra jag, Achilles, i marsch.

En liten stund efter det öfversten var hemkommen, kommo äfven Albert och Alexis. Hela familjen var nu samlad i det vanliga rummet, och öfversten, i detsamma han satte sig ned i soffhörnet, sade till öfverstinnan: «nå du, min söta vän, herr Alexis, som vill resa ifrån oss!» – «Åh,» svarade öfverstinnan, «det kan jag väl aldrig tro?»

– «Jo, ty värr,» svarade Alexis, «måste jag neka mig nöjet att längre få stanna qvar i herrskapets hus. Jag har fått bref ifrån Stockholm, som underrättat mig om att min närvaro der är högst angelägen. Mitt vistande hos herrskapet torde också numera vara utan ändamål, ty,» tilllade han, «fröknarne hafva på den passerade tiden

verkligen gjort vida större framsteg än jag beräknat, och *min* ledning kan numera för dem vara öfverflödig. Det enda som återstår för mig, är att uttrycka den önskan, att de ej måtte *glömma* lika hastigt som de fattat, utan ständigt låta tonernas konst vara sig kär, ty den är en trogen vän, som kraftigt tröstar oss, då sorgerna hota att förtynga vårt sinne.»

– «Åh, gubevars, det der låter som en half predikan » anmärkte öfverstinnan. «Jag vill hoppas att just inga så farliga sorger skola inträffa. Det beror så mycket på menniskan sjelf, att ställa så till, att anledningarne till sorgen i tid afböjas, och det kan man, om man följer pligtens och förnuftets röst. Men hur snart ämnar då herr Alexis att resa ifrån oss?»

– «I öfvermorgon, om herrskapet tillåter. Det är söndag i morgon, och jag har alltid haft motvilja för att börja en resa på en sådan dag.»

– «Det är skada, att inte herr Alexis kan stadna qvar öfver midsommarsdagen. Jag hoppas att det skall blifva en glad dag för oss allesammans, eller hur tror du, lilla Nanna?» Nanna hade ej ett ögonblick sett upp ifrån sin söm, och svarade intet. Hon blott sydde så flitigt, så flitigt, och märkte icke, att hon hade sytt tillsammans tvenne stycken, som alldeles icke hörde ihop, förr än Celestine gjorde henne uppmärksam derpå. Öfverstinnan undrade emedlertid alls inte på att hon var lite brydd, men menade dock, att hon i tid borde vänja sig att höra sådant, då det ändå en gång skulle bli allvar utaf. Alexis hade fått tag i ett stycke notpapper, och improviserade en fyrstämmig sång, som han ville qvarlemna som ett minne.

Oaktadt öfverstinnan för Alexis ställde sig, som om hon var ledsen öfver att han skulle resa, var hon dock i sin själ rätt glad deråt, ty hon fann ganska väl, att hennes tillkommande måg icke skulle kunna trifvas rätt väl på Sätraholm, så länge Alexis var qvar, emedan minnet af den obehagliga affären på Tunanäsbalen alltid skulle underhålla en spänning dem emellan. Det hade för öfrigt ej varit någon rätt sympati emellan öfverstinnan och Alexis, och skillsmessan skulle således komma att kosta henne föga. Efter théet sysselsatte sig de unga med att inöfva den nykomponerade qvartetten, och derefter beslöts att man skulle göra en liten utfärd på sjön. Aftonen var så vacker, och öfverstinnan hade väl sjelf haft lust att följa med, men hon hindrades derifrån af något hushållsbestyr, och tant Ulla fick derföre i stället uppdrag att vara förkläde.

Man rodde ut till en liten täck holme, som hade blott tvenne innevånare, en gammal fiskare och hans dotter. Tant Ulla brukade besöka gubben ett par gånger hvarje år, och ville nu icke försumma tillfället att göra det, helst hon kände med sig, att en dag nalkades, då sådant ej vidare blef för henne möjligt. Hon frågade de öfriga, om de ej hade lust att göra henne sällskap, och hjertligt gerna samtyckte de härtill.

När de kommo fram till kojan, funno de dörren öppen. Derinne satt gubben och läste högt i en gammal bibel. Dottren satt med sammanknäppta händer och hörde på. Tant Ulla och hennes följeslagare, som ännu ej blifvit af stugans innevånare bemärkte, höllo sig stilla, emedan de ej ville afbryta akten. Andaktens hvita dufva sänkte sig sakta ned öfver dem, och smälte deras hjertan tillsamman till ett.

Först sedan gubben slutat läsningen, lyftade han sina ögon upp utur boken, och blef varse sitt främmande. Så fort hans gamla ben tilläto honom, reste han sig från stolen, gick emot de främmande, och bad dem fryntligt stiga in. Han var så förtjust öfver, att tant Ulla och de «små fröknarna» gjorde sig så «gemena» och ville helsa på honom, och äfven «baronerna» bad han vara välkomna, ehuru han ej kände dem. Det var nu blott fråga om, hvad han skulle fägna sitt rara fremmande med, och för den saken blef snart råd, ty tant Ulla tog alltid en butelj vin med sig att fägna gubben med, då hon kom, och Anna, gubbens vackra dotter, var ej sen att taga fram hvad huset förmådde, som bestod i färskt smör, bröd, ost och filbunke. Glas fanns väl inte, men en gammal silfvertumlare hade gubben i behåll, och den fick gå laget omkring. Ack hvad det smakade skönt! Allt var så renligt och snyggt i den lilla stugan; blommor stodo i fönstren, björklöf var upprest i den hvitmenade spiseln, och bordet, som ej var måladt, behöfde ej heller vara det, emedan det var mycket

snyggare som det var, renskuradt och fejadt.

Gubben gaf sig ingen ro, förr än alla fått sätta sig, men det var en kinkig sak, ty det fanns ej i rummet mer än två stolar, af hvilka tant Ulla naturligtvis intog den ena, och den andre nödgades gubben att intaga sjelf. De andra hade då ingen annan råd, än att sätta sig i – sängen, och det kunde de gerna göra, ty fastän täcket ej just var af siden och stoppningen mycket mjuk, så – och hvad skall det behöfvas att göra så många omständigheter? vi veta ju ändå, att det smakar rätt godt. Det är väl lite trångt, men hvad gör det? Se så, mitt herrskap! först Celestine, så Albert – men vi veta ordningen förut.

Den snälla Anna går flitigt omkring med tumlarn, och det kan alldeles ej observeras, att då tumlarn kommer till de unga, de icke göra några svårigheter att dricka efter hvarandra, utan snarare tycktes Albert och Alexis vara angelägna om att taga vara på hvarest deras hjertans älskade satt läpparne, för att dricka på samma kant.

«Frökens välgång!» – hviskade Alexis till Nanna, i det han satte bägaren till läpparne. Nanna blott fästade på honom en lidandets blick, som väl tillkännagaf, att hon kände det *välgång* för henne numera måste blifva främmande, men tillika låg det något resigneradt och fridfullt deri.

Omsider var den lilla måltiden slut, gubben läste högt en bordsbön, hvari de andra tyst förenade sig, och man gjorde sig färdig att gå ut omkring litet på holmen. Tant Ulla stannade inne hos gubben, och våra tvenne par sågo ej detta ogerna, ehuru visserligen ej tant Ulla var den, som hade velat störa deras ro, äfven om hon varit med. Hon hade sjelf genomgått kärlekens pröfningar, och var mild, emedan hon aldrig vant sig att betrakta kärleken som en *affär*.

För första gången vågade Alexis bjuda Nanna armen. Hon tog den utan omsvep, Albert bjöd sin åt Celestine, och hur det kom till – men de begge paren hade olika smak vid valet af promenad. De kommo således att gå åt hvar sitt håll, och förr än Alexis och Nanna visste deraf, hade de kommit till ett ensligt ställe, der ingen kunde se dem utom Han, som ser allt. De satte sig ned på en torfbänk, som Anna der hade anlagt. Bien surrade i blommorna, och gökens enformiga, melankoliska sång hördes från andra stranden.

En lång stund sutto de så tysta. Och hvad skulle de säga? Det är vid sådana tillfällen, som menniskan tydligast känner hur mycken ofullkomlighet, som vidlåder talförmågan.

Nanna plågades af denna tystnad, men hur skulle hon kunna afbryta den! Tårarne lågo i sina bakhåll i ögonvrårna, färdiga att bryta fram, för att säga hur lycklig och olycklig hon fann sig. Hon hade ej ännu vågat se upp på Alexis, men nu, när hon gjorde det, och fann att äfven i hans ögon tårar simmade, då var det fåfängt att längre hålla tillbaka dessa känslornas vältalige härolder; hon gret högt, och – låg i Alexis’ armar. Hennes läppar rörde mot hans – hela hennes väsende strömmade emot honom, och deras själar voro fast lindade om hvarandra. När de slutligen sleto sig ifrån hvarandra, dröjde det länge, innan de åter kunde få reda på hvar och en sin själ, så hade de blifvit införlifvade och förblandade med hvarandra.

«Du reser?» sade ändtligen Nanna, när hon lyckats hopsamla sina sinnen, och blott en lätt darrning i kroppen tillkännagaf efterdyningarne af hennes känslor.

– «Ja, outsägligt älskade Nanna; jag *måste* resa – för *din* skull måste jag resa, men mitt hjerta blir qvar hos dig. Jag vet ganska väl hvad som i dag passerat; och då hvarken det står i min makt, och ej heller jag bör tillåta mig att göra något försök att afböja den katastrof, som förestår, så är det väl bäst att tåligt underkasta sig nödvändighetens lag.»

– «Men jag nekar – jag säger att jag omöjligen *kan* älska Stellan.»

– «Ack det är ju också inte ditt *hjerta* man begär; man skall säga dig, att sådant kommer med tiden – och möjligen gör det så också. Du har ju ännu i det hela haft så lite tillfälle att lära känna Stjernfeldt; – blir han god emot dig, så skall han vinna din vänskap, och, hvem vet, om icke en dag din kärlek? Jag är i alla möjliga afseenden för mycket partisk, för att kunna yttra mig om honom, och jag kan blott önska och hoppas, att han är bättre än jag tror.»

– «Så talade du inte, om du älskade mig verkligt,» sade Nanna långsamt och med eftertryck, och att det låg någon sanning deri, kände Alexis i sitt hjerta. Vi veta det förut – det var icke *första* gången Alexis älskade; lidandets storm hade redan ryckt bort de friskaste bladen från det blomstrande trädet, och masken hade stungit dess krona. Och af någon oärlighet visste Alexis ej. Det var ej hans sak att hyckla känslor, dem han ej ägde, och om han gjorde rätt uti, att allt för ofta låta hänföra sig af sina känslor, der dessa kunde anses klandervärda, så handlade han åtminstone ej efter sjelfviska beräkningar. Väl hör jag, huru moralisterna skarpt klandra honom derföre, att nu, då han visste att Nanna egentligen var en annans egendom, han ändå för henne upptäckte sitt hjertas tillstånd, och så dukade under för sin känsla, att han öppet för henne bekände sin kärlek. Men det kan finnas den, som är af annan tanke i detta fall. Var nemligen ej Nannas hjerta egentligen *hans*, innan det genom helt annat än kärlekens makt blef öfverlåtet på Stjernfeldt? och skulle han icke i sjelfva verket hafva handlat *grymt* emot Nanna, om han ej låtit henne med visso veta, att hon var ägarinna af hans hjerta? Väl måste medgifvas, att sedan Nannas känsla genom den nu inträffade tillfälligheten blifvit stegrad till det yttersta, hon sedermera skulle få så mycket svårare att glömma honom, men sätte man sig i hans ställe, och man skall mildra sin dom. Skulle du hafva hjerta att tillbakaskjuta en älskande flicka, som blott väntar att du skall öppna din famn, för att falla deri? Skulle du hafva hjerta att göra detta i det ögonblick, då du till följe af en hård nödvändighet står färdig att skiljas från henne, kanske för alltid? Skulle du i detta ögonblick, då hela naturen ropar: «nu eller aldrig!» vilja slå till dörren för henne, som längtar att kasta en blick in i kärlekens helgedom? Nej! och pris vare blott de öfver oskulden vakande englarne, om vid sådana tillfällen icke det dyraste offret bringas. Att detta ej skedde med Nanna, kom mest deraf, att Alexis hade mera besinning än hon; men *hade* olyckan skett, så hade ingenting annat varit orsaken dertill, än det revolutionära tillstånd, hvaruti Nannas af tvånget hotade känslor kommit; ty gif kärleken fri, så skall den utveckla sig lugnt och harmoniskt, men lägg fjettrar på den, och den skall ej längre hålla sig inom sin lugna flodbädd, utan svälla till en förödande passion.

Se blott på Celestine och Albert! Sannerligen, det är matta känslor, som bo inom deras bröst, men deras kärlek vet ej ännu af några oädlare rörelser, ty den är lycklig – ty den är *fri*, och stark är den äfven, ty den är den första. Den fortskrider, som den bör, *crescendo* till kulminationspunkten, hvaremot i Nannas och Alexis' ett våldsamt *forzando* inträffat.

Men det lider till qvällen. Hör der från kapellet den ensliga klockans milda ljud, som sväfvar fram öfver ytan af vattnet, såsom Guds ande vid verldens skapelse. Och är det icke Guds ande, som talar genom dess vigda tunga? Jo, se hvad dess enkla språk är förstådt af alla; se arbetaren der borta på ängen, hur han lägger ned sin yxa, lyfter af hatten och knäpper händerna till bön – se denna fromma stillhet, som råder öfverallt i naturen – allt lyssnar, allt böjer sig till andakt, och jorden öppnar sin famn för himlen, som med all sin kärlek och vänliga frid sänker sig ned öfver henne.

Huru gerna hade icke våra älskande velat bygga sig hyddor på den täcka holmen! Der var dem så godt att vara; och när de slutligen måste taga afsked af den gamle och hans dotter, och deras båt sköts ut ifrån land, kommo de i sina hjertan öfverens, att ofta fira minnet af den kärleksmåltid, hvaruti de der deltagit.

Trött sjönk dagen i hvilans armar, och uppsteg åter, klädd i söndagens högtidliga skrud. Redan klockan fyra på morgonen voro Alexis och Albert i kapellet, och i fullt arbete, hvar på sitt håll. De hade bestämt denna dag till en öfverraskning, som de ville bereda Sätraholms innevånare. Blott hvarannan söndag hölls

gudstjenst i kapellet, och de hade således haft fjorton dagar på sig att få sina verk fullbordade. Albert hade begagnat morgnarne och sina lediga stunder, för att, med tillhjelp af ett par i hemlighet legda handtverkare, måla det inre af kyrkan, och att pryda den med en och annan alfrescomålning af egen hand. I kapellet fanns ett gammalt orgelverk, hvilket dock i flera år varit förfallet, så att det ej kunnat begagnas; men Alexis hade vetat att hopsamla materialierna dertill, och allt var så vida bragt i stånd, att det i dag kunde på nytt uppstå, och begagnas vid ledningen af den heliga sången. Som kapellet låg ett litet stycke ifrån gården, och ingen hade att göra der oftare, än då der var gudstjenst, så visste ingen mer än kyrkvaktaren och de två i hemligheten invigde arbetarne utaf hvad som der förehafts, och man hade blott en och annan gång undrat, att våra artister gingo så ofta åt det hållet, der kapellet låg.

Klockan sju på morgonen, då kyrkvaktaren infann sig för att städa kyrkan, var redan all ting i ordning, och han ville knappast tro sina ögon, då han nu såg den föryngrade skönhet, som i det tillförene så förfallna och dunkla kapellet log emot honom. Albert stod i sin blus, med korslagda armar, betraktande den af honom målade altartaflan – en sörjande Magdalena. Den uppfejade förgyllningen på ornamenterna omkring glänste i morgonsolen, och Alexis drog för första gången ut alla stämmorna, för att med fullt verk låta en fuga ljuda.

Fugan är i musik den manliga kraftens högsta uppgift. Fugan är logik, öfversatt på tonspråket; den är en bild af huru sanningen blir en produkt af striden emellan de olika meningarne. Fugan fordrar således den högsta mognad i konstnärns snille, och är ej detta vilkor uppfylldt, då blir fugan en lögn, och verkar blott till förvirring.

Nanna och Celestine, som af den vackra morgonen hade blifvit utlockade tidigare än vanligt, hade redan på afstånd hunnits af de herrliga tonerna, som rullade sina laviner utför sidorna af den höjd, hvarpå kapellet låg. Utan att tydligt för sig kunna förklara, hvarifrån ljudet kom, följde de dock den väg, på hvilken tonerna ledde dem, och snart stodo de midt uti det lilla smyckade templet. Snart var gåtan löst, hur allt det sköna som de hörde och sågo, blifvit framtrolladt, men icke så den förtrollning, som hvilade öfver de älskandes hjerta.

Men huru olika voro ej de känslor, som bemäktigade sig deras själar! Hur säll stod ej Celestine bredvid sin Albert, och drömde sig med honom in i den himmel, som hans pensel så troget tecknat! Nanna deremot, hur skyggt blickade hon ej på detta altare, vid hvilket hon visste att hon snart skulle knäböja, för att framstamma en mened om en kärlek, som af hennes hjerta förnekades! Knappt vågade hon blicka upp åt orgelläktaren, der Alexis, ännu omedveten om de älskvärda åhörarinnornas närvaro, djupt ner i de mörka tonerna begrafde sin trötta, sönderslitna själ. Men fugan, som hade brusat i hastigt fallande, skummande kaskader, lugnade sig i sin gång, och upplöste sig i en koral, i hvars heliga frid låg en bild af öfvergången från det stormiga jordlifvet till himlens eviga, saliga lugn.

De sista djupa tonerna hade ej väl förklingat, förr än kyrkvaktarn kom in och berättade för fröknarne, att en grann vagn, bespänd med fyra blackiga hästar, syntes komma på vägen, och oaktadt sina gamla, försvagade ögon, tyckte han sig känna igen, att det var barons på Tunanäs som kommo. Denna nyhet blef, som man lätt föreställer sig, ej serdeles välkommen för Nanna, ty ehuru hon väl kände med sig sjelf, att hon ej ägde nog styrka att dra sig undan eller tillbakavisa det öde, som hotade henne, och uppskofvet således i det hela gagnade till ingenting, så hade hon dock så gerna önskat, att åtminstone på denna sista dagen ostörd få vara tillsammans med Alexis. Men ödet gaf intet anstånd, och Nanna, tillika med Celestine, begaf sig hastigt hem, för att undvika de obehagliga förfrågningar och efterspaningar hvar hon så länge varit, hvilka skulle blifvit en följd af ett dröjsmål.

När Nanna och Celestine kommo hem, var redan den friherrliga familjen samlad i salongen. Famntag hade blifvit vexlade, och kärleken hade med den mest diplomatiska hållning aflemnat sitt kreditiv. Man väntade blott på Nanna – och se, der är hon i dörren – men hur darrande, hur blek! Rodna då för Guds skull

åtminstone när fästmannen kommer emot dig och kysser din hand – se så, den der brytningen var inte illa. Räck nu fram pannan att kyssas af svärfar – hu, så kallt! och fall sedan i svärmors öppnade famn, men akta dig bara att du inte drunknar. Glöm ej heller svägerskan – äfven hon har en kyss och ett famntag för din räkning. Stackars, stackars fluga, nu är du ohjelpligt fastnad i spindelväfven.

Hvem skulle kunna tro annat, än att den allrastörsta, äfven inre, harmoni råder i denna krets? Se blott hur förekommande man är emot hvarandra, och huru man bråkar med framsättande af stolar och bevisande af tusen tjenster, dem betjeningen eljest allt för väl kunde göra! Det är så väl och så sött och så charmant, att det är lust och glädje åt. Öfverstinnan kunde icke nog tacka sitt främmande, som gjort sig besvär att resa ut så tidigt, så att de hade så mycket längre tid att vara tillsammans på, och hoppades att få behålla dem hela dagen, ja flera dagar. Men inom henne hviskade en röst: «Herre Gud, hvad skulle menniskorna här och göra så tidigt? hvad skall jag nu göra med dem hela dagen?» Men ett ljus gick i detsamma upp för henne, huru åtminstone man skulle bli af med förmiddagen. Väl visste hon, att gamla baronen ej gerna gick i kyrkan, emedan han ej tålde att «sitta så länge», men det vore ju väl i sin ordning, att man i dag gjorde ett undantag, ty man hade ju en särskild anledning att tacka vår Herre, och hon ansåg sig således, utan att vara indiskret, kunna proponera, att man skulle bivista gudstjensten i kapellet. Anständigt folk sätter sig ej gerna emot propositioner om tidsfördrif, dem en värd eller värdinna framställer, och derföre, när det led emot klockan tio, och magister Lundström var kommen, rustade sig samtlige till kyrkogång. Oaktadt det ej var mer än några stenkast till kyrkan, hade befallning blifvit gifven om att spänna för landauervagnen, men den fick köra bort igen, ty med de andra fördelar kyrkogången medförde, ville man äfven förena den af en liten helsosam motion.

Allmogen kom från alla håll, roende i båtar, prydda med löf. Redan ute på sjön hade de börjat sin gudstjenst, ty man hörde morgonpsalmer sjungas vid årornas taktslag.

Så snart de förnäma personer, som i dag ämnade göra kyrkan den äran, syntes ute på trappan, gaf kyrkvaktaren tecken med en blårutig näsduk, och klockorna började gå. Det knarrade en stund i klockornas axlar, och vid första slaget kläppen slog emot klockan, lyftade bondfolket hattarne, en sakta hviskning: «Jesus välsigne!» susade genom församlingen, och sedan mödrarne på kyrkvallen sett till, att deras döttrars hufvudkläden och prydnader sutto i behörig ordning, begaf man sig in, för att intaga de välbekanta platserna, och blott en och annan af de yngre stannade utanför, för att betrakta de antågande herrskaperna.

Först gick öfversten med friherrinnan under armen, derefter baronen med öfverstinnan, så Stellan med Nanna, efter dem Alexandra med Celestine, och slutligen ett par betjenter, som voro med för att bära psalmböckerna, och äfven hade man, för den möjliga, ehuru föga sannolika händelsen, att det skulle inträffa regn eller köld, lassat på dem kappor och paraplyer. Efter betjenterna kom husets öfriga personal – inspektoren med fru och små plantor, mamsell Lovis och – hvar skulle väl magister Lundström vara om inte här? Så sedigt gick han med kappan draperad på venstra armen, och handboken med inneliggande predikan tittade fram med ena hörnet ur bakfickan på koftanetten. Albert och Alexis voro, som vi veta, i kyrkan redan förut.

Hur blefvo ej alla menniskor förundrade, då de kommo in i den pånyttfödda kyrkan? Hela verlden undrade, men öfverstinnan aldra mest, och hon var ej mindre öfverraskad än glad, ty det var dock nu en kyrka, som man kunde bjuda fremmande på, och det gjorde henne godt, att hennes tillkommande anförvandter skulle få ett fördelaktigare begrepp om de begge artisterna, som varit i hennes hus, då de nu sågo, att de ej endast tillhörde fantasiens verld, utan äfven voro *praktiskt* dugliga menniskor. Det är ingenting, som så höjer en *artist* i vanliga menniskors ögon, som då de finna att han kan vara *handtverkare*.

Gudstjensten gick stilla förbi. Nanna hade bedt innerligt och varmt, men friden var borta ur hennes bröst, ty när han ej der fann sin bästa vän, kärleken, så ville han ej stiga in. Hon kände, hur det ropade inom hennes

hjerta: «Adam, hvar äst du?» men förstlingen af hennes öma känslor hade dolt sig, ty han fruktade.

I en af de bänkar, som hörde till Sätraholmsgodset, satt den vackra Anna, fiskarns dotter. Stellan, som icke hade försummat att mönstra qvinnobänkarne, hade med sin blick stannat vid henne. Det undgick ej Anna, att han betraktade henne, och rodnande sänkte hon ögonen, för att ej mer lyfta dem, under det att gudstjensten varade. Anna visste ej ännu hvem Stellan var, och kunde så mycket mindre veta att han tillhörde Stjernfeldtska familjen, som han icke satt sig i den bänk, der gamle baron och öfversten sutto, utan hade, för att vara mera ogenerad, stannat på en af gångarne. Stellans vackra figur felade ej att på henne göra intryck, och ehuru hans blickar oroade henne, behagade det henne dock i hemlighet, att för dem veta sig vara föremål. Vid gudstjenstens slut gjorde sig Stellan genom magister Lundström underrättad om hvem och hvarifrån den retande flickan var, och ehuru han vid sina förfrågningar bibehöll den mest likgiltiga uppsyn, så grodde dock redan hos honom ett hemligt begär att göra närmare bekantskap med Anna.

Tåget skred tillbaka från kyrkan i samma ordning som det gått dit, med den förändring blott, att nu hade Alexis och Albert slutat sig dertill. De gingo nu på ömse sidor om Alexandra och Celestine, hvilka höllo hvarandra under armen. Alexandra underhöll sig lifligt med Alexis. Hon hade ej ännu glömt masurkan på Tunanäs, och tankarne på magister Lundströms uppbyggeliga predikan måste hastigt draga sig åt sidan för de mera verldsliga, som redan voro i full dans med Alexis. Nanna hörde det muntra skämtet bakom sig, och det hade kostat rätt mycket på henne, att ej få deltaga deri, om hon ej för ögonblicket varit så obenäget stämd för allt skämt. Alexis hade en svår rol, ty hvarken ville han såra Nanna genom för mycken munterhet, ej heller ville han genom motsatsen bli oangenäm såsom sällskap för Alexandra. Följden blef, att hvarken Nanna eller Alexandra till slut voro riktigt nöjda med honom.

Stellan var ej mycket språksam. Det hade genast från början stött honom, att ej Nanna visat sig mera smickrad af hans hyllning, än som var fallet, och han ansåg sig derföre mindre förbunden att på henne slösa de eljest vanliga karesserna. Han tyckte sig redan hafva nog garantier för att partiet skulle bli af, och då kunde de ju inte behöfva något fjesk.

«Men när Stellan hade så litet känsla för Nanna, hvartill skulle då hela frieriet tjena?» frågar läsaren, «Tunanäs är ju en syperb egendom, Stellan fideikommissarie – det kan således inte vara för att komma åt penningar, som han friade till henne.» Jo, men se det var just sjukan. Visserligen var Tunanäs en ganska god egendom, men baron Stjernfeldts hade måst sätta sig i mycken skuld, dels emedan de, under de år, då de tillbragte vintrarne i Stockholm, fört en stor train, och dels emedan unga herrn kostat rätt ansenliga summor. Nyligen hade baron Stjernfeldt nödgats söka tillstånd hos Kongl. Maj:t att få låta inteckna fideikomisset för tiotusen riksdaler banko, hvilka till större delen skulle åtgå till liqviderande af några spelskulder, dem Stellan redan under sin gradpassering ådragit sig, och att döma af vissa symptomer, blefve sannolikt snart en lika summa af nöden. Det är kanske otillbörligt af mig att tala om detta, emedan jag fått veta det i allra största hemlighet, men jag hoppas att ingen missbrukar förtroendet.

Vid middagen sparades ej champagne, och när man ätit, gick man ut i trädgården, för att dricka kaffe. Under passagen dit observerade Alexis kyrkvaktaren, som stod på afstånd, och såg så bedjande ut, att någon skulle komma och tala med honom. Alexis gick till honom, och kyrkvaktaren tog honom afsides och lemnade honom ett öppet bref, hvilket han funnit i håfven, då han tömde den för att räkna kollekten. Att det kommit dit af misstag var påtagligt, men som kyrkvaktaren ej kunde läsa skrifvet, så hade han naturligtvis svårt för att säga hvem som rådde om brefvet, och han tog derföre Alexis till hjelp, för att få utredt hvem det var, och på det sättet få misstaget rättadt.

Alexis såg på utanskriften; den var skrifven af fruntimmershand, och brefvet var ställdt till baron Stellan Stjernfeldt. Alexis greps af ett oemotståndligt begär att se dess innehåll. Det var visserligen ej så rätt, och jag vill gerna göra läsarn den komplimangen det jag tror att *han*, om han varit i Alexis' kläder, utan att kasta

en enda blick in i brefvet, helt beskedligt öfverlemnat det till sin ägare, men gunås! så mycken styrka öfver sig sjelf ägde ej Alexis. Och om vi skola vara rätt uppriktiga emot hvarandra, så tror jag att det intresserar oss lite hvar att få se hvad som står deri. Tyst, kom, låt oss ställa oss här bakom cyrenhäcken – låt se – ack, se det är dateradt Stockholm den 2 Maj. Låt oss nu läsa, men bara mycket sakta.

«Min sötta sjärnfält,

Den revarsen såm du gaf mej på trehundra bancko ä jag innte i Stånd att få någon valutta på om Jag inte hoss Hirschen will ta genom bruttna kamar och parasåler Och byckshängsler och sigaler och Sådan strunt som kansche ändå inte När jag får sälgat går allsomalls till hundra rixjäls. Sötta du sicka mäj Hellre KånTanter för jag behöver till hyrran och en cidenkapa och smått som ska utt och IngenTing kåmer in för alla menischor så bedrar di mej förr jag är besjeddlig emot er. Sötta du sicka mej snart pängar ellest är jag olöckelig menisha och det tror jag vist at du kan förr nu så Har jag fåt höra att du skal få ett så Rikt gifTe och då täncker du wäll på mej som ä din gamla vänn, nu kåmer du wäll inte te ståkolm för än du Är gift och då håpas jag at du inte glömer Bårt dinn Gamla ven uttan hälsa På som du vari vant til men nu så Skal jag flötta För vi ha nu så sträng kjänstgörring med Dansa var eviga dag fyra timar hvar förmidag och repatisioner imellan, åt så vi hiner innte Stort anat mäd och då är dett så svårt Att bo så långt Bort så att nu så skal jag sägga dig att jag ska flötta til numera schutiåtta till stykjuttareBaken för å vara lite närmare Till der som du wett att bina bode och så skal jag Beräta att jag blivit Owen med Fia för hon Hadde alti så dållit sälskapp mäd bobekjänter och såddant och det kan Inte jag tålla för åm en Håler sej till di som är bäter så Har ändå inte fålk Så mycket at talla och så Hadde Fia så dålliga affärder Så ingen bätre kunde koma till dörn och bösta, på Uttan at det stod en skomacharepåjke eller madamm eller än den ena och än den andra som sprang i traporna och Nu så skal jag bäräta dig att jag var utte på jurGården i går på första mag och vi var två som hade en wang såm kåsta tie rixdaler bancko såm väll var dyrt män vi slap at betalla för scharschafärn Sa till att de skulle Skrivas på hanses räckning och så Bjöd han och en utländsker herre oss in på franscka versHuset och där drak vi så At jag just har kåparslaGare i, huvet i dag, Sötta du, glöm inte de andra uttan sicka mej snart och lycka Til ditt nya gifterMåll bedder din ven

Malla.

P. S. sötta du glöm inte hvad jag bad dej åm för annars får jag Låf te lämna ut revarsen.»

Alexis vek åter ihop brefvet och stoppade det på sig, för att så fort tillfälle gafs lemna det tillbaka till Stellan, och kyrkvaktarn fick i utbyte deremot en hacka. Detta tillfälle erbjöd sig snart, och, med så mycken grannlagenhet som var möjlig, återställde Alexis brefvet, och berättade hur det kommit i hans händer. Stellans ansigte fick en form, ungefär sådan, som då man speglar sig inuti en sked, och hans öfvermod, som repat krafter efter den ledsamma affären på Tunanäs, var nu för andra gången slaget. Han kastade först en forskande blick på Alexis, för att om möjligt utspana, huruvida han läst brefvet eller ej, men utan resultat. Hade Alexis åtminstone haft den uppriktigheten, att rent ut säga att han läst brefvet, så hade Stellan dock kunnat vädja till hans grannlagenhet, men nu – hade Alexis *icke* läst det, så vore det ju att taga sak på bak om han gjorde någon förfrågan, ty denna skulle alltid väcka obehagliga misstankar, och det var således bäst att hålla god min, och så godt man kunde slå bort saken med skämt.

Emedlertid hade nu Alexis Stellan helt och hållet «i hand», och den unge baronen var så tam och beskedlig och anspråkslös, att ingen kunde påminna sig förr hafva sett honom sådan. Hvad den *kärleken* gör underverk! tänkte alla.

Eftermiddagen fördrefs med musik, syltad ingefära, charader, melon och jäspningar, och kl. sju stod Stjernfeldtska vagnen för dörren. Man tog afsked, och öfverstinnan tog löfte af Stellan, att han snart skulle komma igen och blifva några dagar på Sätraholm.

«Hå, Gud ske lof!» suckade det i alla vinklar och vrår på Sätraholm, då vagnen åter rullade bort, och närmare slöt sig våra ungas krets tillsamman. Men på Nannas ansigte ville icke glädje återvända; blekhetens drifva betäckte hennes kinder, och ögonen talade ej, som fordom, om själsfrid och glädje. Och hur var det ej synd om henne? Hon fick ju ej en gång *gråta?*

De få återstående timmar, som Nanna och Alexis ännu hade att vara tillsammans, flögo hastigt förbi, och förkortades ännu mera derigenom, att öfverstinnan manade på att man tidigt skulle gå till sängs, emedan Alexis bittida den påföljande morgonen skulle ut och resa. Alexis protesterade väl häremot sjelf, men kunde dock föga uträtta emot öfvermakten, och på slaget tio måste hvar och en begifva sig till sina rum.

Redan hvilade sömnen tungt öfver Sätraholms innevånare, då Nanna ännu låg qvar i sitt öppna fönster. Ej en enda handtryckning hade hon, i anseende till omgifningen, vid afskedet vågat gifva Alexis, och hon tänkte derföre att ännu en gång få se honom, för att åtminstone på afstånd kunna ge honom en vänlig afskedsnick. Men Alexis syntes ej. Han var troligtvis sysselsatt med inpackning af sina saker, eller må hända hade äfven han öfverlemnat sig åt sömnen. Klockan fyra på morgonen skulle han resa, och det var således icke många timmar att hvila på.

Nanna hade redan till en del gjort sig beredd att gå till sängs. Det var oförsigtigt af henne, att i den förrädiska juninatten anförtro sin helsa till vård af en så tunn drägt, men hon tog så mycket mindre i beräkning faran deraf, som lifvet numera för henne var af ringa värde. Men ljumma fläktar flöto i natten, och de doftande blommorna lockade som sirener Nanna ned till trädgården. Sofva var för henne omöjligt; hon gaf derföre efter för sina älsklingars kallelse, kastade en kappa kring axlarne, och gick ned i parken, der hon så mången gång vandrat med Alexis. Syrsan sjöng i gräset, och från åkern hördes ängsknarrens enformiga läte. Ehuru motbjudande dessa ljud i sig sjelfva äro, hör man dem dock så gerna, ty de äro ju alltid med i den unga sommarens svit, och man fördrager dem, ja man *älskar* dem som man älskar en nyck hos den som är kärast för ens hjerta.

Hvem väntar ej att Alexis nu skall komma, och hvem fruktar det ej äfven? Och hvad vi vänta och hvad vi frukta inträffar.

De mötas. Och nu, j stolta blommor, läggen ned edra kronor, och bereden er att på edra armar bära er herrskarinna! Lägg fingret på din mun, natur, och sen bort, j tystlåtna stjernor, som deruppe vandren. Lyssnen j lindar och mossiga hällar, ty kärleken sjunger sin egen drapa! –

Men när den nyväckta dagen blickade från öster, rodnade han, och när de glädtiga strålarne kommo flygande från ljusets öppnade dörr, för att ge blommorna deras morgonkyss, funno de deras ögon fyllda af tårar.

SJETTE KAPITLET

Alexis var rest. Celestine var mer än någonsin flitigt sysselsatt med sin målning. Nanna gick grubblande och stum, och redan i flera dagar hade pianot stått stängdt. På musik tänkte man ej mera, ty man hade nu så mycket bestyr med förberedelserna till de unga förlofvades bröllop och bosättning. Det var beslutadt, att det nygifta paret till en början skulle bo i Stockholm, ty som ordonnansofficer var det för Stellan nödvändigt att några månader uppehålla sig der. Nanna älskade eljest företrädesvis landet, men nu längtade hon till Stockholm, och motarbetade således ej detta förslag.

Efter några dagar infann sig Stellan, för att hörsamma öfverstinnans bjudning. Några hundar och bössor medbragte han som sällskap, och dessa bevittnade att han ej så snart åter ämnade sig bort.

Tidigt morgonen efter sedan han var kommen, tog Stellan sin fogelhund och dubbelbössan, gick ned i den lilla båten, som låg vid bryggan, och rodde sig sjelf ut åt viken. Han hade gjort sig underrättad om hvar fiskarns holme låg, och styrde rakt dit.

Anna stod nere vid stranden och hängde upp näten, som nyss blifvit vittjade. Hennes klädsel utvisade, att hon ej var beredd på något besök så tidigt, och af dubbel orsak rodnade hon derföre djupt, när hon nu i den unge jägarn, som hoppade i land, igenkände den vackra herrn, som hon förliden söndag sett i kyrkan, och hvars blickar då redan röjde, att han var intagen af henne. Ännu mera fördelaktigt presenterade sig nu Stellan i sin gröna jagtrock med silfverknapparne, och den nätta mössan, som lätt hvilade på det kullriga håret. Anna ville draga sig tillbaka, men det var redan för sent, ty Stellan hade fattat hennes hand, och bad henne så bevekligt, att hon ej af honom skulle låta störa sig i sitt arbete. Tvertom ville han hjelpa henne dermed, och gick dervid så vandt och beschäftigt tillväga, som om han i all sin dar ej gjort annat. Det var så sällan att några manliga besök inträffade på den ensliga holmen, att det nu skedda lilla afbrottet i enformigheten hade varit välkommet, äfven om det blifvit förorsakadt af någon som hade mindre goda förespråkare i det yttre än Stellan, och Annas obevakade hjerta öppnade sig derföre så mycket lättare för den vackra ynglingen, som tillika hade så goda lämpor.

Den gamle hade gått in i stugan, för att hvila efter det tidiga morgonarbetet, och de unga fingo derföre vara i ostörd i ro. Väl studsade Anna något tillbaka, när Stellan efter väl slutadt arbete bad henne om en kyss till belöning, men i det hela fann hon ej något ondt deri; och darrande glömde hon att göra sig lös från den arm, som lindade sig kring hennes smidiga lif. Hon vågade ej fråga Stellan hvad han hette, men han, som väl insåg att hon kunde vara nyfiken att få veta det, framkastade några yttranden, hvarigenom hon kunde sluta, att han vore jägare under en af herrgårdarne i orten, att han var ogift och längtade att till sitt boställe få föra en ung och vacker brud, för att med henne dela lifvets glädje och sorg. Han visste så skickligt att låta henne kasta en blick in i det paradis, som der skulle emottaga dem, att hon fick en innerlig längtan att komma dit, och för första gången föll det henne in, att det ej kunde vara så lyckligt att bo på holmen i all sin tid. Ännu ett par kyssar, och Stellan sprang åter i sin båt, och rodde till en annan holme, för att se efter om ej der någon andkulle kunde finnas. Länge stod ännu Anna qvar vid stranden, och såg efter Stellan, då han redan var långt ute på sjön, och längtade blott att det åter skulle vara morgon, ty han hade lofvat henne att följande dagen komma igen, för att hjelpa henne med hennes arbete.

Och följande dagen, och flera dagar, gick det på samma vis. Aldrig hade Anna hoppat så lätt ur sängen, och aldrig hade arbetet för henne gått så lätt. Men litet långsammare gick det för henne hvarje dag, ty allt mer och mer tid upptogs af smekningarne, och de kunde slutligen glömma sig hela qvarter. Väl oroade det Anna litet, att hennes jägare tagit löfte af henne, att hon för sin far ej skulle omtala hans besök, men som hon sjelf ej tänkte någonting ondt i sitt hjerta, så tänkte hon ej på att Stellan kunde hafva annat än redliga afsigter.

Anna var just vid den åldern, då qvinnan ej äger annat skydd än sin oskuld. Dörrarne till hennes hjertas helgedom stodo på vid gafvel, och den trogne väktaren, *erfarenheten*, stod ej ännu på post vid dess ingång. Religionen hade hittills blott lärt henne att älska, och de faror, för hvilka den varnar, hade hon ej ännu lärt sig att fatta. Den gamle fadren fröjdade sig åt hennes oskuld, och var lugn, ty han visste den skyddad af ensligheten, och hans starka förtröstan till Gud tillät honom ej den tanken, att hans barn skulle behöfva annat skydd än de vakande englarne. Väl hade den gamle också pröfvat att verlden kan vara ond, men han och hans dotter lefde ju snart sagdt icke i verlden, och han ansåg sig derföre ej behöfva störa sin dotters frid med väckande af hennes tankar på de förförelser, för hvilka eljest verldens barn äro utsatte.

Stellan försummade ingen morgon sina besök, till dess – till dess han nått målet för dem. Men sedan blefvo de allt mera sällsynta. Anna gret, men Stellan tröstade henne med att han hade så trägen tjenstgöring på herrgården, och att han vore sysselsatt med inredandet af sitt jägmästarboställe. Väl kunde han ej ännu så noga bestämma tiden, då han kunde föra henne dit, men lofvade dock att det skulle bli snart, och emedlertid

skulle hon för fadern fortfara att förtiga sin bekantskap med honom.

Men under tiden är Stellans förlofning med Nanna eklaterad. Den skedde midsommarsaftonen. Det var då stort kalas på Sätraholm, och alla ortens herrskaper voro församlade. Vi känna ibland dem igen de flesta, som voro på balen på Tunanäs. Bland andra hade äfven kammarjunkaren Jernkrona infunnit sig, och sysselsatte sig mycket med Celestine. Tanterna spådde henne redan en lysande framtid med honom, och tyckte att det var en alltför briljant lycka för en flicka, som ej var född af äkta säng, och i sig sjelf ej ägde någon förmögenhet, att få göra ett sådant parti, och att få bli hennes nåd. Men Celestine var lugn, och Albert var lugn, ty de visste på hvem de trodde, och hade beslutat att, hända hvad som hända vill, så skulle de dock ej kunna förmås att öfverge hvarandra.

Bland andra främmande, som voro tillstädes, var en kuriös person, som var kommen i sällskap med baron Stjernfeldts. Han hade svart, sträft hår, bruna, plirande och sluga ögon, och röjde i hela sitt väsen någonting rått och obelefvadt, men man visade honom dock aktning, emedan han tycktes i hög grad njuta den af baron Stjernfeldts. Både unga och gamla baron Stjernfeldt visade honom den mest utsökta artighet, kallade honom i hvart ögonblick «herr grosshandlare», och sökte öfvertyga sina bekanta, att han, såsom en bland de vigtigaste personerna på Stockholms börs, ägde anspråk på artighet äfven af de förnämsta personer. Väl syntes gamle baronen stundom något generad af den fria ton, som herr grosshandlaren tog sig med honom och hans familj, (han till och med slog sig litet ut för fröken Alexandra sjelf); men man hade ju så många exempel på, att affärsmän, som tillbringat sin mesta tid på sina kontor, derigenom kommit något på efterkälken med belefvenhetsreglorna, och man borde derföre hafva öfverseende. Det torde knappt behöfva nämnas, att herr grosshandlaren var en jude från Stockholm, som gjort sig en resa ned till Sätraholm, för att inkassera några tusen riksdaler, för hvilka han hade säkerhet i löpande reverser, uthändigade af baron Stellan, och då nu herr grosshandlaren en gång hade fått den barocka idéen, att hvarken vilja vänta med betalningen, ej en gång resa från Tunanäs, innan summan med ränta och allt var till fullo liqviderad, hvilket för tillfället ej lät sig göra, så måste man finna, att baronen ej hade något val. Emedlertid var herr grosshandlaren helt förtjust öfver den utsökta artighet, som öfverallt mötte honom, och hade blifvit något mera foglig i sina anspråk, sedan han nu såg att det var allvar med Stellans förlofning, som betryggade honom för en eljest fruktad förlust. Judar äro i allmänhet af en aristokratisk natur, och finna sig serdeles smickrade af att få vara tillsammans med förnämt folk, och vår grosshandlare utgjorde visserligen icke något undantag härifrån. För att gifva sig sjelf anseende, hade han satt på sig en mängd dyrbara ringar och berlocker, och den kolossala briljantskråsnål, som fått sin plats midt på det så kallade bröstet, var af ett ofantligt värde. Öfversten frågade honom i sin oskuld hvad den kunde hafva kostat. Grosshandlaren högg till en ansenlig summa, och var genast färdig att bjuda ut den till salu. «Vore händelsevis inte så mycket penningar inne, så ginge det an att ge revers på tre månader, och öfversten skulle ändå inte behöfva bli generad, i händelse det med liqviden kom att draga ett par veckor öfver tiden.» Herr grosshandlaren hade en säker blick i affärer, och visste hvem han inlät sig med.

Men den ende, på hvilken herr grosshandlaren icke lyckades att imponera, var Albert. Han kände igen figuren sedan stockholmstiden, och man undrade så mycket mer öfver, att ej äfven han krusade för honom, då han lät förstå att herr grosshandlarens person ej var honom obekant. Och ännu mer undrade man, att Albert verkligen var den ende, för hvilken herr grosshandlaren sjelf krusade, men det var ej underligt, ty mannen anade att han af Albert var känd, och han önskade ej, att sällskapets illusioner i afseende på hans person skulle bli störda. Men Albert hade för mycken grannlagenhet, för att vilja framställa Leyonkronas tillkommande slägting i någon löjlig dager, och han inskränkte sig derföre blott till att roa sig litet med herr grosshandlaren enskildt. Emedlertid fick Albert för sin uraktlåtenhet att deltaga i hyllningarne för herr grosshandlaren, och den ogenerade ton han nyttjade med honom, uppbära beskyllningar för framfusighet, men detta fann sällskapet så vanligt hos «sådana der konstmakare», och för att reparera Alberts försummelse, blefvo de andra blott så mycket mera uppmärksamma och förekommande. Man kunde

deremot ej nog prisa den rike herr grosshandlaren, som ej vedergällde den fattige stackarn, målarn, lika med lika.

Dagen efter förlofningen reste Stellan till Stockholm, för att köpa bröllopspresenter och arrangera om sin nya bosättning. Herr grosshandlaren hade, sedan han väl fått se förlofningsringen på Stellans finger, ändtligen låtit beveka sig att emot en artig dusör prolongera de gamla reverserna på ännu tre månader, och hans ädelmod gick till och med så långt, att han erbjöd Stellan, att emot svärfars borgen få låna ännu femtusen riksdaler, hvilka han så väl förutsåg nu kunde komma till pass. Men snart lät herr grosshandlaren öfvertyga sig om, att det kunde väcka något obehag, om en sådan borgen just i detta ögonblick begärdes, och då man förespeglade honom att hela förlofningen genom en sådan bagatell kunde äfventyras, så afstod han hastigt från sitt projekt. Vore han deremot nöjd med *fadrens* borgen, så kunde man kanske inlåta sig i affären, och efter något betänkande gick herr grosshandlaren in härpå, med vilkor likväl af förhöjd dusör.

Herr grosshandlaren reste i sällskap med Stellan, och på Tunanäs hade man nu en björn och en kurtisör mindre. Stellan få vi ej återse förr än till bröllopet, och hvad skola vi under tiden trösta oss med? Åh jo, det har ingen nöd, så länge vår kammarjunkare ännu är qvar på orten.

Och när man talar om trollen, äro de ej långt borta. Se der kommer han ju, lifs lefvande, åkande i en elegant kabriolett. Kors så gentilt! kan inte det roa Celestines hjerta, så är hon väl en Turandot. Få se hur det går.

Men var för all del så god och stig in, herr kammarjunkare, nu tycker jag den lilla fickspegeln och kammen måtte hafva gjort sin tjenst. Ännu en blick – åh, förtjusande! Och knappar ända upp till armbågen på fracken, och dito ända från knäet och ned till foten, och så nätt allting sitter, och se vadorna, så nätta!

Kurage, min kammarjunkare, der sitter ju Celestine så ensam vid sin båge. Öfverstinnan, som förut var inne i rummet, har med afsigt gått ut, för att befordra den goda saken, och det är således ingen tid att försumma. Det var rätt! det der lilla nasalljudet missklär inte – tvertom passar det nu så bra. «Då jag var i Paris» etc. – mycket bra! men till saken – minuterna äro dyrbara. En suck – alldeles; den passar rätt bra till ouverture. «Fröken Celestine är så flitig:»

– «Brukas inte det i Paris? kammarjunkar Jernkrona!»

– «Fröken är grym!» – Celestine ler, det är ett godt tecken – så, fort, fort, ty jag hör redan steg ute i förstugan – der står en pall strax bredvid, fall på knä på den, men akta, pariserskräddarne beräkna ej knäfall – «förtjusande!« – hon bevekes ej – fall på begge knäna – aj, ratsch! gick det inte som jag anade? men det brukar ju bäst ta skruf, när man ligger på sina *bara* knän. Der, tag hennes hand – men fy, Albert, att stå så der bakom med näsduken för munnen, är det diskret? – Hur var det, fröken Celestine? *Nej!* är det möjligt? jo sannerligen.– «Nej, nej, nej, kammarjunkar Jernkrona, aldrig!» – Nå så har jag väl aldrig hört så besatt. Hvad tänker fröken på? två dugtiga jernbruk, med flera tusen skeppunds smide, och en så gentil kammarjunkare, med så gentila nasalljud! Men ut igen, Albert, nu tycks du ha fått höra nog.

Men hur i all verlden skola vi ställa oss med öfverstinnan? hon väntar ju bestämdt, när hon nu kommer in igen, att få lassa af en del moderlig välsignelse.

Öfverstinnan kommer in, men Celestine har deremot sprungit ut, och lemnat kammarjunkaren ensam med den bara knäskålen, vittnande om den olyckliga manövren.

– «Hvar är Celestine, min kammarjunkare?»

– «Ute, ers nåd.»

– «Jag hoppas –»

– «Jag, ty värr, hoppas deremot *inte.*»

– «Jag vill inte förmoda –»

– «Men jag har beklagligen visshet.»

– «Huru! hon skulle ha sagt nej?»

– «Ja!»

– «Den otacksamma!»

– «Den otacksamma!»

– «Att så belöna mina moderliga omsorger!»

– «Att så belöna min kärlek!»

– «Det söndersliter mitt hjerta –»

– «Och mina permissioner –»

– «Och jag som tog upp henne –»

– «Och jag som föll ned för henne –»

– «Och det kan hon tillåta sig –»

– «Det skulle man aldrig ha tillåtit sig i Paris.»

Men Celestine var hos Albert och skrattade rätt godt åt hela historien. Nanna biträdde dem häruti, och det förtröt henne blott, att hon ej skulle haft styrka att på samma sätt behandla Stellan. Men hvad var det, som gaf Celestine mod? ej annat än den hemliga känslan, att hon ej var öfverstinnans verkliga dotter. Väl hade man hittills sökt hålla henne i den tanken: men naturens röst är dock den, som i längd vinner största förtroendet, och den hade hviskat i Celestines öra, att hon, utan att fela emot sin pligt, kunde lyda den känsla af oberoende, som var nedlagd i hennes själ.

Kammarjunkaren reste, och korgen hade tyngt hiskligt i kabrioletten, om den ej varit något lättad af öfverstinnans försäkran, att hon snart skulle få Celestine att vara förnuftig. Jernkrona kunde inte vara väl en half fjerdingsväg borta, förr än öfverstinnan tog Celestine i förhör. För att riktigt vara i ordning att hålla en lång predikan, hade hon tagit sin stickstrumpa, och satt sig i ena soffhörnet.

«Min kära Celestine,» sade öfverstinnan, «jag hade verkligen väntat, att du i dag skulle belöna mig för alla de omsorger jag på dig slösat, i stället att, som du gjort, gäcka dem. Du vet ganska väl, hvad här är fråga om, och jag vore berättigad att behandla dig strängt för din ohörsamhet att inte uppfylla min önskan, då du bordt veta den, men jag vill för denna gången ha öfverseende och betrakta ditt uppförande mot Jernkrona som en öfverilning. Jag har lofvat Jernkrona att tala med dig om saken, och han väntar ett skriftligt svar, deri du har tillfälle att reparera ditt förhastande.

– «Min nådiga mamma,» svarade Celestine lungt, «det förundrar mig verkligen, att Jernkrona ett ögonblick kan vilja önska en förening med mig, då han långt för detta bordt kunna se att jag ej delar hans böjelse – i händelse jag får ge hans uppmärksamhet detta namn.»

– «Böjelse! Jag hade hoppats att min Celestine nog mycket skulle ha profiterat af min undervisning och

mina råd, för att ej vilja lemna gehör åt denna obestämda, ofta vilseförande känsla, som i de unga åren väckes i hjertat, utan hellre lyssna till förnuftets röst.»

– «Min goda mamma, jag vågar säga att jag verkligen tänkt rätt mycket på detta ämne. Jag medger visserligen, att den *känsla*, som ej gillas af *förnuftet*, är falsk, men likaså antager jag, att det *förnuft*, som ej gillas af *känslan*, äfven är falskt.»

– «Det der lärer du väl ha läst någonstädes i de der olycksaliga böckerna, som du hade till låns af Alexis; men du vet, att jag ej gör afseende på deklamationer. Jag tror mig sjelf hafva för mycken erfarenhet, för att behöfva taga ledning af andra, och likaså som jag sjelf ej ämnar öppna öronen för deras giftiga läror, som nu för tiden kringspridas af en del författare, så hoppas jag att de, som stå under min vård, skola vara döfva för dem.»

– «Men det är väl en erfarenhet, lika gammal som verlden, att intet äktenskap är riktigt lyckligt, utan en innerlig kärlek emellan makarne.»

– »Gammal! ja men egentligen i romaner. Det är någonting som kan väcka både ömkan och löje, att blott tänka på detta för menniskan förödmjukande tillstånd, då hon för sinnliga tankar är färdig att försumma de angelägnaste pligter. Och hur snart går inte denna flyktiga känsla öfver? men *förnuftet* blir qvar långt sedan den är slocknad.»

– «Men hur skulle jag fylla min pligt, om jag nu till exempel hade förut lofvat min tro åt någon annan?»

– «Bevara mig Gud! du förskräcker mig. Men det kan omöjligen ligga något allvar i hvad du nu säger.»

– «Jo, min goda mamma, det är allvar.»

– «Säg nej, Celestine. Ännu vill jag ej tro det. Hvem skulle det väl kunna vara, som här det kunde kommit i fråga att ge ett så dåraktigt löfte?»

– «Albert,» sade Celestine sakta, men lugnt.

– «Målarn? omöjligt! Men betänk dig väl, Celestine; det är icke på skämt som jag talar med dig.»

– «Det är ej heller ringaste skämt å min sida. Albert älskar mig varmt och uppriktigt, och jag skulle göra både honom och mig mycket olyckliga, om jag, genom hvad det vara måtte, skulle låta förmå mig att slita det band, som oss emellan är knutet.»

– «Min dotter! ännu en gång vill jag kalla dig så – min dotter – om det är en möjlighet, att du är så djupt förvillad, så är det dock äfven möjligt att du ännu kan återvända. Betänk – en person, som är utan allt anseende i samhället, utan säkerhet för att kunna bereda dig en trygg framtid.»

– «Hvad vår framtid beträffar, så har jag den varma förtröstan till Gud, att han, äfven om han låter vår himmel någon gång betäckas af moln, dock slutligen skall förskingra dem. Hvarför skulle Gud hos Albert hafva nedlagt detta snille, som redan så mycket höjer honom öfver mängden, om han ej ville att Albert, genom att göra det gällande i verlden, skulle der kunna bereda sig en lugn existens? Det vore ju, att förneka sitt eget verk.»

– «Ack du, snille, snille, det kan väl vara godt och väl, och visst kan det vara rätt bra att sådana finnas, ty genom deras skapelser fördrifves för oss mången ledsam stund, men det är också alltihop. De kunna emedlertid vara rätt bra för andra, men se bara på dem sjelfva, äro de inte för det mesta fattiga stackare, som knappt hafva bröd för dagen sjelfva, och ännu mindre kunna erbjuda en försvarlig bergning åt en familj.

Hvad har till exempel Albert för utsigter? att resa så här omkring på herrgårdarne och ge lektioner! Men, i Guds namn! inte kan han taga hustru och en skara barn med sig, när han flackar omkring på det viset? Och skulle de då under tiden sitta i ett ruckle och svälta? Du kan också vara ganska säker på, att Albert, när han sökte att vinna ditt hjerta, hufvudsakligen hade spekulation på den förmögenhet han trodde dig komma att medföra i boet, men det skall nu väl åtminstone inte bli något utaf.»

– «Tvertom har Albert mången gång för mig yttrat, att han ingenting högre skulle önska, än att jag vore alldeles obemedlad, emedan jag då så mycket lättare skulle kunna bli hans.»

– «Och det tror du?»

– «Ja, jag tror det, och önskar detsamma, ty Alberts önskan är min.»

– «Obetänksamma! och om jag nu sade, att du verkligen ej har efter oss att vänta det ringaste, än hvad vi af godhet vilja skänka dig, om jag sade –»

– «Hvad!?»

– «Att du ej är *vår dotter* –»

– «Ack!»

– «Du tvingar mig, men skyll dig sjelf för följderna. Vet då, att du ej är vår dotter – du är blott af oss på nåder upptagen som fosterbarn.»

– «Nå, Gud ske lof!» ropade Celestine, och knäppte tacksamt ihop sina händer. Öfverstinnan satt som fallen från skyarne. Hon hade naturligtvis väntat sig den yttersta bestörtning hos Celestine, och deremot syntes nu ingen underrättelse kunnat vara mera välkommen.

– «Jag finner att jag fostrat en orm i min egen barm,» sade öfverstinnan mycket pathetiskt.

– «Nej!» ropade Celestine, störtade sig ned och omfattade fostermoderns knän: «nu först känner jag, att jag kan vara en verkligt god dotter, ty den sanning, som jag så länge anat, står nu klar för mig. Och har inte all den gränslösa godhet, min älskade fostermor visat mig, ett så mycket högre värde – ger den ej så mycket mera helgd åt mina pligter, då den ej var en följd af de förbindelser naturen ålagt, utan blott af det goda hjertats ingifvelse?»

– «Stig upp, mitt barn! tro inte att jag vill förskjuta dig, fastän du verkligen djupt förolämpat mig. Men om det är allvar i hvad du nyss sade, så har du tillfälle att försona ditt fel – det är ju blott ett enda offer jag begär.»

– «Jag *kan* ej bevilja det. Bättre hade varit mig, att jag i mina späda år förgåtts af elände, än att jag nu skulle förråda den heligaste af mina känslor, den heligaste af mina pligter. Jag hoppas att min fostermor ej fordrar, att jag skall betala min uppfostran med ett – brott.»

– «Du är vansinnig,» ropade öfverstinnan och lemnade rummet, ytterst uppbragt. Utkommen i förstugan, mötte hon der Albert. «Herrn lemnar vårt hus!» var allt hvad hon sade. Albert, icke alldeles oberedd på att det skulle taga ett sådant slut, bugade sig blott, och de få anstalter han behöfde för att iordningsätta sig till resan voro snart vidtagna. Mamsell Lovis, betjenter och pigor förföljde honom med ett högt skratt, då han reste, och endast Celestine, af hvilken han ej en gång fått taga afsked, emedan hon blifvit instängd på sitt rum, stod i fenstret med tårfyllda ögon, och deras blickar voro ännu förenade, när omsider vagnen svängde om, långt borta i skogsbacken, och det ej vidare var möjligt för dem att se hvarandra.

Långsamt skredo nu dagarne på Sätraholm. Nanna och Celestine voro ej oftare nere i det vanliga samlingsrummet, än som ej gerna kunde undvikas; trädgården, parken och sjön hade ej mer behag för dem, och de sutto mest inneslutne i deras eget rum, med undantag af de besök de gjorde hos den beskedliga tant Ulla. För henne vågade de öppna sina hjertan, och hon delade uppriktigt deras bekymmer, men att *lätta* dem stod ej i hennes makt. Hon hade aldrig haft något inflytande på ötverstinnan, och ännu mera höll nu öfverstinnan henne på distans, sedan hon kommit under fund med att tant Ulla tillvunnit sig flickornas förtroende och vänskap.

Magister Lundström hade redan för den hedervärda församlingen en gång afkunnat ett kristligt äkta förbund emellan ordonnans-officeren, löjtnanten vid S. kongl. regemente, högvälborne friherre Stellan Wladimir Stjernfeldt och välborna fröken Nanna Leyonkrona, och Nanna hade segnat ner under all den välsignelse och de gratulationer, af hvilka hon vid det högtidliga tillfället blef alldeles nermyllad.

Fiskardottren på holmen gick som vanligt hvarje morgon ned till stranden, och blickade så oroligt och längtande efter sin älskade skogvaktare, men fjorton dagar voro redan gångne, och han syntes ej. Tungt blef henne arbetet, och mången gång kunde hon ej se att utreda de intrasslade maskorna, blott för tårar, som fyllde hennes ögon. Men ej föll det henne in, att hennes älskling kunde bedraga henne, och hon tänkte hvar afton: «i morgon kommer han, och då hämtar han mig och far med sig, och då blifva vi så lyckliga alla, ty far behöfver ej mera på sina gamla dar tänka på att arbeta.»

Men orolig fästade den gamle sin blick på Anna, ty den friska rodnaden var flydd från hennes kinder, glädjen var borta, och han hörde henne stundom sucka och gråta flera timmar sedan hon lagt sig, och hon trodde att den gamle sof. Förr hade hon dock knappast hunnit att lägga ned hufvudet på örngottet, förr än hon somnade in, och hann ofta ej mer än till hälften af aftonbönen, förr än sinnesfridens gode engel lade sin hand på hennes mun, och i hennes ställe läste ut bönen, och bar den till fadren i himlen, som log, då engeln ville ursäkta det lata barnet, och lät, då morgonen grydde, de qvittrande fåglar och doftande blommor till henne frambära en vänlig helsning.

SJUNDE KAPITLET.

«Det var väl sjelfvaste sju tusan dj–r, kan du inte veta att hålla åt dig, din h–s bondkanin!» skrek hyrkusken Broberg, som satt på sin höga kuskbock och slog med sin knutiga tagelpiska i ansigtet på en bonde, som gick och körde ett lass, och för att undvika de stora hjulen på kaleschen, hade kört nästan ner i diket på den lilla vägen, som går emellan Djurgårdsbron och Blå porten.

«Det var rätt, Broberg, stå på dig,» ropade skrattande en ung militär, som satt sjelf fjerde i kaleschen, och då och då satte en cigarr till mun. «Hvar skola vi köra upp – till stora eller lilla byggningen?» ropade en annan. «Om Albertina har ledigt i sina rum, så är det kanske bäst,» sade en tredje. «Fy tusan dj–r – Albertina! nej, då är väl Sofi något hvassare – eller hvad säger bror Stjernfeldt, som är förlofvad, och således bör kunna bedöma fruntimmer bättre?» – «Herrarne vet, att jag inte följt med min tid på ett halft år, och det är troligen en alldeles ny uppsättning sedan dess. Och sanningen att säga, så har jag en liten kurtis der nere på bondlandet, som är mycket läckrare än alla djurgårdsdamerna tillsammans,» svarade Stellan. – «Aha, den der lilla fiskartösen! det är någonting romantiskt – du har alltid varit en skicklig fiskare i sådant der grumligt vatten,» – och i detsamma svängde kaleschen upp framför stora byggningen vid Blå porten. «Har du rum, Albertina?»

– «Ja, söta baron, om inte herrarne ä’ för många.»

– «Åhå, har du börjat på att räkna, inte äro vi flera, än du kan ta emot oss. Det kommer bara en sådan vagn till. Har du några deruppe?»

– «Åh det är bara några – Gud vet hvad det är för ena – men di håller sej på venstra sida, och herrarne skall inte behöfva vara generade utaf dem. Vill herrarne ha salen för egen räkning, så kan vi läsa igen dörren till venstra rummen» – och medan hon sade detta, var det redan gjordt. «Skall vara middag, kan jag tro?»

– «Jo men; du är inte så dum du, som du ser ut. Har ni någonting i dag, som ni kan bjuda folk på?»

– «Skall se på; här är matsedeln, söta grefve.»

– «Vill herrarne se på hvad di befaller – och så ger du oss af det der vanliga vinet, som du vet jag brukar dricka – se så, ingen kurtis så länge, go herrar, låt menniskan sköta hvad hon skall, för jag är förbannadt hungrig.»

– «Och så lagar du att det är spelbord i ordning, så snart vi ätit.»

– »Kanske herrarne ville vara goda och befalla mat för de herrarne som komma efter, så går det lite fortare.»

– «Det går an – men der komma de sjelfva – då kan det vara onödigt. Välkomna, go’ herrar! om era magar sympatisera med våra, så blir matordningen –»

– «Du vet,» sade en af de nykomne, «att jag är så prosaisk, att jag inte stort bryr mig om hvad man ger mig att äta, derför följer jag gerna med andras smak.»

– «Jag med, jag med,» skreko de andra.

– «Hör du,» sade kapten Transtråle till Albertina, som lade sista handen vid dukningen, «om du får se min Petterson dernere, så befall honom att han kommer upp.»

– «Petterson har varit här en bra stund, söte kapten. Han satt nyss nere i en vagn och spelte Tolfva med grefve Snålnidskis betjent.»

– «Den lymmeln! jag hade befallt honom att passa på när jag kom. Det är en satans slarf, men det går ändå an, när han inte blandar sig in med mobben. Se der går han der nere. – Petterson!» ropar kapten Transtråle genom det öppnade fönstret. Petterson kom som en pil uppför trapporna. «Hör du, din sakramenska lymmel, har du inte fått så fin lukt ännu, att du känner när din husbonde kommer?»

– «Med nådig kaptens tillåtelse, så höll jag på att förtjena mig kostpengar för dagen dernere – det kan väl behöfvas i våra tider.»

– «Ha ha ha! – din kanalje, – men hvad sa’ mamsellerna?»

– «Di lät helsa och tacka allihop, att di skulle komma, så när som mamsell Fina, som hade rest ut i går med ett par herrar, och inte hade kommit hem än, och mamsell Malla kommer, men inte förr än spektaklet är slut, för hon har balett.»

– «Hur fick du reda på Stafva Fyrbom? Hon har ju den der landtjunkarn ännu.»

– «Åh nej, det är slut med; hans pengar. Men nu har hon fått en stackars prestsatan, som kärringen sa’ att hon visst kommer att gifta sig med.»

– «Också från landet, kan jag tänka. Hon har smak på vildt. Men inte måtte hon vara tokig och gifta sig med presten ännu på några år åtminstone. Det ligger många tusen riksdaler för hennes räkning i garnisons-

officerarnes fickor ännu. Men driften är i alla fall rätt rolig. – Hör, go herrar, jag har fått en luminös idé. Om vi skulle be Stafva ta med sig presten hit i qväll.»

– «Bravo! hurrah! skål för presten, och femti riksdaler åt Petterson, om han kan arrangera affären.»

– «Det skall inte ha någon nöd, go’ herrar.» Vi lemna herrarne i ro vid middagsbordet, och låta Petterson visa oss vägen till mamsell Fyrbom. Ja så, det bär af bort åt slätten till, ned för lilla trappan, och öfver passen till Skeppsbron. Nu snedt öfver till Johannis gränd, och en trappa upp i det der huset till höger. Petterson knackar ett slag starkt, och straxt efter två svagare. En dörr låtes upp, men ej den, på hvilken Petterson knackar, utan en annan, straxt bredvid. En otäck kärring-fysionomi tittar ut. «Ja så, det är bara Petterson – hvad vill han nu igen?»

– «Jag vill tala med mamsell sjelf.»

– «Mamsell sofver middag; är det inte något som jag kan säga henne?»

– «Nej, jag måste tala med henne sjelf. Skynda sig, madam!»

Gumman slår igen dörren, och en stund efter låtes den andra dörren opp.

– «Hvad vill Petterson nu igen?» frågade mamselln vresigt, «han var ju nyss här och fick besked. Jag kan väl inte mer än komma, vet jag –»

– «Hm!»

– «Det är väl sjelfva dj–n till folk, som aldrig kan låta en menniska få vara i fred! Jag sof ju knappast en blund i natt, och om jag inte nu får sofva ett par timmar, så ser jag ut som ett spektakel när jag kommer ut.»

– «Nå nå, mamsell, jag tar ju inga stycken af henne. Det fins pengar att förtjena, och kapten ber helsa –»

– «Kapten! jo det är just en vacker en att förtjena pengar utaf. Måtte jag icke betala vagnen sjelf sist?»

– «Ja, men nu är det helt annat, för denna gången går det på gemensam konto. Polangen blir nog fet i qväll, ty det är raska spelare allihop.»

– «Nå det är godt och väl. Jag kan väl ändå inte mer än komma, som jag sagt, eller skall jag skaffa någon mer?»

– «Ja se det är just det, som frågan är om.»

– «Låt se, men det är ovisst om hon kan komma i qväll –»

– «Det är inte frågan om någon hon –»

– «Är Petterson galen?»

– «Som jag säger, det är inte fråga om någon *köttslig* varelse, utan om en *andlig – presten* –»

– «Hvad satan skall di med presten och göra? di ä’ väl inte *så* sjuka heller.»

– «Åh nej, men herrarne mente att det skulle vara så roligt att få göra bekantskap med mamsells fästman.»

– «Ha ha ha! di pojkarne, di ä’ nu alltid tokiga. Men det kan inte vara så rasande, för jag har börjat på att bli alldeles utträkad af presten. Han har såta här en hel timme i dag och förargat mig med sina moralkakor. Helsa och säg att jag skall göra hvad jag kan.»

När Petterson kom tillbaka, för att redogöra för sin expedition, var redan spelet i full gång. Man spelade fem bankos whist, de flesta med pari på två händer, och spelet var således temligen animeradt, men det föll sig dock i längd för prosaiskt, och man arrangerade derför en Pharao. Stellan hade i början en liten fläkt, men det turnerade sig; och han var sedan på aftonen ej i stånd att få ut ett enda kort. Kongl. sekreteraren Weklingh var äfven bland sällskapet. Han hade en fix idé, att det skulle vara serdeles saliggörande att få umgås med herrar gardesofficerare, och på denna tro lefde han, och på hans kassa herrar officerare, så länge den räckte. Han hade om dagen fått ut i Krigskollegium ett förskott till bestridande af resekostnaderna på den resa, han om ett par dagar i egenskap af generalmönstringskommissarie skulle företaga, men de förskjutne penningarne fingo det lustiga infallet att sjelfva förskottsvis resa, innan patron hann följa med. Kapten Transtråles kassa hade rest »densamma vägen», och han och kongl. sekreteraren spatserade nu på golfvet, införlifvade i ganska filosofiska reflexioner öfver spels förderflighet, men ingen ville ändå för den andra bekänna hur det rätteligen stod till i den venstra sidan. Men sedan de för tillfället ej vidare hade någon dyrkan att egna åt Fortuna, vände de sig med den så mycket ifrigare till Bacchus och Venus, och som Albertina var den enda närvarande representant af Veneris slägte, så fick hon med bålen dela hyllningarne. «Söta kapten, söta lilla kongl. sekter, om herrarne vill vara beskedliga och bara släppa mej nu, för jag har så brådt – jag skall komma igen se'n – söta lilla goa kgl. sekter, han brukar ju alltid vara så beskedlig – hvarför *spelar* inte kongl. sektern? – jag skall spela i kompani med kongl. sektern, om kongl. sektern vill sätta ut – jaså, det är en föresats – men kongl. sektern kunde väl vara snäll och låna mig en tia banko, så sätter nog kapten på – inte vexlat? – det skall jag snart göra – fy, hvad kongl. sektern är obeskedlig – släpp bara strax, säger jag – det var väl tusan dj–r att man inte kan få vara i fred så att man kan få sköta hvad man ska' – man kan väl ha annat att göra, än att hamsa på det här viset»

Emedlertid dröp den ene efter den andre af ifrån spelbordet, och bland dessa var Stellan. Af tretusen riksdaler, som han hade haft med sig, var ej mer än femtio riksdaler i småsedlar qvar, och så som det nu punkterades, var det ej värdt att komma stickandes med dem. Han var vid det mest miserabla humör, ty morgonen efter väntade han tapetseraren, målarn, snickarn och diverse andra personer, hvilka då voro lofvade liqvid för sina räkningar, och hvar pengar i ögonblicket skulle tagas dertill, var omöjligt att utfundera. Ännu ville han en gång försöka Fortunas gunst, och vände sig till grefve W., som ännu satt vid spelet, och hade blifvit vid de flesta penningarne, med begäran att till påföljande dagen låna honom femhundra banko, men grefven sade sig hafva den principen att aldrig låna ut under sjelfva spelet.

Klockan omkring sex kommo damerna, och voro så mycket välkomnare, som de herrar, hvilka spelt sig panka, ej hade något att sysselsätta sig med, och de andra, som blifvit vid pengarne, äfven gerna sökte en förevändning att sluta, för att slippa kreditspelet. Nya bålar inreqvirerades; damerna gissade udda och jemt på sedlar med herrarne, och drucko med dem glas om glas. Damerna delade sina gracer, än åt den ene än åt den andre, och just som punschångorna, cigarröken och glädjen stodo högst i taket, kom Petterson in, blinkade åt kapten Transtråle, och hviskade åt honom, att nu vore mamsell Fyrbom kommen med sin prest. «Silence, go herrar, vår själasörjare är här. Låt nu se, mina damer, att ni en gång i er lifstid kan sitta anständigt. Vi får lof att hålla oss lite i skinnet i början, så att presten inte så hastigt drar öronen åt sig och rymmer.» Alla satte sig mycket skickligt och sedigt på sina stolar, dörren öppnades, och voilà vår pastor med sin mamsell under armen. Transtråle förde ordet, presenterade de närvarande, allt under andra namn och titlar, och mamsellerna blefvo till större delen kallade fruar. Presten trodde derpå, så mycket heldre som samtliga damerna voro klädda i negligéer. «Mina herrar, var så goda och tag era glas, och låt oss bedja herr pastorn vara välkommen. Herr pastor, var så god – det är inte mer än vår skyldighet att sörja för herr pastorns kropp, då pastorn har besvär att sörja för våra själar. Lefve pastorn! hurrah!» – Pastorn krusade och bockade, och visste just ej så rigtigt hur han hade't. «Drick med presten, drick med presten!» hviskades öfverallt, och om en liten stund hade presten en rätt försvarlig florshufva. Han började att finna sig oändligen väl, men höll på att i ett ögonblick bli tvärnykter, ty midt igenom hvimlet och cigarröken upptäckte han sin älskade Stafva, som satt helt ogeneradt i knäet på kongl. sekter Weklingh. Han ville resa

sig, men det förekoms, ty i detsamma fick Albertina en vink att sätta sig i hans knä, och hon gjorde icke allenast det, utan började ruska honom i pollisongerna, och trugade på honom en kyss. Det blef ett skratt och klappande med händerna, att det genom de öppna fönstren hördes vida omkring Djurgården, och när presten nu fann det vara hög tid att draga sig undan, hade man gömt hans hatt. Presten hade slutligen ingen annan råd än att skrika om hjelp – med våld öppnades dörren utifrån, och – Alexis och Albert med flera af deras sällskap stodo i rummet. De som voro inne förut började att högt formalisera sig öfver det oanständiga i att tränga sig in i ett fremmande sällskap, och lägga sig i hvad som ej angick dem, och under det man å ömse sidor högljudt vexlade sina åsigter öfver hvad som var anständigt eller oanständigt, hade presten fått tillfälle att smyga sig ut, och var glad att när han åter fann sig på hemvägen hafva en uniformsmössa på hufvudet, ty sin hatt hade han lemnat till spillo.

Sedan Alexis och hans sällskap vunnit sitt ändamål, att frälsa den stackars presten, aflägsnade de sig åter, och glädjen, som för ett ögonblick blifvit störd, fick nya vingar.

Men Stellans humör kunde ej vidare återställas, ty han grubblade på hvad de obehagliga vittnena kunde skada honom, och ej en gång hans Malla, när hon slutligen kom, kunde förmå att drifva bort hans griller.

Presten hade begifvit sig direkte till Packartorget, för att beställa skjuts, och reste inom några timmar från Stockholm, med föresats att aldrig mer dit återkomma.

Emedlertid hade regeringen tappat en votering på riddarhuset, ty ett par af de unga ädlingarne, som voro med i sällskapet, hade ej hörsammat kallelsen att infinna sig i plenum.

Påföljande morgon, när Stellan vaknade i sin nyss inredda eleganta sängkammare, vid det att Bergström, hans betjent, kom in för att ta ut stöflorna till borstning, fann han ljusen nedbrända i pipan, och när han kastade en blick på den dyrbara, nya mattan, som låg framför sängen, och fann den vara ohjelpligen bortskämd, mumlade han: «dj–n anamma!»

– «Befaller baron att sofva kanske ännu?» frågade Bergström.

– «Hvad är klockan?»

– «Sju, herr baron.»

– «Du kan komma igen klockan nio. Om någon kommer och söker mig, så är jag inte hemma, och kommer inte hem på några dar. Är kaffet färdigt?»

Bergström svarade med att sätta fram en bricka med två koppar på.

– «Hvarför dj–n sätter du fram två koppar?»

– «Jaså, jag tänkte mamsell skulle dricka med som vanligt,» svarade Bergström, och gjorde sig färdig att taga bort den ena koppen.

– «Hvad f–n i h–e, sade Stellan, i det han till hälften vände sig om i sängen, «är den markattan här också?»

– «Jo, min söta gubbe, den markattan är här,» svarade en näpen röst, och Mallas ansigte tittade fram ofvanför det öfverdragna täcket.

– Hvem f–n har skickat dig hit?»

– «Kors, jag tycker du borde tacka mig till, som var så beskedlig – du var ju så god i går, att du hvarken kunde klä af dig eller annat. Men nu måste jag stiga upp, ty klockan åtta skall jag vara på matsalen.»

– «Gå ut så länge, Bergström.»

– «Hör du, söta Stjernfeldt, du löser väl in den reversen nu, som du lofvade mig,» sade Malla, i det hon snörde på sig snörlifvet. Stellan låtsade som han somnat.

– «Jag har just tagit reversen med mig,» fortfor Malla något högre.

– «Jaså!» jäspade Stellan: «får jag se.» – Malla tog fram reversen ur sin pirat, och vände sig mot spegeln för att ordna sina lockar. Stellan passade på tillfället, tog en friktionssvafvelsticka, tände på den, och snart stod reversen i ljusan låga. Malla hade i spegeln sett hvad som passerat, och hastade att rädda sin egendom, men för sent. Hon möttes af Stellan blott med ett hånskratt. Malla skrek i himmels höjd, kallade Stellan för tjuf, Bergström kom rusande in, och Stellan for upp ur sängen, tog Malla i armen, öppnade dörren, gaf henne med foten en dugtig fart utför trapporna, och befallte Bergström att kasta ut hennes saker efter henne. Men det bar ej bättre till, än att när Stellan öppnade dörren, tvenne personer stodo utanför, hvardera med en räkning i handen, och ehuru gerna Stellan skulle vilja ha gjort samma manöver med dem, så gick det ej an, utan de måste släppas in, och det kostade Stellan ej ringa möda att göra för dem begripligt, att pengarne blefvo dem lika nyttiga, om de fingo dem om ett par dagar, som om de fingo dem just nu.

Men sedan han ändtligen blifvit af med dessa tvenne björnar och en björninna på köpet, återstod ännu en. Det var Bergström, som bad att få ut de tjugu riksdaler han hade innestående af sin lön.

«Hur aderton milda dj–r kan du behöfva pengar nu igen, din hund? jag tycker det var inte längesen du fick.»

– Ack, nådig baron, jag var så olycklig att gå på en spelklubb i går, och der tog man af mig så mycket jag hade i kontanter, och klockan, och rocken, och det var just för att lösa igen dem i dag, som jag behöfde pengarne.»

– «Ja, är det inte förbannadt med det der spelet, som du aldrig kan ligga ifrån! men nu skall du också få pinas för dina satans galenskaper, och pröfva på hur roligt det kan vara att gå i skjortärmarne. Hade det inte varit spel som gjort att du behöfde pengarne, så skulle du genast ha fått dem, men nu skall du inte allenast icke få några pengar, utan –»

– «Aj aj, nådig herr baron! slå inte ihjel mej!»

Sedan Stellan med käppen tagit sig en liten morgonmotion, blef hans lynne lite lättare; – han skrattade åt uppträdet i går med presten, det på morgonen med Malla, och kunde inte nog berömma sig sjelf för den presens d’esprit han ådagalade med att på det behändiga sättet qvittera sin skuld till henne.

Påföljande dagen reste Stellan hem för att fira sitt bröllop. Han tog med sig några af sina kamrater, för att ge så mycket större glans åt festen, och det blef ett lif på Tunanäs, som man ej sett maken till på många år. Fröken Alexandra var vid det briljantaste lynne, omgifven som hon var från morgon till qväll af en svärm de mest hängifne tillbedjare, och hon trodde sig ej hafva mera att göra, än att decidera *hvem* af dem hon skulle lyckliggöra med sin hand. Men ehuru således på hennes altare offrades de mest utsökta artigheter, så tycktes dock ingen vilja göra allvar af ett ordentligt frieri. Detta gjorde att hon åter stundom började tänka på kammarjunkar Jernkrona, som på en tid börjat fjeska för henne, men som nu för några dagar blifvit glömd.

Bröllopsdagen kom. Kapellet var prydt med blommor och löf, och tog sig ganska bra ut, nu som det var smyckadt af naturen och konsten. Alla ortens unga flickor hade uppvaktat Nanna med små skänker, bestående till större delen af arbeten af deras egna händer – den ena hade sytt ett par strumpeband, en annan en nattröja, en tredje en negligée att bruka på annandagsfrukosten o. s. v. Kronan och kransen hade Celestine bundit af en myrten, som hon sjelf fostrat upp, och alla sökte att på Nanna slösa alla möjliga vänskapsbetygelser, men Nanna bara gret och klagade öfver värk i sidan. «Det går väl öfver,» tröstade

öfverstinnan, och man började redan att pryda det stackars offret. För första gången applicerades, litet smink på hennes kinder, ehuru hon var emot det sjelf, men öfverstinnan menade att det var nödvändigt.

Bröllopsskaran anlände. Stellan åkte i en präktig landauervagn, vid sidan af sin far, som blickade stolt omkring sig på folket, hvilket församlades från alla håll, för att se på högtidligheten. Alla voro i stor uniform, som hade sådan; kring damerna svajade blott gas och siden, och rummen doftade af de utsöktaste parfymer.

Ändtligen ljöd klockan från kapellet. Nanna fick en lätt svimning, men den var redan öfvergången, när öfverstinnan kom in, präktigt utstyrd, för att hemta henne. De konstgjorda blommorna på Nannas kinder kontrasterade skarpt mot den dödens blick, som låg i hennes ögon, och den gulblekhet, som eljest var spridd öfver hennes ansigte och hals. Öfverstinnan slöt Nanna i sina armar, hviskade något som skulle likna en välsignelse, och man begaf sig åstad. Komne till kyrkan, var den så fullproppad med folk, att brudskaran sjelf hade svårt för att komma in. Gamle baron Stjernfeldt mumlade en ed emellan tänderna öfver att man ej kunde hålla pöbeln på afstånd, och ändtligen hade man armbågat sig fram till koret. Altardisken var framtill prydd med hvitt, galoneradt siden, och utanför densamma, der brudparet stod, hade man lagt tvenne kuddar, öfverklädde med ljusblått silkessammet, och broderade i silfver med initialbokstäfverna till brudens och brudgummens namn. Kyrkoherden i församlingen stod inom, klädd i en ny präktig messkrud, och sedan marschen, som spelades från orgelverket, vid en vink af presten, tystnat, började han läsa vigseln. Folket reste sig i bänkarne, och mödrarne lyftade upp sina barn, för att de skulle kunna se. När vigseln var slutad, vände sig brudparet om, för att emottaga gratulationer. I detsamma hördes ett gällt, genomträngande skrik från en af qvinnobänkarne, och det blef rörelse ibland folket, ty man bar ut en flicka, som var afdånad. Det var Anna – man trodde att hon blifvit illamående af den starka värmen.

Middagen var präktig, och på eftermiddagen rådde så mycken munterhet, som var förenlig med den stelhet, som eljest brukar vara vanlig vid bröllop. Den afbröts blott en gång. Allmogen förblef församlad hela eftermiddagen, för att se bruden och begapa de granna herrskaperna, och förvåningen öfver den lyx, som utbreddes för dess ögon, distraherades blott för ett ögonblick af ett annat föremål. Man blef nemligen ej litet förundrad öfver att se den gamle fiskargubben, hvilken äfven hade lemnat sin holme, ledd, som man trodde, af nyfikenhet att få se bruden; och så mycket mer förundrad blef man, då man af hans vacklande steg och förstörda utseende måste sluta att han ej var frisk. Han trängde sig fram; och bad med skälfvande röst att få tala med brudgummen. Betjeningen sökte att afvisa honom, och bad honom komma igen vid ett lägligare tillfälle, men gubben lät ej afvisa sig, och afstod ej från sin begäran, förr än man lofvade, att för unge baron frambära hans önskan. När man underrättade Stellan om det besynnerliga besöket, for en lätt blekhet öfver hans ansigte, men han fattade sig snart, och gick ut på trappan för att höra hvad gubben ville. Det kunde ej af de kringstående höras hvad som dem emellan sades, men man såg Stellan taga efter plånboken, och draga fram en sedel. Men gubben gjorde blott en afvisande åtbörd med handen, och det sista ord man hörde honom säga, och som han högt utropade, var *förbannelse.*

«Gubben är antingen galen eller full,» sade Stellan, och befallde betjeningen att föra bort honom. Det skedde, och det låg någon sanning i Stellans ord, ty gubben var – *galen.*

Några dagar efter syntes ett litet antal sorgklädda menniskor i den stilla aftonen vandra upp till kyrkogården, med en likkista emellan sig. Ingen klocka rörde sig, och liket nedsattes i en graf på norra sidan af kyrkan. Man hade misstankar att den döda sjelf afhändt sig lifvet; men af gunst och nåd hade henne blifvit förunnad tyst begrafning, ty man ansåg det vara skedt i svagsinthet. – Den döda var *Anna.*

ÅTTONDE KAPITLET.

Det gjordes kalas på kalas för de nygifta i hela orten, och hela Augusti bortlefdes så i sus och dus. Hufvudstationen för det unga paret var numera Tunanäs, derifrån man gjorde sina utflykter till grannarne. Stellan iakttog alltid en viss uppmärksamhet emot sin unga fru, men någon hjertlighet infann sig ej. Nanna var redan alldeles uttröttad af allt det besvär man gjorde sig för hennes skull, och sökte bland alla de främmande ansigtena förgäfves ett föremål för sitt hjerta. Den vackra naturen omkring Tunanäs förblef hennes enda, verkliga vän, och då hon hade någon stund ledig, använde hon den till ensliga promenader i den kringliggande trakten.

Så kom hon en dag att gå tätt förbi den stugan, der ryttmästar P. med sin familj bodde. Lydia satt på en bänk ute på gården, omgifven af några flickor, dem hon var sysselsatt att lära ett fruntimmersarbete. Nanna kunde ej afhålla sig ifrån att nalkas, oaktadt hon visste att det ej skulle tagas väl upp på Tunanäs, om man finge veta att hon gjort något besök hos ryttmästarns. Hon hade ej litet besvär att upplåta en grind, som ledde till gården, ty grinden hängde knappast tillsammans, var hopfästad med en segelgarnsstump, och hade ej mer än ett gångjern. Så fort Lydia bemärkte Nanna och hennes bryderi, hastade hon upp och emot henne, och snart hade Nanna presenterat sig sjelf. Ehuru Lydia från första ögonblicket kände sympati för Nanna, blef hon dock djupt förlägen öfver hennes ankomst, ty gästfrihetens lag bjöd henne å ena sidan att bedja Nanna stiga in, men blygseln öfver rummens torftiga utseende hindrade henne återigen derifrån. Men Nanna, som märkte detta, tog henne hastigt ur denna förlägenhet, i det hon bad Lydia ursäkta att hon för denna gång ej hade tid att stiga in, men skulle ha den äran att en annan gång göra en formlig visit. De begge unga damerna satte sig alltså på bänken, och flickorna fingo lof på en stund.

Hvad var det nu egentligen, som hade fört Nanna hit? intet annat än hoppet att få träffa någon, med hvilken hon kunde tala några ord om Alexis. Men ingen kom sig för att börja; Lydia ville det ej, emedan hon trodde att det skulle vara ett motbjudande ämne för Nanna, i anseende till Alexis obehagliga affär med hennes man, och äfven emedan man för henne sökt att framställa Alexis' personlighet i en föga fördelaktig dager, och Nanna fruktade att röja sig, om hon bragte talet om honom å bane. Men ändtligen kom Lydias mor för att göra slut på förlägenheten. Hon hade genom barnen blifvit underrättad om den unga friherrinnans ankomst, och kom ut, så fort hon satt i ordning sin ytterst tarfliga, men dock snygga drägt. Det var en gammal, fryntlig och godhjertad gumma, på hvilken man kunde se, att hon redan var förtrolig vän med bekymren, och att olyckan icke vidare hade för henne någonting förskräckande. Hon förmådde Nanna utan omständigheter att stiga in i den lilla stugan, och sade med den fördomsfrihet, som ofta är ett barn af nöden: «vår lilla goda friherrinna får förlåta, om vi inte kunna bjuda henne att sitta ned på stoppade sidenstolar, som hon är van vid, men med ett hårdt öde följa hårda stolar – dock icke alltid hårda hjertan.»

Efter en stund kom samtalet på Alexis. «Om man skulle rätta sig efter allt hvad folket pratar,» sade gumman, «så skulle man inte få tro att en enda god menniska funnes på jorden. Visst kan det vara en möjlighet, att herr Alexis är en så elak och dålig varelse, som man målar ut honom, men då måste han åtminstone ha två själar. Det är kanske orätt af mig att, när jag talar med friherrinnan, röra vid sådant, men jag kan ändå inte låta bli det, för jag tycker det skulle vara så roligt att få höra af friherrinnans egen mun hvad hon tänker om saken. Friherrinnan kommer mycket väl ihåg det der uppträdet på balen, då herr Alexis öfverlemnade pengarne åt pastorn, för att tillställas oss.»

– «Mycket väl.»

– «Visst ha vi mycken orsak att vara tacksamma emot gifvaren, ty penningarne kommo väl till pass för min gubbe, af hvilken friherrinnans svärfar ännu hade till godo nästan samma summa sedan liqviden för husrötan, och som vi fått hotelse att bli vräkta från det här eländiga rucklet, i fall summan inte just vid det laget kunde bli liqviderad; men om det är sannt, som man säger, att herr Alexis blott gjorde allt ihop på skryt, så måste jag tillstå att värdet af välgerningen mycket minskas i mina ögon.»

– «Ack nej, mamma,» afbröt Lydia, «då skulle väl inte herr Alexis ha skrifvit ett så vackert bref och bedt om förlåtelse för det föga grannlaga sätt, på hvilket penningarne blifvit öfverlemnade.»

– «Ja det är väl visst och sannt, att det brefvet är så vackert och anspråkslöst skrifvet, som det möjligen kan vara, och på köpet försäkrar han, att om han kan göra någonting för oss vidare, så skall han passa på första tillfälle dertill.»

Det syntes att gumman och Lydia blott väntade på att bli vederlagda i deras misstankar rörande Alexis' karakter, och medan Nanna nu ifrigt var sysselsatt med hans försvar, inträdde hastigt gubben ryttmästaren, med ett bref i handen, strålande af glädje. «Hvar är du, gumma?» ropade han, redan ute i förstugan, och gick rakt på gumman och slöt henne i sin famn.

– «Nå nå, hvad står på, min gubbe? Skall du inte helsa på fremmande först? Det är vår unga friherrinna.»

– «Ack, ber tusen gånger om förlåtelse, min nådiga friherrinna; men det bör ursäktas en gammal man, som i många år varit djupt tryckt af bekymmer, om han inte har sans att iakttaga alla ceremonier, då ödet så hastigt förändrar sig.» I den gamla fruns och Lydias ögon lästes otålighet att få veta hvaruti den lyckliga förändringen bestod, men för Nannas skull höllo de sig tillbaka från att yttra dem. Nanna märkte detta, och gjorde min af att hastigt aflägsna sig, men detta återigen ville ej hennes värdfolk tilllåta. «Min söta gumma, det är ju det enda vi kunna bjuda vår goda friherrinna på,» sade ryttmästaren, «att dela vår lilla glädje.»

– «Ack, låtsa bara, som om jag vore en af familjen,» svarade Nanna, och höll tillbaka en bekännelse, att andras glädje vore numera den enda hon kunde njuta.

– «Med friherrinnans tillåtelse då,» sade ryttmästaren, då han ur det gamla slitna fodralet tog upp glasögonen och började läsa brefvet. Men det ena af glasögonen var spräckt, så att han ej såg rätt väl, och han öfverlemnade derföre brefvet att läsas upp af Lydia. Hon började:

«Välborne herr ryttmästare!

Ändtligen har jag blifvit satt i tillfälle att meddela herr ryttmästaren ett projekt, hvilket, i händelse dess antagande konvenerar herr ryttmästaren, jag hoppas kunde bereda herr ryttmästaren och dess aktade familj en mindre bekymmersam framtid. Jag vet knappast, om jag vågar komma fram dermed, emedan jag så många gånger förut blifvit tillvättavisad, då jag på detta viset lagt mig i andras affärer, men jag är i alla fall skyldig att söka reparera det fel, för hvilket jag redan en gång anhållit om förlåtelse, och den jag ännu är oviss om jag erhållit.

Förhållandet är helt enkelt detta. En af mina intimaste vänner, en artist vid namn Albert, om hvilken herr ryttmästaren måhända hört talas, har någon tid uppehållit sig hos excellencen B. på Säfstalund, för att åt hans excellens måla en tafla. Vi kommo öfverens, då vi skildes åt, att i händelse någon af oss skulle få höra af någon förmånlig plats, som kunde blifva ledig för herr ryttmästaren, att vi då skulle hafva äran att derom underrätta; och nu har det händt så, att just excellensen B. på en af sina smärre egendomar behöfver en arrendator. Arrendet är högst billigt, egendomen är försedd med kreatur och fulla inventarier, och de kontanta utgifterna för bosättningen blifva alltså högst obetydliga. Excellensen B., som redan förut känner herr ryttmästarens redlighet och vackra karakter, har bedt min vän Albert framföra hans excellens' hälsning, att herr ryttmästaren skulle göra honom högst förbunden, om herr ryttmästaren ville åtaga sig arrendet, och då jag nu i min väns ställe gör detta, tar jag mig friheten att, äfven å hans excellens' vägnar, härjemte öfversända tvåhundra riksdaler banko, hvilka torde benäget betraktas som ett litet förskott till bestridande af resekostnaderna och andra små utgifter, som torde blifva nödvändiga. I händelse herr ryttmästaren finner sig vid att antaga förslaget, så behagade herr ryttmästaren vidare korrespondera om saken, antingen med hans excellens sjelf, hvilken herr ryttmästaren redan utan tvifvel känner som en älskvärd och ädel man, eller med

hans kommissionär, frälsekamreraren Dahlberg. Om vilkoren torde icke vara svårt att träffa överenskommelse, och är det enda vilkor, hans excellens till en början förbehåller sig, att herr ryttmästaren är så god och icke för honom döljer, i händelse det är något, hvaraf herr ryttmästaren eller dess familj kunde vara i behof, utan med fullt förtroende yppar sina angelägenheter i detta afseende.

Jag blir ej så lycklig att kunna afvakta svar på detta bref, i anseende till en längre utrikes resa, hvilken jag redan i morgon företager i sällskap med min vän Albert.

Inneslutande mig etc. etc.

Alexis.»

»Gud ske lof!» sade Lydia, i det hon upplyftade sina vackra, ärliga ögon, och detta Gud ske lof var nästan mindre föranledt af den mera egoistiska känslan, att veta sig och de sina räddade från nöd och tryckande lefnadsomständigheter, än den välgörande visshet hon numera trodde sig ega, att Alexis ej var en så dålig menniska, som man velat för henne skildra honom. «Menniskans goda handlingar äro dock till slut hennes bästa försvarare,» sade hon, och lade varsamt igen brefvet. Den talrika barnskaran, som utgjorde den yngre delen af familjen, såg föräldrarnes glädje, och ehuru de ej kunde göra sig reda för anledningen dertill, yttrade de dock instinktmässigt högljudt sin glädje. Men Nanna, oaktadt hon visserligen äfven kände en innerlig tillfredsställelse öfver den lyckliga ändring, som den hittills på lifvets glädje så vanlottade familjens öde tagit, hade dock blifvit förstämd genom den sista underrättelsen, som stod i brefvet, ty den gnista hopp om återesende, hon hittills närt, var nu slocknad, och hennes inre snörades hårdt till af tankan på det glädjetomma lif, hvars mörka svalg gapade som en graf emot henne.

Nanna hade emedlertid nu på sätt och vis blifvit invigd i familjens hemligheter, och hade redan tillvunnit sig allas vänskap och förtroende. Barnen klängde sig kring hennes knän och hals, och ville ej släppa henne ifrån sig, då hon slutligen måste gå. Lydia följde henne ett stycke på väg, och vände ej om förr än de kommo i åsyn af Tunanäs. Hon ville då ej gå längre, ty hon fruktade att det skulle kunna förorsaka Nanna olägenheter, om man fick se henne i sällskap med Lydia. Det kostade verkligen på Nanna att skiljas från sin nya vän, och hon lofvade att återkomma så fort hon kunde, och så ofta det var möjligt besöka Lydia under de få dagar hon ännu kom att vistas på Tunanäs.

Nanna hade redan förut uttryckt sin önskan, att få någon ung flicka från sin ort såsom sällskap i Stockholm, der hon förutsåg, att de nya bekantskaper hon skulle komma att förvärfva ej så fullt kunde sympatisera med hennes hjerta, som hon behöfde det, och man hade insett billigheten häraf, och till henne sjelf öfverlemnat valet. Väl hade hon helst önskat att få taga med sig Celestine, men öfverstinnan ville ej vidare släppa henne från sina ögon, åtminstone ej innan hon kommit sig ifrån den «förvillelse», som föranledde den nyss skedda brytningen. Men i Lydia fann nu Nanna en vän, med hvilken hon kände att hon kunde komma att fullkomligt sympatisera, och då Lydias hemmavaro numera ej syntes så nödvändig för familjens bistånd, och deremot hennes vistande i Stockholm kunde bereda henne betydliga fördelar, så trodde hon sig ej vidare behöfva tveka att föreslå henne att som en syster taga en plats i hennes hus. Den enda svårighet, som härvid gerna kunde möta, var den ovänskapliga fot, på hvilken ryttmästaren och hans familj stodo till hennes svärföräldrar och man, men som det redan visat sig att den unge baronen behöfde sin hustrus bemedling, för att genom hennes föräldrar få sina ekonomiska angelägenheter på en bättre fot, och han således vore i beroende af henne, så borde ingen svårighet kunna läggas i vägen för en så billig önskan.

Påföljande dagen besökte Nanna Lydia ånyo, och sedan hon med all möjlig grannlagenhet framställt sitt ärende för Lydia sjelf, hölls konselj med familjen, och Nannas önskan bifölls.

Lydia var en bland dessa goda varelser, som nästan endast tyckes vara till för andras skull. Redan från de tidiga åren hade hon fått vänja sig vid sjelfuppoffring, och det var henne nära nog omöjligt att neka

uppfyllandet af en önskan, så vida uppfyllandet låg inom hennes förmåga. Detta gjorde att hennes pligter stundom kommo i strid med hvarandra, ty oaktadt hon var styrd af den renaste vilja, förorsakade hon kollision, derigenom att hon det ena ögonblicket kunde lofva en person *ett*, och ögonblicket straxt efter en annan *ett annat*, som stod i rak strid med det förut gifna löftet.

Lydia hade ett välbildadt ansigte. Hennes drag voro rena, och hufvuduttrycket i hennes ansigte var ärlighet och godhet. Hennes växt var utmärkt. Ingen snörlifmakare kunde se henne, utan att tacka Gud för att damerna i allmänhet ej voro modellerade efter henne, ty blefve detta fallet, så hade de samtlige sett sig nödsakade att göra konkurs.

Nanna hade för sin hemmavarande omgifning berättat den lyckliga förändring, som sannolikt kom att inträffa med ryttmästar P–s familj, och äfven föredragit sin önskan att få taga med sig Lydia till Stockholm. Gamle baronen drog väl något tillsammans ögonbrynen, men sade dock genast med vanlig artighet: «ja bevars, min söta vän, du gör ju i den saken helt och hållet som du behagar. Jag vill blott önska, att du för hennes skull icke måtte komma i förlägenhet, ty nog föreställer jag mig, att det kan vara genant att bland sin förtroligaste omgifning ha en person, som så saknar all finare bildning, som Lydia P.»

Nanna visste ganska väl att det ej var värdt att komma fram med några filantropiska bevekelsegrunder, och höll sig således blott dertill, att ingen kunde se på Lydia att hon varit så litet med i verlden, som verkligen var fallet. Men inom sig hade hon uppgjort en plan, huru hon skulle bereda Lydia tillfälle att förskaffa sig kunskaper och talanger, och då hon redan till en del hunnit att sjelf resignera från hoppet att vinna jordisk lycksalighet, så fästade hon sig med så mycket mera ifver vid tanken att kunna göra andra lyckliga, och Lydia var redan bland dem, som lågo hennes hjerta närmast, och för hvilka hon således ämnade att med mesta värma arbeta.

Lydia flyttade till Tunanäs, och Nannas kammarjungfru fick händerna fulla med göra att sätta hennes garderob i ordning. Lydia och Nanna sjelf voro behjelpliga dertill, och Nannas svärföräldrar kunde ej nog förundra sig öfver hennes barnslighet att finna ett nöje häruti. Men Stellan var nöjd med att hon hade ett så barnsligt sinne, ty hon skulle ej då bli besvärlig för honom med några anmärkningar, i händelse han skulle tillåta sig en och annan utflykt, som en skarpsyntare och strängare hustru ej skulle gilla. Alexandra var emedlertid lite svartsjuk på Lydia, ty ehuru hon visserligen ej sjelf kände mycken sympati för Nanna, så kunde hon dock ej tåla att Nanna visade Lydia mera tillgifvenhet än henne sjelf. Detta gjorde att Alexandra, när hon kunde komma åt, så der smått trakasserade Lydia, men denna var nog lycklig att oftast ej förstå Alexandras sarkasmer, och äfven när hon förstod dem, fästade hon blott på Alexandra sina stora godtrogna ögon, liksom frågande henne hvarföre hon gjorde så.

Den lilla välmåga, som hade spridt sig inom ryttmästaren P–s familj, gjorde att famlljen något litet stigit i herrskapets på Tunanäs aktning, och då nu äfven dottern var i huset, så ansåg sig baron Stjernfeldts böra bjuda ryttmästarn med sin fru en dag till sig. Man utsåg härtill en dag, då ingen annan fremmande väntades, och baronen blef ej litet förvånad, då betjenten, som varit borta för att bjuda, kom hem med det svar, att ryttmästaren helt simpelt sagt sig ej kunna hafva den äran. Det kan nog vara möjligt att betjentens ohöfliga sätt att framföra bjudningen hade sin del i det korta afslaget, men för öfrigt torde ingen undra på om bjudningen ej nu af ryttmästaren antogs. «Fattigdom och högfärd,» sade baronen; – «när folk fått en smula i sig och lite på sig, så bli de sturska,» sade betjeningen, och «de stackarne ha visst inga kläder på sig,» sade hushållerskan.

Men då gamle baron ibland om nätterna vaknade ur sin sömn, tyckte han vid sin säng stå tvenne personer, som räckte åt honom en summa penningar och hviskade: «tag detta och gif oss våra själar tillbaka.» Han kände i dem igen de tvenne falska vittnen, hvilka han vid processen med ryttmästaren begagnat för att besvärja ett par punkter, genom hvilka det för domaren blef klart att Tunanäs »borde tillhöra honom och ej

ryttmästaren. Han skar härvid tänderna, och mumlade: «vore det ändå så väl, att ni blott som *gengångare* kunde nalkas mig», – och då kallsvetten dröp ned för hans panna, tänkte han: «jag skall inrätta en fattigskola.»

Det var ett förfärligt stök på Tunanäs, ty ungherrskapet skulle resa dagen efter, och hela huset var sysselsatt med inpackning af allehanda saker. Lydia, åtföljd af Nanna, gjorde om aftonen ett afskedsbesök hemma hos sina föräldrar. Komne dit funno de der före sig en ung man, som satt och samtalade med ryttmästaren i hushållsangelägenheter. Det var bokhållaren på bruket, Hellman, en yngling af ett stilla och hyggligt väsende, likväl var han något tafatt, och rodnade gerna, då någon fästade sina blickar på honom. Han hade någon gång, dock högst sällan, besökt ryttmästaren, och alltid under förevändning af någon affär. Huru gerna skulle han icke under dessa besök vilja ha kommit i språk med Lydia, men det tordes han inte, oaktadt Lydia visserligen var den minst farliga menniska under solen. Hvarje gång han gick till ryttmästarns, föresatte han sig: «i dag skall jag tala med henne,» men hvarje gång han åter gick derifrån, fann han sig hafva brutit denna föresats. Men i kyrkan såg han på henne ifrån gudstjenstens början till dess slut, och för denna glädje, som kom hvar sjunde dag, arbetade han så träget och snällt de sex. Lydia föll det ej in att undra på att han ej sökte komma i språk med henne; hon tyckte att han ej kunde annat.

Lydia och hennes föräldrar hade på denna afton så mycket att samspråka med hvarandra, att den unga friherrinnan af dem verkligen blef litet negligerad. Men när de någongång märkte detta, och för sin försummelse ville ursäkta sig hos Nanna, förbjöd hon dem på det mest älskvärda sätt att sysselsätta sig med henne, och påstod att hon hade så mycket att språka med herr Hellman, som hon ej träffat på ett par år, då han var engagerad hos hennes föräldrar. Det syntes också verkligen, som om Nanna och Hellman voro animerade af hvarandra – åtminstone hade Lydia aldrig sett honom så munter, och i Lydias hjerta vaknade en besynnerlig känsla, hvilken hon förut aldrig erfarit, och för hvilken hon ej kunde göra sig reda. Det förekom henne emedlertid dunkelt, att hon skulle hafva hållit af Nanna mycket mer, om Hellman ej varit så munter, då han talade med henne, och det gjorde henne ondt, att Hellman kunde vara så glad, då det var sista aftonen de voro tillsammans. Det bidrog visserligen ej att förändra dessa hennes tankar, då Nanna gick ut, blott åtföljd af Hellman. Lydia skulle så gerna hafva velat veta, hvad de kunde hafva så angeläget att språka om, och då hon ej kan komma åt att göra det, vilja vi göra det i hennes ställe.

«Nå, herr Hellman,» sade Nanna, som redan begagnade sig af sina fri- och rättigheter som fru att föra ett mera oförbehållsamt språk, «nu skall väl herrn gifta sig snart, om herrn får den der lediga inspektorssysslan?»

Hellman blott rodnade upp öfver öronen, och teg.

– «Jo jo, herr Hellman, det är mitt rigtiga allvar. Det är inte värdt att skrymta för mig.»

– «Ack, hvem skulle vilja gifta sig med mig min nådig friherrinna – och inte vill jag heller gifta mig, för –»

– «För det jag inte kan få den jag vill ha, – är det inte så?»

Hellman suckade, och lutade sig ned efter en prestnacke.

– «Men hvad ger herrn mig, om jag skaffar herrn en hustru, en söt och hygglig och god hustru, och en hustru, som herrn bestämdt vill ha?»

Hellman kastade en flyktig blick på Nanna, förmodligen för att se efter, om det var tecken till allvar i hennes ansigte, men slog åter genast ned dem, och plockade flitigt på prestnacken.

– «Det var besynnerligt; – nå så bryr jag mig alls inte om herrn!»

– »Ack inte vet friherrinnan –» och blodet steg åter upp till hufvudet.

– «Vet jag inte? skall jag gissa, hvem herrn tycker om? Herrn tycker om *hushållerskan* på Tunanäs.»

Hellman mörknade i ansigtet, och sade sedan blott sakta: «jag kunde väl tro det,» men då han såg upp på Nanna, såg hon så illmarig ut, och hon hastade att försona sig med Hellman, i det hon sade: «herrn tycker ju deremot *alls inte* om *Lydia?*»

Nu voro de hvita bladen på prestnacken bortplockade, och han måste luta sig efter en ny.

– «Men om nu till exempel Lydia skulle tycka om herr Hellman?»

Hellman visste inte om han skulle önska sig upp i himmelen eller ner under jorden.

– »Ja jag säger bara *om – om* nu Lydia skull tycka *rätt mycke* om herr Hellman, skulle inte då herrn kunna tycka om henne en *liten smula* igen?»

Hellman vände sig bort – hvarföre, vet jag ej, men Nanna tyckte att hon gått för långt, och att det nu vore tid att befria honom ur hans bryderi.

– «Om jag nu säger – om jag *försäkrar* herr Hellman om, att Lydia håller mycket, mycket af herrn – men se der är Lydia. Kom, Lydia, det är något som herr Hellman och jag disputerar om – jag har slagit vad med honom, att han tycker om dig, och att han bra gerna skulle vilja gifta sig med dig, om han bara tordes fria, men att du deremot alls inte tycker om honom.»

– «Hur kan du?» sade Lydia med en missnöjd min, som fullkomligt röjde hennes sanningskärlek, och gaf klaven till fortsättningen.

– «Nå nå, min goda du, tag inte humör. Vi kunna väl bli vänner igen. Se så,» sade hon, tog Lydia och Hellman i hvar sin hand, dem hon lade i hvarandra, och sprang sin väg in till de gamla. «Kom, kom, skall ni få se!» ropade hon till dem, och släpade ut med sig de gamla, som ej blefvo litet öfverraskade af den tableau vivant, som framställde sig för dem. Och det var verkligen, som om Lydia och Hellman skulle varit en grupp i en tableau vivant, ty de stodo alldeles orörliga och tysta, och höllo hvarandra så troget i handen. Men snart blef upplyst huru allting hade gått till, och som föräldrarne redan förut höllo rätt mycket af Hellman, som alltid visat sig som en bra och redbar yngling, så gjorde de harmonien så mycket fullkomligare genom en liten scenförändring, i det de lade de älskandes *bröst*, i stället för deras *händer*, tillsammans.

«Kanske Lydia vill bli qvar lite längre, men jag är tvungen att nu gå hem, ty det skulle kanske se underligt ut, om jag är hemifrån så länge på den sista aftonen,» sade Nanna; och utan att afvakta svar, fortfor hon: «nu går jag, och du får inte följa med, – herr Hellman följer dig nog,» och i detsamma tog hon afsked af de gamla och unga, och sprang sin väg.

Aftnarne hade redan börjat bli lite kyliga, ty man var inne ett stycke i September, och sednare delen af sommaren hade varit regnig och kall. Men Lydia och Hellman läto ej bekomma sig häraf, då de omsider sent på aftonen begåfvo sig på väg till herregården. Lydia var mycket upprörd, dels af afskedet från föräldrar och syskon, men i synnerhet af det med Hellman, ty hon hade ju knappast fått smaka på den sällheten att med honom få vara tillsammans, och skulle nu på lång tid skiljas, för att gå obekanta öden till möte.

Men vi lemna dem nu i ro, ty de kunna ju ej vara rätt roade af vårt sällskap, och säga god natt åt hela sällskapet, för att kunna vara uppe i morgon i god tid, och taga farväl af våra resande.

Klockan åtta på morgonen stod en restäckvagn, förspänd med fyra hästar i bredd, utanför förstugudörren, och bakom denna en mindre resvagn, full med koffertar och kappsäckar och utom dessa skulle den föra Nannas kammarjungfru. På kuskbocken på täckvagnen satt Bergström, med ett skinnbälte kring lifvet, och bakom det skinnbeklädda sätet var fastbunden en knippa dugtiga tagelpiskor. Det hade börjat duska och regna, och foglarne sutto tysta under takfoten, ruggande sina vingar, och de från lönnarne nedfallna, gulnade löfven lågo tunga af fuktigheten på gården. Bandhunden låg inkrupen i sin koja, med blott nosen utanför, och betraktade med resignation ett stekfat, som en piga bar ifrån köket upp till hufvudbyggningen. Inne i matsalen, der en resfrukost stod uppdukad, gick gamle och unge baronen fram och tillbaka, samtalande om affärer, den umgängeskrets de unga skulle välja när de kommo till Stockholm, m. m., och emellanåt småsvärjande öfver fruntimren, som alltid skulle låta vänta på sig. Stellan förde med sig tiotusen riksdaler banko i kontanta penningar, dem han af sina svärföräldrar hade emottagit som ett förskott på hemgiften, och fann sig således ej nu behöfva krusa för någon enda menniska. När Nanna ändtligen, klädd i sin gröna klädesresrock och gula saffianskängor, kom in, välkomnade han henne med: «min söta vän, jag började verkligt frukta, att jag inte skulle få den äran att på resan få jouera af ditt angenäma sällskap,» men Nanna svarade intet, utan tog blott en kopp choklad, som friherrinnan slog i åt henne, och som var det enda hon ville förtära. Stellan uppmanade henne att förtära någon stadigare föda, «ty,» menade han, «det är så vanligt med er fruntimmer, att ni inte orkar taga någonting ordentligt till lifs, när det finnes, utan så blir ni hungriga, när man åkt ett par fjerdingsväg, och då måste man ha besvär att draga upp matsäcken på första gästgifvaregård.»

Frukosten var snart expedierad, och likaså famntagen och välönskningarne för en lycklig resa. Hästarne hade redan stått förspända en och en half timme, och af den hängande ställningen på deras hufvuden tycktes att de togo sig en lur under det de hvilade. Kring deras små magra kroppar hängde de vida remtygen i i festoner, och nu, då Bergström fick en vink att allt var i ordning, blefvo hästarne väckta af hans tagelpiska, och remtygen blefvo mera spända. Kammarjungfrun, som hade tjutit och gråtit hela morgonen, i anledning af sin skiljsmässa från kamraterna, och serdeles kusken, hennes fästman, såg ganska besynnerlig ut i en af friherrinnans gamla aflagda hattar, kring hvilken ytterligare var knutet ett svart kläde, och en skinnkappa öfver axlarne, som skulle skydda emot regnet.

Ändtligen voro alla instufvade på sina platser – unga friherrinnan och baronen framuti vagnen, Lydia baklänges, och skjutsbonden sväfvade bakpå emellan himmel och jord i en temligen osäker ställning. Det rullande huset sattes icke utan möda i gång af de utkörda krattorna, och de tunga hjulen lemnade djupa spår efter sig i den krasande sanden.

Utkomne på vägen, fick man se Hellman, som kom sträfvandes i regnet. Han hade gått så fram och tillbaka i två styfva timmar, för att få den lilla sorgliga glädjen, att ge Lydia en afskedshelsning, och det var med knapp nöd att Lydia fick se honom, emedan hon satt med ryggen vänd åt det håll hvarifrån han kom; men när hon nu fick se en skymt af honom, fällde hon hastigt ned vagnsfönstret, och nickade så länge hon kunde se honom.

«Det var fasligt hvad fröken var artig emot den der,» sade Stellan.

NIONDE KAPITLET.

På redden utanför Hamburg låg den 16:de September det stora engelska ångfartyget *The World*, färdigt att afgå till Dunkerque. Afledningsrören från machinen frustade allt då och då ut ånga, af otålighet att komma åstad, vattenhjulen rörde sig än fram och än tillbaka, liksom för att leda till sig, och den svarta stenkolsröken drefs af nordvestvinden i tjocka hvirflar utåt rymden. Det blåste friskt, fastän ej hårdt, och vinden

musicerade i de rundt omkring tätt liggande fartygens tackel och tåg, som hade det varit på en eolsharpas strängar. Hundratals smärre båtar slingrade om hvarandra i olika rigtningar, och lade här och der till fartygen, dels för att bjuda ut frukter, lifsmedel och andra effekter, och dels för att aflemna passagerare och fraktgods. *Här* hördes det gnisslande ljudet af «spelet», som hastigt surrade omkring, då ankaret pilade af emot botten; *der* varuutskrikarnes besynnerliga, halft oartikulerade läten; *här* båtsmännens frivola visor, hvarvid de lättade ankaret, eller gåfvo takt åt halningen af en tross, och *der* en munter musik från ett fartyg, hvars kapten firade sin födelsedag.

«The World» fylldes så småningom af passagerare, som klättrade upp för repstegen, utan att bry sig om att af artighet bjuda hvarandra försteget, och komne om bord, var hvars och ens första sysselsättning att se till om hans effekter voro med. Till de små uttrycken af saknad och sorg, hvilka i *våra* obetydliga hamnar så ofta yttra sig genom tårar i de afskedstagandes ögon, hviftningar med näsdukar och dylikt, syntes här knappast spår, ty passagerarne på «The World» hade nästan utan undantag föremålen för deras ömare känslor i helt andra delar af verlden. Här utgjorde hvar individ en fristat för sig sjelf, och blott i befälhafvaren på fartyget erkände de ett slags skydsherre.

Det ringde för tredje gången i klockan, seglen sattes till, ankaret lättades, och majestätiskt vände sig The World utåt floden.

Kaptenen lyftade lätt på hatten för sin redare, som aflägsnade sig i sin båt, och satte kikarn för ögat, för att försäkra sig om att passagen var fri. Ju längre man kom ut, ju mera glest lågo de ankrade fartygen sådda öfver floden, men i detsamma de minskades i antal, ökades de i storlek, och här och der lossade de stora skeppen det svåraste af lasten, för att kunna flyta upp på det grundare vattnet.

På en pressenning, som var utbredd midships öfver koffertar och kappsäckar, sutto, eller rättare lågo baklänges Alexis och Albert, insvepta i sina kautschukskappor, rökande cigarr.

«Jag undrar hvad Celestine tänker på nu,» sade Albert, i det han litet höjde sig på venstra armbågen, och tog cigarrn ur mun.

– «Du menar väl inte *hvad*, utan *hvem,*» svarade Alexis, och drog bättre omkring sig kappan. «Men ser du den tjocka figuren der i ljusa rocken och damaskerna, som står der framme i förn – hvad tror du *han* tänker på?»

– «Förmodligen att resa till Italien, för att förstöra några tusen guinéer,» svarade Albert.

– «Det är visst mylady sjelf, den der med det myckna snörmakerigodset på kapotten, som ser så languissant ut och talar med den långskranglige herrn med stora näsan och röda polisongerna, som står der bredvid med händerna i byxfickorna,» fortfor Alexis. «Det faller sig litet obeqvämt i längd att ligga på det här viset; kom derföre och låt oss göra ett slag omkring däck.»

Alexis och Albert reste sig, och gingo först framåt fördäck. Framkomne till det engelska koteriet, sade Albert, «var det inte det jag sa,» då han hörde mylady läspa: «ack hvad jag längtar att komma till Italiens tjusande himmel,» och i detsamma knäppte hon tillsammans sina något knotiga, i «gants gras» väl inhysta händer, och höjde ögonen mot himlen.

«Vet ni vid hvad tid kapplöpningarne hållas i Neapel?» frågade milord den långe herrn med stora näsan. Denne började mycket ifrigt att bläddra i sin Guide des voyageurs, men var ändå inte i stånd att der uppleta något nöjaktigt svar åt milord. «Här står ingenting alls om hästar, milord,» sade han; «och efter hvad jag hört, skall det vara ondt om sådana i trakten af Neapel, men deremot öfverflöd på *åsnor.*»

«Hvad skola *vi* då der och göra?» anmärkte milord, men mylady suckade: «ack, åsnor!» och då hon nu återigen skulle höja sina blickar mot himlen, märkte Albert att de ej voro riktiga par, utan att den ena for styrbord och den andra bagbord om fartyget.

«Hamburg är ändå Hamburg,» sade en tysk handelsbetjent, som satt med ena benet vårdslöst kastadt öfver relingen, och tog upp en ny cigarr ur fodralet. «Ja deri har ni ganska rätt,» sade en annan, «det är som ordspråket säger: 'det fins inte mer än ett Hamburg i verlden'.»

«Om förlåtelse, j gode herrar!» inföll en gammal förläst skolmästare i luggsliten rock, «det fins fyra Hamburg till bara i Norra Amerika: ett i Delaware med åttahundra innevånare, ett i Illinois med niohundra innevånare, ett i Pensylvanien med sexhundra innevånare, och ett i Syd- Carolina med sjuhundra innevånare. Men de ha alla *H* på ändan – det är skillnaden.»

Handelsexpediterna sågo på hvarandra, som ville de säga: «den karlen är galen,» och fortsatte ogeneradt sina reflexioner, rörande de stora företräden Hamburg ägde framför alla andra städer på jorden.

Inkrupna i en vagn sutto tvenne ryska officerare, med korslagda armar, och jäspade i kapp med hvarandra. «Fy för dj–n, en sådan stad det der Hamburg,» sade den ene och rättade ut sina ben, «der fins ju intet annat än bara handelspack.»

– «Vi skulle väl sätta pli i kanaljerna!» inföll den andre, «om vår nådige kejsare blott en gång behagar släppa oss på dem. – Men ser du den der polske äfventyraren der borta? Han har väl tyckt luften i Warschau vara lite tung och ohelsosam nu för tiden, och vill väl derföre utbyta den emot stenkolsröken i London. En liten satans söt unge är det han har till hustru, det kan man inte neka,» och han fästade härigenom sin kamrats uppmärksamhet på en ung, vacker pohlack, som bjöd ett glas vin och vatten åt en vacker dam, med bruna lifliga ögon, som satt på en bänk, insvept i en kort sidenpels, kantad med bredt bräm af sobel.

«Kunna vi inte sätta oss, så vi slippa se de obehagliga ryssarne,» hviskade hon till honom, och i detsamma tog han henne under armen och förde henne till en annan del af fartyget. Komne till akterdäcket funno de alla platserna på bänkarne der upptagna, och ingen syntes vilja göra min af att lemna sin plats, med undantag af en ung fransk virtuos, som vid den pohlska damens annalkande hastigt sprang upp, och genom en rörelse med handen och en lätt bugning bad damen intaga den. Han afbröt emedlertid ej sitt samtal med en äldre herre, som satt på samma bänk. «I det hela,» sade han, «tror jag att det är svårt för en sann konstnär att göra hvad man kallar lycka i Hamburg. De materiella intressena äro der öfvervägande, och det gör att man der mest fäster sig vid det yttre af talangen. Kommer jag dit en gång till, så hoppas jag hafva lärt mig att vara charlatan, och då skall det väl lyckas lite bättre än denna gången.»

«Men, min herre, så är det ju ungefärligen öfver hela verlden, sjelfva Paris ej undantaget. Vill man ha *penningar* och *rykte*, så skall man vara charlatan, – vill man ha *ära*, så skall man vara konstnär. Eller hur är det hos er, der i Sverige?» fortfor han, och vände sig till Alexis, hvilken han hört i en privat societé i Stockholm, derifrån han nu senast kom.

«Äfven hos oss gå charlatanerna visserligen ej miste om penningar eller utmärkelser, hvarken från de högre eller lägre. Men man gör det med en viss finess. En charlatan blef för ej så längesedan utmärkt med *Wasa-orden.* Det är en orden, som är egentligen stiftad för att uppmuntra *industriella* företag,» svarade Alexis.

Djupt nerkrupen i en vid halsduk, satt näst derintill en spansk chargé d'affaires, och yttrade till sin granne, en portugisisk konsul: «förbannelse öfver det här nordiska klimatet, man kan ju bli alldeles stelfrusen! Jag undrar alldeles inte på, att man hemma hos oss tror att man häruppe allmänt, både vinter och sommar, går klädd i björnhudar.»

«Vore inte tyskarne så raska affärsmän,» anmärkte portugisarn, «så skulle de väl ha svårt att locka oss ifrån våra orangelundar.»

I en annan ända af fartyget låg en beduin på en bomullsbal och sof. För mera beqvämlighets skull hade han lagt det ena benet under hufvudet. «Vakna!» sade en annan beduin, som i detsamma ruskade på honom: «här är en engelsk emir, som bjuder fem pund, om vi vilja för honom visa fem konster.» – «Inte under sju pund,» svarade den ännu halfsofvande beduinen, «men då skall han få en konst på köpet.»

Snart hade man utrymt en liten plats framför hans herrlighet, den engelske lorden, hvarpå de begge beduinerna framträdde, och gjorde de mest förvånande kullerbyttor, till de kringståendes stora förlustelse. Hans herrlighet skrattade, så att magen höll på att hoppa i sjön, den långe med stora näsan stod mycket andäktig, och beskådade eqvilibrierna genom sin binocle, och ladyn höjde en suck vid tankan på det paradis, som måste vara i ett land, der män med så utomordentlig muskelstyrka alstrades. Den långe med näsan blef litet förstämd, då han satte sig in i myladis tankegång, och Gud vet hvad för påfågelsreflexioner han gjorde, då han genom binoklern kastade en flyktig blick på sina smala vador, men troligen anställde han en mindre behaglig jemförelse, och då hans fantasi nu kombinerade allt detta med milords goda tillgång på guinéer, och beduinernas lystnad efter sådana, så vore det ej underligt, om hos honom skulle uppstått en liten fruktan att mista sin *kondition.*

Det ringde till middag, och alla förfogade sig ner i matsalongen. En persisk köpman i en lång kaftan, vida underkläder och grannt broderade tofflor, hade fått sin plats vid ett litet särskildt bord, och hade äfven sin serskilda matanrättning och betjening. «Ryska hundar!» mumlade han, då han fick se de ryska officerarne, som kommo ned för trappan, men lät ej vidare störa sig, utan stack mycket flitigt med de små elfenbenspinnarne i sin pillau, och med en indiansk jonglörs skicklighet kastade han in de förvällda risgrynen och köttbitarne i den nästan alltjemnt öppna munnen. En temligen bedagad italiensk sångerska, som gjort en misslyckad konstresa i norra Tyskland, hade redan inom sig gjort upp en plan att reparera sina affärer på den förmodligen rike persern, och afskickade till honom de mest öma ögonkast. Men persern förblef synbarligen kall, och då signoran fann att miner och blickar ej ville hjelpa, tog hon sin tillflykt till ord. «Ah, min kära,» sade hon till en annan något ännu äldre dam, som reste i sällskap med henne och i åtskilliga städer gjort några förtviflade försäk att vinna publikens penningar, genom att lugga bevekliga toner ur en harpa, «se hvilka nobla drag, – hvad det är skada, att han inte skall förstå vårt språk!» och hon höjde härvid sin röst, så att perserns betjent, som tillika var hans tolk, måste höra det. Men snart blef det ej vidare möjligt att urskilja hvad som sades, ty bordet var nu fullsatt, och då nu hvar och en på sitt språk skrek efter mat, uppassning, vin, m. m., fattades det blott en fonddekoration af det ramlade Babylonska tornet, för att få en teologisk visshet, att den famösa «förbistringen» verkligen egt rum.

Men så snart alla blifvit mätta, bordet afdukats och siestan inträdt, blef det lite tystare, ty passagerarne sutto till större delen insomnade på bänkarne, och, ehuru visserligen hvar och en snarkade på sitt eget vis, så kunde dock svårligen urskiljas till hvilket *tungomål* hvar och en snarkning serskildt hörde, och härutaf blott fann man möjligt, att alla dessa menniskor ursprungligen kunde vara af samma stam.

Mot aftonen började det blåsa upp hårdare. Nordsjön vräkte på från styrbordssidan, och mången gång nödgades styrmannen lägga om rodret och hålla upp, då någon större by märktes vara i antågande. Stormen tjöt i segel och tåg, röken, från skorstenen strök bort i alldeles horisontel rigtning. Man begaf sig upp på däck, för att lida mindre af sjösjukan, och hvar och en hakade sig fast i tåg och master, så godt han kunde. Men det hjelpte inte, och, om det var af andakt? men alla de olika nationerna började anropa ett gemensamt helgon – *Ulrik.* Den som var intresserad af att studera de olika nationernas smak, kunde här ha det bästa tillfälle; ty *här*, midships, låg his lordships roastbeef, flytande i en ymnig sås af porter, *der*, akterut, bredvid persern, låg hans pillau, som kommit ut hastigare än den kommit in, och salladen, som låg framför den

italienska sångerskan, gaf henne genom sin gröna färg en vink om att hon ännu icke borde öfverge hoppet, utan så länge nära sig deraf, och detta så mycket heldre, som *det* icke, såsom salladen, kunde drifvas ut af sjösjukan.

Men af första dagen blef morgon och afton, och likaså af ett par till, och tiden gick temligen långsamt, till dess att man ändtligen fick se de hvita klinkertshusen i Dunquerke glänsa i aftonsolen, och man steg i land på den långa, präktiga hamnbryggan. Passagerarne spridde sig hastigt åt alla håll: de tyska handelsexpediterna begåfvo sig in åt Belgien och Holland, persern stannade gvar, för att med första lägenhet afgå till London, det engelska koteriet for till Köln, för att derifrån på ångbåt gå upp för Rhen, der mylady gjorde de djerfvaste spekulationer på att bli rätt romantiskt stämd, och större delen af de öfriga, hvaribland befunno sig Albert och Alexis, begåfvo sig till Paris. Men *vi* begifva oss, om läsaren så behagar, tillbaka till Sverige, och resa som hastigast ned till Sätraholm, för att se huru der står till.

«Jo det är vackert,» sade en morgon öfverstinnan, i det hon kom in i Celestines rum med tvenne bref i handen. «Tacka nu Gud, att du öfvergaf de der dåraktiga tankarne på herr målarn – här kan du få se, hvad du haft för sällhet att vänta med honom. Jag har i dag haft bref från Alexandra. Det ena är ifrån Stellan till hans mor, och det andra ifrån Nannas kammarjungfru till hennes fästman, kusken. Jag lägger mig väl inte gerna i sådana der saker, men efter som Alexandra har haft det förtroendet för mig, och pigans bref verkligen kan vara ett rätt godt bidrag till herr Alberts karakteristik, så har jag trott mig för *din* skull böra taga notis deraf. Läs sjelf.»

– «Men, min nådiga mamma, om det är någonting dåligt om Albert, så vill jag hellre slippa att läsa det. Jag *tror* det i alla fall inte.»

– «Skall man inte tro så bestämda uppgifter? Jag vill för öfrigt förmoda, att det flyktiga intresse du hade för Albert, nu måtte helt och hållet vara förbi, och att du således trankilt kan läsa både det goda och det onda, som kan röra honom.»

– «Jag hade inte trott, att man trankilt borde kunna läsa det goda eller onda, det må vara om hvilken menniska som helst, ej mindre om den som är och alltid kommer att bli mitt hjerta så kär, som Albert. Men om min goda mor befaller –» fortfor Celestine, då hon såg att öfverstinnan höll på att bli ingenting mindre än god, hvilket gaf sig tillkänna derigenom, att skinnet öfver pannbenet antog en viss blankhet, och ur öfverstinnans hand tog hon emot brefven. Öfverstinnan aflägsnade sig, och Celestine läste först det som var från Stellan. Vi hoppa öfver det som angick affärer och egentliga familjangelägenheter, och begifva oss straxt till det som rörer Albert. Det var af följande lydelse:

«Herrar Albert och Alexis hafva, som det säges, rest från staden på ett ångfartyg, för att afgå till Paris. Hvar de fått penningar från till denna resa, kan ingen begripa, men man tror att dermed tillgått på ett eget behagligt sätt. Den som varit något ute i verlden och rest, vet bäst hvad sådant kostar, och ingen må inbilla mig, att man blott genom att kludda ihop några taflor eller ge lektioner, kan samla så mycket, att man, utan att utsätta sig för förlägenhet, kan företaga en sådan resa. Men herrar äfventyrare taga sådant ej så noga, och det kan väl hända, att herrarne på några fattiga hundra riksdaler gifvit sig af så der på Guds försyn. Emedlertid talas om en temligen betydlig penningstöld, som nyligen skulle hafva skett ur excellensen B–s på Säfstalund chiffonnier. Somliga säga att den skett kort före, andra straxt efter det Albert for från Säfstalund, och Gud vet huru dermed hänger tillsammans, men misstänkt ser det ut.

Ännu talas i staden om ett obehagligt uppträde, som för någon tid sedan egt rum på Blå porten, och der herrar Alexis och Albert återigen efter vanligheten spelt hufvudrolen. Man har sökt att vanställa uppgifterna härom på mångahanda sätt, men lyckligtvis eller olyckligtvis var jag sjelf vid tillfället närvarande, så att jag med noggrannhet kan uppge detaljerna. Af grannlagenhet mot mina svärföräldrar, som haft de gunsti

herrarne i sitt hus, ville jag inte, då jag var hemma sist, omtala denna händelse, ehuru den då redan var passerad, men nu måste jag göra det till undvikande af misstydning, som kanske blefve en följd, om berättelsen kom från en af herrar Alberts eller komp:s koteri. Saken hänger kortligen så tillsamman, att jag, ett par dagar innan jag reste hem för att hålla mitt bröllop, blef af några af mina kamrater bjuden på en tarflig afskedsmiddag på Blå Porten. Ett par af kamraterna, som äro gifta, hade äfven haft den artigheten att ta sina fruar med. Bäst vi sutto i vår stillhet, och just voro i begrepp att resa hem till staden, hvar och en till sitt, få vi höra i nästa rum ett förfärligt skrik. Hela tiden, så väl under middagen som efteråt, hade vi varit generade af stoj och oväsen derifrån, och vi hade genom pigan på det mest höfliga vis ett par gånger bedt dem vara lite tystare, men utan framgång. De voro mångfaldigt manstarkare än vi, och för öfrigt ville vi ej för våra damers skull göra några scener, utan läto det högljudda sällskapet hållas, lyckönskande oss blott att så snart som möjligt slippa det oroliga grannskapet. Men nu, när vi hörde det förfärliga skriket: «hjelp, hjelp! man mördar mig!» så ropade mensklighetens röst inom oss för starkt, att vi skulle skynda till räddning, för att vi skulle ge oss tid att reflektera öfver vår ringa styrka. Vi spränga derföre upp dörren – och, hvad få vi se? en person, liggande på golfvet, omgifven af en mängd andra, och närmast af Alexis och Albert, som hade fläckt upp hans rock, och – jag öfverlemnar åt min fars egen inbillning att föreställa sig resten. Men vi hade ej väl blandat oss i tumultet, för att frälsa den anfallne, förr än vi fingo höra gälla skri ifrån de af oss begagnade rummen. Det var från mina kamraters fruar, som blifvit omgifne af några utaf herrar Albert och Alexis' sällskap, och nu på det mest oanständiga vis misshandlades. Men vi gjorde snart rent hus, körde ut patrasket, och lät dem roa sig så godt de kunde med den samling liderliga qvinnsfolk, som äfven deltogo i det honetta sällskapet.

Men icke nog härmed. Herrar Alexis et komp. hade sedan den oförskämdheten att framställa saken så, när den berättades i staden, att torten skulle falla på *oss*, de spridde ut att vi druckit och spelat och Gud vet hvad allt för galenskaper, men naturligtvis satte ingen bättre menniska tro dertill. Emedlertid kan man inte nog beklaga mina svärföräldrar, som varit nog olyckliga att hafva haft ett par sådana personager i deras hus, ty hur det är måste det dock alltid på visst sätt betraktas som en skandal. Jag vill i del längsta ej tro det vara en möjlighet, att tit. Albert haft det effronteriet att röja någon passion för Celestine, men alldeles otänkbart är det dock ej, ty när man en gång bitit hufvudet af skammen, så kan man tillåta sig hvad som heldst. Här påstås det, att han skall vara förlofvad med ej mindre än trenne qvinnor, alla af det mest dåliga renommé.»

«Jag känner dig,» sade Celestine förtrytsamt, och kastade brefvet långt bort till andra ändan af rummet. «Låt nu se, hvad den värda kammarjungfrun har att förmäla.»

«Min sötta ven må allti väll – jag vill mäd Några få radder Låta dig vetta at jag gud Ske låf har hälsan, såm är dän dyrBarastä gåvan och så ska jag beräta dig at resan geck Löckelit å vell såm, hermed Intygass, nu Längtar jag så möcket ätter dig min sötta goda ven larsSon som, är mitt gärta så kär Och guD alena i himelen gjör dig så löckelig såm jag önskar Dät önskar din goDa ven i döden men när döden kommer mäd Sin lia så skördar han Både likt, och olikt och då får vi inträda i himelenS glädje Min goda ven och älskadde larson och nu Så skal jag säga att jag Riktit uträtat din kåmmiskon Såm ska bli altisamans Nerskikat åm guD vil, snart män hästkamarna kan inte bli färdia mäd guds hjälp för än om en fjorton dagar män inte behöver du til å Tvivla på mäj åm de för de har aldri vari min Sak och gud i himelen alLena är mit vitne här På gjorden att dät är bara löjn me Dät der som di bjö til å säta i flikorna Hema angåandes at jag skulle ha vatt otrogän Emott dig min sötta larSson – nej må i min kårta ungdomstid mina säla Lefnadsdaggar dröga och må larson tänka up på mig när såm håpets blommor knåpas följa dät önskar jag af sant och oprigtit järta Lisa greta olsdåter, män nu så har jag varit på jurgårsOpran för jag och köxan fick tjugefyra skilling å frierrinna och der var så grant För di spella en spetakelspjäs och du Kan inte tro va di Spella väll för di greto och slog sig För bröstet män nog är det bra ynklit Att göra säj så därа te ett spetakel för mennision men stakare di har väl inte anat at Föda säj mä För det skal vara allihop såna der ateister såm di två såm var hos nådi överstinna på sätraHålm män nu så har di rymt långt bårt te versens ände för di Hadde skrivet något Åm kongen och

dätt kan en se va de är olöckelit när inte fålk har någon redligejon eller någen edukasjon häller och Albärt skal ha lämnat ätter säj så många fliker såm Han har BeDragit stakare. Ak råbert grym är skilnans smärta när din elis du överger, dätt haver jag skrivett, ajös nu min sötta larson skriv några få radder och tänk i dina gjuva drömar på din I evigheten älskade

lisa greta olsdåter I. G. O. D.

p S min adräs är KånUngens trokänare lisa Gretta olsdåter dråninggattan.»

När öfverstinnan åter kom in, fann hon Celestine sittande med brefvet i hand, och skrattande så att tårarne kommo henne i ögonen. Öfverstinnan blef lite flat öfver denna vändning af saken, tog brefven helt sakta tillbaka, och gick åter ut. Hon kunde ej för sig förklara hur en sådan lättsinnighet var möjlig, och ansåg Celestine numera såsom alldeles oförbätterlig. Redan länge hade hon varit betänkt på att ändra testamentet, hvarigenom Celestine var insatt till arfvinge jemte Nanna, och denna tanka mognade nu hos henne till beslut. Men ännu ville hon dock dröja något, för att se om det ej var möjligt att bringa Celestine från sin förvillelse, och ville blott så länge begagna hotelsen som en varning.

På Tunanäs var nu kammarjunkaren Jernkrona snart sagdt en daglig gäst. Fröken Alexandra höll honom väl alltjemt temligen på distans, men i alla fall kunde man af vissa symptomer se, att en förklaring från honom ej skulle bli ovälkommen, ty Alexandra började med hvarje dag bli allt mera rädd för att stå på öfverblifna kartan, och då kammarjunkaren hade ett par vackra bruk, vore partiet således på det hela ej att förakta. Föräldrarne motade på af alla krafter, och ett tu tre bar Alexandra en guldring med initialerna C. J. inuti, och kammarjunkaren en dito med dito A. S.

Så stolt i sin håg gick Jernkrona med sitt A. S., och var inte lite förnöjd, hur han dermed skulle göra Celestine ondt i hågen, när han härnäst träffade henne. Och tillfälle härtill erbjöd sig snart, ty som all fullkomlig glädje här på jorden skall ackompanjeras af knifvar och gafflar, så måste ju förlofningen på Tunanäs äfven firas med ett hej dundrande kalas. En hejduk utrustades i kortbyxor med gula stöfvelkragar, sattes på en hästrygg och befullmäktigades att till den 25 Oktober sammankalla alla ortens herrskaper till diner på Tunanäs. Öfverstinnan fruktade att Celestine skulle dåna, då hon meddelade henne anledningen till bjudningen, men fann till sin förvåning, att Celestine tvert om vid dess emottagande syntes ganska glad. «Det är förtviflans mod,» tänkte hon.

Såsom ett hufvudvilkor för sitt nådiga bifall till föreningen, hade Alexandra utfäst, att vintrarne skulle tillbringas i Stockholm. Jernkrona hade så mycket mindre att invända häremot, som han med hvarje dag allt mer började känna behofvet af att hafva tillgång på nära håll till skicklige läkare.

Stellan fick i kommission att i Stockholm till bröllopet vigilera för en kammarherrefullmakt åt Jernkrona, och hade snart den outsägliga glädjen att få lösa den, och rekommenderad skicka den ned på posten.

Baron Stjernfeldt ville just inte visa sig som en gnidare vid sin dotters utstyrsel. Han hade varit lycklig med att i år få in sin spanmål väl bergad, och att på Stockholms börs sluta bort den till förmånliga priser. Det sparades derföre ej på något håll, utom när någon af underhafvandena möjligen kom för att utbedja sig, dock blott såsom lån, en eller annan kappe till utsäde. Den vackra bergningstiden hade varit så kort, de hade då oupphörligen måst med sina dragare ligga framme vid herrgården och hjelpa till med inbergandet af baronens säd; deras egen hade således måst stå ute på marken, och när de ändtligen fingo liten tid att sysselsätta sig med inbergandet af sin egen gröda, så var det nästan för sent, ty kornet var redan grodt i axen, och halmen måste till större delen utkastas såsom gödsel. Men hvem hade tid att i dessa glädjens tider tänka på sådana bagateller? Hvar och en är ju dessutom sig sjelf närmast.

Stolt vandrade friherren af och an i sin präktiga våning, der dörrarne voro uppslagna mellan alla rummen.

Och han hade ju skäl dertill, ty begge arfvingarne till hans namn voro genom briljanta partier in salvo.

En vacker dag kom öfverkammarjunkaren grefve Dumfries med familj på visit, för att gratulera till det nya partiet. Baron Stjernfeldt hade på en tid mer än vanligt låtit sina förnäma grannar känna hvem han var, och han var fullkomligt herre öfver denna egna slags konst, att, utan att i minsta synbara måtto fela emot belefvenhetens fordringar, dock i sjelfva verket vara rätt ohöflig. Grefve Dumfries hade varit mycket rik, men hade haft ett par söner, som vetat lossa på de fångar arma, och att icke nu affärerna voro i det bästa skick, slöt man derutaf, att han sålde bort den ena lilla gården efter den andra. Detta gaf baron Stjernfeldt naturligtvis den mest giltiga anledning att låta grefven erfara sin öfverlägsenhet, och han släppte ej heller gerna något tillfälle ur händerna, att låta den stackars grefven umgälla sitt fel, att vara på vägen att bli fattig. I grefvens närvaro talade han alltid om, huru han funderade på att lägga den eller den gården under Tunanäs, hur han fann det fördelaktigare att lägga sina kapitaler i fast egendom, än att hafva dem utestående, och beklagade än den ene och än den andre af sina bekanta, som nödgades göra sig af med sina fasta egendomar, ty det vore alltid dåliga tecken o. s. v. Det gamla skottska blodet började väl härvid att få en hastigare fart i grefvens ådror, men hvad var att göra? Det var ju bäst att hålla god min, ty annars tog man ju bara sak på bak.

Bäst grefven och baronen nu suto i en causeus, införlifvade i dessa intressanta samtal, kom en betjent in och anmälde, att någon bad ödmjukast att få tala med nådig baron.

– «Hvem är det? Du ser ju att jag har fremmande, – säg att han kan komma igen en annan gång.»

Betjenten gick med detta besked, men kom snart åter, och förmälde att mannen sagt sig ej ha tid att vänta, hvarföre han nu önskade få tala vid baronen. «Det är besynnerligt,» sade baronen, – hvem är det?»

– «Det är Olof Ersson ifrån Nybygget, nådig baron,» svarade betjenten.

– «Ack, herr grefve, jag ber tusen gånger om förlåtelse, – jag är rätt ledsen att på ett ögonblick nödgas fela emot min pligt som värd, men en angelägen affär – Lindgren, lägg fram lithografierna; – om fem minuter skall jag hafva den äran att vara tillbaka. Säg gubben att han möter mig i mitt rum,» sade baronen till betjenten i det han gick.

Hvad baronen och Olof Ersson kunde hafva för affärer, vet jag ej, men då de åter kommo ut ur rummet, var baronen blossande röd i ansigtet, och mumlade något mellan tänderna om «blodsugare», men Olof fäste på honom sina små plirande ögon, stoppade, under det baronen gick upp för stentrappan, en bundt sedlar i sin ficka, och slog till ett gapskratt, så det skallade i korridoren.

TIONDE KAPITLET.

En onsdagseftermiddag i December månad satt Stellan i salongs-divanen, halft insomnad vid en bok. Nanna hade straxt efter middagen dragit sig tillbaka in i sina rum, ty hon mådde ej fullkomligt väl – hon hade tandvärk och diverse små maldispositioner. Vid fönstret satt Lydia, med en båge framför sig, hvarpå hon ifrigt sydde, och på det lilla bordet tätt bredvid henne lågo trenne amfiteaterbiljetter, som om aftonen skulle begagnas af Nanna, Stellan och henne. Det började redan att skymma något, så att Lydia hade svårt för att se, och hon ämnade just gå ut och begära ljus, då Stellan bad henne vänta, påstod att skymningen var så angenäm, och obligerade henne att sätta sig bredvid honom i soffan. Lydia blef väl lite förvånad öfver att Stellan fattade hennes hand, den han behöll i sin, men hon skref det helt och hållet blott på vänskapens räkning, och hade så mycket mindre skäl att ana, att någon annan känsla kunde vara i komplott med vänskapen, som det hvad han med henne samtalade om, hufvudsakligen rörde de julklappar han ämnade sin

hustru, och sina råd i dessa saker hade Lydia ej skäl att undandraga honom. Väl oroades hon någon gång, då Stellan fästade sina blickar på henne, men som hon ej kunde göra sig reda hvarföre, så förebrådde hon blott sig sjelf att hon kunde vara så barnslig och misstrogen.

Men allt närmare och närmare flyttade sig Stellan intill Lydia, och Gud vet om han ej var färdig att lägga sin arm om hennes lif, då i detsamma Nanna kom in. Lydia hade aldrig känt sig så glad öfver Nannas ankomst, och hon sprang vänligt upp emot Nanna, men Nanna kastade en litet misstrogen blick på henne, och gick åter ut. Nu fullföljde Lydia sin föresats att begära in ljus, men Stellan, som åter igen var lite kalmerad, erinrade henne att det vore tid för damerna att göra sin toilett till spektaklet.

Klockan en qvart till sju körde vagnen fram, och en stund derefter foro Stjernfeldts på spektaklet, der de på öfra delen af amfiteatern intogo sina platser. När de kommo dit, var redan ouverturen början. Det var Friskytten, som skulle spelas, och den herrliga ouverturen gick, såsom vanligt, förträffligt. Stellan vände ryggen mot orkestern, torkade med sin näsduk glasen i dubbelkikaren, och började med ett par unga militärer ett animeradt samtal om en häst, som en af dem nyligen köpt. Ridån gick upp, och herrarne satte sig långsamt på sina platser. Strax efter det första akten var slut, hördes ett halfhögt utrop af «ah!» ifrån Lydia, och hon började att fryntligt nicka åt en person i högra parterren, som helsade på henne. Stellan brukade just ej ofta rodna, men nu gjorde han det upp öfver öronen, och hviskade: «för Guds skull, fröken, akta sig; man ser på fröken från alla håll,» och i detsamma han satte kikarn för ögat, för att se hvem det var som ifrån parterren understått sig att helsa på Lydia, upptäckte han bokhållaren Hellmans glada fysionomi. Hellman, som såg sig bemärkt af Stellan, gjorde en djup bugning, men Stellan vände sig bort, och låtsade som han ej observerat honom.

Men Lydias blickar voro för det återstående af aftonen mera riktade åt parterren än scenen, och äfven Hellman, för hvilken detta nöje eljest var alldeles nytt, gick till största delen miste om pjesen, ty hans blickar voro fästade på ett föremål, som öfver honom hade mera trollmakt, än alla Friskyttstrollen tillsammans.

När spektaklet var slut, hade Hellman, som stod nere i operaförstugan bland de andra mönsterherrarne, tillfälle att en passant ännu en gång helsa på Lydia, men Stellan hastade med sin friherrinna och henne i vagnen, och for hem, utan att uppehålla sig med att af Hellman göra sig underrättad om huru det stod till hemma.

Det kunde han ju också förutse att han skulle få veta dagen derpå, och det var således ej så brådt om.

Nedkomne i vagnen var Stellans första yttrande, att han hoppades, det fröken, så länge hon gjorde hans hus den äran, intet vidare ville exponera hvarken sig, hans hustru eller honom på det sättet som hon gjort i afton, och Lydia, som ej rätt visste hvad han menade, trodde sig ej, för bullret som den rullande vagnen förorsakade, hafva riktigt hört hvad han sade. Att hon ej förstod, att det skulle vara något ondt uti att helsa på en hederlig menniska, och dertill en intim vän, det förlåta vi henne gerna.

Redan kl. half åtta påföljande morgon stod Hellman i förstugan till Stjernfeldts våning, hade tagit af sig galoscherna, och sökte förgäfves efter någonting hvarpå han kunde hänga sin kappa. «Kan inte bokhållarn veta att gå in i tamburen?» sade Bergström, som i detsamma kom uppför trappan med baronens borstade kläder. Lite förlägen tog Hellman sin kappa och galoscherna, och gick in i tamburen, *efter* Bergström. «Bokhållarn får allt vänta en bra stund,» fortfor Bergström, «ty vi stiga inte upp här före kl. nio;» och utan att vidare bekymra sig om bokhållaren, gick Bergström in i förmaket, och slog igen dörren midt för Hellmans näsa.

«Hvem är derute?» frågade Lydia, som redan en bra stund varit uppe, och småsjungande gick genom rummen, för att se efter att det var städadt öfverallt och i ordning. «Åh det är ingen annan än bokhållar

Hellman hemifrån,» svarade Bergström vårdslöst. Men som en pil var Lydia vid dörren, den hon öppnade, och hade inte Bergström varit närvarande, så hvem vet om hon vid Hellmans emottagande låtit det stadna vid ett handtag. Hastigt tog hon Hellman med sig in i förmaket, och vi vilja gerna göra dem den tjensten att en stund låta dem vara för sig sjelfva, tills *«vi»* hunnit stiga upp.

Den andra, som blef i ordning att visa sig, var Nanna. Hon blef så glad när hon fick se Hellman, att ingen sett henne så glad, sedan hon kommit till Stockholm. Och ännu gladare blef hon, när Hellman ur sin plånbok framtog ett bref till henne från Celestine. Hon nappade hastigt åt sig brefvet, och sprang in i ett annat rum dermed, dels för att sjelf så mycket mera ostörd få läsa sitt bref, och dels för att lemna Hellman och Lydia allena, hvilket hon väl visste att de så gerna önskade. Brefvet lydde som följer:

«Min älskade Nanna!

Jag borde vara mycket ond på dig, som inte allt sedan du kom till Stockholm har skrifvit till mig mer än en enda gång, och då blott om obetydliga saker, som just ej serdeles kunde intressera hvarken dig eller mig. Vi lofvade dock att skrifva till hvarandra, om inte *hvar* postdag, så åtminstone hvar annan, och att jag hållit *mitt* löfte, vet du.

Hvad i all verlden kan orsaken vara till denna din envisa tystnad? kan jag på något sätt möjligtvis hafva förolämpat dig? Jag har hållit den strängaste undersökning med mitt uppförande emot dig, men jag är ändå ej i stånd att finna någon giltig orsak, hvarföre du skulle neka mig din vänskap. Och vi skiljdes ju åt som de bästa vänner i verlden! Men jag vill nu ej mera grubbla derpå, utan ber dig på det ömaste att uppriktigt säga mig, om jag på minsta vis gjort dig emot, så att jag måtte kunna afbedja, och, om möjligt, reparera mitt fel. Ack om du visste hur väl jag behöfver då och då någon som förskingrar mitt sorgsna sinne, så skulle du inte vara så hård emot mig. Men kanske är jag för öfverdrifven i mina anspråk! Jag borde väl betänka, att du deruppe i stora verlden nog kan hafva mycket roligare, än att skrifva till den stackars Celestine på det tråkiga Sätraholm.

Ja tråkigt är här, det skall Gud veta. Mamma är oupphörligt vid knarrigt lynne, och jag kan numera aldrig göra henne till lags. Och hvad äfven alla de andra menniskorna hafva börjat förefalla mig odrägliga! Den enda, som jag ännu kan sluta mig till, är tant Ulla, men snart är väl också *den* tillflykten förbi, ty gumman blir med hvarje dag allt sämre i sitt bröst, och hon kan inte ha rätt många dagar qvar. *Hon* är lycklig.

Jag lärer väl inte kunna slippa ifrån att resa till Alexandras bröllop. Hvad jag lyckönskar mig och beklagar henne, ehuru alla andra menniskor göra tvertom. Jag har fått en uppenbarelse om att Albert är i Paris. Det enda nöje jag nu har, är att läsa alla de beskrifningar öfver Paris, som jag kan komma öfver. Ofta tar jag fram den karta öfver Paris, som du vet fins i pappas bibliotek, och sitter så andäktigt och studerar den, och snart kan jag alla namnen på gatorna, och vet huru de gå, så att om man en dag säger mig: 'på den eller den gatan, i det eller det huset bor en svensk artist, som heter Albert,' så kan jag strax säga huru man ginaste vägen skall hitta dit, det må vara från hvad punkt som helst i Paris.

Du kan aldrig tro, hvad man här gjort sig möda att sprida ut de mest fasliga rykten om Albert och Alexis. Sannolikt äro de beräknade på effekt, och jag kan inte mer än beklaga, att, hvad mig beträffar, den alldeles förfelas.

Söta min goda Nanna, låt nu se att du skrifver snällt, med Hellman åtminstone, till din.

Celestine.»

Nanna blef litet förvånad öfver brefvets innehåll, i hvad det rörde hennes försummelse att skrifva, och satte sig genast ned att besvara detsamma Hon skref:

«Älskade vän!

I detta ögonblick har jag med Hellman emottagit ett bref ifrån dig, och du måste förlåta, att jag ej rätt fattar dess innehåll. Du börjar med att förebrå mig att jag varit försumlig i min korrespondens, men det är precist hvad jag redan i flere bref förebrått *dig*. Det har gjort mig grufligt ondt att på alla mina bref inte ha fått ett enda svar ifrån dig. Du vet att jag ej är misstänksam, men kan det vara möjligt, att våra bref blifvit bortslarfvade på posten? Emedlertid, för säkerhetens skull, hastar jag att besvara ditt bref, som sändes med Hellman, ty han är åtminstone en person, som man kan lita på. Ack du! man kan aldrig tro, hvad det finnes för mycken elakhet i verlden, förr än man kommer till Stockholm. Äfven här berättas åtskilligt om Alexis och Albert, men jag låter sådant gå in genom ena örat och ut genom det andra, och ber Gud, att det inte måtte vara sant.

Du tror att min tid är upptagen af nöjen! Åh ja, visserligen släpas jag omkring rätt mycket på supéer, baler och spektakler, men *nöjen* – de finnas ej mer för mig. Det enda verkliga nöje jag har, är att skrifva till dig, och ännu större vore det att ifrån dig få bref, men äfven dessa synes ödet vilja beröfva mig.

Hvad som oroar mig mest, min goda Celestine, är en fruktan, att jag börjar bli *elak*. Jag börjar misstro alla menniskor, och till och med Lydia – men jag vill ej vidare tala derom. Hur innerligt ber jag ej Gud, att han åter till mig skall sända de goda englar, som förr så vänligt kringsväfvade mig, men ofta stannar min bön på mina läppar, och jag känner de goda englarne ej längre vilja bo i mitt hjerta, sedan det börjat bli bittert.

Jag frågade Stellan häromdagen, om han ej tillsammans med mig, innan det gamla året gått till ända, ville gå till skrift. «Sådana barnsligheter!» svarade han blott – «det kan ju inte vara så brådt om med det der!» Det lärer ej passa sig, att den ena makan kommunicerar, och ej den andra. Hvar skall jag finna tröst, och hur skall jag åter bli försonlig och god emot menniskor?

Men jag hör redan Stellans steg der i yttre rummet, och måste derföre sluta. Jag får blott såsom mitt sista ord bedja dig tacka Gud, att *du* endast har «tråkigt».

Bed för din

Nanna.»

Nanna skyndade sig att slå tillsammans brefvet, och hade ej väl gjort det, förr än Stellan kom in. Han fordrade att få se hvem det var till, och då Nanna visade att det var till Celestine, så hade han naturligtvis ej något att anmärka, men han yttrade emedlertid sin önskan att få se innehållet, och blef ej litet förundrad, då Nanna protesterade häremot. Han yrkade att det vore hans rättighet att få se hvad hans hustru skref, men Nanna förblef bestämd i sitt vägrande, och ehuru hon darrade af fruktan, att Stellans vrede på ett mera våldsamt sätt skulle bryta ut, lät hon dock ej deraf hindra sig att hoplägga och försegla brefvet, hvilket hon stoppade hos sig, och gick ut för att lemna Hellman. Nöjd med dennes bestämda löfte att framlemna det i Celestines egna händer, begaf hon sig in i sina rum, och en flod af tårar var den hämnd hon tog på Stellan för hans brutala uppförande.

Hvad Stellan hade att tala med Hellman, var ganska kort. Det rörde blott affärer för fadren, i hvilka Hellman hade upprest till Stockholm, och då frukosten bars in, lät Stellan Hellman förstå, att han ej ville uppehålla honom längre.

Fram på förmiddagen gingo Nanna och Lydia ut för att göra den vanliga runden i bodarne på Westerlånggatan. Bodarne voro i sin högtidsdrägt, ty det led emot jul, och gatorna hvimlade af menniskor. Bäst det var, fick Lydia syn på Hellman, som kom sträfvande med åtskilliga paketter under armen, och tycktes vara på väg till sitt logis, källaren Freden. Förbryllad af allt det granna han såg, hade han så när ej

observerat Lydia, oaktadt hon hostade när han snuddade förbi, men en herre, som märkte det, gjorde Hellman uppmärksam härpå, och sade honom, att det visst vore något fruntimmer der borta, som önskade tala med honom. Den obekante herrn hade troligen ej gjort detta, om han ej trott att Hellman var fruntimrets betjent eller något dylikt, ty oaktadt Hellmans vackra figur, hade dock ej landtskräddarne förmått att ge honom ett yttre, som visade att han kunde göra lite anspråk på att bli räknad till den bättre klassen.

Hellman blef ej lite glad öfver detta oväntade sammanträffande med Lydia, ty han hade redan på morgonen tagit afsked. Nanna, som väl visste att Lydia och Hellman ännu kunde ha något att språka med hvarandra, sade sig redan vara trött af promenaden, ville gå hem, och uppdrog åt Lydia hvad hon ej medhunnit. Lydia ville så gerna att Hellman skulle vara henne behjelplig härvid, och han var ej mindre beredvillig att lemna sitt biträde, men de många paketerna besvärade honom, och då Lydia insåg det, så föreslog hon, att han först skulle gå hem och lägga från sig dem. Komne till Freden, frågade Hellman Lydia om hon icke ville stiga upp i hans rum, och Lydia gjorde i sin oskuld ej några invändningar deremot, utan gick beskedligt upp med honom i N:o 7. Uppasserskan kastade en högst kuriös blick på henne när hon gick in, men i det hela förvånade jungfrun ingenting annat, än att hon ej sett Lydia *förr.* «De der landtjunkarne äro inte så dumma att vigilera ändå,» sade uppasserskan till en käring, som låg och skurade i förstugan, och sprang ned för trapporna. Snart efter kom hon upp med lite frukost på en bricka, som hon satte på bordet och med ett temligen förtroligt: «se så, söta mamsell,» till Lydia, och en ännu förtroligare hviskning till Hellman: «nu kommer jag inte upp och tar bort, förr än herrn ringer,» aflägsnade hon sig åter. Hellman och Lydia hade nu trefligt vid sin lilla frukost, men uppehöllo sig ej länge dervid, utan gjorde sig snart åter i ordning att gå ut och fortsätta handeln. Utkomna utför trapporna, stötte de på Stellan, just som de kommo ut på gatan. Han gick förbi i sällskap med ett par andra militärer, och uppehöll sig ej, men kastade i förbigående en arg blick på Lydia. «Det var f–n hvad den der damen var lik henne, fröken P., som är i herrskapets hus,» sade en af Stellans sällskap. «Jag såg icke på henne,» svarade blott Stellan. «Jag är nästan rädd att det var hon,» sade den andre och ville att man skulle vända om, för att försäkra sig att det ej var förhållandet, men det förekoms af Stellan, som sade sig hoppas att herrarne inte kunde misstänka, att «en person, som vore sällskapsdam åt hans fru, skulle tillåta sig att gå upp på en källare med en karl, och en slusk till.»

När Lydia ändtligen kom hem kl. tre för att äta middag, var hon vid det mest briljanta lynne, ty handeln hade gått så bra; men hvad som mest bidrog dertill var sannolikt, att Hellman berättat att det nu vore afgjordt, att han nästkommande vår skulle få tillträda sin befattning som bruksinspektor, och då var vidare intet hinder för honom att gifta sig med Lydia.

Men den som ej var vid godt lynne, var Stellan. Han sade ej ett ord under middagen, utom då han snäste betjeningen för en eller annan liten förseelse. Sedan middagen var slut, aflägsnade sig Nanna som vanligt, Lydia satte sig åter vid sin sybåge, och Stellan tog sin vanliga plats i soffan. Ungefär samma scen som föregående dagen förnyades med Lydia, blott med den skilnaden, att Stellan denna gången gjorde mindre omständigheter. Såsom introduktion begagnade han ett slags moraliserande för Lydias oförsigtighet, att midt på ljusa dagen gå upp med en ensam herre i dess logis på en källare, och ehuruväl han var tillräckligt menniskokännare, för att hafva moralisk visshet att ingenting passerat, som kunde fläcka Lydias dygd, så fann han det dock för ögonblicket mera gynnsamt för sina planer, om han låtsade motsatsen, och den arma flickan var nära ihjelskrämd af hans blandade hotelser och smekningar, när hon ändtligen lyckades slita sig lös ur hans armar. Med ett högt skri flög hon in i Nannas rum, och var en lång stund mållös af ångest. Hon hade omfattat Nannas knän, och då hon ändtligen återfått så mycket fattning, att hon kunde redogöra för orsaken till sin ångest, fann hon likväl ögonblickligt, att om hon alldeles oförstäldt skulle framställa den, så skulle hon derigenom djupt bedröfva Nanna; och när nu Nanna kom med sina frågor, så besvarade ej Lydia dem, utan höll blott händerna för ögonen, och bad att straxt få lemna huset. Hastigt resolverade hon sig, tog kappa och hatt, och sprang till källaren Freden, der Hellmans skjuts redan var framkörd, och han gjorde sig färdig att om några ögonblick afresa. Hellman blef både angenämt och oangenämt öfverraskad af detta

besök, ty kärt var det visserligen för honom att ännu en gång få se sin Lydia, men det tillstånd, hvaruti hennes själ syntes vara, förskräckte honom. Han anade dock förhållandet, då Lydia framkastade några vinkar, hvarföre det vore henne så nödvändigt att genast komma från Stjernfeldtska huset, och snart var det beslutadt, att han ännu i denna dag skulle taga Lydia med sig från Stockholm. Det behöfdes blott att resa tre mil i krok, för att komma till den gård i Södermanland, der Lydias föräldrar numera bodde, och han trodde sig kunna hinna dit till morgondagen på aftonen. – En liten svårighet uppstod väl, då man betänkte hur underligt det skulle se ut, att så der hufvudstupa lemna ett hus, der man, efter hvad alla *andra* kunnat finna, blifvit omfattad med så mycken godhet, samt att i en hast få Lydias saker derifrån, men Lydia satte sig genast ned att till Nanna skrifva följande bref:

«Förlåt mig, englagoda Nanna, mitt besynnerliga uppförande emot dig i dag, och förlåt mig allt hvad jag emot dig felat. Jag kan och bör ej nu säga mer, än att, om jag emot dig felat, så har det dock aldrig varit med uppsåt, och jag inskränker mig till att säga, att jag, för ditt eget lugn och lugnet i ditt hus, beslutat att ej mera dit återvända. Ack hur gerna skulle jag ej vilja påtaga mig att ensam vara felaktig, derest *det* kunde hjelpa! Emedlertid må du gerna anse mig så. Tag ifrån mig, om du vill, din vänskap och aktning – jag hoppas dock att i tidens längd begge delarne skola återvända.

Jag reser ännu i dag med Hellman hem till mina föräldrar, och hoppas att der återfinna min barndomsfrid och lugn. Gud, om jag finge taga dig med mig! Du, liksom jag, passar allt för litet för stockholmslifvet – ja, du är för god derför. Det svider i mitt hjerta, då jag tänker på att jag skall lemna dig så ensam – *ensam!* ja, må du och de som omgifva dig förlåta mig detta ord. Men jag känner att du är det, och derföre säger jag så.

Om du tillåter, så vill jag gerna rätt ofta skrifva till dig, när jag kommer hem, och om du ej ville försmå att också någon gång skrifva till mig, så gjorde du mig en stor glädje. – Men nu får jag ej skrifva mer för denna gång. Jag hade så när bedt dig tänka på mig, när jag är borta, men kanske gjorde jag rättare att bedja dig glömma mig. Jag är så orolig, så jag alls inte vet hvad jag vill och inte vill.

Gud göre din lefnad lättare, önskar din

tacksamma *Lydia.*»

P. S. Mina nödvändiga få effekter kanske du ville vara god och utlemna till budet. Ack hvad du skulle göra mig glad, om du ibland mina små nipper ville utse något och behålla det som ett litet minne af mig.»

Ett bud affärdades, och återkom snart med ett knyte, hvaruti voro inlagde Lydias angelägnaste saker, och löfte var gifvet att det öfriga skulle med det första blifva henne tillskickadt. Budet hade talat med en ung fru, som gråtit så att hon knappt kunde tala, hade bedt helsa till fröken så mycket, och lofvat att skrifva snart, men för ögonblicket vore sådant henne alldeles omöjligt.

Lydia suckade vid åtankan på de hårda dagar, som sannolikt väntade Nanna, men snart blef hon vid Hellmans ömma omsorger lite muntrare, och när hon, ombonad med en dugtig respels, som Nanna medskickat, satt på bondvagnen bredvid Hellman, var hon åter vid sitt vanliga, goda lynne.

Hvarken väderlek eller väglag var just det allra trefligaste. Det var mörkt som i en säck, smågloppade, och vagnshjulen sjönko djupt ner på den bottenlösa vägen utom Södertull. Ännu värre blef det, sedan de åkt omkring tre fjerdingsväg, ty då klarnade himlen, och det började på samma gång att frysa upp. Det hvarken bar eller brast, och jag tror att det gick åt hela fyra timmar emellan Stockholm och Fittja. Men Lydia mådde i alla fall så godt, och hade ej velat byta ut detta mot den briljantaste bal i Stockholm. Hellman frågade henne alltemellanåt om hon frös, och hade så mycket bestyr med att kring Lydias fötter stoppa hästtäckena, hvilka hon förgäfves påstod att äfven han skulle begagna. I Södertelje togs nattqvarter. Då man kom dit, var det temligen sent på natten. Omsider lyckades man ruska lif i en uppasserska, och hon var högst fnurrig

öfver att ha blifvit störd i sin sömn, bäddade under långa gäspningar en säng, och blef ytterligare förargad, då hon fick höra, att herrskapet ej var belåtet med *ett* rum, utan måste ha två. Att få någon varm mat, var ej att tänka på, men de gamla qvarlefvorna af den från Tunanäs af Hellman medbragta matsäcken smakade dock våra tvenne resande ganska väl. Ändtligen erinrade Lydia Hellman, att det vore tid att gå till hvila, och han fick en kyss till belöning för sin beredvillighet att aflägsna sig. Morgonen derpå i god tid fortsattes resan, och emot aftonen var Lydia hos sina föräldrar, på deras nya boställe Aleryd. Ehuru glade föräldrarne visserligen blefvo öfver den oväntade kära julklappen, blandade sig dock i början en viss oro i glädjen, ty de uppgjorde för sig en mindre angenäm anledning, men snart hade Lydia för sin mor uppdagat rätta orsaken, och modren kunde ej annat än godkänna Lydias beslut att öfverge ett hus, der hennes längre vistande ej kunde bli fördelaktigt, hvarken för henne eller de personer, hos hvilka hon var. Tillökningen af en person mera i hushållet betydde nu också för ryttmästarns mindre, ty de voro redan genom excellensen B–s godhet försatte i bättre omständigheter. Tvertom var Lydias hemkomst desto mera välkommen, som hon rätt väl kom till pass för att biträda modren med julstöket, hvilket just nu som värst stod på. Modren fruktade väl litet i början, att Lydia skulle ha blifvit så förfinad af stockholmslefnaden, att hon numera skulle krusa för att lägga hand vid brygg och bak, men deruti irrade hon sig. Snart hade Lydia påtagit en yllehvardagsklädning, och knutit för sig ett förkläde, och var jemte modern i full verksamhet. De små syskonen voro så innerligt glada öfver systerns hemkomst, och Gud vet om ej egennyttan der vid lag äfven var litet med i spelet, ty det var ej utan, att de spionerade på om hon ej bland sina medförda saker äfven hade några små paketter, som de ej skulle få se, och deruti bedrogo de sig ej heller. Lydia hade begagnat den stund, som budet behöfde för att från Stjernfeldts hemta hennes saker, för att gå ut i bodarne och förse sig med något smått och godt att ge syskonen i julklapp, och då hon ganska väl visste hvars och ens serskilda smak, hade hon förstått att välja så att ingen skulle bli missnöjd.

Hellman nödgades genast resa, för att komma hem och redogöra för sina kommissioner, men han trodde sig kunna lofva att komma igen till helgdagarne, och skiljsmessan blef derföre mindre påkostande.

Men i unga Stjernfeldts hus var harmonien en gång för alla ohjelpligen störd. Ett par dagar efter sedan Lydia rest, hemkom Stellan från en middag, efter hvilken man spelat, och der han förlorat en ansenlig summa penningar. När han kom hem, fann han Nanna i hennes kabinett. Det syntes ännu spår efter tårar i hennes ögon. Det förargade Stellan, men han sade dock ej i början någonting, utan gick blott fram och tillbaka på golfvet, med korslagda armar. Nanna hade från Sätraholm fört med sig sin lilla fågel. Den fick fritt flyga omkring i rummet, och var så tam, att han ofta flög ned och satte sig på Nannas eller Stellans axlar eller händer. Den flög nu ned och satte sig på Stellans hand. Han grep tag om fogelns ben, och vred nacken af honom. Men då kunde Nanna ej längre återhålla sina tårar. «Min söta vän, du tar lifvet af mig med ditt eviga lipande,» sade Stellan. Nanna blott fortfor att gråta. «Tyst!» röt Stellan. «Reta mig inte längre, ty snart kan mitt tålamod vara slut. Är det öfver förlusten af det der liderliga stycket, som var i mitt hus, så måste jag tillstå, att dina tårar äro ganska malplacerade.»

– «Liderlig, – betänk hvad du säger!» snyftade Nanna.

– «Ja, just liderlig, och som dertill har den oförskämdheten att gå så ouvert tillväga, att det nödvändigt skall bli en skandal för hela staden. Men jag undrar i det hela inte på din sympati för henne. Lika barn leka alltid bäst.»

– «För Guds skull, Stellan, det var ju du sjelf, som –»

– «Hvad! understår du dig att motsäga mig? Men jag skall väl hitta på medel att qväsa dig.»

Nanna ville fly ur rummet, men Stellan fick fatt i hennes hår, svingade om henne så ett par hvarf, kastade henne omkull på golfvet, sparkade henne i sidan och gick ut. Nanna var afsvimmad, och måste bäras in i sin

säng. Hon var sjuk; läkaren tillkallades, och han sade sig frukta att hon skulle komma att göra en fausse-couche.

ELFTE KAPITLET.

Alexandra och Jernkrona voro gifta och bosatta i Stockholm. De bodde i samma hus som unga Stjernfeldts, blott en trappa högre. Alexandra gjorde mycket uppseende i societén för sin skönhet, och ingen tableau vivant eller slädparti kunde gå för sig utan henne. Jernkrona var mycket smickrad öfver att finna sin fru så feterad, och han blef sjelf för sin hustrus skull föremål för mycken artighet, ty hvar och en ville gerna ställa så till att han fick umgås i den briljanta fruns hus. Hela corps diplomatique låg på knä för Alexandra, hon blef presenterad på hofvet, och hennes man blef Nordstjerne-riddare i samma vefva, måhända hufvudsakligast derföre, att han skrifvit på borgen för en hög, inflytelserik herre.

Äfven Nanna släpades omkring på alla möjliga enskildta och offentliga nöjen. Väl hviskades bland fruarne om att hon och hennes man ej just skulle lefva så väl tillsamman, men det kunde man åtminstone ej se när de voro i societén. Stellan var då alltid ganska uppmärksam emot sin fru, och då han dessutom syntes göra allt för att förskaffa henne nöjen, så fann man att han å sin sida uppfyllde allan rättfärdighet, och att, om verkligen misshälligheter emellan makarne stundom egde rum, så var det sannolikt åtminstone ej hans fel. Han hade den ganska riktiga takten, att aldrig för andra beklaga sig öfver sin hustru, – blott någon enda gång framkastade han vinkar om att hon vore lite kapriciös, och då snart detta blef den allmänna opinionen, så kunde man ej nog prisa Stellan för hans grannlagenhet.

La haute volée hade den vintern fått ett raseri att idka musik, som hotade musiken med total undergång. Äfvenså var åkningen på montagnes russes då på högsta modet. Detta gjorde att Stellan och Jernkrona på förmiddagarne delade sig emellan lektioner i sång och kälkåkning, och de hade således en både nyttig och behaglig sysselsättning för sina begge förnämsta extremiteter.

Men ju längre det led på vintern, dess mindre lämplig blef Nanna för societén, ty hon började taga allt för mycken plats i soffan. Slutligen drog hon sig alldeles tillbaka, och Stellan var ej missnöjd dermed, ty han fick nu lefva så mycket mera ogeneradt. Han lade också just ej något strängt band på sig, utan var för det mesta ute i sällskaper, med undantag af någon gång, då han hade spelparti hemma. Han hade förvärfvat sig ett visst anseende i de förnäma kretsarne, ty ingen point kunde proponeras honom, som han ej antog, och man sökte ofta efter att få göra parti med honom, ty han han hade för det mesta otur.

Frampå våren nedkom Nanna med en välskapad dotter. Alla tanter i hela slägten räknade och räknade, så att de kunde räkna sig förderfvade, och ändå kunde de ej få ihop mer än trettiofem veckor efter bröllopet.

Alexandra ville att man skulle låta den lilla uppkallas efter henne. Nanna samtyckte härtill gerna, ty början på detta namn klingade så vackert i hennes öra.

Om det nu kom af den mycknа sjungningen – men Jernkrona fick en envis sjukdom i sin hals. Äfven Alexandras (den «storas») helsa började bli lite vacklande, och det beslöts derföre, att hon och hennes man om sommaren skulle resa till någon helsobrunn. Man tvekade emellan Medevi och Ramlösa, men då Stellan förklarade sig äfven behöfva dricka brunn, och redan hade deciderat sig för Ramlösa, så beslöto Jernkronas att för sällskaps skull äfven resa dit. Hvarföre Stellan föredrog Ramlösa, var troligen för det sköna *spelets* skull.

Men medan kammarjungfrur och symamseller äro sysselsatta att åt de unga friherrinnorna sy allt hvad de behöfva till Ramlösaresan, (och det är sannerligen icke småsaker), vilja vi som hastigast göra en visit i Paris,

för att se hur det står till med herrar Alexis och Albert. Jaså, herr Albert är redan rest derifrån till Rom. Nå det var ju ganska rigtigt gjordt af honom. Men Alexis då – är han i staden? Ja, om vi gå till ett litet smalt och högt hus på rue de petits capoucins, upp i quatrième, och knacka på den dörren – ja just den, der det spelas fortepiano innanför, så kunna vi få säga: «god morgon, herr Alexis!»

Nå, hur står det nu till? Är väl smått, kan jag tänka. Jo jo, visst kostar det att lefva i Paris, men så ser jag att det är derefter också.

Men var så god och sitt ner, ty det fins ju ändå ett par stolar, så skola vi be Alexis spela ett stycke. Fortepianot ser temligen godt ut, och då det är den enda skickliga möbel, som fins i rummet, så är det väl allt skäl att det får göra les honneurs.

Bravo, herr Alexis! se det kallar jag att spela. Väl har jag hört många föredraga den pjesen förut, men ingen har så till sista droppan tagit effekten ur den. Herrn har gjort ofantliga framsteg. Säkerligen har herrn tagit lektioner för stora mästare «*Nej?*» – jaså – herrn har *hört* dem.

Nå, nu skall väl min herre snart ut att på allvar försöka sina vingar med att uppträda offentligen som konsertgifvare, och samla guld i högar! Inte? Åh, färdigheten tycks ju redan vara mer än tillräcklig. Men jag erkänner, att jag ej förstår sådant.

Vi höra att Alexis, under sitt vistande i Paris, har, som man plägar säga, «tagit sig». Han hade användt alla de tillfällen han kunnat få, att höra stora mästare, och det hade märkligen utbildat hans talang, både för komposition och exekution. Genom en ansedd musikus, till hvilken han medbragt rekommendationsbref, hade han fått några elever, och härigenom hade det blifvit honom möjligt att uppehålla sig i Paris.

Från fäderneslandet erhöll Alexis sällan underrättelser, ty nästan den ende, med hvilken han korresponderade, var Albert, och denne vistades, som vi veta, i Rom. Der hade hans pensel redan börjat väcka uppmärksamhet, och han hade lyckats att få sälja ett par taflor för temligen god betalning. Italien, detta land, der naturen är idealiserad, hade till klart medvetande väckt mången förut blott anande känsla i hans bröst, och under Italiens sol växte till mognad hans talang, som, om den fortfarit att fostras i norden, troligen rönt samma öde, som de flesta andra, med hvilka detta är fallet, nemligen att af brist på värme bli en dvergplanta, eller genom beroendet under ensidige eller egoistiska gynnare, bli en krypvext.

Ofta tänkte Albert på Celestine. Hon låg alltid i fonden af hans fantasier, och hennes drag framträdde omedvetet på duken. Väl hade mången Italiens sköna på honom kastat sina brännande blickar, och kall hade han väl ej alltid gått förbi; men hans *hjerta* kunde ej lockas, ty det tillhörde *Celestine.*

Men låtom oss begagna den lägenhet, som erbjuder sig med Alberts tankar, för att i ett ögonblick försätta oss från Rom till Sätraholm.

När vi komma dit, finna vi Celestine gift. *Gift?* är ni alldeles befängd? Åh nej, det är ju också bara spektakel. Men hade öfverstinnan fått råda, så hade hon väl varit gift tio gånger om, ty på anbud har ej varit någon brist. I samma ändamål hafva anmält sig – låt mig se en hofpredikant, en expeditionssekreterare, en major, en ekonomidirektör, en hofintendent, en – ja Gud vet allt hvad för folk, men ideligen ordentligt och rangeradt folk, med kongl. fullmakt på fickan, eller deremot svarande anständig förmögenhet. Man kom öfverens om i hela orten, att Celestine var lite tokig, och mer än en gång hade gummorna vid kaffekoppen runkat på hufvudet och sagt: «den som väljer i höet, stannar i starren.» Mer än en gång hade öfverstinnan sökt öppna Celestines ögon för hennes friares stora fullkomligheter. Hofpredikanten, mente hon, kom troligen inte att stanna förrän han blef biskop, expeditionssekreteraren hade redan en gång på en fjorton dagar förestått sin chefs portfölj, och var således i den briljantaste karrier; majoren, som hade en viss skicklighet uti att rita uniformer, betraktades på högre ort som ett ljus, och komme säkerligen att gå långt;

ekonomidirektören gällde redan som en bland de förmögnaste possessionater i provinsen, och hofintendenten – se *det* var åtminstone en målare, som «*var*» någonting. Obegripligt var det, hur Celestine kunde försaka så mycken herrlighet, och om hennes «förnuft» vittnade det åtminstone ej fördelaktigt. Öfverstinnan kunde inte nog beundra sig för sitt tålamod att uthärda Celestines envishet och kapriser, och äfven för sin ståndaktighet och kraft, att, oaktadt alla hinder, drifva igenom sina planer med Celestines framtid. Celestine vaknade hvar dag med hoppet att få en, om också aldrig så obetydlig, underrättelse om Albert, men förgäfves. Hvarje dag, då tidningarne kommo, studerade hon så noggrannt på ut- och inpasserade, och bland utrikes nyheterna läste hon med mycken uppmärksamhet de artiklar, som hade till öfverskrift Paris. Men ingenstädes fann hon Alberts namn. Den enda, som någon gång talade om honom var öfverstinnan; men äfven hon gjorde det ej oftare än hon hade att förtälja det hon fått höra Albert vara död, eller gift, eller på annat sätt för Celestine förlorad. Men Celestine hade en gång för alla föresatt sig att ej lemna gehör till dessa berättelser, och ehuru hon vid dem ej kunde afhålla sig från någon oro, så lät hon dock den ej djupt inverka på sig.

Hellman hade nu blifvit Celestines förtrogne. Egarne till egendomarne Tunanäs och Sätraholm hade mycket affärer tillsammans, och det gjorde att Hellman ofta kom att resa till Sätraholm. Celestine passade då alltid på tillfälle att med honom smyga ett bref till Nanna, emedan i de bref hon sände med posten, hon, i anseende till ett visst ryskt system, som rådde med sättet att på Sätraholm expediera posten, ej vågade yppa allt hvad hennes hjerta för henne dikterade, och mången gång passade äfven Hellman på ett lägligt tillfälle att i Celestines händer öfverlemna svar på hennes bref.

Men för Hellman sjelf hade himlen något mörknat. Baron Stjernfeldt hade ryggat sitt löfte att påföljande våren låta honom få tillträda bruksinspektorstjensten, och Hellman såg sig i anledning deraf nödsakad att uppskjuta sin förening med Lydia ännu ett år. Det troddes att det just var hans förlofning med Lydia, som förmått baronen att göra denna förändring; men ehuru terminen för Hellmans och Lydias vigsel på så sätt blef ändrad, så blefvo dock ej deras hjertan det.

Men medan vi kommit att tala om gamle baron Stjernfeldt, så kunna vi ej underlåta att berätta något som passerade på sommartinget med O. härads häradsrätt, der en dag baronen infann sig, för att öfvervara ett mål, rörande vräkning från deras hemman af några hans underhafvande, som försummat att på dagen lefverera skatten. Han hade trott sig så mycket heldre böra vara tillstädes sjelf, som han förestälde sig att i detta fall domaren ej skulle våga annat än hålla efter bönderna, och döma till hans förmån.

I anseende till ordinarie domarens sjukdom, var en ung extra domare tillförordnad. Baronen var förundrad öfver att den unge vice häradshöfdingen ej redan genom en visit på Tunanäs sökt att vinna hans gunst, och han visste ej rätt om detta kom af tölpaktighet, oeftertänksamhet eller ett visst slags sjelfständighetskänsla. Ehuru han ej gerna ville bekänna det ens för sig sjelf, var det dock ej utan, att han fruktade att det sistnämnda var fallet, och det var således så mycket nödvändigare, att han i tid sökte att på honom imponera genom sin personlighet.

Redan före rättegångstimmans början körde baronens vagn upp för tingsstugudörren. Baronen hade föreställt sig, att den nye domhafvanden skulle komma utspringande, öppna vagnsdörren och bedja herr baron allraödmjukast stiga upp, men sådant hördes ej af, och förtretad mumlade baronen till betjenten, som nu gjorde samma tjenst: «herrarne måtte sofva der uppe ännu.» Men deruti bedrog han sig. Häradshöfdingen hade redan i flera timmar varit uppe; men nog hade han haft angelägnare sysselsättning, än att springa som uppassare åt ortens possessionater.

Uppkommen i tingshusets öfra våning, ökades ännu mera baronens förundran, att ej heller der ställets nuvarande värd tog emot honom, och det kostade rätt mycket på att befalla en betjent gå in till häradshöfdingen, och underrätta honom om att friherre Stjernfeldt vore der och önskade tala med honom.

Baronens missnöje ökades till förbittring, då betjenten kom tillbaka med helsning till baronen från häradshöfdingen, som bad honom vara så god och sitta ned så länge, emedan han på en stund hade något angeläget att tala med några andra rättsökande.

Efter en god stund utkom häradshöfdingen, åtföljd af tvenne bönder, som sågo högst förnöjda ut, och hjertligen tackade honom för hans bemedling. De insågo nu så väl hur lyckligt det var för begge två att de blifvit förlikta, och funno det påtagligt, att om ej bränvinsadvokaterna satt ihop dem, så hade de troligen aldrig kommit att processa med hvarandra.

«Det är visst herr baron Stjernfeldt jag har den äran att tala med,» sade häradshöfdingen, vändande sig med en lätt bugning till honom, «får jag inte be herr baron vara så god och stiga in i mitt rum?»

– «Jag tackar! jag har redan hunnit att så väl orientera mig i *det här* rummet, att jag heldre stannar qvar här, om jag *får lof,*« svarade baronen.

– «Hur herr baron befaller. Får jag lof att fråga, hvarmed jag kan ha den äran att vara till tjenst?»

– «Ni vet att jag har ett mål före här emot några af mina underhafvande –»

– «Mycket väl. Jag gissar att det är herr barons afsigt att förlika detta mål. Det vore också utan tvifvel det bästa. Jag skall genast låta kalla upp svaranderna.»

– «Var så god och gör er inte omak – jag kan visserligen ej ha den dåraktigheten att förlika en sak, deruti jag bestämdt bör vinna – det var blott för att begära ett par upplysningar, om ni ansåg det vara bättre, om jag emot bönderna använde –»

– «Herr baron täcks ursäkta mig,» afbröt häradshöfdingen, «det lärer inte vara herr baron obekant, att jag genom min pligt som domare är förhindrad att på förhand biträda någon part med råd, och som min tid är mycket upptagen och rättegångstimman nalkas, så nödgas jag för ögonblicket neka mig nöjet att vidare fortsätta samtalet.» En annan person kom i detsamma in, med hvilken häradshöfdingen inlät sig i samtal, och baronen, mycket arg, satte på sig hatten, och gick ned för att samtala med sin advokat. Denne, en halt figur, med grå frack, försedd med stora fickor, hvarur diverse rättegångshandlingar uppstucko sina hufvuden för att hemta frisk luft, stod nere i förstugan, omringad af en skara bönder, som trängdes för att inhemta visa råd af honom, och ingen blef lottlös, ty än tog «sektern» den ene, och än den andre med sig bort i vrån, der han hviskade honom mycket förtroligt i örat, rynkande emellanåt ögonbrynen, som vore han försänkt i djupt begrundande, ristande ömsom på hufvudet, för att visa att han fann saken betänklig, och stundom nickade han uppmuntran, då han insåg att den stod att hjelpa. Men när baronen kom ned, spridde sig bönderna åt alla håll, och endast advokaten fick smickra sig med att komma med herr baronen i samtal.

Emedlertid fylldes tingsgården af menniskor. *Här* stodo ett par drängar och bytte klockor, *der* några bönder, som kringskådade baronens granna vagn, och blott då och då tilläto sig att se upp åt «herr» kusken, som satt på kuskbocken, och allt emellanåt gaf till en klatsch med sin smällpiska, för att hålla hästarne vid godt humör, och genom den kringvefvande snärten hålla åskådarne på vederbörligt afstånd – *här* var en grupp bondpigor församlad omkring en Westgötehandlande, som måste ha varit mycket qvick, emedan han allt som oftast lyckades att aflocka pigorna det mest högljudda bifallsskratt, och *der* gick länsmannen, åtföljd af några nämndemän, ner på krogen, för att genom en eller annan sup ladda sig till den förestående sessionen.

Ändtligen ringde det i tingsklockan, häradshöfdingen satte sig i domstolen, och menigheten samlade sig i tingssalen.

Inom skranket stodo åtskilliga stolar för ortens possessionater, och den af dem, som stod närmast domsätet,

och således var den förnämsta platsen, intogs af baron Stjernfeldt. Nämndemännen satte sig på sina bänkar, läto snusdosorna cirkulera, och intogo derefter den för slummer mest lämpliga ställning.

Åtskilliga småmål afgjordes först. «För opp Stina Persdotter från Fallet,» befallde häradshöfdingen, och en fjerdingsman, åtföljd af tingsvaktaren, gick ned för att ur häradshäktet upphemta den anklagade. Hon kom, och trädde med fräck uppsyn inom skranket. I detsamma hennes namn nämndes, förändrades något baron Stjernfeldts ansigtsfärg, men det märktes af ingen, utom af Olof Ersson i Nybygget, som stod med armarne stödda på skranket och fästade sina plirande, grå ögon på baronen.

Stina Persdotter var en långvext, något mer än medelålders menniska, med låg panna och uttryckslösa ögon. Hon var nu anklagad för att hafva begått förgiftningsbrott. Flera gånger förut hade hon för enahanda missgerning varit misstänkt, men under de förra domrarne hade rättvisan blifvit något lamt handhafd, och det troddes för öfrigt, att baron på Tunanäs på något vis höll henne ryggen fri. Men denna gång hade han ej ens fått veta af att hon var tilltalad, och hade han vetat det, samt att målet på denna dagen skulle företagas, så är väl sannolikt att han afhållit sig från tinget.

I nära två timmar höll den unge domaren på med ransakningen, innan han förmådde den anklagade att afge den minsta bekännelse. Hon oupphörligt blott nekade, och svarade att hon ej mindes, när domaren begärde uppgift om några äldre data, som kunde bringa henne till tvetalan. När intet annat syntes vilja hjelpa, vände han sig till menigheten, med ett tal, fullt af kraft och värma. Han behöfde ej numera begagna klubban, för att tysta den sorlande menigheten, – snart rådde den djupaste tystnad i rummet, och blott här och der afbröts den af en och annan snyftning. Ändtllgen syntes någon rörelse i den anklagades anletsdrag, en lätt darrning förmärktes på hennes läppar, och hennes ögon, som förut fräckt spelat omkring på den församlade menigheten, sänktes mot golfvet. Nu kastade domaren om ton. Han hastade att öfverraska den bättre känsla, som syntes hafva vaknat hos den brottsliga, lät fridens milda ord slå en ring kring henne och hålla undan de onda makter, som för hans kraftiga ord måste vika, och efter några minuter begärde den tilltalade att enskildt få tala med domaren. Han gick in i en sidokammare, åtföljd af henne, och det dröjde en god stund, innan han med henne åter kom ut. Sedan häradshöfdingen åter satt sig i domstolen, och den anklagade återtagit sin plats, dikterades till protokollet en fullständig bekännelse, ej allenast att hon hade föröfvat det brott, hvarför hon *nu* var tilltalad, utan äfven de, för hvilka hon förut varit misstänkt, hvarjemte hon uppdagade en mängd brott, som i en lång följd af år blifvit begångne i orten, men till hvilka man ej lyckats att få reda på gerningsmannen.

«Har du något vidare att tillägga?» frågade häradshöfdingen, sedan han uppläst bekännelsen, och dess riktighet blifvit erkänd.

«Ja,» svarade den tilltalade, och fästade sina ihåliga ögon på baronen, som under det föregående setat blek på sin stol, och mången gång rest sig till hälften för att gå ut, men gjort våld på sig och blifvit qvar, under den förmodan, att om han vore närvarande, så skulle ej den anklagade i sin bekännelse våga vidröra något, som angick honom.

Domaren uppmanade den anklagade att frimodigt yttra hvad hon vidare hade att tillägga. Stora svettdroppar runno ned för baronens panna, men han satt qvar.

«Det var,» började den anklagade, «en annandag påsk, för en femton eller sexton år sedan, hvad det kan vara, så kom Ola Ersson der – jaså, han är utgången – nå nå, det är detsamma – han kom till mig, som jag bodde då också för mig sjelf i Fallet, och hade en helsning från nådig baron der, och frågade om jag hade lust att förtjena pengar. Ja men har jag väl så, mente jag, och frågade hvad det var om. Då sa' Ola att baron hade sagt, att om Ola och jag ville hjelpa honom med e lita ed, så kunde han komma åt Tunanäsgodset. Det kan vi väl tjena nådig baron med, sa' jag, och frågte Ola hvad baron ville betala för besväret, och då sa' Ola,

att baron hade bjudit hela femhundra riksdaler åt hvardera strax och etthundra riksdaler se'n hvart år så länge vi lefde, och det har vi också rigtigt ärligen fått, det kan jag inte säga annat, och det var väl också så hederligt bjudet, att det lär väl ingen ha nekat att ta emot för en så liten tjenst. Och så sa' nådig baron för oss, hvad vi skulle säga när vi kom till tinget, och så svor vi på det, och så fick nådig baron der Tunanäsgodset».

Det gick ett sakta sorl kring menigheten, och när baronen gick ut för att sätta sig i sin vagn, drogo sig menniskorna å ömse sidor undan, så att han fick en mer än behöfligt fri passage, och *denna* gång tror jag ej att de gjorde det af – *aktning.*

Med ovanlig höflighet bugade sig baronen för häradshöfdingen i det han gick, men denne vårdade sig ej att ge honom en enda blick, utan annoterade noggrannt i protokollet tillägget i Stina Persdotters bekännelse.

Fjorton dagar derefter kom skrifvelse från Kongl. Hofrätten, att häradshöfdingen vore entledigad från sitt förordnande och att en annan var tillförordnad i hans ställe.

TOLFTE KAPITLET.

Unga Stjernfeldts och Jernkronas hade påföljande vintern företagit en utrikes resa och uppehöllo sig för närvarande i Dresden, med undantag af Jernkrona, som qvarstannat i Berlin för att njuta läkarevård. Hans sjukdom antog med hvarje dag en allt betänkligare karakter, och Berlins läkare fruktade den redan vara så inrotad att den numera vore omöjlig att häfva. De hade väl tillstyrkt att äfven hans fru skulle stanna qvar, på det att hennes redan betydligt undergräfda helsa skulle återställas; men hon fann sig alldeles icke hågad dertill, utan ville ut i verlden för att njuta lifvet så länge hon kunde. Men efter en månads vistande i Dresden blef det henne nödvändigt att åter rådfråga läkare, och denne föreställde henne, att om hon ej snart sökte grundlig hjelp, skulle inom kort hennes utseende bli vanställdt. Det verkade, och det beslöts att hon skulle resa tillbaka till Berlin. Som det ej gick an att hon reste ensam, så gjorde hennes bror henne sällskap. Celestine hade på Nannas enträgna bön fått följa med ut, och hon och Nanna voro således nu på tu man hand i Dresden. Lifvet var för dem der visserligen något enformigt, men de trifdes dock temmeligen godt i sin enslighet, och roade sig om förmiddagarna med att promenera, och om aftnarna försummade de ej spektakler och konserter.

Violinspelaren Ernst var kommen till Dresden och skulle om aftonen ge konsert. Nanna hade skickat efter två biljetter och en affisch, och under det nu damerna väntade på vagnen, sysselsatte de sig med att studera programmet. Bland andra numror förekom en ny konsert af Mendelsohn, som komponisten, hvilken för tillfället var i staden, sjelf lofvat exeqvera.

Första afdelningen var slut. Månget beväpnadt och obeväpnadt öga var rigtadt på de begge vackra Svenskorna, som sutto i en fondloge, och konversationen var i full gång, då hastigt ett «sch» hördes i salongen. Det var blott regissören som trädde fram och gaf tillkänna för publiken, att herr Mendelsohn genom en påkommen opasslighet blifvit hindrad att utföra den af honom lofvade nummern, men att en resande konstnär som helt nyss inträffat lofvat exeqvera den i hans ställe. «Åh det var skada!» hviskades här och der af dem som gerna hade velat höra Mendelsohn sjelf; men i allmänhet gjorde underrättelsen en pikant effekt, och då Mendelsohnska konserten var första nummern i andra afdelningen, så voro allas blickar nyfiket spända åt det håll hvarifrån konstnären skulle inträda.

Fonddörren slogs upp. Hvem vänta vi, om icke Alexis, och det var ganska rigtigt han. Nanna gaf till ett lätt anskri, ty hon kände genast igen honom, oaktadt hans utseende var något förändradt och i synnerhet hyn

genom söderns sol blifvit mörkare.

Alexis helsade publiken ledigt och utan affektation, satte sig till flygeln och gaf orkestern en vink att börja. Ännu under Tutti hade mången den oartigheten mot komponisten, sina grannar och sig sjelf, att hviska och tala; men föremålet derför var nästan uteslutande konstnärens person, som ingen kunde erinra sig förut hafva sett, och äfven hans namn, på hvilket ett par personer fått reda och som nu transporterades från man till man, var af alla okändt. Man väntade sig således föga.

Stormen i tutti hade lagt sig. Det hvilade en tung åskluft öfver tonerna, hvilka i ett långsamt decrescendo småningom drogo sig undan och stannade skälfvande i ett pianissimo. På en gång ljungade konstnärens händer öfver klaviaturen, och tonerna frustade eld och lågor. Första satsen var ej väl slutad, förr än ett allmänt bravo strömmade till honom från alla håll. Vid slutet af första allegrot kufvade han med väldig arm de mest hårdnackade svårigheter, och när fienden låg slagen och tutti jublade en segersång, instämde hela huset i ett hurrarop, som om det varit från *en* person. Under adagiot, en enkel amoroso som blott hviskade om kärlek och frid, syntes mången tår i åhörarnes ögon, och när det var slut höjde sig ingen hand till applådissemang, men just i den allmänna stillheten som rådde låg konstnärens yppersta belöning. En yr final kom nu dansande med lätta språng, elektriskt gnistrade qvickheter kring konstnärns fingrar, och i det mest sjelfsvåldiga, glada öfverdåd lekte tonerna med hvarandra. Publiken måste göra våld på sig för att ej med bifallsyttringar falla in midt under de glänsande passagerna, men när stycket var slut, bröt den tillbakahållna stormen så mycket vildare lös, och under ett länge uthållande dån af hurrarop och handklappningar drog sig Alexis tillbaka.

Hvem kan sätta sig in i hvad Alexis nu kände? Länge stod han som en drömmande och märkte knappast artisterna, som trängdes omkring honom och lyckönskande tryckte hans händer, och kunde med svårighet fatta hvad en vaktmästare menade, som fått befallning att helsa honom från en Svensk dam i logen N:o 11, som önskade tala med honom.

Mekaniskt följde Alexis vaktmästarens anvisning, och då nu logedörren öppnades, Nanna slog upp sina vackra, af glädjetårar fyllda ögon, och räckte honom sin varma hand, så – – behagar herrskapet kanske se på sångerskan der nere, som framträder ledd vid handen af konsertgifvaren. Se huru graciöst hon ur hans hand emottar sångpartiet och niger för publiken, och hör dessa rulader uppför och utför, och denna drill, jag tror den räcker en hel qvart – hon måste vara en stor artist.

Alexis följde damerna hem och bjöds naturligtvis att stanna qvar till supéen. Det var den aldra lilla trefligaste måltid man kunde tänka sig. Alexis talade om alla sina öden, Nanna så litet som möjligt om sina, och Celestine hade knappast några att tala om. Det blefve för vidlyftigt att citera allt hvad Alexis berättade hade händt honom på de aderton månader, som förflutit sedan han lemnade fäderneslandet, och vi inskränka oss således att i största korthet förtälja, att han lemnat Paris för två månader sedan för att företaga en konstresa i Tyskland, men hvart han kommit hade man afrådt honom att ge konsert, dels emedan hans namn vore alldeles okändt, och dels emedan på de flesta ställen antingen nyss varit ryktbara konstnärer eller sådana snart väntades. Emedlertid hade hans kassa, som från början ej var rätt betydlig, sammansmält och bestod i närvarande ögonblick af några små silfvermynt. I den betryckta belägenhet hvaruti han var hade det nu yppade tillfället att låta höra sig kommit förträffligt till pass; men det var icke heller här utan möda som han lyckades att få uppträda. Oaktadt han medförde betyg om sin talang från ett par af de största musici i Paris, så hyste man dock misstroende dertill, och det var blott den lyckliga händelsen att konsertgifvaren sjelf en gång i ett privatsällskap i Paris hade hört Alexis, dock i en mer obetydlig nummer, som gjorde att han erhöll tillstånd att öfvertaga Mendelsohns parti. Nu hoppades han emedlertid hafva dokumenterat sig så, att han kunde räkna på att få ge en fördelaktig konsert och sedermera fortfara att få bygga på den grundsten, som redan var lagd till hans rykte.

Celestine frågade naturligtvis efter Albert. Alexis hade ej haft bref från honom sedan han lemnade Paris. Då var Albert i Rom, och skref att om han lyckades att till det pris han önskade få sälja en tafla, som han hade under händer, så ämnade han att påföljande vår som hastigast göra ett besök i fäderneslandet, der ändå som han hoppades den rikaste belöning för hans konstnärsarbeten väntade honom.

«Ack den som ändå hade honom här i qväll!» suckade Celestine, och den som påstår att ingen lycka är fullkomlig här på jorden, den vill jag ge svart på hvitt på att han misstar sig, ty se bara åt dörren som öppnas derborta; hvem är det som kommer om inte Albert? Högt skrek Celestine till af glädje och låg i Alberts armar, och i glädjen omfamnade äfven Alexis och Nanna hvarandra utan att tänka derpå.

«Hur i Herrans namn har du kommit hit?» var det första Alexis frågade, sedan han kunde förmoda att Albert åter kommit till så pass sans, att han kunde ge ett förnuftigt svar. «Alldeles som du,» svarade Albert. «Jag har hela långa vägen sett ditt namn för mig på poststationerna, och då jag nu kom hit och tog in på detta hotel och såg efter på taflan hvilka resande som här logerade, så – du får ursäkta mig det min bror – men sannerligen glömde jag ej i hastigheten dig för de kära namn jag der läste. Men jag visste också ganska väl att jag skulle träffa dig här, ty just som jag steg ur diligensen gingo ett par herrar förbi, som, efter hvad jag kunde sluta, kommo från konserten, ty de sade att det var fråga om hvem som för aftonen vunnit största triumfen, konsertgifvaren sjelf eller den der Svensken Alexis. Du kan veta huru gladt mitt hjerta klappade vid dessa ord, ty nu hoppades jag skulle du ej vidare få orsak att komma med sådana jeremiader, som dem du sände mig hit från Frankfurt.»

«Åtminstone skall du slippa få höra jeremiader i afton,» svarade Alexis, och något för jeremiader mindre böjdt sällskap har väl knappast någonsin varit tillsammans. Den länge saknade rodnaden på Nannas kinder var återkommen i hela sin friskhet, hennes ögon strålade af fröjd, och hon var glad och yr som den gången då hon på Säträholm lemnade Alexis blåsippan som hon plockat i skogen. Alexis påminte henne nu om detta tillfälle och letade fram ur sin portfölj blomman, som han alltsedan omsorgsfullt bevarat. Till belöning – – men jag fruktar att vi numera här äro öfverflödiga personer och draga oss derföre undan.

Påföljande dag inflyttade Alexis i samma hotel, och sedan han gjort en förmiddagsvisit hos damerna, gick han till kapellmästaren för att anmäla sig till konsert. Den mötte nu icke ringaste svårighet, utan tvertom utbad sig kapellmästaren att sjelf få anföra konserten, och en fördelaktig dag blef vald. Alexis hade lofvat att komma tillbaka till Nanna till middagen, men det hade så när ej blifvit utaf, ty på gatan måste han samtala och promenera med än den ena och än den andra, som helsade på honom och frågade om de voro igenkända, och oupphörligt måste han säga: «ja bevars, mycket väl», ehuru han kanske ej kände igen en enda. Och hvar träffar man ej sådana der månmenniskor? Verlden är ju af dem full. Men med månmenniskor menar jag icke sådana, som man enligt en tidnings uppgift kan i månen upptäcka med hydrooxygenmikroskop, utan sådana som man på sjelfva jorden behöfde använda hydrooxygenmikroskop för att upptäcka, såvida de ej genom en plågsam efterhängsenhet gåfve sin tillvaro tillkänna – sådana som genom egen obetydlighet hafva behof af att, likt månen, låna ljus af en sjelflysande kropp. De igenkännas derpå, att de gerna passa på tillfälle att på allmänna promenaderna gå, så vida det ej låter sig göra *arm i arm*, åminstone vid *sidan* af utmärkta personer, för att sedan kunna säga för sina bekanta, ehuru blott så der en passant: «den och den träffade mig på gatan och föreslog att vi skulle göra en promenad tillsammans; han talade om för mig det och det, och det, och det, och ni kan inte tro hvad det är för en ämabel menniska och hvad det är för en lysande talang,» o. s. v. Men ehuru besvärliga dessa än äro för konstnären, äro de dock för honom af stor nytta, ty igenom deras pladder bearbetas till stor del massan, som är den af hvilken konstnären väntar sin materiella belöning. Men för konsten äro de skadliga, ty de haka sig fast vid alla personer som vunnit ett rykte, utan att fråga efter eller göra sig reda för huruvida ryktbarheten är väl förtjent eller ej, och tjena sålunda lika ofta charlatanen som den sanna konstnären.

Ändtligen hade Alexis lyckats skilja sig vid alla dessa artistbromsar och retirerade hungrig och uttröttad in i

hotelet. Herrligt smakade middagen tillsammans med de tre vännerna; vinflaskorna skonades ej heller, och glädjen stod högt i taket, då dörren öppnades och Stellan inträdde.

Stellan blef blossande röd af harm, icke allenast öfver att finna de oväntade gästerna der utan äfven emedan Nanna helt och hållet glömde att stiga upp och vederbörligen uppvakta honom med ett famntag, ty han medförde en rik Engelsk lord, med hvilken han gjort bekantskap i Berlin och sedermera rest tillsammans, och hvad skulle hans herrlighet få för opinion om Stellans friherrinna, då han nu fick se henne tillika med sin syster sitta till bords med ett par ungkarlar och på ett, som det förekom honom, verkligen bacchanaliskt sätt njuta lifvet. Stellan fann dock nödvändigheten att hålla god min, och han blidkades något när han fick veta hvilket uppseende Alexis gjort på konserten, ty han var dock derigenom numera ej en så obskur person att hans herrlighet skulle finna sig generad af att vara med honom i sällskap. Stellan hade för öfrigt vissa anledningar att taga skeden i vackra hand, ty hans kassa hade i Berlin tagit en svår törn på rouge et noir, och han hade ej ens kunnat komma derifrån, om han ej pantsatt några sin hustru tillhöriga juveler, hvilka han för säker.hetensskullmedtagit

Emedlertid blefvo Nanna och Celestine rätt öfverraskade af Stellans ankomst, ty de hade ej väntat honom förr än aldraförst om åtta dagar. Hvad som utom den uppståndna penningbristen så plötsligt hade påskyndat resan hör till den hemliga historien, åtminstone tills vidare. Men måhända kan hans herrlighet lorden upplysa något derom, i händelse herrskapet täckes fråga honom.

På eftermiddagen aflägsnade sig Albert och Alexis så fort de kunde, och äfven Stellan drog sig undan, lemnande hans herrlighet med damerna. Väl är det ej just så vanligt att hos Engelsmännen träffa mycken belefvenhet, men de hafva dock i allmänhet en viss savoir faire som utgör ett slags surrogat för den finare turnyren. Men hos denna saknades både det ena och andra, och hade ej hans herrlighet genom de röda polissongerna och de röda stora näfvarna, som hängde nedanför de korta frackärmarna, dokumenterat sig, så hade man haft svårt att säga om det var en Engelsman eller en Kamtschadal man hade för sig.

Nanna var på dubbelt sätt generad af att hålla den storbritanniska besten sällskap, ty först och främst var hon ej så hemmastadd med det Engelska språket att hon ledigt kunde tala det, och för det andra tycktes herrligheten ha temmeligen ondt om ämnen.

Stellan hade gått in i sitt rum för att bryta de bref, som under hans bortovaro hade ankommit. Det var ej mera än två, och poststämplarne utvisade, att det ena var från Berlin, det andra från Sverige. På det som var från Berlin syntes utanskriften vara skrifven af en fruntimmershand, och som det föll först i Stellans händer så bröt han det först. Der stod:

«Min herre!

Jag skrifver detta bref i det ögonblick jag fått underrättelse om er afresa. Det vanhederliga sätt på hvilket ni behandlat mig kommer att föranleda mig att emot er gå fullkomligt skoningslöst tillväga, derest ni ej hastigt rättar ert fel och med omgående sänder den oss emellan öfverenskomna summan. Ingen har till den grad som ni missbrukat mina behag, men jag skulle hafva åtnöjt mig att blott med förakt vedergälla den brist på heder ni visat genom att så skamlöst missbruka mitt förtroende, blott det stannat dervid, att jag ej blifvit kontant ersatt för all den tid jag för er skull uppoffrat och all den omsorg jag gjort mig att för er göra mina favörer så intressanta som möjligt; men när ni dertill haft den framfusigheten att låna min verkligen dyrbara collier och att resa bort utan att igenlösa den, så finner ni att jag har full anledning att anlita de lagliga auktoriternas mellankomst, och om ni i mig funnit den som villigt fogat sig i edra mest barocka kapriser, så ber jag er göra er beredd att numera från mig uthärda den bittraste förföljelse, derest ni ej skyndsamligen godtgör er förbrytelse. Ni känner min liäsong med ministern von L. och att det således kostar mig endast en vink att få min hotelse verkställd.

Sophie N.»

Det andra brefvet var från Stellans far och lydde:

«Min kära Stellan!

Jag får härmed underrätta dig, att jag genom förbannade omständigheter, som kommit emellan, ser mig urståndsatt att nu skicka dig de af dig reqvirerade 6000 rdr., och som jag ej heller ser någon dager att så snart göra det, så finner jag ingen annan utväg, än att du tills vidare gör upp med Jernkrona att få tillgång till hans kassa. Saken är den att den satans ryttmästar P. å nyo uppväckt processen med mig om ej mer eller mindre än hela Tunanäs. Man har gjort upp att jag skulle ha åtkommit egendomen genom tvänne falska vittnen, som nu afgifvit en formlig bekännelse, och derigenom har målet fått ett ganska betänkligt skick. Jag har emedlertid satt alla fjädrar i rörelse för att genom mina liäsonger i Stockholm få en lycklig utgång af saken, och jag vill inte tro annat än att affären på det sättet skall kunna arrangeras, men i alla fall så har min kredit för ögonblicket lidit ett sådant af bräck, att jag med svår nöd är i stånd att för egen räkning få låna 100 rdr. Jag reste sjelf till dina svärföräldrar och bad att de ytterligare skulle förskjuta den reqvirerade summan; men du vet sjelf huru våra affärer der stå och huru envis käringen är då hon föresatt sig något.

Kära du, om du spelar derute så var försigtig, ty det behöfs både näbbar och klor om man skall stå sig emot så skickliga spelare som man träffar vid faraoborden i en del af de Tyska städerna. Äfvenledes får jag göra dig uppmärksam på angelägenheten att vara försigtig i umgänget med din hustru, ty en ruptur vore i detta ögonblick det fatalaste som kunde hända, och en sådan kunde under närvarande omständigheter inträffa, derest din hustru skulle skrifva ännu ett pjunkigt bref till sin mor.

Faderligen

Arvid Christian Stjernfeldt.»

«Djefveln annamma!» mumlade Stellan skärande tänderna, ref sönder brefvet i tusen bitar och kastade dem på golfvet. På hvad sätt skulle han komma från den exigeanta Sofi, hvarmed skulle han nu godtgöra räkningen på värdshuset, der han med familj uppehållit sig en månad, och huru skulle han nu kunna återställa lorden de 100 thaler denne i Berlin förskjutit honom?

Då Stellan åter kom in till damerna, kunde ingen märka i hvilken sinnesoro han var, ty tvertom syntes han högst munter och upprymd, och gaf sin hustru åtskilliga små prof på uppmärksamhet, hvilket från hans sida, i synnerhet på sednare tider, var någonting högst ovanligt. Hans herrlighet lorden kom äfven genom ett par glas whisky snart i ett särdeles godt lynne och började att skämta med damerna på ett sätt att de gerna aflägsnat sig, om icke Stellan gifvit dem den bestämdaste vink att de borde stanna qvar. Isynnerhet Nanna var föremål för lordens oartiga artigheter, och då lorden på henne fäste blickar, som tillkännagåfvo att han icke var känslolös för hennes behag, så uppgick hastigt ett ljus i Stellans själ, och inom få ögonblick hade han uppgjort en plan att draga sig ur sitt bryderi. Under en promenad till häst, som Stellan och lorden följande dagen gjorde, var Nanna hufvudsakligen föremålet för deras samtal. Stellan försummade ej att för lorden framställa Nannas egenskaper i en dager, som han kunde förutsätta att hans herrlighet helst önskade se dem uti, och vid skildringen af hennes behag iakttog han ej särdeles grannlagenhet. Han lyckades också verkligen att få fötter under hans herrlighets eljest tröga fantasi, och när han förmärkt sig hafva vunnit detta första ändamål, började han ställa sig som vore han svartsjuk på hans herrlighet, lät såsom af distraktion då och då undfalla sig några anmärkningar öfver huru litet man har skäl att egna qvinnan sin kärlek, då sjelfva hans hustru, som eljest alltid varit ett mönster af trohet, kunde fatta tillgifvenhet för någon annan än honom sjelf.

Hemkomna från ridten började hans herrlighet att ge Nanna mer eftertryckliga bevis på sin ömma låga, och

då Nanna förskräckt drog sig tillbaka för hans ömhetsprof, lät Stellan honom förstå att sådant kom af förställning och att hon blott begagnade detta som ett medel att starkare fängsla honom. Stellan upphörde ej att grondera öfver sin hustru och gick till och med så långt, att han framkastade vinkar om att det för hans lugn torde blifva nödvändigt att skilja sig från hans herrlighet, hvilket dock skulle bli påkostande, i anseende till den vänskap han fattat för herrlighetens person. Emedlertid förmanade Stellan Nanna att visa lorden all möjlig uppmärksamhet, emedan hans bevågenhet i närvarande ögonblick vore för dem af yttersta vigt.

Alexis hade annonserat sin konsert, och inom två dagar hade han huset utsåldt. Stellan sökte nu att komma med honom på en lite familjärare fot, och Alexis blef ej litet förundrad då han en dag fann sig vara bjuden till middag af Stellan. Men middagen höll så när på att inte bli af, ty värden på stället, som redan för ett par dagar tillbaka presenterat räkning och fått löfte om liqvid men blifvit mankerad, lät på det allvarligaste vis Stellan förstå, att han ej kunde lemna mer innan det gamla var betaldt. Hvad var att göra? Stellan gjorde en visit hos Alexis, åberopade sin gamla bekantskap med honom, och efter en introduktion, hvaruti han demonstrerade huru vanligt det var att man på utrikes ort kunde råka i en ögonblicklig förlägenhet för penningar och huru dyrbar pligt det vore för landsmän att då sådant inträffade räcka hvarandra en hjelpsam hand, framkom han med hvad Alexis redan länge väntat, nämligen en diskontering på ett par dagar af några hundra riksdaler. Alexis lemnade honom summan med största beredvillighet, ehuru derigenom gick bort en stor del af den behållning han af konserten påräknat; räkningen blef betald, ehuru blott till hälften, emedan Stellan anordnat den andra hälften till ett högre ändamål på aftonen, och middagen blef serverad.

Rouletten tog på aftonen de penningar med hvilka värdshusvärdens saldo kunde hafva blifvit betaldt, och med morgondagen vaknade nya bekymmer. Nu var intet annat råd än att på allvar uppgöra affären med lorden. Vid ett glas grogg afgjordes, att mot en summa af 500 pund skulle Stellan påföljande natten hålla sig borta. Nanna vore ej ovan dervid, ty nästan hvarje natt uppehöll han sig på spelhus. Lorden skulle emedlertid smyga sig in i Nannas sängkammare, o. s. v. För den möjliga händelsen, att Nanna skulle skrika eller göra allarm, hade man äfven tagit sina försigtighetsmått, och allt var arrangeradt på bästa vis.

Stunden nalkades då hans herrlighet skulle vinna lönen för sin kärlek. Supéen, vid hvilken lorden äfven var närvarande, var redan förbi. Nanna gjorde sig beredd att gå till sängs och Stellan till spelhuset, då i detsamma trenne starka slag dånade på porten. En poliskommissarie och fyra gens d’armer kommo uppför trappan. De sednare stannade vid dörren, men kommissarien steg fram och frågade: «Är det baron Stjernfeldt från Sverige?»

– «Ja,» svarade Stellan blek som ett lärft.

– «Och det är Thomas Smith, också kallande sig Lord Salbury.»

Hans herrlighet svarade intet, men hans tystnad togs för ett jakande svar. «Från Polisdirektionen i Berlin,» fortfor kommissarien, «har ankommit skrifvelse, att Smith derstädes blifvit angifven såsom misstänkt att hafva mördat sin herre och husbonde lord Eduard Salbury och medtagit alla hans penningar och effekter, å hvilka förteckning finnes bifogad. Smith skall flera gånger förut vara straffad för nesligt brott, och bland andra signalementer uppgifves äfven ett brännmärke på venstra axeln, hvilket jag anhåller att få se. Gens d’armerna framträdde. Hans herrlighet afkläddes så mycket som behöfdes för att få axeln blottad, och brännmärket fanns der ganska rigtigt. «Emot baron Stjernfeldt,» fortfor poliskommissarien, «har förekommit, att han på ett olofligt sätt åtkommit en guldkedja, idkat bedrägligt spel och dragit falska vexlar. På grund häraf måste jag försäkra mig om baronens och för detta resbetjenten Smiths personer.» Vakten tog herrarna mellan sig och marcherade af.

TRETTONDE KAPITLET.

På St. Antoine-platsen i Geneve vandrade fyra studenter, af hvilka två voro Tyskar och två Svenskar. Renslarne på ryggen och dammet på skorna tillkännagåfvo, att de voro nyss ankomna till staden, men de bekymrade sig ej vidare om sitt mindre putsade skick, utan gingo arm i arm af och an och betraktade ömsom de vackra men enkelt klädda damerna, som sväfvade dem förbi, och ömsom läto de sina blickar flyga ut öfver den herrliga nejden. Omsider gingo de för att taga förfriskningar in i en paviljong, från hvars fönster man hade en vidsträckt utsigt öfver sjön Leman och den kringliggande trakten, och Degner, en af Tyskarne, som förut varit i Geneve, agerade cicerone och fäste sina kamraters uppmärksamhet än på Voltaires Ferney, än på Madame Staëls Copola och flera ställen som egde historisk märkvärdighet. «Men hvad är det för en liten grupp landthus som ligger så trefligt der nere vid stranden?« frågade Linden, en af de Svenska studenterna. «Det vet jag sannerligen inte,» sade Degner; «de husen måste vara uppbyggda sedan jag för tre år sedan sist var här.» Han vände sig till en uppassare för att få reda på denna sak, och den upplyste, likväl ej utan att beledsaga upplysningen med ett sarkastiskt leende, att det var «den fria kärlekens koloni». «Ack det är den som Heine så retande beskrifvit!» sade Wiesingen, den andra af Tyskarne. «Har ni inte lust att gå dit? det skulle vara intressant att på nära håll göra sig öfvertygad om att Heines beskrifning ej är öfverdrifven.» Alla samtyckte att i ögonblicket begifva sig dit, och för mera beqvämlighets skull beslöt man att ta båt. Stilla gled båten utefter vattenspegeln, och utkomna på sjön uppstämde studenterna en qvartett af Spohr, hvars toner foro före dem såsom härolder till kolonien och beredde dem en så mycket lifligare välkomsthelsning.

På den lilla i sjön utskjutande bryggan, der båten lade till, stod en ung vacker man med en dam under armen och bjöd de ankommande att stiga in i hans boning. «Men är det möjligt! är det inte Albert?» utropade Linden förvånad, och det var ju Albert. Han och Linden hade i yngre åren njutit undervisning af samma lärare, men hade ej på många år sett hvarandra, och det var således ej utan möda de kände igen hvarann. Albert förde först sina gäster in i sin boning. Der rådde mycken tarflighet, men det syntes ganska väl att denna alldeles icke var en följd af brist, utan tvärtom af den rikedom som rådde inom invånarne sjelfva. Den som är rikt utrustad till sitt inre behöfver ej göra afseende på yttre prakt.

Huset var blott en våning högt, men med en hög stenfot, och murgröna och vinrankor slingrade sig om hvartannat efter dess väggar. Våningen bestod blott af fem rum, hvaribland ett var Alberts attelier, ett tillhörde enskildt Celestine, och de öfriga, bland hvilka en rymlig, högt hvälfd sal, voro allmänna samlingsrum. De med hvitt kambricksöfverdrag försedda möblerna voro enkla men beqväma, och på golfven syntes hvarken dyrbara mattor eller målning, men de glänste ännu efter perlsanden, hvarmed de blifvit polerade. Fönstren voro höga, och det klara patentglaset vanställde ej för blicken de yttre föremålen. I dem voro med gångjern fästade gröna jalusier, genom hvilkas spjälor man, allt efter behag, kunde släppa in så mycket eller litet dager man ville, och i smakfulla festoner hängde luftiga musslinsgardiner der ofvan. Väggarne voro prydda med taflor, utom i salen, hvars enda prydnad var ett fortepiano. Men boningens skönaste prydnad var Celestine. Den renaste sällhet strålade från hennes ögon, och då hon såg på Albert och han såg på henne tillbaka, var det med en förening i blicken af frid, kärlek och tacksamhet, som vittnade om att det är möjligt för menniskan att redan här på jorden återställa paradiset, endast hon följer den anvisning som Gud genom naturen henne gifvit.

– «Ja mina herrar,» sade Albert, då han med sina gäster satte sig vid ett bord, på hvilket Celestine med egen hand framställde några förfriskningar, «J kunnen sjelfva bedöma om vi äro lyckliga, vi som bebo denna koloni. I hvilken boning J behagen gå ler emot er öfver allt samma trefnad och glädje. Jag vet ganska väl att verlden ännu skrattar åt oss, men vi äro lika litet tillgängliga för dess hån som himlens invånare, och oaktadt vidskepliga, fördomsfulla eller illvilliga menniskor söka att skrämma verlden för oss, hafva vi dock den glädjen att se vår koloni dagligen ökas med nya medlemmar.»

«Men i afseende på ekonomien huru kan ett så organiseradt samhälle bestå?» frågade Wiesingen.

«Mycket väl,» svarade Albert. «J sen sjelfva hvilken tarflighet som bland oss råder. Våra behof äro få, men skulle det hända, att någon bland oss komme i behof af hjelp, så får han den utan att behöfva bedja derom. Vi hafva sammanskjutit en kassa, som är upplåten för sådana ändamål, men det händer sällan att den anlitas, och sker det är det mest på korta terminer. Vi bestå nästan uteslutande af konstnärer, vetenskapsmän, skalder och vitterhetsidkare, och hvar och en har sin verkningssfer, inom hvilken han finner medel att få sina materiella behof uppfyllda. Det händer väl stundom att till exempel en författare, under det han arbetar på ett verk eller väntar på att från förläggaren få arfvode derför, behöfver anlita den gemensamma fonden; men så betalar han igen då arfvodet omsider utfaller.»

– «Men på det sättet måste i alla fall rätt ofta hända, att fonden gör betydliga förluster, ty bedragare finnas väl också här som öfver allt annorstädes,» invände Linden.

– «Nej bedragare finnas ej bland oss, af det enkla skälet att de ej bland oss trifvas. Vi hafva ett radikalt medel att från oss afhålla dåliga menniskor, och det består i renheten i våra seder. Vi njuta nöjet men begagna det till vår förädling. Den som ej så kan uppfatta det är icke road bland oss.»

Men vi måste väl göra reda för huru Albert och Celestine kommit att bli medlemmar af kolonien.

Redan innan Stellan blef fängslad i Dresden hade Celestine och Albert öfverenskommit om att begge skrifva hem till Celestines fosterföräldrar och för sista gången anhålla om dessas samtycke till deras förening. Men i stället för samtycke kom ett svar till Celestine, att hon i anseende till sin halsstarrighet och fortfarande olydnad helt och hållet gjort sig ovärdig att vidare anses såsom deras dotter, samt att hon numera af dem vore förklarad arflös. Detta steg hade modern ansett så mycket mer nödvändigt, som föräldrarnes förmögenhet genom täta och betydliga utbetalningar för Stellan allt mer smält tillsammans och hvad som återstod ej var mer än som behöfdes för att betrygga deras egen dotters framtid. Albert hade redan tagit kännedom om den vid Geneve bildade kolonien, reste genast dit med sin Celestine, och de mötte der det mest välvilliga emottagande. Ett halft år var nu sedan deras ankomst dit förflutet, och de befunno sig, som man ser, i den mest lyckliga belägenhet. Alberts rykte växte med hvarje dag, och han fick knappast en tafla färdig förrän köpare i mängd anmälde sig.

Alexis hade emedlertid ledsagat Nanna till fäderneslandet, och oaktadt man, för att bespara föräldrarna sorg, i det längsta för dem dolt hvad som med Stellan tilldragit sig, blef det dem likväl slutligen bekant.

Vid Tunanäs hade under tiden en stor förändring egt rum. Baron Stjernfeldt hade i alla instanserna tappat emot ryttmästar P., och denne gjorde sig åter färdig att taga i besittning sitt gods. Men ryttmästaren var nog ädelmodig att ej behandla Stjernfeldt med samma hårdhet som denne behandlat honom, utan anslog åt honom en pension af några hundrade riksdaler, tillräcklig till en nödtorftig bergning för honom och hans friherrinna.

Alexandra hade i Berlin blifvit förlöst med ett barn, som, genast vid födseln svagt genom en i arf öfverflyttad sjukdom, snart dog. Fadern öfverlefde ej länge sitt barn, och hans egendomar öfvergingo, i anseende till föreskriften i fideikommissbrefvet, till en annan gren af familjen. Alexandra, hvars utseende genom sjukdomen blifvit förfärligt vanstäldt, ville ej vidare återvända till fäderneslandet, utan tillbragte sina återstående dagar i Berlin, der hon snart tärdes bort af sorg, bekymmer och sjuklighet.

Af alla var måhända Hellman den, som för sin egen person mest led af förändringen. Han hade nu visserligen tillträdt sin bruksinspektorssyssla och hade sitt bo i fullständigt skick, men huru vågade han numera göra anspråk på Lydias hand? Henne, såsom den äldsta af barnen, skulle fideikommisset tillfalla, och hon borde följaktligen kunna göra ett lysande parti. Men Lydia var ej den som rättade sitt hjertas känslor

efter konjunkturerna, och då Hellman drog sig tillbaka, anade hon orsaken och beslöt att snart taga honom ur hans villfarelse. Hon skref till honom ett enkelt och hjertligt bref, deruti hon gaf honom en lindrig förebråelse för hans misstankar och förklarade att det icke ett ögonblick kunnat falla henne in att förändra tänkesätt. Det vore äfven deras föräldrars önskan att förbindelsen skulle gå i fullbordan; de hade redan tillräckligt lärt sig, att den så kallade lyckan är oftast den som stiftar olycka, och ville ställa deras lefnad så, att ehvad som ock måtte hända, de åtminstone ej måtte hafva något att förebrå sig att ha lydt hennes nycker. Den öfverlycklige Hellman firade snart derefter med Lydia sitt bröllop, och säll och nöjd flyttade hon till honom som inspektorshustru. Kaffesystrarna i orten kunde alldeles inte begripa, huru det var möjligt att den annars så rika och ansedda ryttmästar P. kunde låta sin dotter göra ett så lumpet parti. Men, tänkte de, det hade väl gått så långt att det ej mer kunde ändras.

Ett år efter bröllopet blef Lydia förlöst med en gosse. Nu hade kaffesystrarna intet annat att anmärka, än att svärfadern icke åtminstone skaffade Hellman en kamrerstitel. Snart derefter fingo kaffesystrarna nya bekymmer för huru det månde stå till i Lydias och Hellmans hjernor, ty de lade in till Kongl. Maj:t en ansökning om att få Tunanäs natur af fideikommiss upphäfven, på det att egendomen måtte kunna fördelas mellan alla barnen.

Alexis hade, efter att i Stockholm hafva gifvit tvenne lysande konserter och der blifvit mycket firad, rest ut för att skörda nya triumfer. Han besökte äfven Geneve, blef der såsom medborgare inskrifven i kolonien och anslog en betydlig summa till stiftande af ett musik-konservatorium derstädes.

För Nannas räkning var till vederbörlig auktoritet inlagd ansökning om äktenskapsskilnad, och då numera Stellan vore dömd och straffad för nesligt brott, kunde intet hinder för ansökningens bifallande möta. Nanna lefde nu på Sätraholm ungefärligen samma ensliga lif som förut Celestine. Hennes nöje var att i tidningarna ofta läsa underrättelserna om Alexis' triumfer och att roa sig med sin lilla Alexandra, som med hvarje dag förunderligt nog tycktes bli allt mer lik Alexis. Celestine skref ofta till henne de mest hjertliga bref, deri hon med liflighet och sanning skildrade den lyckliga ställning, i hvilken kolonien befann sig, samt huru dess medlemmar dagligen ökades med de mest ansedda personer från alla delar af Europa. Öfverstinnan började allt mer komma under fund med att det finnes mycket i himlen och på jorden, som vi med vår filosofi ej kunna utfundera; men då någon gång en röst i hennes inre understod sig att hviska, det hennes vishet möjligen hvilade på mindre säkra grundvalar, så nedtystade hon denna med påståendet, att det blott var *tiden* som var förvänd.

Jag hade en dröm. Mig syntes att jag flög, högt uppe bland stjernorna. Natten låg med sitt dunkla allvar öfver jorden, och genom den svarta massan bröt sig blott här och der skenet af någon vulkan, men det syntes dock endast såsom ljuset från en enslig koja i skogen. Der nere var allt så tyst, och blott omkring mig hörde jag en sakta susning; men mägtigt grep den mig, ty den kom från de kring hvarandra sig hvälfvande himlakropparna, och mitt öra förnam uti den en gryning till sferernas harmoni. Och vid östra randen darrade fram ett sken, spädt och ovisst som den första känslan af ånger i en brottslings själ. Men dess krafter växte, det höjde sig allt mer och mer, och fram trädde solen, skön såsom snillet, klar som det manliga förståndet och varm som det ädla qvinnohjertat. Jag såg åt jorden, mörkt var der ännu, men efter hand tändes der ljus liknande stjernorna på himlahvalfvet. Det var solen som kastade sina första strålar på Chimborazo, Jungfrun, St. Gotthard – och snart glänste Alpernas spetsar såsom vintergatan. Det var ljusets ark, som efter mörkrets syndaflod hade stannat på den högsta bergspetsen. Mörkret sjönk undan efter hand – och åter växte framför min syn grönskande skogar och blånande floder. Jag närmade mig mot jorden, och hvartefter jag sänkte mig mötte mig de vänliga jordiska ljuden. Här på Alpens spets hördes från det ensliga klostret bönklockan, som med sitt ljud samlade dessa fromma bröder, hvilka här uppe bland is och snö tillbragte sitt lif med andaktsöfningar och att erbjuda gästfrihet åt resande, som der färdades fram; der ett skott, lossadt af

den djerfva stengetsjägaren, som öfver bråddjupen flög efter sitt rof; här genljudade från klippväggarna vallhornets entoniga läte, och der från dalen Schweitzerherdens muntra jodel. Min fot fick åter fäste på jorden; och vid det jag gick utför berget, der vägen slingrar sig mellan akacieträd och vinrankor, öppnade sig utsigten, och ej långt från stranden af en sjö såg jag en stad, omgifven af bördiga fält och blomstrande trädgårdar. Under ett lummigt träd satt en man läsande i en bok. Jag nalkades honom för att få veta hvilken stad det var, och han underrättade mig om att det var «den fria kärlekens koloni». Jag kastade en blick uti den bok, hvari han läste, och der stod: «tryckt år 1900».

Jag yttrade för mannen min önskan att få veta något om det nuvarande tillståndet inom kolonien; han vinkade åt mig, att jag skulle sätta mig bredvid honom, och han begynte:

»Det är mer än ett halft århundrade sedan kolonien anlades. I början hade den att kämpa mot tusende vidrigheter. Man sökte att i alla ömma skrifter stämpla dess invånare såsom sedeslösa, och regeringarne förföljde den, emedan de der funno en plantskola för de fria idéerna. Men mägtigt bröt sig sanningen genom de yttre hindren, och efter hand måste man skänka oss sin aktning och – följa våra efterdömen. Man fann att vår samhällsförfattning, som är *hjertats* och *förnuftets*, var ändamålsenlig för utvecklingen af de menskliga förmögenheterna och naturanlagen, hvar för sitt ändamål, och den hastiga förkofran, vi så väl i intellektuelt som materielt hänseende vunno, var det underverk som öppnade ögonen på de klentrogna, som ännu betviflade ändamålsenligheten af vår samfundsorganisation. Vår första angelägenhet var att reformera *religionen.* Våra tänkare funno att den kristna trosläran ännu var behäftad med en mängd papistiska tillsatser, och de började med att rena den ifrån dessa. Sålunda fortgick man på den väg Luther beträdt och fullbordade efter hand det verk han börjat. Man inlät sig härvid ej i några teologiska eller filosofiska spetsfundigheter, man ingick ej i en småaktig strid om företrädet mellan förnuft och uppenbarelse, ty man gjorde rättvisa åt begge, och man grubblade ej öfver, antingen man borde antaga monotheismen eller pantheismen, ty man visste att monotheismen och pantheismen i grunden äro ett och samma. Och man kom till sanning, ty för ingen som med allvarlig kärlek forskar efter henne döljer hon sig, och på dess tempeldörr står med gyldene bokstäfver: «klapper och eder skall upplåtet varda.»

«Men måhända hafven j dock på detta sätt afvikit från den rena evangeliska läran,» invände jag.

«Om man så vill,» återtog mannen, «hafva vi det visserligen i några fall, och ånyo upptagit åtskilliga bruk inom den katolska kyrkan, såsom att låta templen ständigt stå öppna, att vid gudstjensten hafva rikare kyrkmusik, att här och der plantera krusifixer, o. d. m.»

«Men,» inföll jag, «genom det sistnämnda är ju ett steg taget till afgudadyrkan –»

«Det beror på hvad för begrepp man gör sig om afgudadyrkan,» inföll mannen. «Afgudadyrkan, i dess vidsträcktare bemärkelse, är oundviklig. Hvad är, noga betraktadt, afgudadyrkan annat än ett vehikel för menniskoandens uppsvingande till det gudomliga, och de så kallade afgudarne annat än den form för det högsta andliga väsendet, som det yttre sinnet söker sig i materien. Vore det icke en alltför krass uppfattning af denna idé, om man föreställer sig att tillbedjandet stannar vid sjelfva den liflösa bilden. Man måste väl dock antaga att på samma gång, som det kroppsliga ögat fäster sig vid den bild, hvaruti menniskan finner gudomen i materien representerad, på samma gång skådar det andliga ögat upp till den andliga urkällan. Om jag älskar en *person*, så låter jag måla mig dess porträtt: jag bär det vid mitt bröst och ser derpå ofta, äfven om dragen äro ofullkomligt återgifna, men ingen lärer dock kunna påstå att jag direkt *älskar* porträttet, och att jag för *dess* skull kan komma att glömma den person efter hvilken det är måladt. Och skulle jag, efter vissa teologers begrepp, undvika afgudadyrkan, så var det nödvändigt att jag icke längre bodde på jorden. Jag behöfver ju ej mer än en vacker morgonstund gå ut på en grönskande äng, eller lyssna till en skön musik, förr än mitt hjerta, efter *deras* begrepp, blir böjdt för afgudadyrkan. Och hvad serskildt bruket af kors

vid skiljovägar o. d. beträffar, så kan jag ej finna annat, än att detta bruk är ganska vackert, emedan vid dem en välgörande rekreation erbjuder sig för vandrarens fromma sinne, och hvilken har väl färdats fram i de katolska länderna, utan att någon gång bli intagen af helig fröjd vid åsynen af ett barn, midt uti den vilda skogen, knäböjande vid ett kors! Äfvenså hafva vi funnit den idé, som ligger till grund för klosterinrättningarne, ganska rigtig, så vidt den tänkes i sin renhet. Det är snart sagdt nödvändigt, att samhället eger sådana asyler, dels såsom ett slags invalidinrättningar för dem, som i den andliga kampen för det sanna och rätta arbetat ut sina krafter, och dels såsom reträtter för dem, som icke passa in i verldslifvets hvardagsform, och ej der kunna finna fotfäste för deras andliga verksamhet. Mången skald, mången konstnär, månget herrligt snille har i de tidiga åren förgåtts genom oförmågan att häfva de materiella bekymren, hvilka för dess naturanlag äro främmande eller vidriga. Det är således angeläget, att samhället eger en anstalt, hvarigenom det kan ligga i förskott för de inom andens verld skapande naturernas materiella behofver, tilldess deras anlag blifvit utvecklade och vunnit tillräcklig styrka, för att vidare kunna betrygga sin innehafvares framtid. Vi hafva en sådan anstalt, och vi hafva redan funnit, att samhället ej haft annan olägenhet af den, än att den en kort tid nödgats ligga i ett förskott, som dock sedermera blifvit mångdubbelt återbetaldt, emedan de personer, hvilka der njutit uppfostran eller underhåll, när de komma sig före, dels äro juridiskt förpligtade att efter en viss beräkning återgällda hvad dem under vistandet i klostret blifvit påkostadt, och dels anse sig ega en moralisk förbindelse att frikostigt visa deras tacksamhet för en anstalt, utan hvilken en ändamålsenlig bana för deras verksamhet ej kunnat bli öppnad, och samhället mången gång gått miste om den ära, som blott kan vinnas genom de snillen, hvilka inom detsamma alstras. Det torde säga sig sjelf, att dessa klosterinrättningar icke hafva något gemensamt med munkordnarne, i hvad det rörer afläggandet af stränga löften, onaturliga botöfningar, abstinens från ädla njutningar o. s. v.»

«Således är det äfven tillåtit för deras innevånare att gifta sig,» anmärkte jag.

«Ja visst, så vida man med giftermål förstår den fria förening, som har sin grund i hjertats, af förståndet gillade böjelse, och ej uti ett, genom föräldrar, anhöriga eller målsmän från början ålagdt, och sedermera genom yttre medel fortsatt tvång. Grundläggarne af vår koloni insågo redan, huru nödvändigt det var att gifva äktenskapet en friare form. De funno visserligen Luther redan hafva gjort ett stort steg i detta hänseende, då han upphäfde äktenskapets egenskap af sakrament, men i detta, som i andra fall, stadnade han dock på halfva vägen, dertill tvungen af tiden, i hvilkens herrskande idéer det ännu ej gafs utrymme för reformen, betraktad i dess helhet. Det var i synnerhet i detta fall, som vi hade de mest hårdnackade fördomar att bekämpa. Man trodde nästan allmänt, att genom upphäfvandet af den strängare formen för äktenskapet, hela samhället skulle råka i upplösningstillstånd, och att derigenom fria tyglar skulle gifvas åt sedeslösheten, och man förundrades ej litet, då man fann att effekten blef alldeles den motsatta. Det är en uppgift, icke mindre för tänkaren än konstnären, att idealisera naturen; och idealiserandet låter icke tänka sig utan den högsta möjliga frihet. De yttre tvångsmedel, hvilka voro äktenskapet pålagda under dess stränga reform, kunde således ej annat än motarbeta äktenskapets ändamål. Tyranniet är demoraliserande, under hvad skepnad det än må uppenbara sig, och blott den är rätt fri, som ej behöfver stå under någon annans än sitt eget samvete, det är: Guds lag. Våra motståndare sökte väl länge att värja sig med den sofismen, att den högsta frihet består uti att sjelfmant ålägga sig ett tvång, och så skenfagert detta påstående är, så måste det dock slutligen ge vika för det axiomet, att begreppet frihet lika litet låter förmäla sig med begreppet tvång, som dygd med last. Så länge man känner sig behöfva tvånget, så länge är man icke dygdig. Tvånget kan och bör således ej kännas, utan under de olika stadierna af själens rening, af dess fortskridande till dygd, men för den som hunnit målet, är det ej vidare nödvändigt. Den dygdige *kan* icke vara lastbar – det är hela hemligheten.»

«Men då är han ju också icke fri, om det ej står i hans skön att välja mellan utöfvandet af antingen dygd eller last,» invände jag.

«Att vara lastbar, kan icke ens den allsmäktige guden,» svarade mannen. «Och han *kan* det icke, emedan han ej *vill* det. Hos honom är vilja och förmåga *ett.* Hos oss deremot uppenbara de sig som tvenne olika fenomener, det senare utvecklande sig ur det förra. Förmågan är för oss blott ett sekundärt begrepp. Den måste således, så vidt naturens lagar följas, stå i harmoni med viljan. Förmågan kan ej framträda i handling, utan viljans begifvande. Den som är rätt fri, vill blott det goda; ingen verkan kan bli utan orsak – *således* är det ej någon inskränkning på friheten, att man ej kan det onda.»

«Men,» anmärkte jag på nytt, «menniskan är ju, under *hela* sin jordiska vandring, i ett ständigt fortskridande till dygd, så vida man antager att hon sträfvar efter uppfyllandet af sin bestämmelse. Hon kan ej någonsin här hinna målet, och *således* är det henne nödvändigt, att, så länge hon är här, ständigt ålägga sig tvång.»

Han återtog: «då jag kallade det påståendet en sofism, att den högsta friheten består uti att lägga band på sig sjelf, hade jag naturligtvis blott afseende på det *yttre* tvånget. Dermed förstår jag kroppslig penitens, afläggandet af stränga löften o. s. v. Detta återför oss till hufvudfrågan: den om äktenskapet. Jag tar då detta i ordets vidsträcktaste begrepp, och inskränker mig således ej till betraktande endast af det på könskärleken grundade äktenskapet. Emedan man redan för längesedan åt den rent andliga kärleken gifvit formen af äktenskap, så vill jag välja denna som utgångspunkt. Det är ett vanligt talesätt, att *nunnan* är en *Kristi brud.* Noviciatet är hennes förlofningstid, antagandet af doket vigselakten. Ingen lärer numera utan rysning kunna betrakta en nunnas invigning. Begreppen om denna akt äro redan så fullständigt utredda, att föga vidare återstår att derom orda. Och huru mycken gemenskap ligger icke emellan denna ceremoni och den då en jordisk brud viges? Den ena bär en krans af hvita törnrosor, den andra en af myrten. Den ena svär att hålla ett löfte, som det kanske ej står i hennes makt att uppfylla, den andra likaså. Den ena stänges derefter in inom klostrets jerngaller, den andra smides i äktenskapets bojor. Den ena tillåtes att för sista gången tala med sina ungdomsvänner; med den andra föregår något dylikt, då man dansar kronan af henne. Du känner böjelse att fälla tårar då den ena viges, så väl som den andra.»

Jag gjorde det inkastet, att om man älskar hvarandra varmt och uppriktigt, så erfar man ej obehaget af detta tvång.

«Äfven om jag antager det lyckligaste fallet, nemligen att det är en sann och innerlig kärlek, som förenar kontrahenterna, så kan dock en dunkel känsla af obehag ej uteblifva i samma ögonblick som presten, likt en fångvaktare, tillreglar den äktenskapliga fängelsedörren. Vigseln, ehuru välment den är, har således, i alla möjliga fall, en verkan, alldeles motsatt den åsyftade. Det förhåller sig så med allt hvad vi älska, och som vi bli *nödsakade* att älska, om ej all trefnad skall öfverge oss. Jag förutsätter till ex., att jag hade ett favoritställe, en holme i sjön, dit jag älskade att medtaga mina böcker, der jag helst författade mina arbeten – med ett ord – der jag fann min högsta trefnad. En god vän, som hade bemärkt detta, öfverraskade mig med att låta uppbygga ett hus, det han försåg med alla förnödenheter. Jag fann mig högst lycklig och tacksam derför, och var rätt belåten med att slippa att hvarje dag ro mig till holmen. Men den välmente vännen åtnöjde sig ej härmed; han ville tillika betrygga mitt framtida lugn, och uppförde omkring hela holmen ett högt jernstaket, på det att jag ej skulle kunna komma derifrån, och under den äfventyrliga farten på sjön möjligen löpa fara att drunkna. Frågas nu, om ej snart min kärlek till detta ställe skulle kallna, ja förbytas i *hat?* Utan tvifvel skulle detta inträffa, och jag skulle hjertligen längta derifrån, oaktadt jag ganska väl visste, att det vore högst ändamålsenligt för mitt timliga väl, om jag stadnade qvar inom staketet.»

Återigen gjorde jag den invändningen, att det hufvudsakligen är genom *barnen*, som äktenskapet vinner sin rätta betydelse och uppfyller sitt ändamål.

«Men,» sade han, «då är väl detta lika mycket fallet med äktenskap under den fria som den stränga formen; ja mycket mer, emedan barnlösa äktenskap under denna äro vida sällsyntare. Och man irrar sig mycket, om

man tror att äktenskapsskillnader bland oss äro mera allmänna, än i länder der äktenskapet eger den strängare formen. Tvertom äro de bland oss vida mera sällsynta, och måste vara det, emedan föreningarne ej knytas af de naturvidriga anledningar, som i andra länder oftast föranleda dem. Men då de ske, äro de blott en följd af frivillig öfverenskommelse makarne emellan, och man upplefver således icke här det ohyggliga skådespelet, att se endera af makarne med berådt mod förnedra sig till ett *brott*, för att få bandet upplöst.»

«Men den strängare formen för äktenskapet är väl dock nödvändig för betryggandet af *barnens* framtid,» inföll jag.

«Denna är,» återtog han, «bland oss bättre betryggad, både i moraliskt och ekonomiskt afseende, än i andra länder, som ej antagit den friare formen. I moraliskt, emedan det väl är mindre sedeförderfvande för barnen att se föräldrarne lefva åtskilda, än att de skola vara dagliga vittnen till deras osämja, och i ekonomiskt, emedan vårt samhälle i allt fall sörjer för barnens uppfostran. Och samhället kan det lätt, emedan det är enda arftagaren. Vi hafva lärt oss inse huru demoraliserande *arfven* i andra länder äro, ej allenast derigenom, att utsigterna till dem förslappa och till en del göra öfverflödig utvecklingen af arftagarens individuella kraft, utan äfven genom det att de stifta osämja familjens medlemmar emellan, och verka att de, hvilka enligt naturens ordning borde för hvarandra hysa den innerligaste tillgifvenhet, tvertom fatta ett slags agg till hvarandra, och önska lifvet ur hvarandra. Men när, såsom hos oss, samhället blott är förlagsman för uppfostran och genom nödiga förskotter, som sedermera amorteras, underlättar medborgarnes första bemödanden att berga sig sjelfva, så äro dessa oräkneliga olägenheter undanröjda, den individuella förmågan tages i ovilkorligt anspråk, och omtankan för eget väl *måste* tidigt utbilda sig. Det finnes svårligen någon af naturen så oduglig individ, att den ej kan försörja sig sjelf, om medel dertill blifva honom lemnade i händerna, och han kommer in på en för sig rigtig bana; och då vi insett detta, så hafva vi låtit det ingå som ett vigtigt moment i vår uppfostran, att noggrannt undersöka barnens hufvudanlag, och åt dem ge en ändamålsenlig rigtning. Det lider intet tvifvel, att af de odugligar, som belasta samhällena, det ojemförligt största antalet blifvit det derigenom, att deras lifsverksamhet tagit en naturvidrig rigtning, och att de ej fått tillfälle till en med deras anlag överensstämmande sysselsättning; och det är detta, som vi med all omsorg söka förekomma.»

«Men månne icke föräldrakärleken ofta illuderar de allmänna arfslagarne på det sätt, att föräldrarne låta barnen ärfva sig medan de ännu lefva?»

«Visserligen kan sådant inträffa, men efter missbruken får man ju ej döma. Och exemplen härpå äro äfven bland oss sällsynta, ty kärleken till det allmänna är ännu inom vår lilla republik lefvande, och sjelfva egoismen manas att offra sig derför, ty samhället utmärker som sina yppersta medborgare blott dem, hvilka med mesta nit arbeta för dess förkofran. Vi lära våra barn, att den som arbetar för det allmänna, arbetar för Gud, och religionen är vår högsta samhällslag.»

«Men jag föreställer mig, att äfven ibland er måtte finnas lycksökare, för hvilka denna belöning ej är tillräcklig, utan som sträfva till de förnämsta och mest inkomstgifvande platserna inom samhället.»

«Vi hafva lyckligtvis organiserat oss så, att dessa så kallade förnämsta platser ega föga retelser. Vi hafva för förvaltarne af våra samhällsangelägenheter inga öfverdrifvet höga löner, inga prunkande titlar, inga ordnar, inga uniformer, intet adelskap – med ett ord, intet, som kan motsvara de trettio silfverpenningar, hvilka furstarne så ofta utdela åt Ischarioterna, på det de må förråda deras mästare, folken. Den som bland oss ej sätter sin högsta belöning och tillfredsställelse uti att vara nyttig för samhället, och verka till dess förkofran, söker förgäfves efter utmärkelse, och gripes någon bland oss, oaktadt vi genom vår uppfostran och våra seder söka förekomma det, af lystnad efter belöningar, hvilka endast stå att hemta utifrån, så har han frihet att begifva sig hvart som helst, för att söka den, och samhället saknar honom icke.»

«Edra samhällsformer äro sannolikt mycket enkla.»

«Visserligen. Våra kontroller på den ekonomiska förvaltningen hvila hufvudsakligen på moraliska grunder, ty vi välja ej andra att förestå den, än sådana, på hvilkas redlighet vi äro säkra. Men äfven andra kontroller gifvas, och det står hvar och en medborgare fritt att när som helst granska den ställning, i hvilken vår samhällsekonomi befinner sig. Vi veta, att hvad vi lemna till den gemensamma kassan, blir användt till det allmännas *verkliga* bästa, och detta gör, att vi med mera beredvillighet än andra folk, som ej hafva denna garanti, lemna våra statsbidrag. Koloniens fonder tillvexa dagligen, och genom nationalförmögenhetens centralisering, äro vi i tillfälle att noga beräkna vår styrka, och att kunna göra dispositioner till stora, allmänna företag, utan att behöfva frukta dessas afstannande genom brist på tillgångar.»

«Men bidrager icke detta oaflåtliga arbetande för en gemensam fond att ge nationallynnet en alltför materialistisk rigtning?»

«Långt derifrån. Det är en orättvis beskyllning, som så många äro benägne att göra materien, nemligen att den står i vägen för andens fria utveckling. Om man allsidigt betraktar menniskoandens verksamhet, så finner man hur den i hvarje rigtning söker att göra sig till mästare öfver materien, och då just detta sträfvande bidrager till andens utbildning, så bevisar detta redan att materien för densamma ej kan vara likgiltig. Hvar och en söker gerna att göra sig oberoende af de materiella behofven, men det är just under arbetet för detta oberoende, som själen förädlas. Men man kan förvärfva millioner, utan att någonsin nå detta oberoende. Detta är den *giriges* öde. Också förmår han ej befria sig från det onda, beroendet medför. Man behöfver blott kasta ögonen omkring sig i den giriges boning, för att finna detta. Den liknar alltid *armodets.* Helt annat är motivet till industriidkarens verksamhet inom den materiella verlden, och helt annorlunda visa sig frukterna utaf densamma. Här visar sig märkbart andens sträfvande att beherrska materien. Orättvist bedömmer man mången gång industriidkaren, om man anser honom, endast af lystnad efter penningar, sätta i rörelse dessa ofantliga materiella krafter, genom hvilka han pressar guld ur hvarje naturens alster. Det är hans inre kallelse, hans ärelystnad, hans *snille*, som drifver honom härtill, och af den välmåga och trefnad, som sprider sig omkring honom, och hvilkas medelpunkt och källa han är, visar det sig att motivet icke varit oädelt. Och det är den allmänna välmågan, som underlättar den andliga verksamheten, och gör att den får luft under sina vingar. Och af denna orsak äro vi, i afseende på våra undervisningsanstalter, ej så ensidiga, som många andra folk, de der lägga allt för stor vigt på vissa kunskapsgrenar, och försumma andra, hvilka i sig sjelfva äro af vida större nytta. Vi bereda våra barn tillfälle, att åt hvad håll de vilja vända sig, och hvilken kunskapsgren de visa sig med förkärlek vilja omfatta, kunna åtkomma dess frukter, och vi ålägga dem ej som ett tvång att tränga djupt i ämnen, hvilka för deras natur äro motbjudande. Vi lemna våra lärjungar frihet att koncentrera sin själsverksamhet kring vissa ämnen, öfvertygade att det endast är på detta sätt, som de kunna hinna något mästerskap. Den allmänna humanistiska bildningen behöfver ej derföre försummas. Men den är blott en ram omkring taflan. Hvad som är måladt på sjelfva duken kan vara *en* bild eller en grupp af flera. Icke är det genom *mängden* af figurer, som konstnärn visar sitt mästerskap. Och den som påstår, att den är företrädesvis rik på kunskaper, som eger många olika sådana, och deremot den fattig på sådana, som hufvudsakligen lagt sig på och hunnit långt i *en*, kan med lika skäl påstå att hedningen, som eger *många* gudar, är rik, men vi deremot fattiga, som blott ega *en.*»

»Måhända derföre lägger man bland er ej så stor vigt på de döda språken.»

«De studeras ej allmänt, men visar någon serskild håg eller fallenhet för dem, så har äfven den tillfälle att inhämta dem. Det är nog märkvärdigt att man, ännu för några decennier tillbaka, ej hade lärt sig inse, huru ej allenast *icke* nyttigt, utan direkt skadligt lärandet af de döda språken, såsom *skolstudium* betraktadt, var. Man kallade detta emedlertid på den tiden företrädesvis «grundligt». Men hur kan ett studium kallas

grundligt, till hvars grund man ändock i sjelfva verket aldrig kommer eller kan vara viss att man funnit? Till exempel, latinet, behandlades det väl vid tvenne universiteter lika? Jag vill ej tala om, huru olika hvarje nation *uttalar* språket, och att divergenserna i detta fall äro så mångskiftande, att individer, tillhörande olika nationer, hafva ytterst svårt att förstå hvarandra, när de dock alla tala detta så kallade latin – utan om den olika uppfattningen af språkets *anda.* Men det är med detta, som med religionen – hvar och en tror sig vara *orthodox*, som kommit att bekänna sig till, och blifvit förtrolig med en viss *form.* Ju mera man är orthodox, ju mera är man irrlärig. – Och för öfrigt hur kan den sägas kunna ett språk, som ej obehindradt kan läsa *allt* hvad derpå är skrifvet? Huru half denna kunskap var, visade sig bäst genom det sätt hvarpå man ådagalade sina kunskaper. Man lärde några kapitel ur *en* författare, några verser ur *en annan*, o. s, v., och kunde man dessa någorlunda försvarligt, så var det bra. Men satte man lärjungarne i händer *andra* författare, eller för dem slog upp ur *samme* författare andra ställen än dem, hvilka de serskildt studerat, så stodo de der. Derefter rättades betygen, och de kunde stundom utfalla rätt höga. Jag kan emedlertid ej tro, att *den* kan sägas *kunna* t. ex. Tyska, som väl kan läsa Don Carlos, och ej Faust, eller blott en akt eller ett par scener ur Don Carlos, och ej de andra. Och det var på denna kunskap, som är *ingen* kunskap, som barnets och ynglingens yppersta krafter bortnöttes.»

Under det aforistiska samtalet hade emedlertid solen stigit högt på himlen, och mannen föreslog mig att följa honom, för att se koloniens centralbyggnad. Han fästade härvid min uppmärksamhet på en byggnad, hvilken låg på en höjd, som dominerade hela trakten; och den imponerade, dels genom sitt läge, och dels genom sin arkitektoniska skönhet. Det var en rotunda, omgifven af en skön periptoron, till hvilken ledde en rundt om gående trappa af marmor. Pelargången hvimlade af menniskor. «Här är,» sade mannen, «liksom en börs, der man vet att man kan träffas, och der man preliminärt brukar öfverlägga om koloniens angelägenheter.» Vi gingo in i det inre af byggningen, och funno i midten deraf ett stort, rundt rum, till hvilket ljuset nedsläpptes genom ett enda fönster i kupolen. Här stodo rundt omkring väggarne statyer af de koloniens medborgare, som mest utmärkt sig och varit verksamma för samhällets bästa och anseende. Från detta rum ledde dörrar till en mängd andra, som voro bestämda hvart och ett för sitt serskilda ändamål. Af deras inredning syntes, att det gemensamma ändamålet var koloniens intellektuella och materiella förkofran. I ett rum fann man manuskripter i allehanda ämnen. De lågo der till genomläsning af litteratörer och förläggare, och denna slags exposition hade den fördelen, att författarnes serskilda talanger, blefvo både mera hastigt och mera rättvist bedömda och framdragne. I ett annat rum inlemnade tonkonstnärerna manuskripterna till sina kompositioner, och der funnos allehanda instrumenter för dem som önskade försöka kompositionerna. I ett tredje rum fanns tillgång till alla Europas läsvärdaste tidningar, och der förvarades allt nytt, som i litterär väg under årets lopp utkom. De öfriga rummen voro expositionssalar för de bildande konsternas alster, modellkammare, o, m. d., och hvart och ett rum hade sin föreståndare, som alltid var tillstädes för att tillhandagå med upplysningar och hafva vård om hvad som der förvarades. Öfverallt visade sig frukten af en liflig verksamhet.

Härifrån begåfvo vi oss till lärobyggnaden. Hur olika var icke denna emot våra skolhus. Kommer man i något af dem, så finner man merendels ett mörkt, otrefligt rum, öfverallt höljdt af dam. Framför en halfsofvande skollärare sitta en mängd gossar, skrikande den ena öfver den andre, och af hvad de läsa stannar snart sagdt alltihop utanför. Här återigen var ljust och gladt, och örat led ej af det döfvande bullret. «Vårt undervisningssätt», sade min följeslagare, «är, som du lätt kan finna, fotadt på den sokratiska methoden, och utan tvifvel är den äfven den ändamålsenligaste. Vi låta barnen genom frågor, framställda af dem sjelfva, suga uti sig de deras själ närande kunskaperna, såsom blomman eller trädet suger uti sig den närande saften. Då vi sålunda undvika att onödigtvis belasta deras minne, så blir ej deras själsförmögenheter dränkta af för mycket vatten. Men jemte detta belysas de af den lifgifvande solen, lärarens förnuft, och sålunda utvecklas den intellektuella naturkraften harmoniskt. Detta hindrar emedlertid icke, att vi kunna göra upp en bestämd marcheroute för vetandet. Och vår kontroll på, att disciplarne ej bli stående på ett

ställe, utan ständigt röra sig fram emot målet, är ganska enkel. Den består blott uti en examen, som läraren håller hvarje lördag. Det är en rekapitulation af hvad som under veckan blifvit lärdt, och barnens föräldrar och anhörige äro då för det mesta närvarande och ega tillfälle att öfvertyga sig om att barnen gjort framsteg. Och vid valet af lärare äro vi mycket nogräknade. Vi behöfva ej sakna skickliga sådane, ty vi aflöna dem väl. I åtskilliga andra länder handlar man efter alldeles motsatt åsigt, i händelse man handlar efter *någon.* Der äro proportionsvis inga så illa aflönade, som de, hvilka närmast böra vaka öfver upplysningen. Skollärarens *armod* väcker redan ett slags missaktning i lärjungens ögon. Dermed följer oftast okunnighet, emedan skollärarekallet vanligen är sista ressursen för dem som misslyckats på andra banor, och han ej från början egnar sig åt studierna. Och missaktning för läraren föder missaktning för det han skall lära.»

Sedan vi besett denna byggning, föreslog mig min följeslagare att gå för att se teatrarne. Under vägen dit gingo vi förbi en större anläggning. Det var en grupp smärre hus, hvilka lågo i en trädgård, omgifven af en hög mur. «Detta är,» sade mannen, «det enda ställe, som ej är upplåtet för offentligheten. Här är vår högskola. Här är det som lärjungen, sedan han inhemtat de förberedande kunskaperna, sjelf arbetar på fulländningen af sin bildning. Ändamålet med inhägnaden är visserligen icke att hålla honom sjelf instängd, ty han har frihet att begifva sig hvart han behagar; endast att freda honom från nyfikna blickar. Detta beskydd är nödvändigt, under det lärjungen här lefver sitt pupplif. Sedan han flugit ut härifrån, tillhör han åter offentligheten, men så länge han är här, kan han, hägnad af det honom omgifvande plastiska lugnet, och fredad från materiella omsorger, påräkna att ingen afbryter hans andliga verksamhet.» – Vi gingo vidare till teatrarne. Min följeslagare fortfor: «vi hafva blott tvenne teatrar, en för större sång- och talpjeser, och en för mindre. Borde rätteligen vara fyra, och vi äro betänkte på att uppföra ännu tvenne. Ty huru mycket beror icke den konstnäriska framställningen på rummets akustiska inredning för serskilda ändamål, på afståndet mellan skådespelaren och åskådaren, o. s. v. Tal- och sångröstens anspråk i detta fall äro vidt åtskiljda, och man bör respektera begges fordringar. Man har blott gått det qvantitativa till mötes, i det man gjort afseende på det *utrymme*, konstandens serskilda skapelser kräfver. Det är dock åtminstone *ett* steg. Det gifves ännu städer, der man gör anspråk på bildning, och der man ej ens hunnit *så* långt. Och hvilken brist på aktning för publikens konstsinne, och hvilken orättvisa emot artisten begår man ej genom en sådan försummelse! I hvilken urväxt drägt visar sig icke tragedien på en liten teater, och huru försvinner icke komedien på en stor! Tragedien, i hvilken framställes hela omfattningen af en karakter, och som är den konstform, under hvilken anden tränger till sinnet hufvudsakligen genom *örats* organ, fordrar, likasom volkanen, att åskådaren skall hålla sig på afstånd. I tragedien är det en stor natur, som framträder för en hel verld – den fordrar således utrymme. Komedien deremot är *hvardagslifvets* bas. I den framställes subjektiviteten sönderdelad i en oändlighet af partiklar. För att kunna betrakta dessa, måste man vara på nära håll. Det är sin egen subjektivitet man ser återspeglad i komedien. Och för att noga kunna se sin bild i spegeln, får man ej vara på för stort afstånd ifrån densamma. Den tragiska karakteren är deremot objektiv. Den kan och bör betraktas med inbillningskraftens fjerrglas. Det är de stora tragiska karaktererna, som utgöra menniskoslägtets verldssystem. Deras banor äro af evighet bestämda. Men de *upptäckas* blott efter hand, i den mån de blifva observerade af *snillets* beväpnade öga.»

Efter att hafva besett teatrarne, föreslog mig min följeslagare att gå till koloniens kyrka, der för tillfället skulle uppföras en messa. Den var komponerad af en redan för lång tid tillbaka död tonsättare, vid namn Alexis. Inkomna i det höghvälfda herrliga templet, ljöd redan emot oss en väldig chör. Alltemellanåt svingade sig solostämmorna jublande upp öfver kören, och hvad formen beträffar, fann jag messan hafva mycket gemensamt med de äldre katolska messor jag hört; likväl var det en märklig åtskillnad i sjelfva andan af kompositionen. Jag fästade min följeslagares uppmärksamhet härpå. Han sade: «utan tvifvel finner du i *vår* kyrkosång någonting friskt, frimodigt, förtroendefullt, som du saknar i den katolska kyrkmusiken. I den bor alltid qvar någonting mystiskt, klagande, tveksamt – *den* är «betungade pilgrimers smygande gång genom den mörka dalen.» – Vår återigen är jublet af vandraren, som redan har det efterlängtade målet i

sigte. Men det dröjde länge innan man beviljade den högre konsten burskap inom den protestantiska kyrkan, oaktadt behofvet af densamma alltjemt uppenbarade sig, på det sätt att man vid högtidliga tillfällen tog sin tillflykt till andlig musik från *katolska* kyrkan. Det var med protestantiska kyrkan som med *andra* republiker i deras början – man var så ömtålig om jemlikheten, att man ej en gång erkände *rättvisa* företräden, och det gjorde att sången inom den urartade till det anarkiska skrän, som man i de protestantiska ländernas kyrkor så ofta får höra.»

Hänryckt lyssnade jag till den undersköna sången, i hvilken, såsom i en lätt sky, nedsväfvade den himmelska, allt omfattande och alla sinnen befruktande kärleken, och i detsamma hela massan af röster och instrumenter stämde tillsammans till ett mäktigt «Hallelujah» – – – – vaknade jag vid ett gällt skrik från kammaren näst intill. Jag frågade min städerska, som kom in, hvad det var. – Hon svarade: «det är bara grannen derinne, som slår sin hustru.»